

Storleken av de för respektive kalenderår till förfogande ställda medlen och av hushållningssällskapen sökta bidragsbeloppen framgår av följande tabell.

År	Av riksdagen anvisat an- slag kronor	Av hushållnings- sällskapen sökta bidragsbelopp kronor
1933	1,000,000	1,500,000
1934	1,500,000	1,903,000
1935	1,500,000	2,022,000
1936	1,000,000	2,557,000
1937	500,000	1,827,000
1938	600,000	1,569,259
1939	500,000	1,496,044
1940	200,000	897,459.

Det för 1940 sökta bidragsbeloppet avser icke till någon del bidrag till bestridande av kostnad, som förorsakats av att hushållningssällskapen nödgats för ifrågavarande verksamhet anställa extra arbetskraft. Icke heller omfattar detsamma bidrag till innehavare av fastighet med åkerareal överstigande 75 hektar. Från anslaget för nämnda år har lantbruksstyrelsen hittills hos Kungl. Maj:t tillstyrkt bidrag åt hushållningssällskapen med sammanlagt 190,000 kronor. Återstoden av anslaget, 10,000 kronor, har ansetts böra reserveras till bestridande av sällskapens kostnader för anställande under året av extra arbetskraft.

Med hänsyn till täckdikningens betydelse icke minst för de små och medelstora jordbruket vill lantbruksstyrelsen framhålla önskvärdheten av att ifrågavarande grundförbättringsverksamhet allt fortfarande måtte verksamt stödjas från statens sida. I den mån detta anses böra ske medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet torde jordbruk med åkerareal under viss storlek, förslagsvis 75 hektar, böra äga företrädesrätt till bidrag.

Med föranledande av en av Norrbottens läns hushållningssällskap den 12 mars 1940 gjord framställning ha *hushållningssällskapens ombud* i skrivelse den 2 oktober 1940 hemställt, *dels* att sådan ändring måtte vidtagas i kungörelsen den 30 juni 1933 angående statsbidrag till täckdikning, att statsbidrag kunde utgå med högst 50 procent av den beräknade kostnaden, *dels ock* att till bidrag till täckdikningar måtte för budgetåret 1941/42 anvisas högre anslag än för innevarande budgetår.

Lantbruksstyrelsen har i remissutlåtande den 28 november 1940 i anledning av den av hushållningssällskapens ombud väckta frågan hemställt, *dels* att sådan ändring måtte vidtagas i villkoren angående statsbidrag till täckdikning, att inom de norrländska länen samt Kopparbergs län kunde utgå bidrag med högst en tredjedel av den beräknade kostnaden för täckdikningen, *dels ock* att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1941/42 måtte upptagas ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor till bidrag till täckdikningar. Styrelsen har därvid lämnat bland annat följande uppgifter angående omfattningen av ifrågavarande bidragsverksamhet samt angående utlåningen från täckdikningslånefonden:

Den under åren 1928—1932 — under vilken tid statsbidrag till täckdikning icke fanns tillgängligt — med hjälp av lån från täckdikningslånefonden

täckdikade arealen uppgår till sammanlagt 16,177 hektar eller i medeltal 3,235 hektar för år och de för arbetenas utförande av hushållningssällskapen utlämnade lånen till sammanlagt omkring 4,762,000 kronor eller 952,400 kronor för år. Under nämnda år har sålunda endast omkring hälften av den medgivna utlåningen från täckdikningslånefonden av högst 2,000,000 kronor för år tagits i anspråk. Sedan statsbidrag till täckdikning från och med 1933 ställts till förfogande, har omfattningen av täckdikningsverksamheten blivit avsevärt större. Den under 7-årsperioden 1933—1939 täckdikade arealen uppgår sålunda till sammanlagt 91,465 hektar eller i medeltal omkring 13 000 hektar för år och de för arbetenas utförande beviljade statsunderstöden till i medeltal, lånen omkring 1,648,000 kronor och bidragen omkring 891,000 kronor för år. Verksamhetens omfattning under de ifrågavarande åren har emellertid varit i hög grad växlande allt efter tillgången på bidragsmedel. Under åren 1934 och 1935, då anslaget till täckdikningar uppgick till 1,500,000 kronor för år, utgjorde sålunda den täckdikade arealen 17,554 respektive 18,864 hektar, medan arealen under år 1938, då bidragsmedel till ett belopp av endast 400,000 kronor stodo till förfogande, nedgick till 7,771 hektar. Vid en anslagstillgång av 1,500,000 kronor för år har den för år medgivna utlåningen från täckdikningslånefonden, 2,000,000 kronor, nästan helt tagits i anspråk, medan reduceringen av anslaget till 400,000 kronor medförde en sänkning av utlåningen till 1,311,292 kronor.

Sammanlagda beloppet av bidragen till de företag, som erhållit enbart statsbidrag, överstiger väsentligt vad som i form av statsbidrag utgått till sådana företag, vilka jämväl erhållit lån. Även om vissa företagare, som ursprungligen kommit i åtnjutande av enbart bidrag, sedermera funnit sig nödsakade att jämväl använda sig av lån från täckdikningslånefonden för arbetenas slutförande, har detta icke skett i större omfattning än att omkring hälften av de förmedlade bidragsbeloppen utgått utan samband med dylikt lån. Antalet företag, till vilka utgått enbart bidrag, är också väsentligt större än inom den grupp, som erhållit såväl bidrag som lån, vilket synes tyda på att de små och medelstora företagen företrädesvis ingå i förstnämnda grupp.

Vad beträffar förhållandet mellan statsbidrag och kostnad har bidraget, räknat i genomsnitt för samtliga företag under året, icke uppgått till 25 procent av kostnaden. Bidragsprocenten har varit högst, omkring 23 procent, under de år, 1934 och 1935, då anslaget uppgick till 1,500,000 kronor för år, och lägst, 16,5 procent, under år 1938, då det för året anvisade anslaget uppgick till endast 400,000 kronor.

Slutligen må nämnas, att med hänsyn till anslagets otillräcklighet i förhållande till efterfrågan på statsbidrag en viss gallring av ansökningarna om bidrag till täckdikning funnits påkallad. Sålunda har jordbruksutskottet vid 1936 års riksdag i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 1, punkt 134, framhållit såsom eftersträfvansvärt, att, för möjliggörande av anslagets fördelning å så många håll som möjligt, statsbidrag till täckdikning — under beaktande jämväl av att jordbrukare som främst vore i behov av hjälp i första hand tillgodosåges — i största utsträckning lämnades till mindre och medelstora jordbruk. Med anledning av vad utskottet sålunda framhållit har Kungl. Maj:t i samband med besluten angående tilldelning åt hushållningssällskapen av dylikt bidrag på förslag av lantbruksstyrelsen föreskrivit, att bidrag icke må av hushållningssällskap utlämnas till innehavare av fastighet med åkerareal överstigande 75 hektar. Från och med år 1936 har till följd härav förmedlingen av enbart lån till täckdikning undergått en kraftig stegring eller till i medeltal omkring 500,000 kronor för år, efter att under år 1935 ha uppgått till allenast 13,375 kronor.

Beträffande de av hushållningssällskapens ombud framställda förslagen har lantbruksstyrelsen härnäst anförts i huvudsak följande.

Täckdikningens betydelse för en rationell jordbruksdrift och åstadkommandet av en särskilt under nuvarande förhållanden önskvärd ökning av jordbruksproduktionen är allmänt erkänd. Härtill kommer, att dessa arbeten äro synnerligen väl lämpade såsom beredskapsarbeten under tider av arbetslöshet, då nämligen arbetet så gott som uteslutande sker med användning av manuell arbetskraft och utgifterna för anskaffande av redskap och annan för dikesgrävningen erforderlig materiel äro relativt obetydliga. Särskilt under tider av hotande livsmedelsbrist eller arbetslöshet synas starka skäl tala för åtgärder från det allmännas sida i syfte att åstadkomma täckdikning i ökad omfattning. Lantbruksstyrelsen är dock icke beredd att förordna en allmän höjning av bidragskvoten till täckdikningar, då tillgängliga anslagsmedel tagas i anspråk även med den nuvarande bidragskvoten, en fjärdedel av kostnaden. Styrelsen vill emellertid icke underlåta att framhålla, att en höjning av det ordinarie anslaget till täckdikning är, icke minst ur folkförsörjningens synpunkt, högeligen önskligt, därest det statsfinansiella läget överhuvud möjliggör en sådan höjning.

De norrländska länen, där jordbruket arbetar under i olika avseenden ogynnsamma betingelser, intaga emellertid otvivelaktigt en särställning på ifrågavarande område. Hit bör i detta sammanhang även räknas Kopparbergs län. I dessa landsdelar är det för jordbrukarna med deras i regel starkt begränsade resurser förenat med stora svårigheter att uppbringa kontanta medel för bestridande av den del av täckdikningskostnaderna som icke täckes av statsbidraget. En förbättring av grunderna för erhållande av statsbidrag från anslaget till täckdikning för dessa landsdelars vidkommande finner styrelsen med hänsyn härtill kunna vara motiverad. Enligt styrelsens mening torde detta böra ske genom lämplig höjning av bidragskvoten, förslagsvis från en fjärdedel till en tredjedel av kostnaderna. Även om med nuvarande relativt obetydliga anslagsanvisning, uppgående för budgetåret 1940/41 till endast 200,000 kronor och för budgetåret 1941/42 av styrelsen föreslagen till samma belopp, en dylik förbättring av bidragsvillkoren icke lär få någon större effekt, torde den likväl kunna för många jordbruk inom berörda trakter möjliggöra tillkomsten av denna grundförbättring och därmed en förbättring av deras existensmöjligheter.

Vad beträffar täckdikningens betydelse under kristid för såväl höjning av livsmedelsproduktionen som lindrande av arbetslöshet må erinras, att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1939/40 hade till Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar uppförts ett belopp av 1,000,000 kronor, vilket belopp enligt beslut av 1940 års lagtima riksdag står till förfogande jämväl för innevarande budgetår. Därest anslag för ifrågavarande ändamål uppföres å beredskapsstat för budgetåret 1941/42 samt av lantbruksstyrelsen nu ifrågasatt höjning av bidragskvoten för täckdikningar i Norrland och Dalarna blir genomförd, torde anslagsbeloppet böra höjas till 1,200,000 kronor.

För höjandet av jordens produktionsförmåga utgör täckdikningsverksamheten ett viktigt led. Ur folkförsörjningssynpunkt är det fördenskull önskvärt, att största möjliga stöd beredes ifrågavarande verksamhet. Å andra sidan torde icke något grundförbättringsarbete inom jordbruket vara så räntabelt som täckdikningsarbetet, varför den enskilde jordbrukaren bör ha ekonomiskt intresse av att få sin jord täckdikad. Med beaktande jämväl av vad lantbruksstyrelsen i ärendet anförts anser jag mig böra förordna, att anslaget

*Departements-
chefen.*

till bidrag till täckdikningar för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp av 200,000 kronor. Vad härefter angår den av hushållningssällskapens ombud föreslagna ändringen av gällande bestämmelser rörande bidragstilldelningen från anslaget, synas starka skäl onekligen finnas för genomförande av förslaget med i huvudsak de begränsningar i detsamma, som lantbruksstyrelsen förordnat. Emellertid vill det förefalla, som om ett dylikt förslag, på grund av den ändrade avvägning av bidragstilldelningen till olika delar av landet, som därav skulle följa, icke för närvarande bör komma till genomförande. Under sådana förhållanden kan jag icke finna det vara lämpligt att i förevarande sammanhang taga definitiv ställning till spörsmålet. Jag förutsätter emellertid, att frågan blir föremål för tillbörlig uppmärksamhet vid den inom jordbruksdepartementet pågående, av särskild utredningsman bedrivna undersökningen angående åtgärder för det norrländska näringslivets förkovran.

Vid tilldelningen av bidrag torde liksom under innevarande budgetår särskild hänsyn böra tagas till vederbörandes ekonomiska förhållanden. Sålunda bör sökande, som beträffande storleken av brukad åkerareal är berättigad till bidrag men som har en god ekonomisk ställning, antingen icke tilldelas bidrag eller allenast erhålla ett reducerat bidrag.

I annat sammanhang förordar jag, att å tilläggsstat för budgetåret 1940/41 anvisas ett belopp av 1,000,000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 200,000.

[139.] **18. Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag, reservationsanslag.** För detta ändamål ha för budgetåren 1939/40 och 1940/41 anvisats anslag å respektive 150,000 och 100,000 kronor. Bestämmelser rörande ifrågavarande anslags användning ha meddelats i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 433). Enligt dessa bestämmelser kan bidrag från anslaget utgå till kostnader för undersökning och utredning rörande torrlägningsföretag, som är avsett att vid inträffande arbetslöshet komma till utförande såsom beredskapsarbete.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Sedermera har *torrlägningskommittén* i skrivelse den 23 november 1940 framlagt vissa förslag rörande torrlägningsföretag, som borde komma till utförande såsom beredskapsarbeten. Kommittén har i skrivelsen bland annat hemställt, att 250,000 kronor måtte ställas till förfogande för förrättningskostnader till torrlägningsföretag under budgetåret 1941/42.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till angelägenheten av att söka åstadkomma en så omfattande reserv som möjligt av beredskapsarbeten i olika landsdelar torde även för

nästa budgetår medel böra anvisas under förevarande anslag. I fråga om anslagets storlek ansluter jag mig till lantbruksstyrelsens förslag om samma anslagsanvisning som för löpande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Förrätningskostnader till vissa torrlägningsföretag* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[140.] **19. Grundförbättringar: Bidrag till Mälarens reglering, reservationsanslag.** På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1936 års riksdag från statens avdiktansanslag ett statsbidrag av högst 25,000 kronor till åtgärder för Mälarens reglering (prop. nr 157; r. skr. nr 132).

Genom beslut den 30 april 1936 har Kungl. Maj:t för åstadkommande av preliminära uppgörelser med de av nyssnämnda reglering berörda markägarna, anskaffande av frivilliga bidrag till företagets genomförande samt främjande i övrigt av företaget, till Mälarenerigeringsföreningen anvisat omförmälda belopp av 25,000 kronor. Såsom villkor för statsanslaget föreskrevs, bland annat, att föreningen efter förhandlingar med representanter för Stockholms stad till Kungl. Maj:t skulle inkomma med det förslag till avtal med staden angående regleringens genomförande, vartill förhållandena kunde föranleda.

I skrivelse den 15 oktober 1940 har *Mälarenerigeringsföreningen* anfört bland annat följande.

Efter förhandlingar mellan i förevarande regleringsföretag intresserade parter har Stockholms stads hamnstyrelse i december 1939 gjort ansökan hos Österbygdens vattendomstol om tillstånd för staden att reglera avrinningen av Mälarens vatten i två etapper och utföra vissa därav betingade arbeten. Kostnaden för den första etappens genomförande har beräknats till 800,000 kronor. Ett preliminärt förslag till avtal angående fördelningen av utgifterna mellan kronan och staden liksom angående kronans och stadens ömsesidiga skyldigheter har upprättats mellan regleringsföreningen och stadens hamnstyrelse. Anledning finnes att antaga, att vattendomstolens utslag skall avgivas före 1940 års utgång, varigenom de ekonomiska konsekvenserna av företaget, närmast i fråga om eventuella skadeersättningar, skulle kunna bedömas med tillräcklig säkerhet. Spörsmålet om statsanslag till regleringens genomförande skulle då, efter framställning från regleringsföreningen, kunna föreläggas 1941 års lagtima riksdag.

Med stöd av vad sålunda anförts anholder regleringsföreningen, att Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1941 års lagtima riksdag måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på proposition om statsbidrag till Mälarens reglering, för ändamålet beräkna ett belopp av 400,000 kronor minskat med redan anvisade 25,000 kronor.

Då staten synes böra lämna ytterligare bidrag till genomförandet av Mälarens reglering, torde ett särskilt anslag för detta ändamål böra upptagas å riksstaten för budgetåret 1941/42. I avvaktan på att ärendet slutbehandlats,

*Departements-
chefen.*

bör ett belopp av 375,000 kronor beräknas för ändamålet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Grundförbättringar: Bidrag till Mälarens reglering* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *reservationsanslag* av .. kronor 375,000.

[141.] **20. Jordbrukskommissioner, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande gällande bestämmelser för jordbrukskommissionernas verksamhet hänvisas till IX H. T. 1938 sid. 250. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1939/40 utgjort respektive 20,940, 20,337 och 16,140 kronor.

Departements-
chefen.

Jämväl för nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukskommissioner* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[142.] **21. Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer, förslagsanslag.** Till bestridande av kostnaderna för arrenderådgivning åt arrendatorer under boplag eller med dem likställda jordägare, för vilka gälla särskilda sociala lagbestämmelser, är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 100 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 651. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1939/40 uppgått till respektive 65, 61 och 10 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *egnaheimsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till den ringa medelsåtgången för ändamålet under senare budgetår torde anslaget för nästa budgetår liksom för nu löpande budgetår endast behöva upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 100.

[143.] **22. Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden, reservationsanslag.** Såsom ett led i avsedda åtgärder till lätande av hemarbetet på landsbygden har för vartdera av budgetåren 1939/40 och 1940/41 anvisats ett reservationsanslag av 50,000 kronor till bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. Kungl. Maj:t har den 22 december 1939 utfärdat kungörelse (nr 911) angående statsbidrag till gemensamma tvättinrättningar på landsbygden.

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för budgetåret 1941/42.

Då ifrågavarande bidragsverksamhet synes mig mycket värdefull, vill jag *Departements-
chefen.* förorda, att även för nästa budgetår anvisas medel för ändamålet. Anslagsanvisningen torde böra bestämmas till oförändrat belopp av 50,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

I. Fiskeriväsendet.

[144.] 1. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: *Avlöningar, förslagsanslag.* Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 35,000 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket (statsliggaren sid. 652), dels ock den 17 maj 1940 följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	kronor 28,900
b) Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	» 3,100 kronor 32,000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 3,000
	Summa kronor 35,000.

Lantbruksstyrelsen har gjort framställning rörande medelsbehovet till avlöningar vid anstalten under nästa budgetår *dels* i skrivelse den 16 september 1940, *dels ock* i en den 31 oktober 1940 dagtecknad promemoria, vilken upprättats i anledning av den för 1940 års urtima riksdag framlagda — sedermera av riksdagen behandlade — propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter. Anslagsbehovet har i enlighet med i nämnda proposition angivna grunder beräknats till 37,500 kronor. Rörande innehållet i nämnda handlingar må i övrigt anföras följande.

Nyssnämnda belopp, 37,500 kronor, fördelar sig med 32,800 kronor å avlöningar till icke-ordinarie personal samt med 4,700 kronor å rörligt tillägg. Under posten avlöningar till icke-ordinarie personal ha upptagits i runt tal 31,600 kronor för avlöningar till extra ordinarie personal, 600 kro-

nor för vikariatsersättningar till dylik personal samt likaledes 600 kronor för avlöningar till extra arbetskraft och för övertidsersättningar. Rörligt tillägg har förutsatts komma att utgå efter 15 procent.

Departements-
chefen.

Lantbruksstyrelsens förslag till beräkning av medelsbehovet under budgetåret 1941/42 till avlöningar vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket föranleder icke någon erinran från min sida. Ifrågavarande avlöningsanslag torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med 37,500 kronor eller med ett 2,500 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Anslagsökningen är föranledd såväl av det rörliga tilläggets höjning som av de ändrade grunderna för beräkning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal .. kronor	32,800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 4,700

Summa kronor 37,500;

2) till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket*: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 37,500.

[145.] **2. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 16,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 maj 1940 fastställt omkostnadsstat för anstalten (statsliggaren sid. 652).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen och promemorian har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 16,100 kronor. Höjningen är föranledd därav, att styrelsen i enlighet med de grunder, som angivas i den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35, under anslaget upptagit ett belopp av förslagsvis 100 kronor för bestridande av kostnader för sjukvård m. m.

Departements-
chefen.

Medelsanvisningen för de ändamål, som under budgetåret 1941/42 skola tillgodoses från ifrågavarande anslag, synes av statsfinansiella skäl böra begränsas till 15,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbruksstyrelsen

fastställa stat för omkostnadsanslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15,000.

[146.] **3. Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 85,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 maj 1940 fastställt följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 35,700
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	kronor 11,860
b) Avlöningsförhöjningar m. m.	» 840 » 12,700
	Summa kronor 48,400;

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Omkostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar	kronor 4,300
2. Hydrografiska avdelningen	» 10,000
3. Havsfiskelaboratoriet	» 19,100
4. Fyrskpeppsobservationer	» 3,200
	Summa kronor 36,600.

Beträffande bestämmelser i övrigt angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 653.

I skrivelse den 9 september 1940 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* hemställt om anslag för nästa budgetår *dels* till avlöningar med 48,600 kronor, *dels ock* till omkostnader med 36,300 kronor. Beträffande skrivelsens innehåll må i övrigt nämnas följande.

Avlöningar. Av det för avlöningar beräknade medelsbehovet, 48,600 kronor, avse 36,300 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 12,300 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Under *arvodesposten* ha medel beräknats *dels*, i likhet med vad som skett för innevarande budgetår, för arvoden till förste och andre assistenterna å hydrografiska avdelningen med 4,800 respektive 4,200 kronor, till förste och andre assistenterna samt laboratoriebiträdet å havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning med respektive 7,700, 6,000 och 1,800 kronor samt till laboratorn och assistenten å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning med 6,000 respektive 4,000 kronor, *dels ock* för arvode till ett

tekniskt biträde å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning med ett från 1,200 till 1,800 kronor förhöjt belopp. Medan dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder under innevarande budgetår må utgå å omförmälda arvoden med undantag av arvoden till andre assistenten å hydrografiska avdelningen och det tekniska biträdet å fiskeritekniska avdelningen, har dylikt tillägg föreslagits skola under nästa budgetår utgå jämväl till nämnda biträde. Till stöd för förslaget om förbättrade avlöningsförmåner för sagda biträde, vilket avsetts skola erhålla samma löneställning som laboratoriebiträdet å biologiska avdelningen, har anförts, att såsom kompetenskrav för befattningen gällde avlagd realexamen, att till densamma hörde utförandet av visst analytiskt arbete samt att det med nuvarande avlöningsförhållanden visat sig omöjligt att behålla duglig arbetskraft å befattningen. Under *icke-ordinarieposten* ha beräknats 1,000 kronor till arvoden åt protokolls- och räkenskapsförare samt tillfälliga biträden, 1,800 kronor till arvode åt en vaktmästare vid hydrografiska avdelningen, 200 kronor till ersättning åt sagde befattningshavare för övertidsarbete, 900 kronor till arvode åt en hushållerska vid hydrografiska avdelningen samt $(2,388 + 2,526 =)$ i runt tal 4,950 kronor till ett extra biträde och en extra vaktmästare vid havsfiskelaboratoriet. Beträffande sistnämnda båda befattningshavare innebär anslagsäskandet en höjning med 300 kronor i anledning av förutsatt arvodeshöjning med 138 kronor för vardera (jfr IX H. T. 1929, sid. 210). Kommissionen har avsett, att dyrtidstillägg till dessa befattningshavare ävensom till vaktmästaren vid hydrografiska avdelningen jämväl under nästa budgetår må utgå enligt de grunder, som gälla för verk med nyreglerad avlöning. Under ifrågakvarande post ha vidare beräknats 1,500 kronor till arvoden och gratifikationer åt fyrskeppspersonal och 1,800 kronor till arvoden för analyser, instrumentkontroll och beräkningar — innebärande minskningar i förhållande till innevarande budgetår med 500 respektive 200 kronor — ävensom 150 kronor för renskrivningskostnader.

Medel ha icke äskats för nya ändamål i vidare omfattning än vad i det föregående angivits. Kommissionen har emellertid, under erinran om tidigare framlagt förslag till lönereglering för kommissionens befattningshavare (se IX H. T. 1940, sid. 183), hemställt, att nämnda spörsmål måtte upptagas till behandling så snart förhållandena det medgäve.

Omkostnader. Det för omkostnader äskade beloppet, 36,300 kronor, fördelar sig med 4,900 kronor å för samtliga avdelningar gemensamma omkostnader, 9,900 kronor å omkostnader för hydrografiska avdelningen, 18,500 kronor å omkostnader för havsfiskelaboratoriet samt 3,000 kronor å omkostnader för fyrskeppsobservationer. Höjningen med 600 kronor å de för samtliga avdelningar gemensamma kostnaderna hänför sig helt till utgifter för publikationstryck, vilka beräknats till 2,200 kronor mot för innevarande budgetår 1,600 kronor. Den för hydrografiska avdelningen beräknade minskningen med 100 kronor beror å ena sidan på att för reseersättningar upptagits 1,200 mot 1,400 kronor för innevarande budgetår och å andra sidan på att expenseerna beräknats till 2,400 mot 2,300 kronor för löpande budgetår. Minskningen med 600 kronor för havsfiskelaboratoriet fördelar sig med lika belopp å posterna reseersättningar och underhåll av byggnader m. m., vilka poster för nästa budgetår beräknats till 1,800 respektive 2,000 kronor. Slutligen ha omkostnaderna för fyrskeppsobservationer beräknats kunna minskas med 200 kronor, nämligen med 100 kronor å vardera av posterna reseersättningar och publikationstryck. Sammanlagt ha alltså beräknats öknings- å $(600 + 100 =)$ 700 kronor och minskningar å $(200 + 300 + 300 + 100 + 100 =)$ 1,000 kronor.

I det nuvarande statsfinansiella läget kan jag icke tillstyrka, att någon *Departements-*
chefen. lönereglering för hydrografisk-biologiska kommissionens tjänstemän genomföres under nästa budgetår. Det belopp, som bör avses för avlöningar vid kommissionen under nästa budgetår, torde böra beräknas enligt kommissionens förslag med allenast följande ändringar. Då 1940 års urtima riksdag godkänt av Kungl. Maj:t (prop. nr 65) för budgetåret 1940/41 föreslagen höjning av arvodet till andre assistenten å hydrografiska avdelningen från 4,200 till 4,600 kronor, bör arvodet jämväl för nästa budgetår upptagas med sistnämnda belopp. Jag kan icke biträda förslaget, att dyrtidstillägg skall utgå å arvodet till det tekniska biträdet å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning. Beträffande de övriga 6 under arvodesposten upptagna arvoden, å vilka för närvarande utgår dyrtidstillägg, vill jag, i anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört, förorda, att en avveckling av dyrtidstilläggen sker från och med den 1 juli 1941. I sådant syfte torde arvoden böra uppräknas, arvodet till förste assistenten å hydrografiska avdelningen från 4,800 till 6,900 kronor, arvoden till förste och andre assistenterna samt laboratoriebiträdet å havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning respektive från 7,700 till 10,850 kronor, från 6,000 till 8,600 kronor och från 1,800 till 2,600 kronor samt arvoden till laboratorn och assistenten å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning från 6,000 till 8,600 kronor respektive från 4,000 till 5,750 kronor. Uppräkningen skulle medföra en kostnadsökning under avlöningsanslaget av 13,000 kronor. Härjämte synas de av nu avsedda 6 befattningshavare, vilka vid utgången av innevarande budgetår äro berättigade till barntillägg för före den 1 april 1941 födda barn, böra övergångsvis komma i åtnjutande av särskilda arvodestillägg, bestämda på sådant sätt, att de vid varje tidpunkt motsvara vad som enligt nu gällande grunder skulle ha utgått i barntillägg för samma barn. Närmare föreskrifter härom torde i sinom tid få utfärdas av Kungl. Maj:t. De barntilläggen motsvarande arvodesbeloppen, vilka kunna beräknas till i runt tal 800 kronor, böra liksom arvoden bestridas från arvodesposten. Denna torde med hänsyn till det anförda böra upptagas med $(36,300 + 400 + 13,000 + 800 =)$ 50,500 kronor. Vad beträffar anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bestridas för närvarande från denna bland annat arvoden till vaktmästare vid hydrografiska avdelningen samt extra vaktmästare och extra biträde vid havsfiskelaboratoriet, å vilka arvoden utgår dyrtidstillägg. I anslutning till vad i det föregående anförts rörande vissa med dyrtidstillägg förenade under arvodesposten upptagna arvoden vill jag föreslå, att jämväl de här ifrågakvarande arvoden för dyrtidstilläggets avveckling uppräknas, arvodet till vaktmästaren vid hydrografiska avdelningen från 1,800 till 2,270 kronor samt arvoden till extra vaktmästaren och extra biträdet vid havsfiskelaboratoriet — vilka arvoden nu utgöras av dels grundbelopp å 1,974 respektive 1,836 kronor, dels ock 4 ålderstillägg à 138 kronor — till 3,180 respektive 3,000 kronor. Då denna arvodesreglering skulle medföra en kostnadsökning av omkring 1,700 kronor under posten avlöningar till övrig icke-

ordinarie personal, torde denna anslagspost böra upptagas med (12,300 + 1,700 =) 14,000 kronor. För avlöningar vid kommissionen torde alltså böra beräknas (50,500 + 14,000 =) 64,500 kronor. Slutligen må tilläggas, att vid inträffande vakans å befattning, för vilken enligt vad jag nu förordat arvodet bör uppräknas med hänsyn till bortfallande dyrtidstillägg, såväl frågan om befattningens återbesättning som i förekommande fall frågan om arvodets storlek bör underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Mot kommissionens beräkning av det för omkostnader under nästa budgetår erforderliga beloppet har jag icke någon annan erinran än att de för särskilda omkostnader vid hydrografiska avdelningen och havsfiskelaboratoriet samt för fryskeppsobservationer äskade beloppen böra minskas med 100 kronor vardera och sålunda upptagas med respektive 9,800, 18,400 och 2,900 kronor. För omkostnader bör i enlighet härmed avses ett belopp av (4,900 + 9,800 + 18,400 + 2,900 =) 36,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa specificerad omkostnadsstat för kommissionen.

Vid bifall till vad sålunda förordats skulle under förevarande anslag för budgetåret 1941/42 tarvas en medelsanvisning av (64,500 + 36,000 =) 100,500 kronor. Højningen med 15,500 kronor i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår motsvaras helt av den föreslagna arvodeshøjningen i samband med dyrtidstilläggets bortfallande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	kronor 50,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 14,000
Summa kronor 64,500;	

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Omkostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar ..	kronor 4,900
2. Hydrografiska avdelningen	» 9,800
3. Havsfiskelaboratoriet	» 18,400
4. Fryskeppsobservationer	» 2,900
Summa kronor 36,000;	

- 2) till Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 100,500.

[147.] **4. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 68,200 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för statens fartyg för fiskeundersökningar (statsliggaren sid. 654), dels ock den 17 maj 1940 följande avlöningsstat för fartygen:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a) Grundbelopp.....	kronor	18,350	
b) Personligt arvodestillägg .	»	1,150	kronor 19,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a) Grundavlöningar m. m., förslagsvis	kronor	35,500	
b) Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»	1,400	» 36,900
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	»		650
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	750	kronor 57,800

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t.....	kronor	2,500	
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	6,500	
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	1,400	kronor 10,400
Summa kronor 68,200.			

I skrivelse den 25 september 1940 har länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, hemställt om anvisande för nästa budgetår av 66,125 kronor till avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. I en den 22 oktober 1940 dagtecknad promemoria, vilken upprättats i anledning av den för 1940 års urtima riksdag framlagda, sedermera av riksdagen behandlade propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter, har länsstyrelsen framhållit, att vad i propositionen anförts icke borde föranleda ändring i det av länsstyrelsen tidigare avgivna förslaget. Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 16 september 1940 beräknat medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid statens fartyg för fiskeriadминистраtionen till 9,830 kronor samt hemställt om anvisande för nämnda ändamål av ett till 10,000 kronor avrundat belopp. Enligt myndigheternas beräkning skulle sålunda medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår uppgå till sammanlagt i runt

tal 76,100 kronor, innebärande en ökning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 7,900 kronor. Ökningen har uppkommit såsom en följd av å ena sidan en höjning med 8,300 kronor för undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov och å andra sidan en minskning med 400 kronor för undersökningsfartyget för fiskeriadministrationen. Rörande myndigheternas anslagsberäkning må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länsstyrelsen har utgått från att samtliga ombord anställda skola ha helårsanställning.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har höjts med 2,575 kronor till 22,075 kronor. Höjningen faller helt å delposten för grundbelopp, vilken upptagits med 20,925 kronor, och beror på att arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten, trälmästaren och stewarten uppräknats med omkring 15 procent eller med respektive 675, 900, 500 och 500 kronor till 5,175, 6,900, 3,850 och 3,800 kronor. Såsom motiv härför har anförts, att nämnda befattningshavare borde genom ett tillfälligt tillägg till avlöningen erhålla samma compensation för dyrtiden som komme annan personal till del. Nuvarande belopp för arvode till radiotelegrafist ävensom för personligt arvodestillägg till trälmästaren ha upptagits med oförändrade belopp av 1,200 respektive 1,150 kronor. Länsstyrelsen har i samband härmed framlagt förslag beträffande tjänstledighetsavdrag, vikariatsersättning och semester för den från grundavlöningsposten avlönade personalen.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har höjts med 3,600 kronor till 40,500 kronor. Höjningen beror på å ena sidan en ökning med 3,650 kronor för grundavlöningar m. m. och å andra sidan en minskning med 50 kronor för avlöningsförhöjningar m. m. Vid beräkningen av delposten för grundavlöningar m. m. har avdrag icke gjorts för befälhavaren åvilande tjänste- och familjepensionsavdrag, tillhoppa 447 kronor. I övrigt är höjningen föranledd av att avlöningen till annan personal än befälhavaren beräknats i enlighet med gällande lönetariffer för handelsflottan.

Posten rörligt tillägg har, under antagande att dylikt tillägg kommer att utgå med 15 procent, höjts med 650 kronor till 1,300 kronor.

Den för innevarande budgetår uppförda posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal å förslagsvis 750 kronor — vilken är avsedd att användas för bestridande av dels sjötillägg till befälhavaren å nämnda belopp, dels ock, i förekommande fall, krigsrisktillägg — har upptagits med oförändrat belopp. Slutligen har i statförslaget upptagits en ny post avseende vikariatsersättningar under semester å 1,500 kronor. Länsstyrelsen har anført, att de särskilda förhållandena i förevarande fall syntes påkalla, att vikariatsarvoden upptoges såsom en för hela personalen gemensam post.

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen (Eystrasalt). Lantbruksstyrelsen har utgått från att ifrågavarande fartyg skall hållas i gång omkring sex månader under budgetåret 1941/42 samt därunder användas, förutom till fiskeriundersökningar, även till fiskeritillsyn i Öresund i den utsträckning förhållandena det påkalla. Av det beräknade anslagsbehovet, 9,830 kronor, hänföra sig 2,500 kronor till posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, i runt tal 6,410 kronor till posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 920 kronor till posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal. Arvodesposten avser årsarvode till

befälhavaren. Under icke-ordinarieposten ha medel beräknats dels för avlönande under sex månader av två besättningsmän med månadsarvode å 250 kronor och av en besättningsman med månadsarvode å 165 kronor, dels ock för krigsrisktillägg till befälhavaren och besättningsmännen. Nämn- da tillägg har beräknats utgå med 40 procent å månadsarvodet, dock lägst å 250 kronor för månad. Slutligen har under posten särskilda löne- förmåner beräknats medel för sjötillägg under sex månader till befäl- havaren. I förhållande till anvisningen för innevarande budgetår ha sålunda minskningar beräknats å icke-ordinarie posten och posten särskilda löne- förmåner med respektive 90 och 480 kronor.

Statskontoret, som den 9 oktober 1940 avgivit infordrat utlåtande beträf- fande beräkningen av medelsbehovet för statens undersöknings- och bevak- ningsfartyg för havsfiskets behov, har anfört i huvudsak följande.

Ämbetsverket anser sig icke kunna tillstyrka länsstyrelsens förslag om uppräknig av vissa under arvodesposten upptagna arvoden, då spørgsmålet om en arvodesreglering allenast torde böra upptagas i ett större samman- hang. Statskontoret förordar alltså, att nämnda anslagspost fastställes till oförändrat belopp. Beträffande länsstyrelsens hemställan om anvisande av medel till arvoden åt vikarier för fartygspersonal, som åtnjuter semester, erinrar statskontoret, att samma hemställan framförts även i anslagsfram- ställningen beträffande löpande budgetår (IX H. T. 1940, sid. 187) men icke vunnit godkännande. Ämbetsverket kan fördenskull icke tillstyrka att me- del avses för ändamålet under nästa budgetår. Länsstyrelsens förslag i övrigt rörande avlöningsstaten ha icke föranlett erinran från statskontorets sida. Ämbetsverket, som sålunda bland annat icke har något att erinra mot att anslagsposten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal tages i anspråk för att bestrida eventuellt uppkommande kostnader för krigsrisk- tillägg, vill emellertid framhålla, att ämbetsverket anser sig sakna möjlighet att uttala sig rörande de grunder, efter vilka dylikt tillägg bör utgå. Slutligen finner sig statskontoret icke kunna tillstyrka genomförandet av det fram- lagda förslaget rörande tjänstledighetsavdrag, vikariatsersättning och seme- ster beträffande de tjänstemän, vilkas arvoden bestämmas av Kungl. Maj:t.

Vad först angår länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förslag rörande medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov vill jag erinra, att 1940 års urtima riksdag godkänt av Kungl. Maj:t (prop. nr 65) för innevarande budgetår före- slagen uppräknig med hänsyn till inträdd levnadskostnadsökning av ar- voden till vissa vid ifrågavarande fartyg anställda befattningshavare. Riks- dagens beslut innebär, att arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten och stewarten höjts med respektive 400, 500 och 300 kronor till 4,900, 6,500 och 3,600 kronor. Då någon ytterligare arvodeshöjning icke torde böra med- givas för nästa budgetår, skulle sålunda för arvoden och särskilda ersätt- ningar, bestämda av Kungl. Maj:t — innefattande personligt arvodestillägg å 1,150 kronor till trålmästaren — upptagas ett belopp av 20,700 kronor. Mot beräkningen av posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har jag icke någon annan erinran än att det äskade beloppet bör minskas med belopp motsvarande befälhavarens tjänste- och familjepensionsavdrag om- kring 450 kronor. Jag anser mig vidare böra biträda länsstyrelsens förslag

*Departements-
chefen.*

om anvisande av medel till vikariatsersättningar i så måtto, att i de nu angivna båda posterna inräknas belopp av 400 respektive 300 kronor. Till följd härav torde posterna arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra för nästa budgetår upptagas med 21,100 respektive 40,350 kronor samt angivas förslagsvis. I överensstämmelse med länsstyrelsens förslag böra vidare posterna rörligt tillägg och särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal upptagas med 1,300 respektive 750 kronor. Från sistnämnda post, vilken i gällande stat är upptagen förslagsvis, torde även få utgå krigsrisktillägg enligt de grunder Kungl. Maj:t kan komma att fastställa. I enlighet med vad jag sålunda förordat skulle medelsbehovet för avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov uppgå till $(21,100 + 40,350 + 1,300 + 750 =) 63,500$ kronor.

Medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen har av lantbruksstyrelsen beräknats till ett belopp av 9,830 kronor, fördelat på posterna arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal med respektive 2,500, 6,410 och 920 kronor. Å det under arvodesposten upptagna arvodet å 2,500 kronor till fartygets befälhavare utgår för närvarande dyrtidstillägg enligt för nyreglerade verk gällande grunder. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet anför vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordar jag, att dyrtidstillägget å sagda arvode avvecklas från och med den 1 juli 1941. I sådant syfte torde arvodet böra för nästa budgetår uppräknas med 650 kronor till 3,150 kronor. Vid inträffande vakans å ifrågavarande arvodesbefattning bör frågan om arvodets storlek av lantbruksstyrelsen underställas Kungl. Maj:ts prövning. Av det under icke-ordinarieposten äskade beloppet avse omkring 2,430 kronor krigsrisktillägg. I betraktande av svårigheten att nu bedöma, efter vilka grunder dylikt tillägg kan komma att utgå under nästa budgetår, vill jag emellertid föreslå, att den provisoriska anordning i fråga om bestridande av utgifter för ifrågavarande ändamål, som kommit till användning för innevarande budgetår, jämväl tillämpas för nästa budgetår och att sålunda dylikt tillägg må utgå från den förslagsvis betecknade posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal utan att denna i anledning därav höjes. Vid bifall till vad nu förordats skulle posterna arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, samt avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppföras med 3,150 kronor respektive $(6,410 - 2,430 =) 3,980$ kronor. Sistnämnda post torde för utjämning av anslagets slutsumma böra bestämmas till 4,030 kronor. För avlöningar till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen bör alltså beräknas ett belopp av $(3,150 + 4,030 + 920 =) 8,100$ kronor.

Anslaget till avlöningar vid statens fartyg för fiskeundersökningar skulle sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med $(63,500 + 8,100 =) 71,600$ kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 3,400 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens fartyg för fiskeundersökningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 21,100
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 40,350
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> ..	» 1,300
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 750 kronor 63,500

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor 3,150
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4,030
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 920 kronor 8,100
Summa kronor 71,600;	

- 2) till *Statens fartyg för fiskeundersökningar*: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 71,600.

[148.] **5. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader, reservationsanslag.** Under denna rubrik är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 81,300 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 656.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har i den under föregående punkt omförmälda skrivelsen och promemorian beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till underhålls- och driftkostnader för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov till 99,600 kronor, innebärande

en ökning med 28,300 kronor i förhållande till det belopp, vilket avsetts för nämnda ändamål under innevarande budgetår. I sin likaledes under föregående punkt berörda skrivelse har *lantbruksstyrelsen* beräknat motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen under nästa budgetår till oförändrat belopp av 10,000 kronor. Angående myndigheternas beräkning av medelsbehovet må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länsstyrelsen har framhållit, att ifrågavarande fartyg tagits i anspråk för militära ändamål under såväl större delen av budgetåret 1939/40 som början av innevarande budgetår. Å driftkostnadsanslaget för förstnämnda budgetår hade i anledning härav uppstått en besparing av omkring 48,500 kronor. Beräkningarna för nästa budgetår äro utförda med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 11 månader men att personalen sysselsättes ombord under hela budgetåret, dock med åtnjutande av vederbörlig semester. Följande poster ha höjts, nämligen proviant med 2,820 kronor till 19,000 kronor, bränn- och smörjolja med 25,050 kronor till 50,000 kronor samt ersättning för försliten undersökningsmateriel med 4,875 kronor till 10,750 kronor. Å andra sidan ha posterna underhåll och utrustning samt diverse och oförutsedda utgifter minskats med 3,840 respektive 1,455 kronor till 8,300 respektive 10,700 kronor. Länsstyrelsen föreslår dessutom upptagande för nästa budgetår av 840 kronor till övrig nyanskaffning, avseende anskaffning av en vindmätare och en paulinbarometer. Det för proviant beräknade beloppet motsvarar i runt tal dels utgifterna för kosthåll under 365 dagar för 17 personer, beräknade efter 3 kronor per dag och person, dels ock till 450 kronor beräknad portionsersättning under semestertid, då kosthållet åtnjutes av vikarier. Beträffande posten bränn- och smörjolja har länsstyrelsen framhållit svårigheten att med större säkerhet beräkna det för ändamålet erforderliga beloppet. I det för ersättning av försliten undersökningsmateriel äskade beloppet ha bland annat inräknats 3,770 kronor för ersättande av starkt försliten trålwire. Slutligen må nämnas, att ett belopp av 600 kronor för läkare och medicin inräknats i posten diverse och oförutsedda utgifter.

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadministratіonen (Eystrasalt). Lantbruksstyrelsen har, under förutsättning att ifrågavarande fartyg hålles i gång under sex månader av nästa budgetår, ansett underhålls- och driftkostnader av olika slag för fartyget böra beräknas till oförändrade belopp.

Statskontoret har i sitt under föregående punkt omförmälda utlåtande i fråga om medelsbehovet för underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak anført, att ämbetsverket icke kunde förorda, att medel beviljades för portionsersättning till personal, som åtnjöte semester, då sådan ersättning icke utginge till befattningshavare å andra statens tjänstefartyg såsom statens järnvägars, tullverkets och lotsverkets fartyg. Vidare har ämbetsverket ifrågasatt, huruvida icke en väsentlig reducereing av det föreslagna beloppet till ersättning av försliten undersökningsmateriel skulle kunna ske, utan att därigenom uppkomme alltför stora olägenheter.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn såväl till vad statskontoret anført rörande beräkningen av för nästa budgetår erforderligt belopp till ersättning av försliten undersök-

ningsmateriel som till att en allmän begränsning av utgifterna för olika ändamål påkallas av den rådande budgetsituationen kan jag icke förorda, att högre belopp än 90,000 kronor för nämnda budgetår avses för drift- och underhållskostnader vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. Motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen torde i enlighet med vad som föreslagits böra beräknas till 10,000 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår under ifrågavarande anslag torde i enlighet härmed böra beräknas uppgå till 100,000 kronor. Vid bedömandet av anslagsanvisningens storlek synes emellertid böra beaktas, att en reservation av omkring 51,700 kronor uppstått å det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget till följd av att fartyget Skagerak tagits i anspråk för försvarsmaktens behov samt att av samma anledning en betydande besparing kan antagas uppkomma jämväl å det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Därest nu angivna besparingar å anslaget i stället tagas i anspråk för omkostnaderna under budgetåret 1941/42, torde för sagda budgetår icke behöva anvisas högre anslag än 30,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående anslagets användning. I enlighet med vad som avsetts i den av 1940 års urtima riksdag godkända propositionen nr 35 torde i förekommande fall kostnader för sjukvård m. m. få bestridas med anlitande av ifrågavarande anslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 30,000.

[149.] **6. Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 125,000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 656.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* anhållit om ett till 116,700 kronor nedsatt anslag för nästa budgetår. Anslagsminskningen å 8,300 kronor beror på att styrelsen med hänsyn till nuvarande statsfinansiella läge föreslagit indragning för budgetåret 1941/42 av den skärpta fiske-ritillsynen vid kusterna av Hallands samt Göteborgs och Bohus län.

En något större nedsättning av detta anslag än lantbruksstyrelsen föresla- git synes kunna ske utan att något avbräck därigenom vållas ifrågavarande verksamhet. Anslaget torde sålunda böra upptagas till 110,000 kronor, vilket innebär en nedsättning med 15,000 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade beloppet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskets befrämjande i de särskilda orterna* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 110,000.

*Departements-
chefen.*

[150.] 7. **Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 90,000 kronor. Rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 658.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 29 juli 1940, har *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening* anhållit att för budgetåret 1941/42 komma i åtnjutande av ett statsanslag å 23,925 kronor, därav 15,550 kronor till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet samt 8,375 kronor till dess upplysningsverksamhet. I skrivelsen har styrelsen tillika hemställt, att föreningen, därest det allmänna läget under budgetåret 1941/42 skulle påkalla särskilda åtgärder för åstadkommande av största möjliga fiskproduktion, måtte efter lantbruksstyrelsens medgivande få disponera större eller mindre del av de medel, som ansloges för upplysningsverksamheten, för direkt produktiva ändamål.

Jag torde i detta sammanhang få erinra, att Kungl. Maj:t den 20 september 1940 medgivit, att det föreningen för innevarande budgetår till upplysningsverksamhet beviljade bidraget finge efter lantbruksstyrelsens godkännande disponeras även till åtgärder för igångsättande av ökad produktion av fisk i dammar i södra Sverige.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 16 september 1940 hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 74,000 kronor. Därvid har styrelsen, som jämväl haft att yttra sig över södra Sveriges fiskeriförenings framställning, förklarat sig biträda denna. Beträffande övriga medelsbehov, som tillgodoses från ifrågavarande anslag, har styrelsen föreslagit, att oförändrat belopp, 5,000 kronor, beräknas för bestridande av kostnaderna för kontroll över beredning och inläggning av strömming. Likaledes föreslås oförändrat belopp av 12,000 kronor såsom statsbidrag till svenska ostkustfiskarnas centralförbund. Till Kungl. Maj:ts förfogande att användas efter Kungl. Maj:ts föreskrifter i varje särskilt fall har för innevarande budgetår upptagits 49,075 kronor. Av dessa medel ha vissa belopp avsetts för bestridande av kostnader för bogserings- och isbrytarhjälp åt fiskare samt för undervisningskurser för fiskare. Behovet av medel för bogserings- och isbrytarhjälp har lantbruksstyrelsen beräknat till 5,000 kronor eller 10,000 kronor lägre än för innevarande budgetår. För undervisningskurser har beräknats ett belopp av 6,000 kronor, vilket innebär en minskning i anslagsbehovet med 6,000 kronor. Till Kungl. Maj:ts disposition skulle alltså för nästa budgetår behöva ställas $(49,075 - 10,000 - 6,000 =)$ 33,075 kronor. Hela medelsbehovet under anslaget utgör enligt vad lantbruksstyrelsen sålunda anført $(23,925 + 5,000 + 12,000 + 33,075 =)$ 74,000 kronor.

Departements-
chefen.

Mot lantbruksstyrelsens anslagsäskande har jag intet annat att erinra än att anslaget, med hänsyn till att en reservation å 10,000 kronor enligt vad jag inhämtat synes vara att påräkna i fråga om de medel som stå till Kungl. Maj:ts förfogande, torde böra upptagas med allenast $(74,000 - 10,000 =)$ 64,000 kronor. På sätt styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening hem-

ställt synes föreningen böra berättigas att efter medgivande av lantbruksstyrelsen i mån av behov få disponera medel, som anslagits för föreningens upplysningsverksamhet, för direkt produktiva ändamål. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 64,000.

[151.] **Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten.** För befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten anvisades för budgetåren 1935/36 och 1937/38 reservationsanslag å respektive 29,000 och 25,000 kronor. Anslaget, som vid 1938 års riksdag förändrades till obetecknat anslag, benämnt »Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten», uppfördes för budgetåret 1938/39 med 8,000 kronor. Behållningen å reservationsanslaget uppdebiterades på fonden. För budgetåren 1939/40 och 1940/41 har ej anvisats anslag för ändamålet. Bestämmelser rörande den med anlitan av fonden bedrivna understödsverksamheten äro meddelade i kungörelsen den 5 juni 1931 (nr 214), ändrad genom kungörelsen nr 574/1937.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* anför, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke syntes böra anvisas för nästa budgetår med hänsyn till ovissheten, huruvida svenska fiskare under nämnda budgetår kunde komma att bedriva fiske å avlägsna fiskevatten.

Ehuru något anslag för ändamålet icke torde böra anvisas för nästa budgetår, har jag dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom. *Departements-
chefen.*

[152.] **Premier för deltagande i sillfiske vid Island.** För utbetalning av premier till fiskare, som deltagit i sillfiske vid Island, har Kungl. Maj:t under åren 1933—1936 från arbetslöshetsanslag under femte huvudtiteln ställt sammanlagt 220,000 kronor till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande. För vartdera av budgetåren 1937/38—1939/40 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett särskilt förslagsanslag av respektive 75,000, 60,000 och 50,000 kronor. Den 11 juni 1937 har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser för premiernas utbetalande (se IX H. T. 1937, punkt 147).

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 16 september 1940 förklarat, att i betraktande av rådande osäkra förhållanden medel icke syntes styrelsen böra anvisas till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår.

Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att medel icke böra äskas av 1941 års riksdag till ifrågavarande bidragsverksamhet. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge. *Departements-
chefen.*

[153.] 8. **Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m., förslagsanslag.** För budgetåret 1940/41 är för detta ändamål anvisat ett förslagsanslag av 180,000 kronor. Gällande bestämmelser i ämnet äro upptagna i *dels* förordningen den 30 juni 1937 (nr 645) om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill, *dels* kungörelsen den 10 december 1937 (nr 933) angående tillämpningen av nämnda förordning, vilken kungörelse ändrats genom kungörelsen nr 729/1940, *dels* förordningen den 30 juni 1937 (nr 646) om viss reglering av priset å färsk strömming och sill, vilken förordning ändrats genom kungörelsen nr 55/1939, *dels* ock instruktionen den 30 juni 1937 (nr 647) för statens fiskenämnd. Nämnda förordningar gälla till och med den 30 juni 1941.

I skrivelse den 27 augusti 1940 har *statens fiskenämnd* hemställt, att regleringen av handeln med färsk strömming och sill måtte förlängas på fem år eller till och med den 30 juni 1946. I skrivelsen har tillika föreslagits vissa ändringar i bestämmelserna rörande regleringen. Fiskenämnden har vidare i särskild skrivelse den 27 augusti 1940 hemställt, att till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. måtte för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag av 155,000 kronor. Fiskenämnden har beträffande regleringen under den nya perioden inhämtat yttranden från ett flertal producentföreningar, fiskeföreningar och fiskförsäljningsföreningar. Över fiskenämndens förutberörda skrivelse har lantbruksstyrelsen den 12 oktober 1940 avgivit infordrat utlåtande.

Lantbruksstyrelsen har sedermera med eget yttrande den 11 november 1940 överlämnat en den 31 oktober 1940 dagtecknad skrivelse från *Svenska ostkustfiskarnes centralförbund*, däri förbundet hemställt, att lantbruksstyrelsen ville vid avgivande av sitt yttrande över fiskenämndens framställning beakta vad som anförts vid ett sammanträde med representanter för ostkustens fiskförsäljningsföreningar. Vid förbundets skrivelse fanns fogat protokoll från sammanträdet.

Departements-
chefen.

Frågan om regleringen av handeln med strömming är för närvarande föremål för ytterligare beredning. Denna torde vara avslutad i så god tid att förslag i ämnet kan framläggas för 1941 års riksdag. I avvaktan härpå torde förevarande anslag böra uppföras med ett beräknat belopp av 155,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 155,000.

[154.] 9. **Tillsyn till motverkande av skada å fiske genom vattenförening, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 27,900 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 maj 1940 fastställt stat för den särskilt förordnade tillsynsmyndighetens verksamhet. Beträffande såväl sag-

da stat som gällande bestämmelser rörande ifrågavarande tillsyn hänvisas till statsliggaren sid. 659.

I skrivelse den 29 oktober 1940 har *lantbruksstyrelsen* erinrat om att de med anslaget avsedda åtgärderna vore av provisorisk karaktär i avbidan på slutförandet av den utredning, som genom särskilt tillkallade sakkunniga pågått angående åtgärder för att förhindra förorening av vatten och luft, samt genomförandet av därav föranledda förslag. Ehuru sagda utredning numera vore slutförd och de sakkunniga avgivit betänkande med förslag i ämnet (stat. off. utr. 1939: 40), hade styrelsen likväl icke ansett sig böra räkna med att någon omorganisation komme ett beslutas inom sådan tid att den kunde vinna tillämpning under budgetåret 1941/42. På grund härav borde anslag för tillsynsmyndigheten med dess nuvarande organisation äskas jämväl för nämnda budgetår. Anslaget har emellertid av styrelsen föreslagits höjt med 1,200 kronor till 29,100 kronor. Beträffande beräkningen av medelsbehovet må framhållas följande.

Såsom tillsynsmyndighet har sedan den 1 juli 1937 varit förordnad extra ordinarie laborator vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket S. A. Vallin. Därest Vallin tjänstgjort i sin laboratorsbefattning, skulle han från och med den 1 juli 1941 komma att uppbära en nettolön å i runt tal 12,130 kronor för år (lönegrad Eo 26: 28; barn tillägg för 1 barn), medan hans löneförmåner såsom tillsynsmyndighet utgöra 12,000 kronor eller, sedan pensionsavdragen frånräknats, i runt tal 11,390 kronor för år. Han skulle alltså, om han återginge till sin laboratorstjänst, från och med den 1 juli 1941 komma i åtnjutande av en avlöning, som med mer än 700 kronor överstege det arvode, han för närvarande ägde uppbära såsom tillsynsmyndighet. Lantbruksstyrelsen har funnit Vallins tjänstgöring såsom tillsynsmyndighet vara av den betydelse och uppgifterna så maktpåliggande, att det måste anses skäligt, att Vallin härvid komme i åtnjutande av en avlöning, som avsevärt överstege vad han skulle ha uppburit vid tjänstgöring såsom laborator. På grund härav har styrelsen föreslagit, att Vallin måtte komma i åtnjutande av ett arvode å 13,200 kronor. Arvodet skulle härigenom komma att med omkring 500 kronor överstiga avlöningen såsom laborator.

Anslagsposten arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t — från vilken post bestrides, förutom arvode till tillsynsmyndigheten, jämväl arvode å 4,800 kronor till en assistent — har i lantbruksstyrelsens förslag beräknats höjd med 1,200 kronor till $(13,200 + 4,800 =) 18,000$ kronor.

Övriga anslagsposter — avseende avlöning till övrig icke-ordinarie personal, reseersättningar samt expenser — ha av lantbruksstyrelsen ansetts böra upptagas med oförändrade belopp av respektive 3,200, 5,700 och 2,200 kronor.

Ifrågavarande tillsynsverksamhet torde under budgetåret 1941/42 böra be-
drivas i huvudsakligen samma omfattning som hittills. Vad angår de av lant-
bruksstyrelsen framställda anslagsäskandena för verksamheten under sagda
budgetår vill jag — med hänsyn till vad i det föregående framkommit samt
med beaktande jämväl av den förmån i form av kristillägg, som för nästa
budgetår kan komma att utgå å bland annat löner till extra ordinarie tjänste-
män — förorda, att bestämmandet av ersättningen till tillsynsmyndigheten för
nästa budgetår sker efter andra grunder än för närvarande. Det torde sålunda
vara mest lämpligt, att den nuvarande tillsynsmyndigheten beredes dels gott-
chefen.

görelse för avstådda avlöningsförmåner såsom laborator och dels därutöver ett särskilt arvode. Gottgörelse för avstådda löneförmåner synes böra beräknas till förslagsvis 12,600 kronor, medan det särskilda arvodet icke bör bestämmas till högre belopp än 300 kronor. Vid eventuellt ombyte av innehavare å ifrågasvarande arvodesbefattning torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa ersättningsens storlek intill budgetårets utgång. Då 1940 års urtima riksdag godkänt av Kungl. Maj:t (prop. nr 65) för budgetåret 1940/41 föreslagen höjning av arvodet till en assistent hos tillsynsmyndigheten från 4,800 till 5,200 kronor, skulle till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för nästa budgetår behöva beräknas $(12,600 + 300 + 5,200 =)$ 18,100 kronor eller 1,300 kronor mer än för löpande budgetår. Posten bör i anslutning till vad förut förordats upptagas förslagsvis. Med hänsyn till medelsåtgången för reseersättningar under de tre sistförflutna budgetåren torde det för sådant ändamål avsedda beloppet kunna nedräknas från 5,700 till 4,500 kronor eller alltså med 1,200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle ifrågasvarande anslag för budgetåret 1941/42 behöva uppföras med $(27,900 + 1,300 - 1,200 =)$ 28,000 kronor. Stat för tillsynsmyndighetens verksamhet synes böra underställas riksdagen för godkännande.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande stat för tillsynsmyndighetens verksamhet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Stat.

A v l ö n i n g a r.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 18,100
2. Avlöning till övrig icke-ordinarie personal »	3,200
Summa kronor 21,300;	

O m k o s t n a d e r.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 4,500
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 2,200
Summa kronor 6,700;	

- 2) till *Tillsyn till motverkande av skada å fiske genom vattenförorening* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 28,000.

[155.] **Omplantering av rödspätta.** Till bestridande av kostnader för omplantering av rödspätta har senast för budgetåret 1938/39 anvisats ett reservationsanslag av 10,000 kronor. Rörande anslagets tillkomst och ändamål hänvisas till IX H. T. 1937 sid. 320.

I skrivelser den 26 augusti och 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* — med förmälan att den 30 juni 1940 funnes en reservation av omkring 14,700 kronor å ifrågavarande anslag, att omplantering av rödspätta icke kunde äga rum under rådande förhållanden samt att det vore ovisst, om dylik omplantering kunde verkställas under budgetåret 1941/42 — meddelat, att styrelsen funnit medelsanvisning i anslagets syfte obehövlig för nästa budgetår.

På grund av vad lantbruksstyrelsen anfört behöver anslag för ifrågavarande ändamål icke äskas av 1941 års riksdag. Därest ändrade förhållanden skulle göra det önskvärt att medel finnas tillgängliga under nästa budgetår, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att på därom gjord framställning besluta angående disponerande av det för budgetåret 1938/39 anvisade anslaget jämväl under sagda budgetår. Jag har här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

*Departements-
chefen.*

[156.] **Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.** För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag uppfört med 150,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 660.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 150,000 kronor för nästa budgetår. Härvid har styrelsen anfört bland annat följande.

Innan nuvarande exceptionella förhållanden beträffande försörjningen med motorbränsle inträdde, beräknades den årliga bensinförbrukningen vid yrkesmässigt bedrivet fiske till omkring 2,000,000 liter. Efter den betydande höjning av skatten å bensin, som fastställts genom förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tilläggsskatt å bensin, uppgår nu nämnda skatt sammanlagt till 37 öre per liter för bensin, som till riket införes eller här tillverkas efter den 1 juli 1940. Vid normal förbrukning av bensin skulle sålunda den bensinskatt, som fiskarena skulle ha att erlagga, uppgå till omkring 740,000 kronor per år. Den skatt å bensin, som skall restitueras till fiskerinäringen under budgetåret 1941/42, torde kunna anses ha erlagts av fiskarena under innevarande budgetår. Genom den statliga ransonering av bensintilldelningen, som till följd av rådande förhållanden blivit nödvändig, har emellertid förbrukningen av denna vara vid det yrkesmässiga fisket starkt sjunkit. Därigenom torde även den sammanlagda bensinskatt fiskarena skola erlagga under innevarande budgetår komma att utgöra ett mycket mindre belopp, än om fisket kunnat bedrivas i normal omfattning. Skäl torde därför tala för att — trots den starkt höjda bensinskatten — icke föreslå någon höjning av ifrågavarande anslag för nästa budgetår.

Till följd av nuvarande begränsning i bensintillgången och därmed sammanhängande nedgång i automobilskatteuppbörden torde för nästa budgetår icke böra beräknas några medel för här ifrågavarande ändamål.

*Departements-
chefen.*

[157.] **10. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 25,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till IX H. T. 1939 sid. 302. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1936/37—1939/40 utgjort respektive 21,790, 59,435, 33,753 och 17,789 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jämväl för nästa budgetår torde erfordras anslag av statsmedel för ifrågavarande ändamål. Med hänsyn till medelsåtgångens starka variation från år till år är det svårt att nu bedöma, vilka anspråk som under budgetåret 1941/42 kunna komma att ställas på anslaget. Under dylika omständigheter vill jag förorda, att anslaget med ledning av medelsåtgången under det sistförflutna budgetåret uppföres med ett till 20,000 kronor nedsatt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[158.] **11. Understöd åt fiskare, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 661.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas till 75,000 kronor. Styrelsen har härvid anført i huvudsak följande.

Under budgetåret 1939/40 har från anslaget anvisats understöd å tillhoppa 72,246 kronor. För innevarande budgetår beräknas för ändamålet stå till förfogande dels en den 30 juni 1940 odisponerad anslagsbehållning av 90,485 kronor, dels ock anslaget för det löpande budgetåret å 50,000 kronor, eller alltså sammanlagt 140,485 kronor. Någon reservation å anslaget till nästa budgetår torde icke kunna beräknas uppstå, då på grund av de svårigheter, vari fiskarena särskilt på syd- och västkusten råkat genom den ovanligt stränga vintern och rådande krigsförhållanden, anspråken på anslaget varit mycket stora. Av de för innevarande budgetår disponibla medlen har sålunda redan tagits i anspråk ett belopp av 100,156 kronor.

*Departements-
chefen.*

Det torde vara tillfyllest, därest för ifrågavarande ändamål anvisas samma belopp, 50,000 kronor, som för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt fiskare* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[159.] **Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.** Under denna anslagstitel ha för budgetåren 1938/39 och 1939/40 anvisats reservationsanslag av tillhoppa 351,000 kronor, därav för sistnämnda budgetår 25,000 kronor.

För användningen av anslaget ävensom av statens fiskredskapslånefond, från vilken fond kan utgå låneunderstöd till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gälla i propositionen nr 77/1935 angivna av riksdagen godkända grunder.

Vid föredragning av frågan om behov av anslagsmedel för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1940/41 (IX H. T. 1940 sid. 201) omnämnde jag, att en av mig jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 januari 1938 tillkallad särskild utredningsman för utredning rörande frågan om försäkring av fiskredskap den 21 december 1938 avgivit ett förslag i ämnet, vari förordats en på frivillig anslutning grundad fiskredskapsförsäkring med statsbidrag. Jag meddelade därvid jämväl, att utredningsmannen i anledning av vad vissa över nämnda förslag hörda myndigheter anfört den 25 oktober 1939 avgivit ett i vissa avseenden omarbetat förslag i ämnet, vari ifrågasatts, förutom anordnandet av fiskredskapsförsäkring med statsbidrag, fortsatt understödsverksamhet i vissa fall från statens sida vid förlust av eller skada å fiskredskap. Över sistnämnda förslag ha numera vissa myndigheter och sammanslutningar av fiskare yttrat sig. Lantbruksstyrelsen — som i yttrande den 13 februari 1939 över utredningsmannens först avgivna förslag ifrågasatt, huruvida det icke vore lämpligare att utvidga den nuvarande understödsverksamheten på området — har i ett den 30 januari 1940 dagtecknat remissutlåtande anfört, att det omarbetade förslaget till fiskredskapsförsäkring visserligen på ett flertal punkter uppvisade förbättringar i jämförelse med det förra förslaget men att det likväl vore av sådan beskaffenhet, att det måste anses tvivelaktigt, huruvida en försäkringsverksamhet i enlighet med förslaget kunde komma att få någon större praktisk betydelse, och att det i varje fall i rådande ekonomiska läge syntes mindre lämpligt att söka åstadkomma en mera allmän försäkringsverksamhet på fiskets område.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* beträffande ifrågavarande anslag anfört i huvudsak följande.

Då vid ingången av budgetåret 1939/40 å ifrågavarande anslag fanns en odisponerad behållning av omkring 206,000 kronor samt under nämnda budgetår beviljades 20,363 kronor i direkta understöd utan återbetalningsskyldighet, uppgick den odisponerade behållningen å anslaget vid början av innevarande budgetår till omkring 185,500 kronor. Med hänsyn till det genomsnittliga medelsbehovet under de senare budgetåren för utlämnande av direkta understöd utan återbetalningsskyldighet torde ifrågavarande behållning vara så stor, att medelsbehovet därigenom torde kunna beräknas bli fyllt såväl under innevarande som under nästa budgetår. Detta gäller vare sig verksamheten under budgetåret 1941/42 kommer att bedrivas på hittillsvarande sätt eller i den utvidgade form lantbruksstyrelsen ifrågasatt i sitt yttrande den 13 februari 1939.

Frågan om anordnande av fiskredskapsförsäkring med statsbidrag torde böra göras till föremål för ytterligare överväganden. Något förslag i ämnet torde icke komma att föreläggas 1941 års riksdag. På grund härav vill jag förorda, att den med anlitande av ifrågavarande anslag samt statens fisk-

*Departements-
chefen.*

redskapslånefond bedrivna understödsverksamheten får fortgå enligt oförändrade grunder under nästa budgetår. I enlighet med vad lantbruksstyrelsen anfört torde något nytt anslag för bidragsverksamheten icke behöva äskas av 1941 års riksdag. Jag har emellertid här velat giva riksdagen tillfälle att taga del av vad i ärendet förekommit.

[160.] **12. Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 500,000 kronor. Från anslaget utlämnas, i enlighet med bestämmelser Kungl. Maj:t utfärdar för varje särskilt fall, bidrag för åstadkommande av prisreglering av fisk ävensom för andra åtgärder till fiskavsättningens främjande.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 500,000 kronor samt med hänsyn till en beräknad reservation å 50,000 kronor hemställt om anvisande av ett reservationsanslag av 450,000 kronor. Styrelsen har därvid anfört bland annat följande.

Under budgetåret 1939/40 ställde Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål något över 362,000 kronor till förfogande, varjämte Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1939 medgav att återstoden, omkring 100,000 kronor, av för prisregleringar å vissa fiskslag i Göteborgs och Bohus län ur ifrågavarande anslag för budgetåret 1938/39 anvisade medel finge tagas i anspråk för liknande prisregleringar under 1940. För innevarande budgetår har Kungl. Maj:t redan disponerat tillsammans 110,000 kronor. Om än sålunda behovet av statsbidrag alltjämt är stort, synes detta behov dock ha minskat något under det senaste halvåret. Enligt från länsstyrelsen i Göteborg inhämtade upplysningar togs nämligen under kalenderåret 1939 för prisregleringar å olika fiskslag inom nämnda län i anspråk ett belopp av 406,173 kronor 41 öre, medan för budgetåret 1939/40 åtgången av statsmedel för samma ändamål stannade vid ett belopp av 217,580 kronor 78 öre. Minskningen under det sista budgetåret torde sammanhänga med att fiskpriserna under första halvåret av 1940 hållit sig något högre än förut. Det är givetvis vanskligt, särskilt under nu rådande förhållanden med minskade fiskemöjligheter och stora distributionssvårigheter, att på förhand med någon högre grad av säkerhet beräkna anslagsbehovet för nästa budgetår. Enligt lantbruksstyrelsens uppskattning synes emellertid medelsbehovet, under förutsättning att fisket kan bedrivas i icke alltför begränsad omfattning, kunna väntas uppgå till omkring 500,000 kronor. På grund av minskningen i åtgången av statsmedel för prisregleringarna i Göteborgs och Bohus län torde emellertid vid utgången av innevarande budgetår en behållning å anslaget av 50,000 kronor kunna påräknas, varför anslagsbehovet för nästa budgetår skulle utgöra 450,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jämväl under nästkommande budgetår torde medel böra ställas till förfogande för de med ifrågavarande anslag avsedda ändamålen. Med hänsyn till medelsåtgångens starka variation från år till år är det svårt att nu bedöma, vilka anspråk som under budgetåret 1941/42 kunna komma att ställas på anslaget. Då emellertid sammanlagda beloppet av från anslaget anvisade medel under tiden 1 juli—15 oktober 1940 uppgått till 111,000 kro-

nor, torde man icke behöva beräkna anslaget med utgångspunkt från en större medelsåtgång under nästa budgetår än 450,000 kronor. I enlighet härmed torde, med hänsyn till en vid innevarande budgetårs utgång beräknad reservation av 50,000 kronor, anslaget för nästa budgetår kunna begränsas till 400,000 kronor. Av anslaget torde, enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande, erforderligt belopp få tagas i anspråk jämväl för bestridande av kostnader för stödjande av organisationsarbetet bland fiskarena. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av beredning och avsättning av fisk*
m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag*
 av kronor 400,000.

[161.] **13. Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för detta ändamål anvisat ett reservationsanslag av 6,200 kronor. Beloppet är helt avsett för underhåll och drift av fiskefyrrar m. m. (se statsliggaren sid. 661).

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 7,375 kronor. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Västkustfiskarnas centralförbunds avdelningar i Skärhamn—Nordviksstrand och i Kyrkesund ha anhållit om bidrag med 8,500 kronor för uppförande av 2 fyrrar till ledning vid inseglingen från havet över Hjertöfjorden vid Skärhamn i enlighet med ett av lotskaptenen i västra lotsdistriktet uppgjort förslag. Lotsstyrelsen har icke haft något att erinra mot denna framställning. Vidare har Gävleborgs läns fiskareförbund hemställt, att en agafyr måtte uppföras på skäret Fiske vid kusten av Enångers socken. Efter att ha verkställt utredning i ärendet har lotsstyrelsen förordat uppförande av en sjätte ordningens agafyr på ifrågavarande skär. Kostnaden för fyren har beräknats till 8,000 kronor.

Enligt lantbruksstyrelsens mening äro båda ovannämnda fyranläggningar synnerligen välbehöfliga. De skulle också bli till gagn för ett stort antal fiskare. Med hänsyn till rådande statsfinansiella situation anser styrelsen sig dock för närvarande icke böra förorda, att medel anvisas för dessa anläggningar.

Anslag bör utgå till underhåll och drift av samma säkerhetsanordningar som under löpande budgetår. Emellertid ha på grund av den kraftiga prisstegring, som under den sista tiden inträtt på fotogen, acetylenas m. fl. förnödenheter, kostnaderna för underhållet och driften av särskilt fyranordningar av olika slag i hög grad fördyrats. Det torde därför vara ofrånkomligt, att ifrågavarande anslag, som redan nu måste anses knappt, höjes, om skötseln av förevarande säkerhetsanordningar skall kunna handhas på ett tillfredsställande sätt. Styrelsen förordar, att under innevarande budgetår utgående medel för underhåll och drift av fiskefyrrar och lysbojar genomgående höjas med omkring 20 procent.

Av skäl som av lantbruksstyrelsen anförts vill jag tillstyrka, att ifråga-*Departements-*
 varande anslag för nästa budgetår uppräknas från 6,200 till i avrundat tal *chefen.*

7,400 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta rörande dispositionen av anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg*
för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 7,400.

J. Skogsväsendet.

[162.] 1. **Skogshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 216,600 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 13 april 1939 personalförteckning för skogshögskolan (statsliggaren sid. 662), dels ock den 19 april 1940 följande avlöningsstat för högskolan:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	96,300
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	»	21,700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	15,600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor	62,600
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	15,300
Summa kronor		216,600.

I skrivelse den 19 september 1940 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* gjort framställning angående medelsbehovet till avlöningar vid skogshögskolan under nästa budgetår. Sedermera har *skogshögskolans rektor* i en den 23 oktober 1940 dagtecknad promemoria — vilken promemoria upprättats i anledning av den för 1940 års urtima riksdag framlagda propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter — med tillämpning av de grunder, som angivas i nämnda av riksdagen sedermera behandlade proposition, och i övrigt på grundval av styrelsens berörda framställning beräknat anslagsbehovet till 229,500 kronor. Angående innehållet i berörda handlingar må i övrigt anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 229,500 kronor, avse 120,600 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 15,600 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 69,300 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 24,000 kronor rörligt tillägg. Under posten avlöningar till ordinarie tjänstemän ha inräknats omkring 21,850

kronor för avlöningar till tjänstemän å övergångsstat samt 100 kronor för vikariatsersättningar till ordinarie tjänstemän. Den till oförändrat belopp av 15,600 kronor föreslagna posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, är i likhet med motsvarande post i gällande avlöningsstat avsedd för dels arvoden å 1,500 kronor till en var av högskolans rektor och sekreteraren hos styrelsen samt å 400 kronor till bibliotekarie, dels en gratifikation av 200 kronor till den nuvarande port- och planteringsvakten, dels ock två docentstipendier å 6,000 kronor. I posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ingå i runt tal 46,000 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, 170 kronor för vikariatsersättningar till dylika tjänstemän, 12,900 kronor för arvoden till speciallärare samt 10,230 kronor för ersättning åt tillfälliga befattningshavare och annat tillfälligt arbetsbiträde. I sistnämnda summa ha inräknats 3,850 kronor för avlöning till assistenter vid de praktiska övningarna, 1,900 kronor för avlöning till amanuenser, 1,920 kronor för arvode åt telefonist och maskinskriverska, 1,360 kronor för arvode åt biträde till vaktmästare och maskinist samt 1,200 kronor för övriga kostnader för tillfälligt arbetsbiträde. Det för arvoden till speciallärare äskade beloppet har förutsatts skola disponeras i enlighet med vad som framgår av följande uppställning, i vilken för jämförelse angivits under innevarande budgetår utgående arvoden till speciallärare:

	1941/42 kronor	1940/41 kronor
Till specialläraren i aktuella praktiska skogsförvaltningsproblem	400	400
Till specialläraren i arbetarskydd	300	300
» » » bokföring	700	620
» » » fiskevård	325	325
» » » förvaltningslära	2,200	2,200
» » » jaktvård	350	350
» » » jordbruksekonomi med husbyggnadslära	2,400	2,100
» » » kemi	1,000	900
» » » klimatologi	150	150
» » » laga syneförrättningar	400	400
» » » naturskydd	200	200
» » » rättslära	2,800	2,800
» » » skogszoologi	1,650	1,650
Summa kronor	12,875	12,395.

Den föreslagna höjningen med respektive 80, 300 och 100 kronor av arvoden till lärarna i bokföring, jordbruksekonomi m. m. samt kemi — vilka arvoden från och med budgetåret 1939/40 höjts med respektive 70, 180 och 100 kronor i samband med borttagandet av rätten att å arvoden åtnjuta dyrtidstillägg — har motiverats med hänvisning till ökade levnadskostnader. Posten rörligt tillägg har beräknats under antagande att dylikt tillägg kommer att utgå efter 15 procent.

Vid beräkningen av anslagsbehovet har förutsatts, att dyrtidstillägg jämväl under nästa budgetår må utgå å docentstipendierna samt å det under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upplagna arvodet till telefonist och maskinskriverska.

Bortsett från förslaget om höjning av arvoden till 3 speciallärare äskas icke medel för tillgodoseende av några nya ändamål eller i ökad omfattning av äldre ändamål.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 oktober 1940 förklarat sig icke kunna tillstyrka den föreslagna höjningen av vissa speciallärararvoden, då spørgsmålet om en ytterligare arvodesreglering enligt ämbetsverkets uppfattning borde upptagas till prövning i ett större sammanhang och omfatta arvodesreglering för under samtliga departement hörande arvodestagare. Arvodena till speciallärare vid skogshögskolan borde i likhet med vad som vore fallet vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola hädanefter bestämmas av Kungl. Maj:t samt medel till arvodena anvisas å en särskild delpost under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. I övrigt har statskontoret icke haft något att erinra mot högskolestyrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

Den verkställda beräkningen av medelsbehovet för avlöningar vid skogshögskolan under nästa budgetår föranleder allenast följande erinringar från min sida. Jag anser mig sålunda icke kunna tillstyrka förslaget om förhöjning av ersättningen till vissa speciallärare. Medel för speciallärararvodena — vilka lämpligen böra fastställas av Kungl. Maj:t — torde vidare i enlighet med statskontorets förslag böra upptagas under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. För närvarande utgår dyrtidstillägg (enligt för nyreglerade verk gällande grunder) å 2 docentstipendier samt å arvodet till 1 telefonist och maskinskriverska. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet anför vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordar jag, att en avveckling av dyrtidstilläggen å nämnda stipendier och arvode sker från och med den 1 juli 1941. I detta syfte torde docentstipendierna böra uppräknas från 6,000 till 7,500 kronor och arvodet till telefonisten och maskinskriverskan från 1,920 till 2,400 kronor. Kostnadsökningen för nu angivna arvodesreglering utgör 3,480 kronor, varav 3,000 kronor torde böra upptagas under arvodesposten och 480 kronor under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle skogshögskolans avlöningsstat för nästa budgetår komma att upptaga följande anslagsposter, nämligen posten avlöningar till ordinarie tjänstemän å 120,600 kronor, posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å $(15,600 + 12,395 + 3,000 =)$ 30,995 kronor, posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å $(69,300 - 12,900 + 480 =)$ 56,880 eller, för avrundning av anslagets slutsumma, 56,905 kronor samt posten rörligt tillägg å 24,000 kronor.

Under ifrågakvarande avlöningsanslag skulle följaktligen erfordras en medelsanvisning av $(120,600 + 30,995 + 56,905 + 24,000 =)$ 232,500 kronor. Höjningen med 15,900 kronor i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår är huvudsakligen föranledd — förutom av uppräknningen av vissa arvoden i samband med dyrtidstilläggets avveckling — av det rörliga tilläggets stegring.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 120,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 30,995
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 56,905
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 24,000

Summa kronor 232,500;

2) till *Skogshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 232,500.

[163.] **2. Skogshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 53,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 19 april 1940 fastställt omkostnadsstat för skogshögskolan (statsliggaren sid. 663). Omkostnadsstaten upptager å ena sidan utgiftsposter å sammanlagt 54,500 kronor, nämligen för reseersättningar 11,000 kronor, expenser 31,400 kronor och övriga utgifter: praktiska övningar för elever 12,100 kronor, samt å andra sidan särskilda uppbördsmedel i form av avgifter för bränsle och elektriskt ljus å 1,500 kronor.

I den under närmast föregående punkt omförmälda skrivelserna och memorian har *högskolestyrelsen* och *högskolans rektor* beräknat anslagsbehovet under nästa budgetår till 63,100 kronor. Rörande innehållet i nämnda handlingar må i övrigt anföras följande.

I enlighet med vad som förutsatts i den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35 har under anslaget beräknats medel till bestridande av kostnader för sjukvård m. m. Med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1939/40 har för ändamålet upptagits ett belopp av 400 kronor. Vidare ha de i gällande omkostnadsstat upptagna anslagsposterna reseersättningar, expenser och övriga utgifter föreslagits höjda med respektive 3,300, 4,000 och 2,200 kronor till 14,300, 35,400 och 14,300 kronor. Såsom motiv för höjningarna har framhållits att de för innevarande budgetår beräknade beloppen visat sig otillräckliga. Höjningen av anslagsposten reseersättningar, vilken höjning fördelar sig med 500 kronor å reseersättningar till styrelsen och 2,800 kronor å dylika ersättningar till lärare och assistenter — för dessa ändamål äro för innevarande budgetår avsedda belopp av 1,000 respektive 10,000 kronor — har ansetts påkallad bland annat på grund av höjda biljettpreiser. Av den föreslagna höjningen av expensposten belöpa 2,500 kronor å delposten till bränsle, lyse och vatten, nu uppförd med 12,400 kronor; till denna del har höjningen motiverats med hänvisning till stegrade bränslepriser. Återstoden av den ifrågasatta höjningen av anslagsposten till expenser eller 1,500 kronor har äskats i huvudsak med hänsyn till ökade kostnader för underhåll av byggnader å skogshögskolans fasta förlägnings-

platser, vilka byggnader icke äro bokförda å statens allmänna fastighetsfond. Slutligen har beträffande det för övriga utgifter: praktiska övningar för elever beräknade beloppet framhållits, att vissa under innevarande budgetår på grund av militärinkallelser inställda övningar torde få hållas under budgetåret 1941/42, sannolikt med viss utvidgning av kurserna.

Till omkostnader skulle sålunda under nästa budgetår erfordras tillhoppa $(400 + 14,300 + 35,400 + 14,300 =)$ 64,400 kronor. Särskilda uppbördsmedel ha beräknats komma att nedgå med 200 kronor till 1,300 kronor. Enligt den verkställda beräkningen skulle sålunda anslagsbehovet för nästa budgetår uppgå till $(64,400 - 1,300 =)$ 63,100 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 oktober 1940 beträffande högskolestyrelsens beräkning av anslagsbehovet anfört i huvudsak följande.

I nuvarande statsfinansiella läge torde det icke böra ifrågakomma att höja anslagsposten till reseersättningar. Denna torde i stället böra beräknas så, att reseersättningar till styrelsen upptagas med oförändrat belopp av 1,000 kronor samt dylika ersättningar till lärare och assistenter nedsätts med 1,000 kronor till 9,000 kronor, i följd varav posten skulle uppföras med 10,000 kronor. Beträffande anslagsposten till expenser har statskontoret icke något att erinra mot den föreslagna höjningen av delposten bränsle, lyse och vatten men kan däremot icke tillstyrka någon höjning av delposten övriga expenser. Ämbetsverket, som vill erinra, att en riktlinje med avseende å statsverkets omkostnader varit att möta prisstegringar å byggnadsmaterial m. m. genom att inskränka reparations- och underhållsarbetena å statsverkets byggnader till det oundgängligen nödvändiga, håller före, att någon höjning av utgifterna för övriga expenser icke är erforderlig, därest underhållet av ifrågavarande av högskolan disponerade byggnader begränsas att avse ofrånkomliga arbeten. I stället synes skoghögskolan i likhet med vad som torde bli fallet för andra undervisningsanstalter böra vidkännas en sänkning av de till övriga expenser anvisade medlen, förslagsvis med 1,000 kronor till 18,000 kronor. Vad slutligen gäller utgiftsposten till övriga utgifter: praktiska övningar för elever, från vilken post bestridas resekostnader för eleverna vid vissa studieresor, vill statskontoret ifrågasätta, huruvida statsverket under nuvarande förhållanden bör i samma utsträckning som tidigare lämna bidrag till högskoleelevernas resekostnader. Ämbetsverket föreslår för sin del, att en nedskärning av ifrågavarande statsbidrag åstadkommes genom att posten begränsas till 10,000 kronor.

Enligt vad statskontoret inhämtat utgå de avgifter för bränsle, elektriskt ljus och vatten, vilka upptagits såsom särskilda uppbördsmedel, enligt grunder, som fastställts för omkring 7 år sedan. Med hänsyn till de betydande prisstegringar å angivna förnödenheter, som inträtt sedan krigsutbrottet, lär redan under innevarande budgetår en väsentlig höjning av sagda avgifter böra genomföras. För budgetåret 1941/42 synes inkomsten av avgifterna böra beräknas till 2,000 kronor.

Departements-
chefen. I enlighet med grunder, som angivas i den av 1940 års urltima riksdag behandlade propositionen nr 35, torde å omkostnadsstaten för skoghögskolan för nästa budgetår böra upptagas en förslagsvis betecknad anslagspost för sjukvård m. m. Jag har icke något att erinra mot att för ifrågavarande ändamål beräknas ett belopp av 400 kronor. Beträffande förslagen rörande övriga utgiftsändamål kan jag vid den stränga begränsning av stats-

utgifterna för olika ändamål, som av mig förordas för nästa budgetår, icke tillstyrka att för nämnda ändamål beräknas högre belopp än tillhopa 57,500 kronor. Härigenom skulle då i första hand möjliggöras höjning av delposten för bränsle, lyse och vatten samt en mindre uppräknings av anslagsposten för övriga utgifter: praktiska övningar för elever. Då, såsom statskontoret framhållit, särskilda uppbördsmedel torde kunna beräknas inflyta med ett belopp av 2,000 kronor, skulle ifrågavarande anslag följaktligen för nästa budgetår behöva upptagas med $(400 + 57,500 - 2,000 =) 55,900$ kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser angående anslaget användning för olika ändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 55,900.

[164.] 3. **Skogshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 500 kronor.

I skrivelse den 19 september 1940 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Jag biträder högskolestyrelsens förslag till medelsanvisning och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Skogshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500.

[165.] 4. **Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 5,000 kronor.

I skrivelse den 19 september 1940 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 oktober 1940 förordat en reduktion av anslagsbeloppet till 3,000 kronor.

Enligt min mening bör ifrågavarande anslag för budgetåret 1941/42 uppföras med ett till 4,000 kronor nedsatt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 4,000.

[166.] **5. Skogshögskolan: Stipendier.** Till elevstipendier vid skogshögskolan är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 4,000 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har i skrivelse den 19 september 1940 hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 oktober 1940 anfört, att en begränsning av anslaget till 3,000 kronor syntes möjlig att genomföra för nästa budgetår.

Departements-
chefen.

I enlighet med vad statskontoret föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1941/42
anvisa ett anslag av kronor 3,000.

[167.] **6. Statens skogsförsöksanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 204,700 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 13 april 1939 personalförteckning för statens skogsförsöksanstalt (statsliggaren sid. 664), dels ock den 19 april 1940 följande avlöningsstat för skogsförsöksanstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	52,300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor	117,100
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	17,000
		134,100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	17,400
		Summa kronor 204,700.

I detta sammanhang torde jag få erinra, att vid 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 222; r. skr. nr 304) beslöts, att skogsförsöksanstalten skulle från och med budgetåret 1940/41 omorganiseras enligt riktlinjer, som uppdragits i propositionen nr 222 med förslag i ämnet. Omorganisationens genomförande har emellertid av 1940 års lagtima riksdag (IX H. T. 1940, sid. 215; r. skr. nr 9) med hänsyn till den inträffade krissituationen ansetts böra anstå tills vidare.

I skrivelse den 19 september 1940 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* gjort framställning angående anslagsbehovet för nästa budgetår. I en sedermera inkommen promemoria, vilken upprättats i anledning av den för 1940 års urtima riksdag framlagda propositionen nr 35

angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter, har *anstaltens chef* i enlighet med grunder, som angivas i nämnda — av riksdagen sedermera behandlade — proposition, och i övrigt på grundval av styrelsens framställning beräknat anslagsbehovet till 211,300 kronor. Beträffande innehållet i nämnda handlingar må i övrigt anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 211,300 kronor, avse 50,400 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 700 kronor arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 136,100 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 24,100 kronor rörligt tillägg. Från arvodesposten, vilken för innevarande budgetår upptagits med 900 kronor och avsetts för arvode å 700 kronor åt anstaltens chef samt gratifikation å 200 kronor åt nuvarande innehavaren av vaktmästarbefattningen vid anstalten, har föreslagits skola från och med nästa budgetår bestridas allenast chefsarvodet, under det att nämnda belopp av 200 kronor ansetts rätteligen utgöra gottgörelse för tillsyn av ämbetslokaler och städning samt med hänsyn därtill inräknats under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Under sistnämnda post ha därjämte upptagits omkring 108,770 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, 500 kronor för vikariatersättningar till icke-ordinarie personal samt 26,630 kronor för ersättning till tillfälliga befattningshavare och annat tillfälligt arbetsbiträde. Rörligt tillägg har förutsatts komma att utgå efter 15 procent.

Beräkningen av medelsbehovet är verkställd under förutsättning att den beslutade omorganisationen av skogsförsöksanstalten icke kommer att genomföras under nästa budgetår. Icke heller i övrigt ha medel äskats för några nya ändamål. I fråga om möjligheten att tillfälligt begränsa verksamheten vid anstalten har anstaltsstyrelsen framhållit, att redan ett bibehållande av verksamheten inom den nuvarande ramen innebure synnerligen kännbara beskrningar av arbetsuppgifter, som redan planerats och vilkas snara lösande med otålighet påyrkats från skogsbrukets sida. Vid planerandet av den omläggning av skogsbruket, varmed man på grund av ändrade förutsättningar hade att räkna under den närmaste framtiden, vore det ofrånkomligt, att den otillräckliga praktiska erfarenheten angående ett skogsbruk under de ändrade förutsättningarna bleve kompletterad med ett verksamt stöd från forskningens sida.

Mot nu återgivna förslag till ny avlöningsstat för statens skogsförsöksanstalt har jag icke funnit någon anledning till erinran. I enlighet härmed skulle till avlöningar vid skogsförsöksanstalten behöva anvisas ett anslag av (50,400 + 700 + 136,100 + 24,100 =) 211,300 kronor. Højningen med 6,600 kronor i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår motsvaras helt av beräknad utgiftsökning för rörligt tillägg.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

*Departements-
chefen.*

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor	50,400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	136,100
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	»	24,100
Summa kronor		211,300;

2) till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förlagsanslag* av .. kronor 211,300.

[168.] 7. **Statens skogsförsöksanstalt: Omkostnader, förlagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 80,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 19 april 1940 fastställt omkostnadsstat för skogsförsöksanstalten (statsliggaren sid. 665).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen och promemorian har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* samt *anstaltens chef* beräknat anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 80,400 kronor. Höjningen är föranledd därav, att styrelsen i enlighet med de grunder, som angivas i den av 1940 års urlämba riksdag behandlade propositionen nr 35, under anslaget upptagit en särskild post å förlagsvis 400 kronor för sjukvård m. m.

*Departements-
chefen.*

Ifrågavarande omkostnadsanslag, vilket för löpande budgetår av statsfinansiella skäl nedsattes från 88,200 till 80,000 kronor, torde av enahanda skäl böra ytterligare sänkas för nästa budgetår. En begränsning av medelsanvisningen till 75,000 kronor synes mig sålunda böra vidtagas. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av anstaltens styrelse fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förlagsanslag* av .. kronor 75,000.

[169.] 8. **Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 54,200 kronor. Därjämte är under rubriken *Statens skogsförsöksanstalt: Revision* av norrlandsavdelningens provtyor för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 8,000 kronor. Beträffande anslagens användning hänvisas till IX H. T. 1939 sid. 319—321 samt statsliggaren sid. 665.

I skrivelse den 19 september 1940 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* gjort framställning rörande anslag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1941/42. Styrelsen har därvid i anslutning till

ett av anstaltens chef framställt förslag om sammanförande till ett anslag av de båda anslagen till särskilda undersökningar och till revision av norrlandsavdelningens provytor — till stöd för vilket förslag anförts, att revisionen av norrlandsavdelningens provytor med stor fördel kunnat sammankopplas med behandlingen av de föryngringsfrågor, som hänförts till särskilda undersökningar, och att gränsdragningen mellan de båda anslagen därför ofta blivit godtycklig — anhållit, att för nästa budgetår måtte under rubriken Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar anvisas ett reservationsanslag av $(54,200 + 8,000 =) 62,200$ kronor. Tillika har styrelsen hemställt, att den 1 juli 1941 möjligen uppkommande reservation å anslaget till revision av norrlandsavdelningens provytor måtte få överföras till anslaget för särskilda undersökningar.

Bärande skäl synas mig föreligga för att fortsatt medelsanvisning till revision av norrlandsavdelningens provytor sker under anslaget till Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar, från vilket anslag bland annat bestridas kostnader för övriga specialundersökningar rörande den norrländska skogsproduktionen. Mot att sistnämnda anslag med hänsyn härtill för nästa budgetår upptages med ett belopp av 62,200 kronor har jag intet att erinra. Vid utgången av budgetåret 1940/41 förefintlig behållning å det nuvarande reservationsanslaget till Statens skogsförsöksanstalt: Revision av norrlandsavdelningens provytor torde vid bifall härtill böra överföras till det nya undersökningsanslaget. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga föreskrifter rörande dispositionen av sistnämnda anslag. Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) till Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av kronor 62,200;
- 2) besluta, att utgående reservation å det för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget till Statens skogsförsöksanstalt: Revision av norrlandsavdelningens provytor skall överföras till det under 1) omförmälda anslaget.

[170.] **9. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 150,600 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 666.

I skrivelse den 28 augusti 1940 har domänstyrelsen hemställt om anslag för ändamålet för budgetåret 1941/42 med 155,200 kronor. Det beräknade anslagsbehovets fördelning på olika ändamål framgår av följande uppställning, i vilken jämväl medtagits motsvarande belopp i Kungl. Maj:ts anslagsberäkning för innevarande budgetår:

Nionde huvudtiteln.

Statens skogsskolor:	1941/42	1940/41
1. Avlöningar och rörligt tillägg kronor	74,200	68,200
2. Övriga utgifter:		
Expenser och underhåll, . . . »	32,000	32,000
Elevstipendier (å högst 250 kronor) m. m. »	17,700	17,700
Domänstyrelsens inspektion »	500	500
Rese- och traktamentersättning för övningslärare »	1,500	1,500
Kostnader för underhåll av byggnader m. m. »	10,500	10,500
Kostnader för lokalstyrelser »	1,400	1,500
Kolarskolor kronor	17,400	18,700
Summa kronor	155,200	150,600.

Beträffande domänstyrelsens anslagsberäkning för nästa budgetår må nämnas följande.

Statens skogsskolor. Under 1941 beräknas skolorna vid Hällnäs, Bispgården, Bjurfors och Kolleberga komma att vara i verksamhet. Höjningen med 6,000 kronor av posten *avlöningar och rörligt tillägg* är en följd av å ena sidan en ökning med 6,200 kronor för avlöningar m. m. till föreståndare och övningslärare — orsakad dels av löneklassuppflyttningar, dels av det rörliga tilläggets beräknande efter 15 mot tidigare 9 procent, dels ock av att under posten inräknats arvode till en extra övningslärare vid Kolleberga skogsskola för den tid, 1 april—30 september 1941, varunder omkring 12 lärjungar, som skola åtnjuta kompletterande undervisning, komma att vistas vid skolan — och å andra sidan en minskning med 200 kronor av kostnaderna för arvoden m. m. åt ämneslärare i vissa ämnen. I posten *expenser* ingå bland annat sjukvårdskostnader till personal, som är berättigad till ersättning för dylika kostnader. Utgifterna för *lokalstyrelser* ha ansetts kunna minskas med 100 kronor till 1,400 kronor.

Kolarskolor. Domänstyrelsen avser att under år 1941 liksom under de närmast föregående åren anordna kolarskolor i styrelsens egen regi i Bispgårdens skolrevir i Jämtlands län och i Skinnskattebergs revir i Västmanlands län (2 kurser). Utgifterna för detta ändamål ha ansetts kunna nedsättas med 1,300 kronor till 17,400 kronor.

Departements-
chefen. Domänstyrelsens beräkning av förevarande anslag, vilket avser ersättning för utgifter under 1941, har icke givit mig anledning till erinran. Anslaget bör alltså uppföras med 155,200 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 155.200.

[171.] **10. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal, förslagsanslag.** Anslag för ifrågavarande ändamål har anvisats från och med budgetåret 1934/35 och är i gällande riksstat uppfört med

288,800 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 666.

I skrivelse den 28 augusti 1940 har *domänstyrelsen* anmält, att styrelsen beräknat den sammanlagda ersättningssumman för 1941 till oförändrat belopp 288,800 kronor. Detta belopp fördelade sig med 11,100 kronor å ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (skr. nr 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 15,900 kronor å ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (skr. nr 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 261,800 kronor å ersättningar till övertalig personal i övrigt enligt följande närmare fördelning:

Personal	Antal entledigade befattningshavare	Total kostnad för år 1941	Procentuell fördelning			
			Häradsallm. lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal.</i>						
Överjägmästare.....	1	8,028	—	—	100	8,028
Jägmästare.....	23	199,104	34.6	68,890	65.4	130,214
Skogstaxator.....	2	14,370	50	7,185	50	7,185
Överjägm.-ass.	2	13,338	—	—	100	13,338
Kronojägare.....	111	356,880	37.7	134,544	62.3	222,336
Kontorsbiträde.....	2	5,130	—	—	100	5,130
Summa ord. personal	141	596,850		210,619		386,231
<i>Icke-ordinarie personal.</i>						
Revir- och skogsindelningsass.:						
förtidspension	11	39,488	93.3	{ 36,842 1,375 —	6.7	{ 2,646 99 —
livränta	1	1,474				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	12	40,962		38,217		2,745
Kronojägare:						
förtidspension	20	35,340	34.6	{ 12,228 688 —	65.4	{ 23,112 1,302 —
livränta	3	1,990				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	23	37,330		12,916		24,414
Summa icke-ord. personal	35	78,292		51,133		27,159
Summa summarum	176	675,142		261,752		413,390

Ifrågavarande anslag torde för budgetåret 1941/42 böra upptagas till det av domänstyrelsen föreslagna beloppet, 288,800 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departementschefen.*

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 288,800.

[172.] 11. **Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 750,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 666.

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 1,050,000 kronor. Centralrådet har härvid anfört i huvudsak följande.

För att utröna skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov för budgetåret 1941/42, d. v. s. medelsåtgången under kalenderåret 1941, har centralrådet från skogsvårdsstyrelserna infordrat provisoriska inkomst- och utgiftsstater. De av skogsvårdsstyrelserna beräknade *inkomsterna* uppgå — exklusive statsanslag och lån samt hos statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter, de sistnämnda upptagna med 189,500 kronor — till 2,687,000 kronor. Till jämförelse må nämnas, att för 1940 hade skogsvårdsstyrelserna beräknat samma inkomster till 3,896,000 kronor. Den förutsedda inkomstminskningen uppgår alltså till omkring 1,200,000 kronor. Anledningen till denna högst betydande inkomstminskning är i främsta rummet att söka i den stora nedgången i skogsvårdsavgifterna. De direkta skogsvårdsavgifterna ha för 1940 uppförts med 2,772,000 kronor men beräknas komma att för år 1941 belöpa sig till 1,705,000 kronor. Minskningen utgör alltså i runt tal icke mindre än 1,000,000 kronor. Vad angår de av skogsvårdsstyrelserna beräknade *utgifterna* för 1941 uppgå dessa till sammanlagt 4,657,000 kronor; häri ingår ett belopp av 51,000 kronor för återbetalning av lån. För 1940 uppskattades utgifterna till 4,851,000 kronor. En utgiftsminskning har sålunda genomförts å 194,000 kronor. Enligt vad nu anförs förefinnes en *brist* å (4,657,000 — 2,687,000 =) 1,970,000 kronor. Från denna *brist* skola dock dragas hos statskontoret inestående skogsvårdsavgifter å 189,500 kronor. Att täckas av statsanslag återstår då i runt tal 1,780,000 kronor.

Enligt centralrådets uppfattning ha skogsvårdsstyrelserna bemödat sig om att iakttaga sträng sparsamhet. Det allmänna ekonomiska läget torde emellertid kräva att utgifterna beskäras än mera. Med anledning härav föreslår centralrådet nedsättningar i utgiftsposterna för skogsupplysning, för biträde med beståndsvård och avverkning, för återväxt och betesfred samt för övriga verksamhetsgrenar och för nyanskaffning av fastigheter och inventarier med tillhoppa 306,000 kronor. Efter avdrag av detta belopp, motsvarande 16 procent av nettoutgiftssumman, återstår att täcka (1,780,000—306,000 =) 1,474,000 kronor. Med beaktande av det statsfinansiella läget vågar centralrådet ej räkna med att hela denna *brist* skall täckas av statsmedel. Till följd härav bliva de skogsvårdsstyrelser, vilka utöver det löpande behovet av rörelsemedel förfoga över mera avsevärda tillgångar, nödsakade att för sin budgets balansering i viss mån taga dessa tillgångar i anspråk. I vilken omfattning en dylik förbrukning av besparingar blir nödvändig och låter sig göra kan givetvis icke exakt bedömas. Centralrådet har likväl ansett sig kunna utgå från att under nästa år 400,000 kronor böra kunna tagas i anspråk av ifrågavarande behållning. Den *brist* som härafter skulle behöva täckas med statsanslag utgör 1,074,000 kronor, vilken summa centralrådet ansett sig böra avrunda nedåt till 1,050,000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla en framställning från *skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län* rörande avskrivning av en skuld, som åvilade skogsvårdskassan för kustlandets skogar. I skrivelsen har anförts bland annat följande.

År 1937 var skogsvårdsstyrelsen nödsakad att från anslaget för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag upptaga ett lån å 50,000 kronor att an-

vändas för skogsvårdsstyrelsens utgifter för skogarna i kustlandet. År 1938 återbetalades till lappmarkskassan 25,000 kronor. I sitt anslagsäskande för 1940 hade styrelsen gjort framställning om en tilldelning av 184,000 kronor från anslaget till skogsvårdens befrämjande, varvid styrelsen förutsatte, att den skulle bli i tillfälle att återbetala till lappmarkskassan resterande skuld. Då centralrådet för år 1940 tillstyrkt, att skogsvårdsstyrelsen skulle tilldelas ett belopp av 79,583 kronor, finnes ingen möjlighet för styrelsen att under året återbetala lånet. Styrelsen hemställer därför, att styrelsen medges att i räkenskaperna för 1940 verkställa avskrivning av skulden till lappmarkskassan.

Centralrådet har i skrivelse den 20 augusti 1940 förklarat sig icke vilja motsätta sig bifall till skogsvårdsstyrelsens hemställan.

Av centralrådets utredning framgår, att den huvudsakliga anledningen till att högre anslag äskats för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1941/42 än för innevarande budgetår är, att skogsvårdsstyrelsernas inkomster av skogsvårdsavgifterna beräknas nedgå högst väsentligt. En minskning av inkomsterna med i runt tal 1,000,000 kronor synes kunna förväntas. Med hänsyn härtill torde en viss höjning av anslaget vara ofrånkomlig, därest skogsvårdsstyrelserna skola kunna upprätthålla sin verksamhet i erforderlig omfattning. På grund av det statsfinansiella läget kan jag dock icke tillstyrka en så stor höjning av anslaget som centralrådet ifrågasatt. Enligt min mening torde en höjning av anslaget från 750,000 kronor till 950,000 kronor få anses tillräcklig.

Vad angår den av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län gjorda framställningen om medgivande att få avskriva ett lån, som upptagits för tillgodoseende av skogsvården i kustlandets skogar från medel, vilka anvisats till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag, finner jag skogsvårdsstyrelsens förfarande anmärkningsvärt. Uppenbarligen äger styrelsen icke disponera medel, som anvisats för visst ändamål, för tillgodoseende av ett annat behov. Då styrelsen emellertid numera icke synes vara i stånd att återbetala de från skogsvårdskassan för lappmarksskogarna upplånade medlen, anser jag mig böra tillstyrka att vid styrelsens medelsdisposition må bero. Jag förväntar dock, att dylika transaktioner i framtiden icke vidare förekomma. Därest riksdagen ej framställer erinran mot vad jag nu förordat, torde jag framdeles få underställa Kungl. Maj:t förslag rörande ifrågavarande utgiftsreglering.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.*: *Skogsvårdens befrämjande* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 950,000.

[173.] **12. Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.** Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1940/41 uppfört med 800,000 kronor. Beträffande föreskrifter angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 667.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har i skrivelse den 20 augusti 1940 hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 870,000 kronor. Centralrådet har anfört i huvudsak följande.

För uppsikten över skogar under lappmarkslagen samt lagen om allmänningskogor i Norrland och Dalarna ha skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs, Västerbottens och Norrbottens län äskat respektive 26,200, 500, 534,000 och 261,000 kronor eller tillhoppa 821,700 kronor.

För uppsikten över skyddsskogor och vissa svärförnygrade skogar ha skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs och Jämtlands län anhållit om bidrag med 6,500 respektive 82,800 kronor.

Tillhoppa har för ifrågakvarande ändamål således begärts 911,000 kronor. Centralrådet tillstyrker för sin del medelsanvisning med följande belopp:

Skogsvårdsstyrelsen i	För handhavande av uppsikten över		Summa
	skogar under lappmarkslagen samt lagen om allmänningskogor i Norrland och Dalarna	skyddsskogor och vissa svärförnygrade skogar	
	kronor	kronor	kronor
Kopparbergs län	26,200	6,500	32,700
Gävleborgs »	500	—	500
Jämtlands »	—	80,000	80,000
Västerbottens »	500,000	—	500,000
Norrbottens »	261,000	—	261,000
Summa kronor	787,700	86,500	874,200

Departements-
chefen.

De med anslaget avsedda ändamålen synas mig kunna tillfredsställande tillgodoses inom en kostnadsram av 750,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 750,000.

[174.] 13. **Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag, förslagsanslag.** Under denna anslagstitel har för budgetåret 1940/41 anvisats ett förslagsanslag av 200,000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t medgivits att under budgetåret bevilja statsanslag intill 200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag. Riksdagen har vidare medgivit, att Kungl. Maj:t må, under för allmän beredskapsstat gällande förutsättningar, under budgetåret 1940/41 bevilja statsanslag från skogsutdikningsanslaget intill 300,000 kronor utöver nyssnämnda belopp av 200,000 kronor. Beträffande bestämmelserna för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 668.

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt, att skogsutdikningsanslaget för budgetåret 1941/42 måtte upptagas med 250,000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget under sagda budgetår måtte bestämmas till likaledes 250,000 kronor. I skrivelsen har centralrådet framhållit bland annat följande:

Utdikningen av försumpade skogsmarker är ett effektivt medel för virkesproduktionens höjande. Erfarenheten har bestyrkt, att skogsdikningsarbeten, som kunna utföras större delen av året, väl lämpa sig för sysselsättning av arbetslösa, som äga förutsättningar för grovarbete. Med hänsyn här till synes det försvarligt, att en statlig bidragsverksamhet på området åtminstone i mindre omfattning upprätthålles. Verksamheten bör emellertid hållas inom mycket snäva gränser och i främsta rummet äsyfta att i beredskapssyfte möjliggöra vidmakthållandet av den för ifrågavarande specialuppgift uppbyggda organisationen. Därest omfattande arbetslöshet skulle inträda, för vars lindrande statsåtgärder krävas, förefinnes då möjlighet att snabbt få i gång produktiva skogsutdikningsföretag i stor skala. Härutöver må framhållas, att den föreslagna beredskapsverksamheten bör genom särskilda anslagsdispositioner kompletteras så att, därest behov uppstår av att bereda arbetstillfällen i större omfattning vid skogsutdikning, medel kunna ställas till förfogande.

Uppförandet av skogsutdikningsanslaget såsom förslagsanslag har medfört, att bidrag till 1940 års besiktningar av underhållet av dikningsföretag icke, såsom ursprungligen tänkts, kan erhållas från det för budgetåret 1939/40 anvisade förslagsanslaget, vars behållning icke står till förfogande efter budgetårets utgång. Centralrådet förutsätter, att hinder ej möter för att de medel, som för ifrågavarande arbete verkligen krävas, må utgå från anslaget för budgetåret 1940/41. Av orsak, som nyss berörts, torde besiktningsskostnaderna under år 1941 böra täckas genom medelsbeviljning för budgetåret 1941/42. Centralrådet har preliminärt beräknat dessa kostnader till 50,000 kronor.

Under nu rådande förhållanden anser jag, att bidragstilldelningen för nästa budgetår för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag bör begränsas till 200,000 kronor. Inom denna bidragstilldelning bör då rymmas erforderliga förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet samt medel för besiktning av redan utförda dikningsföretag. Utbetalningarna från anslaget under nästa budgetår torde, om bidragstilldelningen bestämmes till nyss angivet belopp, kunna beräknas till omkring 200,000 kronor, med vilket belopp skogsutdikningsanslaget alltså bör oförändrat upptagas. Hinder torde icke möta mot att medel, som anvisats för budgetåret 1940/41, användas för gäldande av kostnaderna för 1940 års besiktningar.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1941/42 bevilja statsanslag intill 200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag;

2) till *Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 200,000.

[175.] **14. Skogsvård m. m.: Statens skogsodlingsanslag, reservationsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1940/41 uppfört med 100,000 kronor, varjämte å beredskapsstat för sagda budgetår upptagits ett förskottsanslag av 100,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 668.

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt om anvisande för nästa budgetår av oförändrat anslag å 100,000 kronor för ifrågavarande verksamhet. Centralrådet har i skrivelsen framhållit betydelsen av att verksamheten i någon mån hållas i gång så att densamma, därest svårare arbetslöshet uppstode, kunde utvidgas för arbetslöshetens bekämpande.

Departements-
chefen.

I enlighet med centralrådets hemställan torde skogsodlingsanslaget även för nästa budgetår böra upptagas med 100,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Statens skogsodlingsanslag* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[176.] **Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.** För budgetåret 1940/41 har för ifrågavarande ändamål icke anvisats några medel. Å allmän beredskapsstat för sagda budgetår har emellertid uppförts ett förskottsanslag av 300,000 kronor. För anslagets användning gällande bestämmelser finnas upptagna i kungörelsen den 16 september 1933 (nr 549), vilken ändrats genom kungörelsen nr 349/1938, ävensom i cirkulär samma dag (nr 550).

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt om anvisande av ett anslag å 100,000 kronor för ifrågavarande verksamhet under budgetåret 1941/42 och därvid anfört bland annat följande.

Enligt införskaffade uppgifter erfordras för närvarande till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo omkring 615,000 kronor. Anvisande av ett anslag av denna storlek är synnerligen önskvärt för tillgodoseende av skogsbrukets trängande behov av ett förbättrat och utvecklat vägsystem. I betraktande av de särskilda omständigheter, under vilka statsmakternas beslut om anslag för förevarande ändamål fattats för senaste budgetår, lära emellertid skogsvårdssynpunkterna ej få tillmätas avgörande betydelse vid bestämmande av anslagets storlek. Mera utslagsgivande härvidlag torde i stället bli, hur betingelserna på arbetsmarknaden väntas komma att gestalta sig. Centralrådet har, under beaktande jämväl av nödvändighe-

ten av att iakttaga den största sparsamhet, sökt bedöma till vilket lägsta belopp anslaget bör upptagas för att kunna upprätthålla en ändamålsenlig beredskap i händelse av arbetslöshet och därvid kommit till den uppfattningen, att anslaget ej bör bestämmas till belopp understigande 100,000 kronor.

Det är givetvis av stort värde såväl ur arbetsberedskapssynpunkt som med hänsyn till angelägenheten att i nuvarande läge göra även mera avlägset liggande skogsområden tillgängliga för erforderlig avverkning, att medel stå till förfogande för upprätthållande av ifrågavarande verksamhet. Då medel för detta ändamål äro behövliga redan för innevarande budgetår, förordar jag i annat sammanhang, att å tilläggsstat för sagda budgetår anvisas ett belopp av 1,000,000 kronor. På grund av svårigheterna att beräkna medelsbehovet i fortsättningen anser jag mig däremot icke nu böra förorda, att medel upptagas i riksstatsförslaget för nästkommande budgetår.

*Departements-
chefen.*

[177.] **15. Skogsvård m. m.: Skogsstyrelsen, förslagsanslag.** Under rubriken Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelsernas förbund är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 39,000 kronor. Beträffande anslags användning hänvisas till statsliggaren sid. 668.

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt om ett till 42,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår.

I sitt den 26 november 1938 framlagda betänkande rörande åtgärder för främjande av en ändamålsenlig virkesproduktion (stat. off. utr. 1938: 58) har 1936 års skogsutredning upptagit förslag om inrättande av ett centralorgan för den enskilda skogsvården i riket. Enligt förslaget skulle kostnaderna för detta nya centralorgan belöpa sig till 124,300 kronor. Därest utredningens förslag genomfördes, borde emellertid anslaget till skogsvårdsstyrelsernas förbund kunna indragas. Berörda förslag med däröver avgivna yttranden äro för närvarande föremål för överarbetning inom jordbruksdepartementet. Enligt härvid gjorda preliminära beräkningar torde kostnaderna för en dylik styrelse kunna begränsas till omkring 80,000 kronor. Då skäl synas tala för att i någon form genomföra utredningens förslag torde, i avvaktan på att nyssberörda överarbetning slutföres, i riksstatsförslaget för budgetåret 1941/42 för ändamålet böra beräknas ett förslagsanslag av 80,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Skogsstyrelsen* för budgetåret 1941/42 beräkna ett förslagsanslag av kronor 80,000.

[178.] **16. Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar.** Från detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 10,000 kronor, avses skola utgå bidrag med 8,000 kronor till svenska skogsvårdsföreningen och 2,000 kronor till Norrlands skogsvårdsförbund.

I skrivelse den 28 augusti 1940 har *domänstyrelsen* hemställt om anslag för nästa budgetår med 8,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag anser mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka större bidrag för ifrågavarande ändamål än 5,000 kronor. Detta innebär en minskning av anslaget i förhållande till innevarande budgetår med 5,000 kronor. Av anslaget torde 4,000 kronor böra avses för svenska skogsvårdsföreningen och 1,000 kronor för Norrlands skogsvårdsförbund.

Jag torde i detta sammanhang få erinra om att 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 135; r. skr. nr 185) beslöt, att Kungl. Maj:t skulle äga för år 1939 tilldela föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med ett belopp av 30,000 kronor, samt medgav, att bidraget finge utgå från domänfondens driftsmedel. Liknande medgivande lämnades av 1940 års riksdag (IX H. T. p. 186; r. skr. nr 9). Därest hinder från riksdagens sida icke möter, torde ett lika stort bidrag av nämnda driftsmedel få tilldelas föreningen för år 1941.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 5,000.

[179.] **17. Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 669. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1936/37—1939/40 uppgått till respektive 33,657, 73,136, 40,674 och 111,077 kronor.

*Departements-
chefen.*

Då utgifterna under förevarande anslag äro av den art, att de icke låta sig bedöma på förhand, synes anslaget för nästa budgetår böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 50,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 50,000.

[180.] **18. Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet, reservationsanslag.** Å tilläggstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisade 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 218; r. skr. nr 282) för ifrågavarande ändamål ett reservationsanslag av 150,000 kronor. 1940 års urtima riksdag (prop. nr 1, bil. 7. p. 3; r. skr. nr 15) beviljade för samma ändamål å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 50,000 kronor. Sedermera har sistnämnda riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 62, likaledes å tilläggsstat I till riksstaten

för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 785,000 kronor till Skogsvård m. m.: Ytterligare medel för främjande av skogsbrandskyddet.

I skrivelse den 18 oktober 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt, att statsmedel måtte ställas till förfogande för bestridande av kostnader för bevakning av skogsbrandtorn ävensom för tornens underhåll. I remissutlåtande den 5 december 1940 har *luftskyddsinspektionen* tillstyrkt framställningen.

Från ifrågavarande anslag ha, bland annat, gäldats kostnaderna för de hos länsstyrelserna anställda länsbrandchefernas löner samt för kurser och avlöningar för brandbefälet m. m. Enligt vad jag inhämtat från luftskyddsinspektionen torde ytterligare medel utöver tidigare för detta ändamål anväsa bli behövliga för nästa budgetår. Därest centralrådets framställning skulle anses böra vinna bifall, torde härför erforderliga medel böra anvisas under nu förevarande anslag. I avvaktan på framställning från luftskyddsinspektionen synes ifrågavarande anslag endast böra upptagas med beräknat belopp. Anslaget torde böra uppföras med 100,000 kronor.

Departement-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet* för budgetåret 1941/42 beräkna ett reservationsanslag av kronor 100,000

[181.] 19. **Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m., reservationsanslag.** Enligt beslut av 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 190; jordbr. utsk. utl. nr 42; R. skr. nr 350) har för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1940/41 anvisats ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor. Beträffande bestämmelserna för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 669.

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt om en medelsanvisning för nästa budgetår av 500,000 kronor. Centralrådet har i skrivelsen anfört i huvudsak följande.

För bedömande av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1941/42 har centralrådet införskaffat uppgifter från vederbörande skogsvårdsstyrelser. Härav framgår, att skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län beräkna medelsbehovet till respektive 5,000, 50,000, 1,000,000 och 1,150,000 kronor eller till sammanlagt 2,205,000 kronor. Medelsbehovet har beräknats med utgångspunkt från dels att arbetslöshet befaras inom de områden, där verksamheten må bedrivas, dels att tillräckligt intresse för de bidragsberättigade åtgärderna kan väckas hos skogsägarna, dels ock att skogsvårdsstyrelserna äga förfoga över för verksamhetens fortgång nödig personal och materiel.

Med hänsyn till att vid utgången av budgetåret 1940/41 beräknas föreligga en behållning å anslaget av 500,000 kronor, skulle alltså enligt skogsvårdsstyrelsernas uppgifter och nyssnämnda förutsättningar för budgetåret

1941/42 erfordras en medelsanvisning av ytterligare (2,205,000—500,000 =) i runt tal 1,700,000 kronor.

Åtskilligt talar för att arbetslöshet kan komma att förefinnas i den omfattning, att särskilda åtgärder från det allmännas sida till bekämpande därav bli påkallade. Det har påpekats, att sedan detta skogsvårdsarbete väl igångsatts, detsamma ej utan stora vådor för hela verksamheten och avsevärda förluster kan avbrytas. Ur nu anförda synpunkter framstår det därför såsom önskvärt, att medel för ändamålet ställas till förfogande under nästkommande budgetår. Det statsfinansiella läget torde dock nödvändiggöra en begränsning till en betydligt snävare ram än den, som utgöres av förenämnda beräkning. En forcering kan för övrigt knappast vara till bättnad för rörelsen, i vilken ju i viss mån nya och oprövade vägar beträdas. Det må erinras, att denna verksamhet enligt statsmakternas beslut tills vidare skall hava karaktären av en försöksverksamhet. Med hänsyn härtill anser sig centralrådet för sin del böra föreslå, att medel för verksamhetens bedrivande skola för budgetåret 1941/42 stå till förfogande i samma omfattning som för innevarande budgetår. Detta innebär, med beaktande av förväntad reservation å anslaget, att ett belopp av (1,000,000—500,000 =) 500,000 kronor bör anvisas.

*Departements-
chefen.*

Sedan ifrågavarande verksamhet igångsatts, torde det, såsom i centralrådets skrivelse framhållits, vara nödvändigt, att densamma i varje fall i viss omfattning upprätthålles, därest icke i verksamheten redan nedlagda medel skola vara tillspillogivna. Beträffande storleken av det anslag som bör beviljas anser jag i likhet med centralrådet, att ett belopp av 500,000 kronor är tillfyllest. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500,000.

[182.] **20. Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 4,000 kronor (se IX H. T. 1939 sid. 344).

*Departements-
chefen.*

Alltsedan detta anslag upptogs å riksstaten, vilket första gången skedde för budgetåret 1938/39, har anslaget icke tagits i anspråk för därmed avsett ändamål. Med hänsyn härtill torde anslaget för budgetåret 1941/42 endast behöva upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[183.] **21. Riksskogstaxering och avverkningsstatistik, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 200,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 669.

I skrivelse den 20 september 1940 har 1937 års riksskogstaxeringsnämnd framlagt två olika förslag rörande medelsanvisning för budgetåret 1941/42. Enligt det ena alternativet, som avser att medel skulle anvisas för nästa budgetår för utförande av taxering av resterande delar av Västerbottens län samt Norrbottens läns kustland, skulle erfordras ett belopp av 225,000 kronor. Häri har inräknats ett belopp av 20,000 kronor till vissa förberedande arbeten för produktionsundersökningar. Enligt det andra alternativet skulle taxeringsarbetet avse endast återstående delar av Västerbottens län. Medelsbehovet har därvid beräknats till 180,000 kronor, vilket belopp jämväl inkluderar nyssnämnda summa å 20,000 kronor för produktionsundersökningar. Riksskogstaxeringsnämnden har i skrivelsen förordat det förstberörda alternativet. Nämnden har i skrivelsen därjämte förordat, att ett belopp av 15,000 kronor anvisas för bestridande av kostnaderna för bearbetning av visst av domänstyrelsen och vederbörande skogsvårdsstyrelse hopbragt taxeringsmaterial från Norrbottens läns lappmarker.

Med hänsyn till betydelsen av att arbetet med riksskogstaxeringen snart avslutas så att en överblick över landets skogstillgångar kan erhållas anser jag mig böra förorda, att anslaget för ifrågavarande ändamål upptages till det högre belopp, 225,000 kronor, som riksskogstaxeringsnämnden föreslagit. Inom angivna anslagsram torde även, därest så skulle finnas önskvärt, kunna inrymmas kostnaderna för bearbetningen av det av nämnden omförmälda taxeringsmaterialet från Norrbottens läns lappmark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 225,000.

[184.] **22. Belöningar för rovdjurs dödande, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 670. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1937/38—1939/40 utgjort respektive 21,240, 18,750 och 20,520 kronor.

Med hänsyn till medelsåtgången under de senaste budgetåren torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 20,000 kronor. Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Belöningar för rovdjurs dödande* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[185.] **23. Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, förslagsanslag.** Jämlikt bestämmelser i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 s. 7) angående nationalparker samt i jaktstadgan den 3 juni 1938 (nr 279) ersätter statsverket i vissa fall skada å tamdjur, förorsakad av björn, lo eller örn. Beslutanderätten i dylika ersättningsärenden ankommer på Kungl. Maj:t. Beviljade ersättningar bestridas från ett särskilt förslagsanslag för ändamålet. Anslaget har för ett vart av budgetåren 1939/40 och 1940/41 varit uppfört med 10,000 kronor. Utgifterna från anslaget uppgingo under budgetåret 1939/40 till 11,757 kronor.

Departements-
chefen.

För bestridande av ifrågavarande ersättningar torde även för budgetåret 1941/42 böra anvisas ett förslagsanslag av 10,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 10,000.

K. Lantmäteriväsendet.

[186.] **1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 332,600 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för lantmäteristyrelsen (statsliggaren sid. 670), dels ock den 12 april 1940 följande avlöningsstat för styrelsen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	214,000
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	»	8,600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor	76,000
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	4,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	25,500
5. Tillfällig löneförbättring, <i>förslagsvis</i>	»	4,500

Summa kronor 332,600.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* gjort framställning angående anslagsbehovet under nästa budgetår. Detta har sedermera i en inom styrelsen upprättad promemoria beräknats till 353,400 kronor, därvid beräkningen verkstälts med tillämpning av de grunder, som angivas i den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter. Beträffande beräkningen av de olika anslagsposterna må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 353,400 kronor, avse 227,900 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 85,100 kronor avlöningar till icke-ordina-

rie personal samt 40,400 kronor rörligt tillägg. Medel ha icke äskats för några nya ändamål. I posten avlöningar till ordinarie tjänstemän — varunder jämväl inräknats avlöning till en tjänsteman å övergångsstat — ingå bland annat 296 kronor för personligt lönetillägg till ett å personalförteckningen uppfört arkivbiträde i lönegrad A 10 samt 3,000 kronor för vikariatsersättningar till ifrågavarande tjänstemän. Det för avlöningar till icke-ordinarie personal äskade beloppet innefattar dels i runt tal 50,700 kronor för avlöningar till extra ordinarie personal, dels omkring 22,450 kronor för arvoden och 5,300 kronor för tillfällig löneförbättring till 7 amanuenser, dels 6,000 kronor för ersättning åt tillfälligt anställd personal och dels 600 kronor för övertid ersättning. Posten rörligt tillägg har beräknats under antagande att dylikt tillägg kommer att utgå efter 15 procent.

Mot den företagna beräkningen av medelsbehovet under nästa budgetår till avlöningar vid lantmäteristyrelsen har jag icke funnit anledning att framställa någon erinran. I enlighet härmed skulle anslaget behöva uppföras med $(227,900 + 85,100 + 40,400 =) 353,400$ kronor. Höjningen med 20,800 kronor i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår är i främsta rummet förorsakad av stegringen av det rörliga tillägget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 227,900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.. »	85,100
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 40,400

Summa kronor 353,400;

- 2) till Lantmäteristyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 353,400.

[187.] 2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag. Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 70,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 12 april 1940 fastställt omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen (statsliggaren sid. 671).

I den under föregående punkt omförmälda skrivelsen och promemorian har lantmäteristyrelsen hemställt, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 66,500 kronor, innebärande en anslagsminskning å 3,500 kronor. Å ena sidan har styrelsen föreslagit minskningar med 1,000 kronor för utgifter för bränsle, lyse och vatten samt med 6,000 kronor för utgifter för övriga expenser. Å andra sidan beräknas — i enlighet med de grunder, som angivas i den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35 — kostnaderna för sjukvård m. m. komma att från och med nästa budgetår bestridas från omkostnadsanslaget. Sagda kostnader ha

med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1939/40 upptagits till 3,500 kronor.

Departements-
chefen.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 66,500.

[188.] **3. Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,175,000 kronor. Kungl. Maj:t har för lantmäterikontoren i länen fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 672), dels ock den 12 april 1940 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* .. kronor 452,500
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat:
 - a) Lön, tjänstgöringspenningar och, i förekommande fall, ortstillägg .. kronor 15,100

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-till-lägg	T i t e l	An-tal	Kro-nor
2,200	1,500	150	Assistenterna i Västernorrlands och Jämtlands län	2	7,700
2,200	1,500	—	Annan assistent	2	7,400
Summa kronor					15,100

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

- b) Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 4,500
- c) Fyllnadsarvoden åt vikarier, *förslagsvis* » 400 » 20,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
 - a) Grundbelopp kronor 57,300
 - b) Tillfällig löneförbättring till extra assistenter, *förslagsvis* » 5,000 » 62,300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a) Grundavlöningar m. m., *förslagsvis* kronor 499,300
 - b) Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* » 46,600 » 545,900
5. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 90,000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:
 - a) Avlöningsförstärkning åt överlantmätaren i Kopparbergs län.... kronor 900
 - b) Tillfällig löneförbättring till tjänstemän å övergångsstat » 3,400 » 4,300

Summa kronor 1,175,000.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* gjort framställning om anslag till avlöningar vid lantmäterikontoren i länen under nästa budgetår. I en sedermera inom styrelsen upprättad promemoria har anslagsbehovet med tillämpning av de grunder, som angivas i den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter, och i övrigt på grundval av lantmäteristyrelsens omförmälda skrivelse beräknats till i runt tal 1,248,300 kronor. Rörande innehållet i nämnda handlingar må i övrigt anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 1,248,300 kronor, avse i runt tal 489,700 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 606,100 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 152,500 kronor rörligt tillägg.

Det under ordinarie posten upptagna beloppet fördelar sig med omkring 458,600 kronor å löner till tjänstemän å ordinarie stat, 20,000 kronor å löner till tjänstemän å övergångsstat, 1,300 kronor å kallortstillägg, 5,500 kronor å vikariatsersättningar samt 4,300 kronor å särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän. Sistnämnda belopp avser dels avlöningsförstärkning åt överlantmätaren i Kopparbergs län å 900 kronor och dels tillfällig löneförbättring å 850 kronor till en var av 4 assistenter å övergångsstat. Under icke-ordinarie posten ha upptagits i runda tal dels 533,500 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, dels 2,400 kronor för kallortstillägg, dels 1,200 kronor för vikariatsersättning, dels ock 14,000 kronor för ersättning åt tillfällig personal. Därjämte har under sagda post upptagits ett belopp av 55,000 kronor för de ändamål, för vilkas tillgodoseende medel för innevarande budgetår finnas anvisade under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Sålunda ha under icke-ordinarieposten beräknats dels 9,600 kronor för arvoden till två biträdande överlantmätare å 4,800 kronor, dels 40,400 kronor för arvoden till extra assistenter, dels ock 5,000 kronor för tillfällig löneförbättring till extra assistenter, som äro extra lantmätare. Slutligen må nämnas, att rörligt tillägg förutsatts komma att utgå efter 15 procent.

Medelsbehovet har beräknats med utgångspunkt från att någon ändring beträffande personalorganisationen icke skulle ske under nästa budgetår. Lantmäteristyrelsen har framhållit, att bland annat den å lantmäterikontoren förefintliga arbetsanhopningen omöjliggjorde någon mera betydande minskning beträffande de från anslaget tillgodosedda ändamålen.

Vad först angår uppställningen av ny avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen har jag icke något annat att erinra mot lantmäteristyrelsens förslag i ämnet än att enligt min mening jämväl under nästa budgetår böra uppföras särskilda poster för avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat samt avlöningar till tjänstemän å övergångsstat. Den förstnämnda posten torde i enlighet med lantmäteristyrelsens beräkning av medelsbehovet böra upptagas med 466,300 kronor. Posten avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, vilken post enligt styrelsens beräkning skulle uppföras med 23,400 kronor, synes med ledning av medelsåtgången under budgetåret 1939/40 icke behöva upptagas med högre belopp än 22,100 kronor. Jag utgår härvid från att posten, vilken icke bör uppdelas å delposter, angives förslagsvis. Vad här-
Departements-
chefen.
efter angår de för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t, samt avlöningar till övrig icke-ordinarie personal erforderliga medlen, torde dessa, i syfte att möjliggöra en bättre anslutning till den verkliga medelsåtgången, böra på sätt styrelsen ifrågasatt sammanföras under en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal, vilken i likhet med vad som för närvarande är fallet beträffande icke-ordinarieposten bör uppföras förslagsvis. Då för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör användas högst det av lantmäteristyrelsen föreslagna beloppet, 55,000 kronor, och då för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal — med hänsyn till medelsåtgången under det sistförflutna budgetåret — icke torde behöva beräknas högre belopp än 520,000 kronor, skulle posten avlöningar till icke-ordinarie personal behöva upptagas med 575,000 kronor. Slutligen bör för rörligt tillägg beräknas ett belopp av 148,000 kronor.

Anslaget till avlöningar vid lantmäterikontoren i länen skulle sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med $(466,300 + 22,100 + 575,000 + 148,000 =)$ 1,211,400 kronor. Højningen med 36,400 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår motsvaras helt av beräknad utgiftsstegring för rörligt tillägg.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 466,300
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* » 22,100

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-till-lägg	T i t e l	An-tal	Kro-nor
2,200	1,500	150	Assistenterna i Väster- ternorrlands och Jämtlands län ..	2	7,700
2,200	1,500	—	Annan assistent ..	2	7,400
Summa kronor					15,100

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* » 575,000
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 148,000

Summa kronor 1,211,400;

- 2) till Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 1,211,400.

[189.] **4. Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 175,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 12 april 1940 fastställt omkostnadsstat för lantmäterikontoren i länen (statsliggaren sid. 674).

I den under närmast föregående punkt omförmälda skrivelsen och promemorian har *lantmäteristyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 180,800 kronor. Højningen i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår med 5,800 kronor är föranledd av att nämnda belopp ansetts erforderligt för bestridande av kostnader för sjukvård m. m. Styrelsen har härjämte ansett sig böra föreslå en sådan förändrad uppdelning av anslagsposten till expenser, att utgifterna för bränsle, lyse och vatten beräknas höjda med 9,500 kronor till 34,000 kronor samt att utgifterna för övriga expenser beräknas minskade med likaledes 9,500 kronor till 125,000 kronor.

Lantmäteristyrelsens beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål föranleder ingen annan erinran från min sida än att jag anser anslagsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 180,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 180,000.

[190.] **5. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 1,415,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 12 april 1940 fastställt följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. (statsliggaren sid. 675):

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

a) Lön och, i förekommande fall,
ortstillägg kronor 639,200

Lön	Orts- till- lägg	T i t e l	An- tal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	8	27,200
3,000	—	Annan distriktslantmätare	204	612,000
		Summa	212	639,200

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

b) Ålderstillägg, *förslagsvis* » 170,000 kronor 809,200

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t:

a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter kronor 210,500

b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *förslagsvis* » 85,000 kronor 295,5003. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, *förslagsvis* » 310,300

Summa kronor 1,415,000.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* gjort framställning angående anslag för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår. I en sedermera inom lantmäteristyrelsen upprättad promemoria har anslagsbehovet beräknats uppgå till 1,469,500 kronor vid tillämpning av de grunder, som angivas i den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter. I fråga om beräkningen av medelsbehovet må i övrigt nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 1,469,500 kronor, avse 806,800 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 298,860 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 363,840 kronor tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare. Minskningen å ordinarieposten i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår utgör 2,400 kronor. Sagda minskning beror å ena sidan på att tre genom beslut av 1939 års lagtima riksdag nyinrättade distriktslantmätartjänster, därav en i Stockholm, avses skola hållas vakanta under nästa budgetår, vilket skulle medföra en besparing å 9,400 kronor, och å andra sidan på att för ålderstillägg beräknats ett med 6,000 kronor förhöjt belopp, eller alltså 176,000 kronor, samt på att för vikariatsersättningar äskats ett belopp av 1,000 kronor. Under arvodesposten ha upptagits 211,500 kronor för arvoden till extra lantmätare och aspiranter samt 87,360 kronor för avlöningsförbättring åt tekniska biträden. Dessa belopp överstiga de för innevarande budgetår anvisade med 1,000 respektive 2,360 kronor. Ökningen å delposten arvoden till extra lantmätare och aspiranter beror på att under densamma upptagits 1,000 kronor för vikariatsersättningar. Beträffande antalet arvoden och dessas belopp hänvisas till statsliggaren sid. 675. Slutligen ha utgifterna för tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, under antagande att dyrtidstillägg under nästa budgetår kommer att utgå efter 44 procent, beräknats till 363,840 kronor eller alltså ett 53,540 kronor högre belopp än det för innevarande budgetår upptagna.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att *Sveriges lantmätareförening* i skrivelse den 11 oktober 1940, med erinran att kompensation för levnads-kostnadsökningen för lantmätare utgår i form av dels dyrtidstillägg å lön eller arvode, dels ock tillskott till dyrtidstillägg å beräknad nettoinkomst enligt lantmäteritaxan, anhållit att dylik kompensation måtte beredas jämväl för utgiftsstegring för omkostnader i tjänsten, antingen genom att tillskottet till dyrtidstillägg bestämdes att utgå å den beräknade bruttoinkomsten eller genom höjning av lantmäteritaxan. *Statskontoret* och *allmänna lönenämnden* ha i remissutlåtanden den 26 oktober, respektive den 20 november 1940

avstyrkt bifall till framställningen, då spørgsmålet om kompensation för ökning av utgifter i tjänsten icke allenast hade avseende å lantmätare utan jämväl hade betydelse för flera andra befattningshavargrupper och därför borde lösas i ett större sammanhang. Lönenämnden har dessutom framhållit, att det, även om en viss ökning av lantmätarnas kostnader i tjänsten inträtt under senare tid, i brist på närmare utredning vore synnerligen vanskligt att bedöma, i vad mån denna ökning varit av sådan omfattning, att någon särskild kompensation härför borde lämnas. Härefter har *Sveriges lantmätareförening* den 22 november 1940 inkommit med ytterligare en skrift i ärendet.

Vad först gäller det av Sveriges lantmätareförening väckta spørgsmålet rörande åtgärder i syfte att bereda lantmätare kompensation för ökning av utgifter i tjänsten, finner jag i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna nämnda spørgsmål icke lämpligen kunna upptagas till prövning i detta sammanhang. *Departements-
chefen.*

Beträffande uppställningen av avlöningsstaten för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. vill jag föreslå, att vissa jämkningar vidtagas i syfte att möjliggöra en smidigare anpassning av medelsanvisningen efter den verkliga medelsåtgången. Sålunda synes posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, vilken bör erhålla benämningen avlöningar till ordinarie tjänstemän, lämpligen böra utan särskild specifikation upptagas med ett förslagsvis angivet belopp, motsvarande den beräknade medelsåtgången för löner jämte ålderstillägg och, i förekommande fall, ortstillägg ävensom för vikariatsersättningar. Härjämte torde den under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagna delposten arvoden till extra lantmätare och aspiranter böra angivas förslagsvis med hänsyn till förekomsten av vikariatsersättningar under delposten. Benämningen å delposten synes böra ändras till arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m. Vad jag sålunda förordat står i nära överensstämmelse med syftet med de ändrade grunder för uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter, varöver 1940 års urtima riksdag yttrat sig i samband med behandlingen av den för riksdagen framlagda propositionen nr 35. Vad härefter gäller de belopp, varmed de särskilda postererna i avlöningsstaten böra uppföras, torde posten avlöningar till ordinarie tjänstemän med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1939/40 icke behöva upptagas med högre belopp än 790,000 kronor. Övriga anslagsposter böra i anslutning till lantmäteristyrelsens förslag upptagas med, posten arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m. 211,500 kronor, posten avlöningsförbättring åt tekniska biträden 87,300 kronor samt posten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare 363,800 kronor. Ifrågavarande anslag skulle alltså för nästa budgetår behöva uppföras med $(790,000 + 211,500 + 87,300 + 363,800 =) 1,452,600$ kronor. Højningen med 37,600 kronor i förhållande till innevarande budgetår är helt föranledd av beräknad utgiftsstegring för tillskott till dyrtidstillägg.

Nionde huvudtiteln.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *föreslagsvis* kronor 790,000

Lön	Orts-tillägg	T i t e l	Antal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm ...	7	23,800
3,000	—	Annan distriktslantmätare.....	202	606,000
Summa			209	629,800

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstilllägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl Maj:t:

- a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m., *föreslagsvis* kronor 211,500

- b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *föreslagsvis* » 87,300 » 298,800

3. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, *föreslagsvis* » 363,800
Summa kronor 1,452,600;

- 2) till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.:*
Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *föreslagsanslag*
av kronor 1,452,600.

[191.] **6. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar, föreslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 890,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 676.

Lantmäteristyrelsen har i skrivelse den 9 september 1940 — under förmälan att utgifterna för ifrågavarande ändamål under budgetåren 1937/38

—1939/40 uppgått till respektive 893,282, 927,777 och 856,468 kronor — hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med 890,000 kronor.

Med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1939/40 torde det vara tillräckligt, därest ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres med 860,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 860,000.

[192.] 7. **Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 30,000 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning äro meddelade i Kungl. Maj:ts brev till lantmäteristyrelsen den 5 april 1928.

Lantmäteristyrelsen har i skrivelse den 9 september 1940 — under förmälan att utgifterna för ändamålet under budgetåren 1936/37—1939/40 uppgått till respektive 30,364, 47,730, 28,615 och 42,926 kronor — gjort framställning om oförändrad medelsanvisning av 30,000 kronor för nästa budgetår.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30,000.

[193.] 8. **Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Rörande bestämmelserna för anslagets disposition hänvisas till statsliggaren sid. 677. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1936/37—1939/40 uppgått till respektive 360,661, 314,645, 313,763 och 405,311 kronor.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas till 300,000 kronor.

Vid 1940 års lagtima riksdag sänktes förevarande anslag från 300,000 till 200,000 kronor. Minskningen i utgifterna från anslaget förutsattes skolaske därigenom att lantmäteristyrelsen vid prövningen av ansökningar om bidrag iakttogte all möjlig sparsamhet inom den ram, som författningsbe-

*Departements-
chefen.*

stämmelserna uppdragit för anslagets begagnande. Såsom framgår av lantmäteristyrelsens anslagsäskande synes man, med den omfattning bidragsverksamheten tagit under de senaste budgetåren, icke kunna räkna med mindre anslagsbehov än 300,000 kronor för nästa budgetår, därest de nu gällande bidragsgrunderna fortfarande skola oförändrade tillämpas. I syfte att söka hålla de kostnader, som skola bestridas från förevarande anslag, inom nuvarande anslagsbelopp uppdrogs den 12 november 1940 åt lantmäteristyrelsen att inkomma med förslag till ändringar i gällande bidragsbestämmelser. I avbidan på att utredningen i ämnet slutföres torde anslaget för nästa budgetår endast böra upptagas med beräknat belopp. Anslaget synes böra uppföras med 200,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 200,000.

[194.] 9. **Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttning-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 677. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1936/37—1939/40 uppgått till respektive 217,851, 177,092, 243,545 och 267,443 kronor.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om höjning av anslaget för nästa budgetår med 25,000 kronor till 225,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

I betraktande av medelsåtgångens storlek under de senaste budgetåren synes intet vara att erinra mot den av lantmäteristyrelsen föreslagna anslagshöjningen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttning-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 225,000.

[195.] 10. **Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag upptaget med 150,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 677. Utgifterna från

anslaget ha för budgetåren 1936/37—1939/40 uppgått till respektive 197,195, 163,179, 153,370 och 149,406 kronor.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 125,000 kronor nedsatt belopp.

I anslutning till lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-*
Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, för-
enade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område*
för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslags-*
anslag av kronor 125,000.

[196.] 11. **Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 15,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagens användning hänvisas till statsloggaren sid. 678. Utgifterna från anslaget uppgingo för budgetåren 1936/37—1939/40 till 27,793, 7,992, 34,916 och 31,943 kronor.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 25,000 kronor förhöjt belopp.

Såsom jag förut under punkt 194 anfört pågår för närvarande i syfte att *Departements-*
nedbringa statens utgifter utredning rörande ändrade grunder för bidrag *chefen.*
till jorddelningsförrättningar. Denna utredning omfattar även ändring i de för nu förevarande anslags disposition gällande bestämmelserna. Med hänsyn härtill torde i avvaktan på utredningens slutförande jämväl ifrågavarande anslag endast böra upptagas med beräknat belopp. Anslaget synes böra uppföras med 19,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Under-*
stöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till förrättningar
enligt lagen om enskilda vägar för budgetåret 1941/42 be-
räkna ett *förslagsanslag* av kronor 19,000.

[197.] 12. **Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagens användning hänvisas till statsloggaren sid. 678. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1939/40 utgjort respektive 9,960, 6,431 och 4,762 kronor.

I skrivelse den 4 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 5,000 kronor.

*Departements-
chefen.* I anslutning till lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5,000.

[198.] **13. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1940/41 upptaget med 15,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till V H.T. 1932 sid. 408. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1939/40 utgjort respektive 5,636, 15,219 och 15,824 kronor.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

*Departements-
chefen.* Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15,000.

[199.] **14. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, förslagsanslag.** Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 678.

I en av lantmäteristyrelsen med utlåtande den 29 oktober 1940 överlämnad skrivelse har *länsstyrelsen i Västerbottens län* uppskattat kostnaderna för tilläggsavvittringen under budgetåret 1941/42 till 14,000 kronor, därav 13,200 kronor till ersättningar i samband med indragning till kronan av slätterängar. *Lantmäteristyrelsen* har med hänsyn härtill föreslagit en anslagsanvisning för nästa budgetår av 14,000 kronor.

*Departements-
chefen.* Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 14,000.

[200.] **15. Ströängars indragande till kronan, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 36,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 679.

I skrivelse den 29 oktober 1940 har *lantmäteristyrelsen* — med överlämnande av yttranden från länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, vilka beräknat medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1941/42 till 5,500 respektive 20,000 kronor — hemställt att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 25,000 kronor.

I anslutning till lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-
chefen.* Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 25,000.

[201.] **16. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 125,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 679. Utgifterna för ändamålet under budgetåren 1936/37—1939/40 ha uppgått till respektive 142,432, 69,270, 139,110 och 195,179 kronor.

I skrivelse den 9 september 1940 har *lantmäteristyrelsen*, med överlämnande av från överlantmätaren i Kopparbergs län infordrade uppgifter rörande ifrågavarande kostnader, hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas till 150,000 kronor. Såsom skäl för anslagshöjningen har styrelsen bland annat framhållit, att en väntad arbetslöshet kunde beräknas komma att påskynda färdigställandet av beslutade utflyttningar och väganläggningar.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. *Departements-
chefen.* Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,000.

L. Rikets allmänna kartverk, Sveriges geologiska undersökning och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.

[202.] 1. **Rikets allmänna kartverk: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 820,400 kronor. Kungl. Maj:t har för rikets allmänna kartverk fastställt dels den 13 april 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 682), dels ock den 5 april 1940 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	543,400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	2,400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor	200,800
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	7,800
		208,600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	66,000
Summa kronor		820,400.

Rikets allmänna kartverk har gjort framställning om anslag för ifrågasättande ändamål under nästa budgetår *dels* i skrivelse den 29 augusti 1940, *dels ock* i en den 4 oktober 1940 dagtecknad promemoria, vilken upprättats i anledning av den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter. Medelsbehovet har i promemorian beräknats till 890,200 kronor. Rörande innehållet i övrigt i nämnda handlingar må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 890,200 kronor, avse 540,000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 2,400 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 232,800 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 115,000 kronor rörligt tillägg. Kartverket, som erinrat, att den av 1937 års riksdag (prop. nr 237; r. skr. nr 287) beslutade successiva utbyggnaden av kartverkets organisation på grund av tidsförhållandena och det därav betingade budgetära läget icke kommit till genomförande i enlighet med fastställd plan, har vid beräkningen av anslagsbehovet utgått från att verkets personalorganisation även under nästa budgetår får förbliva i stort sett oförändrad. Kartverket har emellertid framhållit, att detta komme att innebära väsentliga förseningar i landets ekonomiska kartläggning.

Under posten avlöningar till ordinarie tjänstemän ha beräknats i runt tal 537,700 kronor för avlöningar till *dels* innehavarna av de å personalförteckningen uppförda ordinarie tjänsterna med undantag av 1

statskartografbefattning, vilken avses skola hållas vakant under nästa budgetår, samt 2 expeditivsvaktbefattningar, vilkas innehavare äro förordnade på högre extra ordinarie befattning, *dels ock* en föreslagen ny ordinarie tjänst såsom flygfotograf i lönegrad A 15. Kartverket har meddelat, att 3 ordinarie statskartografbefattningar nu äro vakanta men att 2 extra statskartografer för närvarande genomgå provtjänstgöring vid verket och att rekryteringspersonal sålunda finnes att tillgå för 2 av befattningarna. Däremot skulle en extra ordinarie statskartografbefattning i 21 lönegraden kunna hållas vakant under nästa budgetår. Till stöd för förslaget om inrättande av ytterligare en flygfotografbefattning har kartverket anfört, att det visat sig nödvändigt, att ledningen över flygdetachementet vid flygfotograferingarna tills vidare utövades av en flygfotograf samt att detta ansvarsfulla uppdrag för närvarande endast kunde tilldelas en extra ordinarie flygfotograf i lönegrad Eo 15, vilken efter föregående tjänstgöring som tekniskt biträde vid kartverket år 1937 anställdts såom extra flygfotograf och som innehaft sin nuvarande befattning sedan den 1 oktober 1938. Kartverket har därjämte framhållit, att ifrågavarande extra ordinarie flygfotograf enligt planen för 1937 års omorganisation av verket skulle erhålla ordinarie anställning från och med den 1 oktober 1941 ävensom att förslagets genomförande skulle medföra en utgiftsökning motsvarande allenast en löneklassuppflyttning. Skulle kartverkets förslag likväl icke kunna bifallas, borde ifrågavarande anslagspost minskas med i runt tal 5,300 kronor samt det för avlöningar till icke-ordinarie personal äskade beloppet höjas med 5,000 kronor. Under anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän ha vidare upptagits 2,400 kronor för vikariatsersättningar, därav omkring 1,900 kronor för dylika ersättningar vid vikariat föranledda av semester och sjukdom samt cirka 500 kronor för ersättningar vid vikariat föranledda av tjänstemäns bortovaro för inspektioner av fältarbetena.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har avsetts skola disponeras med 1,350 kronor för arvoden till förmän vid de topografiska och geodetiska arbetena, 550 kronor för arvode till ordinarie gravör, vilken förordnas att biträda vid gravvyrarbetenas tillsyn och ledning, samt 500 kronor för arvode till ordinarie gravör, vilken förordnas att jämte sitt ordinarie arbete under den för dylika tjänstemän fastställda dagliga tjänstgöringstiden biträda vid tillsyn och vård av det topografiska kartarkivet m. m.

Under posten avlöningar till icke-ordinarie personal ha beräknats i runt tal *dels* 191,900 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra personal, *dels* 16,700 kronor för arvoden till vid kartverket anställda pensionerade officerare och underofficerare, *dels* 14,200 kronor för särskild gottgörelse till vid kartverket inkommande militär personal, *dels* 4,000 kronor till ersättning för jordregisteravskrifter, *dels* 3,000 kronor till ersättningar åt tillfälligt anställda och utomstående för specialarbeten, *dels ock* 3,000 kronor för betingsarbeten. Då såsom nämnts en statskartografbefattning i lönegrad Eo 21 skulle hållas vakant, ha medel icke beräknats för avlöning å nämnda i personalförteckningen upptagna befattning. Enligt vad kartverket anfört har posten i övrigt beräknats med hänsyn tagen till vid verket redan förefintlig icke-ordinarie personal. En minskning av denna personal har, sedd på längre sikt, funnits vara ur ekonomisk synpunkt oförmånlig för staten. Vidare har en sådan minskning ansetts knappast vara möjlig att genomföra, om kartverket skall kunna fullgöra sina instruktionsenliga skyldigheter mot försvarsväsendet. Medel ha härjämte beräknats för nyanställande av 4 extra statskartografer i lönegrad Ex 16. Till motivering härav har kartverket hänvisat till behovet av rekryteringspersonal för stats-

kartografbefattningarna vid verket. Utöver den ordinarie statskartograf-tjänst, som för nästa budgetår föreslagits skola hållas vakant i brist på kompetent sökande, kunde ytterligare 6 statskartografbefattningar beräknas bli lediga under åren 1942—1948. En möjlighet till nyrekrytering syntes finnas på våren 1941, då vid nämnda tid sannolikt komme att från tekniska högskolans fackskola för lantmäteri utexamineras 6 elever utöver det antal, som erfordrades för lantmäteriets rekrytering. Ehuru det vore önskvärt, att samtliga dessa elever kunde anställas vid kartverket för att säkerställa nyrekryteringen av statskartografpersonalen, hade verket funnit sig, ehuru med en viss tvekan, kunna inskränka nyrekryteringen under år 1941 till 4 extra statskartografer.

Slutligen må nämnas, att posten rörligt tillägg beräknats under antagande att dylikt tillägg kommer att utgå efter 15 procent.

*Departements-
chefen.*

Det av kartverket framställda förslaget om omändring av en extra ordinarie flygfotografbefattning i 15 lönegraden till en ordinarie tjänst i samma lönegrad anser jag mig icke kunna tillstyrka. Med hänsyn till vad i ärendet anförts vill jag emellertid föreslå, att den till erhållande av nämnda ordinarie tjänst ifrågasatte befattningshavaren med bibehållen placering såsom extra ordinarie tjänsteman utöver sin lön i nämnda egenskap tilldelas ett särskilt arvode av 240 kronor för år. Kartverket har vidare avsett, att av 3 lediga ordinarie statskartografbefattningar en skulle hållas vakant, medan däremot de båda övriga skulle återbesättas. För min del vill jag förorda, att sådan avvikelse från vad kartverket ifrågasatt göres, att under någon tid får anstå med återbesättandet av 2 av de ordinarie tjänsterna, vilka sålunda böra hållas vakanta under nästa budgetår. Slutligen vill jag i anledning av vad kartverket anfört rörande behovet av rekryteringspersonal till statskartograf-tjänsterna förorda, att för nästa budgetår medel avses för anställande av 2 statskartografer i lönegrad Ex 16. Kartverkets förslag har i övrigt icke givit mig anledning till erinran.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör anslaget till avlöningar vid kartverket för nästa budgetår beräknas på följande sätt. Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän, som föreslagits till 540,000 kronor, bör minskas med lönerna till 1 statskartograf och 1 flygfotograf och i anledning härav upptagas med 527,500 kronor. Då det särskilda arvodet till en extra ordinarie flygfotograf lämpligen torde böra bestridas från posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör nämnda post höjas med 240 kronor till 2,640 kronor. Det för avlöningar till icke-ordinarie personal äskade beloppet, 232,800 kronor, synes — med inräknande av löner till 1 statskartograf i lönegrad Eo 21 samt 1 flygfotograf i lönegrad Eo 15 men med avdrag för lönerna till 2 statskartografer i lönegrad Ex 16 — böra uppräknas till 235,000 kronor. Sistnämnda belopp torde emellertid för avrundning av anslagets slutsumma böra bestämmas till 235,060 kronor. Slutligen bör posten rörligt tillägg i anledning av de föreslagna förändringarna upptagas med 113,400 kronor. Kartverkets avlöningsanslag skulle följaktligen för nästa budgetår behöva uppföras med $(527,500 + 2,640 + 235,060 + 113,400 =) 878,600$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär

en anslagsökning med 58,200 kronor. Ökningen är huvudsakligen föranledd av det rörliga tilläggets stegring.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 527,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 2,640
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 235,060
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 113,400

Summa kronor 878,600;

2) till *Rikets allmänna kartverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 878,600.

[203.] **2. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 115,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 5 april 1940 fastställt omkostnadsstat för rikets allmänna kartverk (statsliggaren sid. 683).

I den under närmast föregående punkt omförmälda skrivelsen och promemorian har *rikets allmänna kartverk* beräknat anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 118,100 kronor. Angående beräkningen av medelsbehovet må nämnas följande.

Kartverket har utgått från att det nuvarande statsfinansiella läget förhindrar att verkets arbeten bedrivs i full produktiv omfattning samt med hänsyn härtill beräknat medel för de ändamål, som hittills i allmänhet tillgodosetts från anslaget, till oförändrade belopp. Beträffande den ekonomiska kartläggningen har förutsatts, att en arbetsprodukt i färdigställda konceptkartor av omkring 3,000 kvkm skall kunna uppnås, motsvarande ungefärligen hälften av vad som avsetts i 1937 års av riksdagen godkända plan för ifrågavarande arbete. Kartverket har framhållit, att utgivning av samtliga fotokartor och ekonomiska kartor motsvarande nämnda arbetsprodukt icke kunde ske, därest posten publikationstryck bibehölles vid 49,000 kronor. De väsentligaste olägenheterna härav kunde emellertid undgås genom att tryckning utfördes av i första rummet de ekonomiska kartorna och först i andra rummet fotokartorna, då nämligen samma fotobild inginge på båda slagen av kartor och de ekonomiska kartorna kunde tjäna flera ändamål än fotokartorna.

Den ifrågasatta anslagsökningen å 3,100 kronor är föranledd av att för sjukvård m. m. samt uniformersättning inräknats belopp av 2,100 respektive 1,000 kronor. Kartverket har meddelat, att sjukvårdskostnaderna under budgetåret 1939/40 uppgått till ett belopp av 1,789 kronor. Beträffande det

för uniformsersättning beräknade beloppet har kartverket erinrat att Kungl. Maj:t den 12 april 1940 fastställt tjänstedräkt (uniform) för den manliga personalen vid verket samt föreskrivit, att tjänstedräkt skulle obligatoriskt bäras under fältarbete ävensom då kartverket i händelse av krig eller krigsfara vore underställt överbefälhavaren över rikets försvarskrafter. Till de kartverket åvilande kostnaderna för anskaffande av tjänstedräkter borde för nästa budgetår beräknas ett belopp av 1,000 kronor. Detta belopp syntes vara tillräckligt, då större delen av fältarbetspersonalen redan erhållit uniformer och ny tjänstedräkt i regel icke erfordrades mer än vart tredje eller fjärde år, med undantag för de relativt billiga bomullsuniformerna, som torde behöva förnyas vartannat år. Vid uniformsanskaffningen våren 1940 utgjorde den på kartverket belöpande kostnaden, nämligen 40 procent av anskaffningskostnaden, 2,917 kronor.

*Departements-
chefen.*

Såsom kartverket förutsatt torde det vara erforderligt att vid beräkningen av det belopp, varmed ifrågavarande anslag bör uppföras för nästa budgetår, taga hänsyn till uppkommande kostnader för sjukvård m. m. samt till utgående uniformsersättning. Då den härav följande utgiftsökningen emellertid icke torde vara större än att densamma bör kunna motvägas genom en av den nuvarande budgetsituationen betingad sträng sparsamhet beträffande samtliga omkostnadsändamål, vill jag föreslå, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår eller 115,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa ny omkostnadsstat för kartverket.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 115,000.

[204.] **3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett reservationsanslag av 250,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslags användning hänvisas till statsläggaren sid. 683.

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *rikets allmänna kartverk* hemställt om ett med 6,000 kronor till 256,000 kronor förhöjt anslag till kartarbeten m. m. för nästa budgetår. Ökningen beror på att för militär ritkurs beräknats 6,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för ändamålet för budgetåret 1939/40. För innevarande budgetår upptogs icke något belopp för detta ändamål.

Kartverket har beträffande den äskade anslagsökningen anfört i huvudsak följande.

I kartverkets instruktion förutsattes, att en förberedande ritkurs för militär personal, som avses skola tjänstgöra vid verkets topografiska kartbyrå, i i allmänhet skall anordnas vartannat år. Sådan ritkurs har emellertid icke anordnats sedan 1937. Av olika skäl uppsköts 1939 års kurs till 1940, och

sistnämnda år kunde de till densamma beordrade officerarna och underofficerarna icke avvaras vid armén, utan kommenderingen återkallades. Om möjligt skall den från 1939 uppskjutna kursen anordnas våren 1941. För att brist på topografiskt utbildad personal ej skall uppstå bör även våren 1942 anordnas en ritkurs, motsvarande den som normalt skolat förekomma 1941. Kostnaden för sistnämnda kurs har beräknats till 6,000 kronor.

Med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget anser jag mig icke kunna tillstyrka, att ifrågavarande anslag anvisas med förhöjt belopp för nästa budgetår. Jag vill sålunda föreslå, att anslaget även för nästa budgetår uppföres med 250,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid efter förslag av kartverket meddela närmare bestämmelser rörande anslagets användning samt i nämnda sammanhang pröva frågan, huruvida den av verket förordade ritkursen må kunna komma till stånd inom angivna anslagsanvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 250,000.

[205.] 4. **Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m., reservationsanslag.** Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 25,000 kronor. Av anslaget ha avsetts 10,000 kronor för bestridande av kostnader för oförutsedda kompletteringar och reparationer å kartverkets flygplan samt 15,000 kronor för att möjliggöra anskaffandet av sådan instrument- och maskinutrustning, varav särskilt trängande behov förefanns.

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *rikets allmänna kartverk* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 27,500 kronor. Av nämnda belopp ha beräknats dels 10,000 kronor för kompletteringar och underhåll å kartverkets flygplan, dels 4,500 kronor för inköp av möbler och kartsåp, dels ock 13,000 kronor för anskaffande av instrument och räknemaskiner. I skrivelsen anföres bland annat följande.

Med hänsyn till numera genomförd utvidgning av kartverkets militära arbetsavdelning och för nästa budgetår föreslagen nyrekrytering av statskartografpersonalen med fyra extra statskartografer, erfordras nyanskaffning av arbetsbord och stolar. För detta ändamål äskas 2,500 kronor. Vidare måste årligen anskaffas kartsåp för förvaring av kartverkets konceptkartor (nya fotokartor och nya ekonomiska kartor), om ej detta dyrbara kartmaterial skall förstöras. För nästa budgetår erfordras härför 2,000 kronor.

För innevarande budgetår hemställde kartverket om anvisande av 29,200 kronor för anskaffande av vissa instrument och räknemaskiner, bland annat för geodetiska byråns behov en helautomatisk räknemaskin, fyra Odhners räknemaskiner och en fotostatapparat, varför anskaffningskostnaden beräknades till 11,530 kronor. Då för ändamålet endast anvisats ett belopp av högst 15,000 kronor, har nämnda utrustning för geodetiska byrån icke kun-

nat anskaffas. Kartverket hemställer nu, att för nästa budgetår anvisas medel till inköp av ifrågavarande räknemaskiner och fotostatapparat, vilka erfordras i ersättning för försliten utrustning. På grund av inträdda prisstegringar bör för ändamålet upptagas ett belopp av 13,000 kronor.

Departements-
chefen.

I enlighet med kartverkets hemställan torde jämväl för nästa budgetår böra avses 10,000 kronor för bestridande av kostnader för oförutsedda kompletteringar och reparationer å kartverkets flygplan. Däremot anser jag mig med hänsyn till den rådande budgetsituationen icke kunna tillstyrka särskild medelsanvisning för nyanskaffning av möbler och skåpinredning samt av viss maskinell utrustning för kartverkets geodetiska avdelning. Ifrågavarande anslag torde i enlighet härmed för nästa budgetår böra uppföras med 10,000 kronor. Då berörda nyanskaffning emellertid i och för sig synes behövlig och lämplig, förutsätter jag, att anslaget, i den mån detsamma befinnes därtill förslå, må kunna anlitas jämväl för nyanskaffningen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 10,000.

[206.] **5. Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 257,500 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 21 april 1939 personalförteckning för Sveriges geologiska undersökning (statsliggaren sid. 684), dels ock den 5 april 1940 följande avlöningsstat för undersökningen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	156,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor	71,300
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	»	8,300
		» 79,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,900
Summa kronor		257,500.

Sveriges geologiska undersökning har gjort framställning rörande medelsbehovet för avlöningar vid anstalten under nästa budgetår *dels* i skrivelse den 30 augusti 1940, *dels ock* i en den 12 oktober 1940 dagtecknad promemoria, vilken upprättats i anledning av den för 1940 års urtima riksdag framlagda — sedermera av riksdagen behandlade — propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter. Med utgångspunkt från en personal av samma storlek som under löpande budgetår har undersökningen beräknat anslagsbehovet till

292,800 kronor. Rörande innehållet i nämnda handlingar må i övrigt anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 292,800 kronor, avse 162,000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 89,000 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 41,800 kronor rörligt tillägg. Under icke-ordinarieposten ha upptagits omkring 81,700 kronor till avlöningar åt extra ordinarie och extra tjänstemän, i runt tal 900 kronor till vikariatsersättningar åt dylik personal samt 6,400 kronor till ersättningar åt tillfälliga befattningshavare och annat tillfälligt arbetsbiträde. Rörligt tillägg har förutsatts komma att utgå efter 15 procent.

Mot geologiska undersökningens beräkning av anslagsposterna för avlö- *Departements-*
ningar till ordinarie tjänstemän och till icke-ordinarie personal har jag intet *chefen.*
att erinra. Ifrågavarande poster torde således böra upptagas med 162,000 respektive 89,000 kronor. Med hänsyn till storleken av de lönebelopp under berörda poster, varå rörligt tillägg enligt gällande bestämmelser skall utgå, synes däremot posten för dylikt tillägg kunna begränsas till 37,000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle alltså medelsbehovet för nästa budgetår under ifrågavarande anslag komma att uppgå till (162,000 + 89,000 + 37,000 =) 288,000 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en utgiftsökning med 30,500 kronor. Ökningen är föranledd såväl av det rörliga tilläggets höjning som av de ändrade grunderna för beräkning av övriga anslagsposter.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>för-</i>	
<i>slagsvis</i>	kronor 162,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 89,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 37,000

Summa kronor 288,000;

2) till *Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för*
budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 288,000.

[207.] 6. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader, *förslagsanslag*. Förevarande anslag är för budgetåret 1940/41 uppfört med 100,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 5 april 1940 fastställt omkostnadsstat för Sveriges geologiska undersökning (statsliggaren sid. 684).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen och promemorian har *Sveriges geologiska undersökning* beräknat anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 102,350 kronor. Højningen är för-anledd därav, att undersökningen i enlighet med de grunder, som angivas i den av 1940 års urtima riksdag behandlade propositionen nr 35, under anslaget upptagit ett belopp av förslagsvis 2,350 kronor för bestridande av kostnader för sjukvård m. m.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till nödvändigheten att i rådande statsfinansiella läge in-skränka statsutgifterna anser jag mig böra förorda, att ifrågavarande om-kostnadsanslag, vilket vid 1940 års lagtima riksdag sänktes från 127,300 till 100,000 kronor, för nästa budgetår uppföres med allenast 80,000 kronor. Av anslaget bör erforderligt belopp få disponeras för gäldande av kostnader för sjukvård m. m. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av Sveriges geologiska undersök-ning fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning*: Omkostnader
för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslags-*
anslag av kronor 80,000.

[208.] 7. **Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande bud-getår uppfört med 317,100 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 21 april 1939 personalförteckning för statens meteorologisk-hydrografiska an-stalt (statsliggaren sid. 685), dels ock den 19 april 1940 följande avlönings-stat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 189,300		
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:			
a) Grundavlöningar m. m.	kronor 89,800		
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>för-</i>			
<i>slagsvis</i>	» 11,000	»	100,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		»	27,000
Summa kronor 317,100.			

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydro-grafiska anstalt*, med överlämnande av skrivelse från chefen för anstalten, gjort framställning om anslag för anstaltens verksamhet under budgetåret 1941/42. *Anstaltens chef* har sedermera i en den 12 oktober 1940 dag-tecknad promemoria, vilken upprättats i anledning av den för 1940 års ur-tima riksdag framlagda propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter, med tillämp-

ning av de grunder, som angivas i nämnda av riksdagen sedermera behandlade proposition, och i övrigt på grundval av anstaltsstyrelsens berörda framställning beräknat anslagsbehovet till 345,700 kronor. Beträffande beräkningen av medelsbehovet må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 345,700 kronor, avse 193,400 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 106,800 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal och 45,500 kronor rörligt tillägg. Medel ha icke äskats för några nya ändamål. I posten avlöningar till ordinarie tjänstemän ha inräknats omkring 730 kronor till vikariatsersättningar till ordinarie tjänstemän. Under posten avlöningar till icke-ordinarie personal ha upptagits omkring 103,600 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, 2,500 kronor för ersättning åt tillfällig personal, 520 kronor till ersättning för tillsyn av lokaler och städning, övertidsersättning m. m. samt 150 kronor för vikariatsersättningar till icke-ordinarie personal. Slutligen har posten rörligt tillägg beräknats under antagande att dylikt tillägg kommer att utgå efter 15 procent.

Mot det framlagda förslaget till avlöningsstat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt har jag icke något att erinra. Till avlöningar vid anstaltens allmänna verksamhet skulle följaktligen för nästa budgetår behöva anvisas ett anslag av $(193,400 + 106,800 + 45,500 =)$ 345,700 kronor. Anslagsökningen å 28,600 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår är föranledd främst av höjningen av det rörliga tillägget men även av de ändrade grunderna för beräkningen av övriga anslagsposter.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 193,400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 106,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 45,500
Summa kronor 345,700;	

2) till Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: *Verksamheten i allmänhet*: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 345,700.

[209.] 8. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: *Verksamheten i allmänhet: Observatörer*. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 83,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 685.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Ifrågavarande anslag torde med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1939/40 kunna nedsättas till 80,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 80,000.

[210.] **9. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 95,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till IX H. T. 1938 sid. 391 och statsliggaren sid. 686.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Jag anser mig böra föreslå, att medelsanvisningen under förevarande anslag sänkes med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet. Då denna för vart och ett av de senast förflutna fyra budgetåren uppgått till omkring 80,000 kronor, skulle anslaget alltså kunna nedsättas till sagda belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 80,000.

[211.] **10. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 21,000 kronor. Rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 686.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

För ifrågavarande underhållskostnader kan jag icke tillstyrka högre anslagsanvisning för nästa budgetår än 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 20,000.

[212.] 11. **Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 56,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 19 april 1940 fastställt stat för användningen av anslaget (statsliggaren sid. 686). Staten upptager å ena sidan utgifter å sammanlagt 57,500 kronor, därav 12,000 kronor till reseersättningar, 27,200 kronor till expenser, 17,000 kronor till publikationstryck och 1,300 kronor till övriga utgifter: biblioteket samt å andra sidan uppbördsmedel å 1,500 kronor härflytande från försäljning av publikationer.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 53,700 kronor. Anslagsminskningen, 2,300 kronor, fördelar sig med 2,000 kronor å posten till publikationstryck och 300 kronor å posten till övriga utgifter: biblioteket och har ansetts möjlig genom tillfällig begränsning av å ena sidan tryckningsverksamheten och å andra sidan inbindningen av böcker o. d.

Anstaltens chef har sedermera i en den 12 oktober 1940 dagtecknad *pro-memoria*, vilken upprättats i anledning av den för 1940 års urtima riksdag framlagda propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter, hemställt, att i enlighet med de grunder, som angivits i nämnda — av riksdagen sedermera behandlade — proposition, å omkostnadsstaten jämväl måtte upptagas en förslagsvis betecknad anslagspost för sjukvård m. m. Med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1939/40 borde för ändamålet beräknas ett belopp av 1,500 kronor.

De i det föregående återgivna beräkningarna av medelsbehovet för ifråga-
Departements-
chefen.
 varande ändamål under nästa budgetår ha icke givit mig anledning till annan erinran än att anstaltens omkostnader — däri inberäknade kostnader-na för sjukvård m. m. — synas kunna tillgodoses inom en anslagsram av 54,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av anstaltsstyrelsen fastställa stat för omkostnadsanslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 54,000.

[213.] 12. **Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 686.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departements-
chefen.

Från ifrågavarande anslag bestrides bland annat arvode till en tillsyningsman. Å arvodet, vilket är fastställt till 3,432 kronor, utgår för närvarande dyrtidstillägg enligt för nyreglerade verk gällande grunder. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört förordar jag, att sagda arvode i samband med dyrtidstilläggets avveckling från och med den 1 juli 1941 uppräknas med 868 kronor till 4,300 kronor. Härjämte torde den nuvarande tillsyningsmannen böra övergångsvis komma i åtnjutande av ett särskilt arvodestillägg, bestämt på sådant sätt, att det vid varje tidpunkt motsvarar vad han enligt nu gällande grunder skulle ha ägt uppbära i barntillägg för före den 1 april 1941 födda barn. Närmare föreskrifter härom torde i sinom tid få utfärdas av Kungl. Maj:t. Vid inträffande vakans å ifrågavarande arvodesbefattning bör frågan om arvodets storlek av anstaltsstyrelsen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Vid bifall till den av mig sålunda förordade arvodesregleringen torde förevarande anslag böra höjas med 1,300 kronor. Då intet synes vara att erinra mot anstaltsstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt under anslaget, skulle detta alltså för nästa budgetår behöva uppföras med 7,300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 7,300.

[214.] 13. **Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 259,200 kronor. Kungl. Maj:t har den 19 april 1940 fastställt följande stat för anslagets användning (statsliggaren sid. 687):

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor 129,500	
b) Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	» 12,100	kronor 141,600
2. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	12,700
3. Ersättning för observationer	»	33,400
	Summa	kronor 187,700

O m k o s t n a d e r.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	5,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	40,000
3. Utrustning m. m.	»	26,500
Summa kronor		71,500.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* gjort framställning angående anslagsbehovet för nästa budgetår. Sedermera har *anstaltens chef* i en den 12 oktober 1940 dagtecknad promemoria, vilken upprättats i anledning av den för 1940 års urtima riksdag framlagda propositionen nr 35 angående uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter, i enlighet med grunder, som angivas i nämnda av riksdagen sedermera behandlade proposition, och i övrigt på grundval av anstaltsstyrelsens framställning beräknat anslagsbehovet till 266,000 kronor, därav 194,000 kronor för avlöningar och 72,000 kronor för omkostnader. Vad beträffar innehållet i nämnda handlingar må i övrigt anföras följande.

Avlöningar. Av det för avlöningar beräknade medelsbehovet, 194,000 kronor, avse 139,500 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal, 21,100 kronor rörligt tillägg samt 33,400 kronor ersättning för observationer. Under posten avlöningar till icke-ordinarie personal ha upptagits i runt tal 135,600 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, 65 kronor för vikariatsersättningar till dylik personal samt 3,835 kronor för arvoden åt semestervikarier och övertidsersättning. Rörligt tillägg har förutsatts komma att utgå efter 15 procent. Varken under nämnda båda poster eller under posten ersättning för observationer, vilken upptagits med oförändrat belopp, ha medel äskats för några nya ändamål.

Omkostnader. För reseersättningar, expenser samt utrustning m. m. ha beräknats oförändrade belopp av respektive 5,000, 40,000 och 26,500 kronor. I angivna promemoria har dessutom i enlighet med vad som förutsatts i den för 1940 års urtima riksdag framlagda propositionen nr 35 hemställts om upptagande i omkostnadsstaten av en särskild förslagsvis betecknad post till sjukvård m. m., vilken post med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1939/40 beräknats till 500 kronor.

Jag har intet att erinra mot de framlagda beräkningarna rörande anslags- *Departements-*
behovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. Kostnaderna för *chefen.*
avlöningar till personalen torde i enlighet härmed böra upptagas med (139,500 + 21,100 + 33,400 =) 194,000 kronor och omkostnaderna med (500 + 5,000 + 40,000 + 26,500 =) 72,000 kronor. Under anslaget till väderleks-tjänst för luftfarten skulle sålunda behöva anvisas (194,000 + 72,000 =) 266,000 kronor. Anslagshöjningen å 6,800 kronor i förhållande till medels-anvisningen för innevarande budgetår motsvaras helt av beräknad utgifts-ökning för rörligt tillägg.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

Nionde huvudtiteln.

1) godkänna följande stat för väderlekstjänst för luftfarten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	kronor	139,500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,100
3. Ersättning för observationer	»	33,400
Summa kronor		194,000

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	40,000
4. Utrustning m. m.	»	26,500
Summa kronor		72,000;

2) till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 266,000.

[215.] 14. **Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.** För seismologiska och magnetiska iakttagelser vid naturvetenskapliga stationen i Abisko är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 9,200 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 687.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* föreslagit, att anslaget för budgetåret 1941/42 måtte uppföras med 8,000 kronor. Å ena sidan ha utgifterna för handräkning och tillfälligt biträde åt observatorn, för seismometriskt arbete och för magnetiska arbeten, nu beräknade till sammanlagt $(1,200 + 1,300 + 1,200 =)$ 3,700 kronor, ansetts kunna tillfälligt minskas med tillhopa 1,700 kronor till 2,000 kronor. Å andra sidan har posten bidrag till bränsle och lyse för observatoriet, expenser m. m. med hänsyn till medelsåtgången föreslagits höjd med 500 kronor eller från 1,300 till 1,800 kronor.

Departements-
chefen.

Anstaltsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår för ifrågakarande ändamål har icke givit mig anledning till erinran. I enlighet med styrelsens förslag hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 8,000.

M. Lappväsendet.

[216.] 1. **Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** För avlöningar till lappfogdarna m. fl. är för innevarande budgetår under femte huvudtiteln uppfört ett förslagsanslag av 100,100 kronor. Den 5 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning för lappfogdarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 282). Förteckningen upptager 4 lappfogdar med placering i lönegrad A 24. Vidare har Kungl. Maj:t den 26 april 1940 för lappfogdarna m. fl. fastställt följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	38,100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	55,900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	2,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3,800
Summa kronor		100,100.

Medelsbehovet under arvodesposten har för innevarande budgetår beräknats på följande sätt:

1) Arvode till 1 hos länsstyrelsen i Norrbottens län anställd person för handhavande av skogsrenskötseln i länet ..	kronor	5,500
2) Arvode till 1 hos samma länsstyrelse anställd person för tjänstgöring enligt av länsstyrelsen meddelade bestämmelser som biträde vid göromålen rörande lappväsendet i länet	»	4,200
3) Arvode till 1 dylikt biträde hos länsstyrelsen i Jämtlands län	»	4,200
4) Arvoden till lapptillsyningsmän	»	20,400
5) Ersättning och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän	»	18,000
6) Ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge	»	3,800
Summa kronor		55,900.

Å arvodena under 1) och 2) utgår dyrtidstillägg enligt för nyreglerade verk gällande grunder. Vad beträffar arvodena under 4) utgör totala antalet lapptillsyningsmän 13, av vilka 7 tjänstgöra i Norrbottens, 4 i Västerbottens och 2 i Jämtlands län. Enligt skilda beslut av Kungl. Maj:t utgå till tillsyningsmännen arvoden för år 1940 med växlande belopp. För Norrbottens läns

vidkommande är arvodet för 6 av tillsyningsmännen bestämt till högst 1,800 kronor för år, medan 1 tillsyningsman äger uppbära ett årsarvode av högst 2,400 kronor. I Västerbottens län åtnjuter en var av tillsyningsmännen i arvode ett belopp av högst 1,500 kronor. Slutligen gäller i fråga om Jämtlands län, att de 2 tillsyningsmännen där äro anställda för en tid av högst 6 månader med ett arvode av 4 kronor för tjänstgöringsdag. Förutom nu angivna förmåner äga tillsyningsmännen rätt till rese- och traktamentsersättning ävensom gottgörelse för vissa utgifter av expensnatur.

Från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må såsom ersättning för anlitande i tjänsten av skrivhjälp utgå till lappfogden i Jämtlands län högst 500 kronor och till lappfogden i Västerbottens län högst 2,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Från och med budgetåret 1941/42 torde utgifterna för avlöningar och omkostnader till lappfogdarna m. fl. böra bestridas från särskilda under nionde huvudtiteln för ändamålet uppförda anslag. Till frågan om erforderligt omkostnadsanslag för lappfogdarna m. fl. återkommer jag under nästföljande punkt.

Vad beträffar medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår tillåter jag mig erinra om att 1940 års urtima riksdag godkänt i propositionen nr 65 angående reglering av vissa arvoden m. m. framlagt förslag om uppräknings med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna av arvoden till lapptillsyningsmännen i Norrbottens och Västerbottens län samt till det hos länsstyrelsen i Jämtlands län för göromålen rörande lappväsendet anställda biträdet. Arvode till sistnämnda biträde har sålunda höjts från 4,200 till 4,600 kronor. Vidare ha arvoden till lapptillsyningsmännen i Norrbottens län höjts för 1 befattningshavare från 2,400 till 2,600 kronor samt för övriga tillsyningsmän från 1,800 till 2,000 kronor. För de 4 lapptillsyningsmännen i Västerbottens län innebär riksdagens beslut en höjning av arvoden från 1,500 till 1,800 kronor. Med anledning av att 1939 års lagtima riksdag uttalat sig för att en lönerreglering måtte komma till stånd i fråga om lapptillsyningsmanstjänsterna, vill jag i detta sammanhang framhålla, att jag icke anser mig böra i nuvarande statsfinansiella läge framlägga förslag om en dylik åtgärd. I det uppdrag att verkställa en överarbetning av 1930 års lapputrednings betänkande, som enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 april 1939 lämnats åt en särskild utredningsman, ingår för övrigt jämväl att företaga en omprövning av löneställningen för ifrågavarande befattningshavare.

I syfte att ernå en avveckling av dyrtidstilläggen vill jag i anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förorda, att arvoden till de hos länsstyrelsen i Norrbottens län anställda personerna för handhavande av skogsrenskötseln i länet samt för biträde vid göromålen rörande lappväsendet från och med nästa budgetår uppräknas från 5,500 till 6,950 kronor respektive från 4,200 till 5,300 kronor. Uppräkningen skulle medföra en ut-

giftsökning under ifrågavarande avlöningsanslag å 2,550 kronor. Vid inträffande vakans å någon av angivna två arvodesbefattningar torde frågan om befattningens återbesättande och i förekommande fall frågan om arvodets storlek böra av länsstyrelsen i Norrbottens län underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört samt med tillämpning av de utav chefen för finansdepartementet i förberörda sammanhang angivna grunderna för avlöningsstaternas uppställning synes anslaget till avlöningar till lappfogdarna m. fl. för nästa budgetår kunna beräknas i enlighet med följande kalkyler.

Under posten avlöningar till ordinarie tjänstemän bör upptagas ett belopp av 36,500 kronor, avseende löner och kallortstillägg till de 4 ordinarie lappfogdarna.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, vilken liksom hittills bör angivas förslagsvis, torde böra höjas *dels* med 3,000 kronor i anledning av den vid 1940 års urtima riksdag beslutade uppräknningen av vissa arvoden, *dels* med 2,550 kronor för avveckling av dyrtidstilläggen å två arvoden, *dels ock* med omkring 250 kronor för sådana vikariatsersättningar, som skola bestridas från ifrågavarande post. Denna skulle följaktligen behöva uppföras med $(55,900 + 3,000 + 2,550 + 250 =)$ 61,700 kronor.

Under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal synas böra beräknas, förutom nuvarande belopp å 2,500 kronor för skrivhjälp, i runt tal 800 kronor för vikariatsersättning åt utomstående vikarie å lappfogdetjänst. Posten, som alltså bör upptagas med 3,300 kronor, synes böra uppföras förslagsvis. Jag förutsätter härvid, att Kungl. Maj:t i sinom tid meddelar föreskrift om att högst 2,500 kronor av posten få tagas i anspråk för anlåtande av skrivhjälp samt att posten i övrigt endast får användas för vikariatskostnader.

Anslagsposten för rörligt tillägg slutligen bör uppföras med 5,600 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för ifrågavarande avlöningar blir enligt nu angivna beräkningar $(36,500 + 61,700 + 3,300 + 5,600 =)$ 107,100 kronor. Ökningen med 7,000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för löpande budgetår är huvudsakligen föranledd av de i det föregående förordade arvodesuppräkningarna samt av beräknad utgiftsstegring för rörligt tillägg.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj: måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Nionde huvudtiteln.**Avlöningsstat.**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	36,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	61,700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	3,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5,600

Summa kronor 107,100;

2) till *Lappfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 107,100.

[217.] **2. Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår under femte huvudtiteln uppfört ett förslagsanslag av 70,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 april 1940 fastställt omkostnadsstat för lappfogdarna m. fl. Staten upptager två poster, nämligen en för reseersättningar å 63,000 kronor och en för expenser å 7,000 kronor. Beträffande den närmare dispositionen av sagda omkostnadsposter hänvisas till statsliggaren sid. 285.

*Departements-
chefen.*

Såsom jag under föregående punkt anfört bör ifrågavarande omkostnadsanslag från och med nästa budgetår uppföras under nionde huvudtiteln. Med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under det senast förflutna budgetåret anser jag mig böra förordna, att anslaget även för budgetåret 1941/42 bestämmes till 70,000 kronor. Detta belopp torde vara tillräckligt för bestridande jämväl av erforderliga kostnader för sjukvård m. m. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000.

N. Diverse.

[218.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 989,000.

[219.] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, förslagsanslag.** I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag å 8,000 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8,000.

[220.] 3. **Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom, förslagsanslag.** För gäldande av Sveriges årsbidrag (= 8,000 guldfrancs) till internationella lantbruksinstitutet i Rom ävensom av övriga kostnader för Sveriges deltagande i institutet, beräknade till högst 2,000 kronor, är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

I skrivelse den 16 september 1940 har *lantbruksakademien* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Med biträdande av lantbruksakademiens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departementschefen.* Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,000.

[221.] 4. **Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris, förslagsanslag.** Till gäldande av Sveriges bidrag för år 1941, 1,600 guldfrancs, till internationella frysinstitutet i Paris är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 2,000 kronor.

I skrivelse den 19 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår för gäldande av bidraget för år 1942.

*Departements-
chefen.*

Med biträdande av kommerskollegii förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,000.

[222.] 5. **Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt, förslagsanslag.** Till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt i Köpenhamn är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 10,000 kronor. Anvisningen avser verksamhetsåret 22 juli 1940—21 juli 1941; utbetalningen sker i danskt mynt.

I skrivelse den 9 september 1940 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* hemställt, att för möjliggörande av Sveriges deltagande i de internationella havsundersökningar, som kunde komma till stånd under nästa verksamhetsår, måtte för budgetåret 1941/42 anvisas oförändrat anslag av 10,000 kronor till bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt.

*Departements-
chefen.*

Då det rådande världspolitiska läget torde nödvändiggöra ett inställande eller i varje fall en avsevärd begränsning av ifrågavarande undersökningar, kan det synas tveksamt, huruvida något anslag för ändamålet behöver anvisas för nästa budgetår. För att emellertid Kungl. Maj:t skall äga möjlighet att, därest den fortsatta händelseutvecklingen skulle medgiva ett återupptagande av ifrågavarande verksamhet, föranstalta om fortsatt deltagande från Sveriges sida i havsundersökningarna, anser jag lämpligt, att anslag för ändamålet anvisas jämväl för nästa budgetår men att anslaget — vilket är av förslagsanslags natur — därvid uppföres allenast med ett formellt beräknat belopp av 100 kronor. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[223.] 6. **Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet, förslagsanslag.** Till gäldande av Sveriges bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av

2,600 kronor. Beträffande ifrågavarande bidrag — som enligt gällande statuter skall utgöra 2,000 guldfrancs men enligt företagen omräkning till engelska pund för budgetåren 1938/39 och 1939/40 betalats med 130 pund sterling — föreskrev Kungl. Maj:t den 30 mars 1940, att detsamma jämväl för innevarande budgetår finge utgå högst intill ett belopp, motsvarande 130 pund sterling. Med ändring härav har Kungl. Maj:t sedermera den 30 augusti 1940 förordnat, att bidraget må utgå högst med ett belopp, motsvarande 2,700 schweiziska francs.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Med biträdande av anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-*
Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Bidrag till internationella meteorologiska sekreta-*
riatet för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 2,600.

[224.] **Bidrag till internationella kommissionens för undersökning av de högre luftlagren internationella publikation.** För innevarande budgetår är för detta ändamål anvisat ett anslag av 800 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* under framhållande av ovissheten beträffande kommissionens framtida verksamhet föreslagit, att anslag för ifrågavarande ändamål icke äskades för budgetåret 1941/42.

I enlighet med vad anstaltsstyrelsen anfört torde något anslag för ifråga- *Departements-*
varande ändamål icke böra äskas av 1941 års riksdag. Jag har emellertid *chefen.*
här velat giva riksdagen tillfälle att taga del av vad i ärendet förekommit.

[225.] **7. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar, förslagsanslag.** För ett vart av budgetåren 1937/38—1940/41 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett förslagsanslag av 6,000 kronor.

Ifrågavarande anslag disponeras av länsstyrelserna för bestridande av kostnaderna för *dels* syner och besiktningar å kronans hus och byggnader, *dels* besiktningar enligt 27 kap. 1 § byggningsbalken, *dels* syner och besiktningar å sådana boställen, hemman och lägenheter, som av ämbets- och tjänstemän på lön innehavas, *dels* syneförrättningar enligt 10 kap. vattenlagen, *dels* ock andra syner och liknande förrättningar, vilka enligt tidigare gällande bestämmelser skolat redovisas å allmänt rese- och traktamentsanslag.

För nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp *Departements-*
av 6,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riks- *chefen.*
dagen

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 6,000.

[226.] **8. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1940/41 under nionde huvudtiteln anvisats ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

För budgetåret 1941/42 torde ifrågavarande anslag böra nedsättas till 175,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 175,000.

[227.] **9. Extra utgifter, reservationsanslag.** För budgetåret 1940/41 är till extra utgifter under nionde huvudtiteln uppfört ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med ett till 50,000 kronor nedsatt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[228.] **10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** I anslutning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande dyrtidstillägg under budgetåret 1941/42 åt befattningshavare i statens tjänst torde för sådant ändamål böra för befattningshavare vid de till jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer anvisas ett belopp av 750,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 750,000.

[229.] **11. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 70,000 kronor. Som utgifterna från anslaget kunna beräknas nedgå med omkring en sextondel per år, synes anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 65,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 65,000.

[230.] **12. Kristillägg, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande kristillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kristillägg för budgetåret 1941/42* anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 460,000.

[231.] **13. Reglering av vissa kursförluster, förslagsanslag.** För beredande av ersättning för kursförlust åt lantbruksattachéerna är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 18,000 kronor. Ersättningen utgår enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 oktober och den 31 december 1931, varigenom förordnats, att kursförluster, som, efter det riksbanken genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 september 1931 befriats från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld, uppstode vid utbetalande av lön och expensmedel till innehavare av lantbruksattachébefattning, skulle, i den mån sådan förlust överstege en kursmarginal av 4 procent, tills vidare ersättas vederbörande.

För nästa budgetår torde anslag för ändamålet böra beräknas till samma belopp som det för innevarande budgetår bestämda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 18,000.

Sammanfattning.

Nionde huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1940/41 utgörande kronor 162,507,000, kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budgetåret 1941/42 uppgå till » 121,511,100, innebärande en minskning av » 40,995,900.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Fritz af Petersens.

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1941/42.

A. Jordbruksdepartementet.

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	300,600
3	Omkostnader	41,000
	Säger för jordbruksdepartementet	341,600

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
3	Avlöningar	455,600
6	Omkostnader	70,000
	Lantbruksingenjörer och deras biträden:	
7	Avlöningar	554,700
9	Omkostnader	230,000
	Statskonsulenter:	
10	Avlöningar	46,100
12	Omkostnader	5,000
	Fiskeriintendenter m. m.:	
12	Avlöningar	90,100
15	Omkostnader	29,000
	Lantbruksattachéer:	
15	Avlöningar	45,400
16	Omkostnader	19,100
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	1,545,000

C. Lantbruksakademien m. m.

	Lantbruksakademien:	
17	Avlöningar	17,700
18	Bidrag till museum, bibliotek m. m.	8,000
	Statens växtskyddsanstalt:	
18	Avlöningar	165,400
21	Omkostnader	60,000
	Säger för lantbruksakademien m. m.	251,100

Sid.

Kronor

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

Lantbrukshögskolan:		
22	Avlöningar	868,400
32	Omkostnader	245,000
35	Materiel m. m.	125,000
36	Undervisningsmateriel	5,000
37	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	12,000
37	Stipendier	8,000
37	Underhåll av byggnader m. m.	22,000
39	Undersökning rörande trippelanalysmetodens användbarhet	5,000
39	Avkastningsbedömning rörande avelssvin.....	33,900
40	Försöksverksamhet med matpotatis	3,000
40	Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. .	72,000
41	Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor.....	22,000
Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:		
41	Avlöningar	327,000
49	Omkostnader	135,000
51	Materiel m. m.	10,000
51	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek	4,000
51	Stipendier m. m.	4,500
52	Lokala trädgårdsförsök	3,000
52	Specialkurs för lantbruksstuderande m. m.	38,000
53	Understöd åt lantbrukshållningsseminariet å Rimforsa	31,900
Lägre lantbruksundervisning m. m.:		
54	Lantbruksskolan vid Ultuna	17,800
56	Kurs i hovbeslag vid Alnarp	4,600
56	Lägre mejeriskolor	20,000
Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lantbrukshållsskolor:		
57	Avlöningar	1,195,600
58	Driftkostnader	512,000
60	Bidrag till särskilda utbildningskurser	110,900
61	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.	375,000
63	Bidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lantbrukshållsskolor.....	400,000
Trädgårdsundervisningen:		
64	Understöd åt lantbruksakademiens trädgårdsskola	12,000
65	Understöd åt trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige	32,000
65	Bidrag till kurser i trädgårdsskötsel	40,000
65	Stipendier för högre utbildning i trädgårdsfacket	1,200
66	Undervisning för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor	59,500
Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.		4,755,300

E. Hästavel och boskapskötsel m. m.

Statens hingstdepåer och stuteri:	
67	Avlöningar 257,800
76	Omkostnader 155,000
76	Hästavelns befrämjande 325,000
78	Avsättning till stuteriväsendets fond 222,200
Nötboskapsavelns befrämjande:	
80	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln 175,000
80	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet 201,000
82	Svinavelns befrämjande 35,000
82	Fåravelns befrämjande 28,000
83	Getavelns befrämjande —
83	Fjäderfåavelns befrämjande 36,000
84	Biskötselns befrämjande 5,000
Säger för hästavel och boskapskötsel m. m. 1,440,000	

F. Veterinärväsendet m. m.

Veterinärhögskolan:	
85	Avlöningar 484,300
88	Omkostnader 68,500
88	Materiel m. m. 38,000
89	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek 4,500
89	Stipendier 4,000
89	Veterinärinrättningen i Skara 13,500
Statens veterinärbakteriologiska anstalt:	
91	Avlöningar 424,200
95	Omkostnader 250,000
Veterinärstaten:	
96	Avlöningar 1,945,500
99	Omkostnader 28,000
Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjuk-	
domar:	
99	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur 3,100
100	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen *1,700,000
101	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen 50,000
101	Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk
	m. m. 1,000
102	Statsbidrag vid försäkring 100
102	Övriga utgifter 100,000
103	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård 95,000
Säger för veterinärväsendet m. m. 5,209,700	

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

G. Lanthushållning i allmänhet.

104	Bidrag till hushållningssällskapen	3,543,300
106	Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.	200,000
107	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar	80,000
	Befrämjande av mindre jordbruk:	
107	Premiering m. m.	1,200
108	Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	24,000
108	Jordbruksekonomisk undersökning	110,700
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
	Statens centrala frökontrollanstalt:	
109	Avlöningar	364,500
112	Omkostnader	130,000
113	Understöd åt lokala frökontrollanstalter	5,000
114	Befordrande av inhemsk fröodling	25,000
114	Befordrande av inhemsk linodling	12,000
115	Bidrag till Sveriges utsädesförening	288,300
117	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.	15,600
118	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	97,000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
118	Avlöningar	55,100
120	Omkostnader	14,000
120	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer	27,000
121	Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station	8,000
121	Bekämpande av växtsjukdomar	70,000
121	Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen	194,000
125	Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel	25,000
125	Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för vissa reparationsarbeten m. m.	9,000
125	Bidrag till Sveriges pomologiska förening	15,000
126	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader	100
126	Fraktlindring för kalk	275,000
130	Fraktbidrag för konstgödsel	40,000
130	Bidrag till gödselvårdsanläggningar	200,000
	Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:	
131	Bidrag till avlönande av mejerikonsulenter m. m.	*100,000
131	Bidrag till svenska smörprovningarna	60,000
133	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	*74,000,000
	Jordbrukets kreditkassor:	
134	Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.	*53,000
135	Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen	*260,000
135	Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlänefond för jordbrukare m. m.	70,000
135	Statens maskin- och redskapsprovninganstalter	60,000
137	Bidrag till jordbrukstekniska föreningen	17,000
139	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	5,000,000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
140	Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten ..	—
141	Bidrag till jordbrukarungdomens förbund	65,000
141	Bidrag till samfundet för hembygdsvård	15,000
143	Bidrag till ladugårdsförbättringar	250,000
144	Fraktlindring för frukt	—
145	Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier	15,000
145	Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet	6,500
145	Bidrag till lantmännens byggnadsförening	9,600
	Säger för lanthushållning i allmänhet	85,809,900

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

	Egnahemsbildning:	
	Egnahemsstyrelsen:	
146	Avlöningar	209,700
148	Omkostnader	70,000
	Egnahemsnämnderna:	
148	Avlöningar	699,000
150	Omkostnader	270,000
151	Ersättningar å egnahemsombuden	30,000
151	Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare	100,000
152	Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.	600,000
153	Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk	75,000
153	Byggande av odlingsvägar	100,000
154	Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare	50,000
	Kolonisation:	
154	Statens kolonisationsnämnder m. m.	25,500
155	Understödande av kolonisation å vissa kronoparker	125,000
156	Understödande av kolonisationsverksamheten å Alträskskolonisationsområde	4,400
156	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.	160,000
	Grundförbättringar:	
157	Statens avdikningsanslag	2,000,000
159	Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. ..	1,600,000
160	Bidrag till täckdikningar	200,000
166	Förrätningskostnader till vissa torrlägningsföretag	100,000
167	Bidrag till Mälarens reglering	*375,000
168	Jordbrukskommissioner	20,000
168	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer	100
168	Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden	50,000
	Säger för egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.	6,863,700

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

I. Fiskeriväsendet.

Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket:		
169	Avlöningar	37,500
170	Omkostnader	15,000
171	Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen	100,500
Statens fartyg för fiskeundersökningar:		
175	Avlöningar	71,600
179	Underhålls- och driftkostnader	30,000
181	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna	110,000
182	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	64,000
183	Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten	—
183	Premier för deltagande i sillfiske vid Island	—
184	Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.	*155,000
184	Tillsyn till motverkande av skada å fiske genom vattenförorening	28,000
186	Omplantering av rödspätta	—
187	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensin- skatt	—
188	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.	20,000
188	Understöd åt fiskare	50,000
188	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	—
190	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	400,000
191	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg	7,400
Säger för fiskeriväsendet		1,089,000

J. Skogsväsendet.

Skogshögskolan:		
192	Avlöningar	232,500
195	Omkostnader	55,900
197	Materiel m. m.	500
197	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	4,000
198	Stipendier	3,000
Statens skogsförsöksanstalt:		
198	Avlöningar	211,300
200	Omkostnader	75,000
200	Särskilda undersökningar	62,200
201	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.	155,200
202	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal	288,800
Skogsvård m. m.:		
204	Skogsvårdens befrämjande	950,000
205	Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarks- lag m. m.	750,000
206	Statens skogsutdikningsanslag	200,000
208	Statens skogsodlingsanslag	100,000
208	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	—
209	Skogsstyrelsen	*80,000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
209	Bidrag till vissa föreningar	5,000
210	Släckning av skogseld	50,000
210	Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet ...	*100,000
211	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	500,000
212	Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län.	100
213	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	225,000
213	Belöningar för rovdjurs dödande	20,000
214	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur	10,000
Säger för skogsväsendet		4,078,500

K. Lantmäteriväsendet.

Lantmäteristyrelsen:		
214	Avlöningar	353,400
215	Omkostnader	66,500
Lantmäterikontoren i länen:		
216	Avlöningar	1,211,400
219	Omkostnader	180,000
Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.:		
219	Avlöningar	1,452,600
222	Resersättningar	860,000
223	Ersättning för publik renovation	30,000
Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:		
223	Bidrag till jorddelningsförrättningar	*200,000
224	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften	225,000
224	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område	125,000
225	Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar ...	*19,000
225	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	5,000
226	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	15,000
226	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	14,000
227	Ströängars indragande till kronan	25,000
227	Kostnader för provskiften i Köpparbergs län	150,000
Säger för lantmäteriväsendet		4,931,900

L. Rikets allmänna kartverk, Sveriges geologiska undersökning och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.

Rikets allmänna kartverk:		
228	Avlöningar	878,600
231	Omkostnader	115,000
232	Kartarbeten m. m.	250,000
233	Utrustning m. m.	10,000
Sveriges geologiska undersökning:		
234	Avlöningar	288,000
235	Omkostnader	80,000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:	
	Verksamheten i allmänhet:	
236	Avlöningar	345,700
237	Observatörer	80,000
238	Telegramkostnader m. m.	80,000
238	Underhåll av stationer m. m.	20,000
239	Övriga omkostnader	54,000
	Särskilda undersökningar:	
239	Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	7,300
240	Väderlektjänst för luftfarten	266,000
242	Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko	8,000
	Säger för rikets allmänna kartverk, Sveriges geologiska under- sökning och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt ...	2,482,600

M. Lappväsendet.

	Lappfogdarna m. fl.:	
243	Avlöningar	107,100
246	Omkostnader	70,000
	Säger för lappväsendet	177,100

N. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
247	Byggnadsstyrelsens delfond	*989,000
247	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark....	8,000
247	Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom	10,000
248	Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris	2,000
248	Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt	100
248	Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet	2,600
249	Bidrag till internationella kommissionens för undersökning av de högre luftlagren internationella publikation	—
249	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar	6,000
250	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	175,000
250	Extra utgifter	50,000
250	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	750,000
250	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	65,000
251	Kristillägg	460,000
251	Reglering av vissa kursförluster	18,000
	Säger för diverse	2,535,700

Summa **121,511,100**

* Beräknat belopp.

BIHANG

TILL

RIKSDAGENS PROTOKOLL

VID

LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM

ÅR 1941

FÖRSTA SAMLINGEN

FJÄRDE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående stats-
verkets tillstånd och behov: tionde, elfte och tolfte
huvudtitlarna m. m. samt kapitalbudgeten*

Bilaga till

1941 års statsverksproposition.

Tionde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 januari 1941.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Domö, redogör härafter för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet, och anför därvid:

A. Handelsdepartementet.

[1.] **1. Handelsdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågasvarande ändamål är för budgetåret 1940/41 anvisat ett förslagsanslag å 209,400 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för handelsdepartementet har följande utseende:

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	»	117,000
3. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	9,000
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	39,300
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	4,400	» 43,700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	15,700

Summa förslagsanslag kronor 209,400.

Jämlikt de av urtima riksdagen godkända grunderna för uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter böra i handelsdepartementets avlöningsstat ingå följande fyra poster, nämligen avlöning till departementschefen, avlöningar till ordinarie tjänstemän, avlöningar till icke-ordinarie personal och rörligt tillägg.

Anslagsposten för avlöning till departementschefen bör upptagas till oförändrat belopp 24,000 kronor.

Vid beräkningen av anslagsbehovet till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde för nästa budgetår medel icke behöva upptagas för en förste kanslisekreterartjänst i A 26 och en andre kanslisekreterartjänst i A 21, vilka befattningar för närvarande äro vakanta. Däremot skall enligt de nya grunderna för anslagsposternas beräkning under förevarande anslagspost inräknas avlöningskostnaderna för departementets tjänsteman å övergångsstat. Med beaktande härav och under hänsynstagande i övrigt till nyssnämnda grunder för medelsberäkningen torde ifrågavarande anslagspost böra för nästkommande budgetår upptagas till 114,000 kronor.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal torde medel icke behöva upptagas för avlöning åt den i personalförteckningen uppförde andre kanslisekreteraren i Eo 21, vilken uppehåller förordnande å en byråchefstjänst i folkhushållningsdepartementet. Posten synes, med tillämpning av de nya grunderna för avlöningsposternas beräkning, böra för nästa budgetår uppföras med 43,000 kronor.

För bestridande av kostnaderna för rörligt tillägg torde böra upptagas ett belopp av 21,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	114,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	43,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,000

Summa förslagsanslag kronor 202,000;

dels ock till Handelsdepartementet: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 202,000.

[2.] **2. Handelsdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 27,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1940 fastställda omkostnadsstaten för handelsdepartementet har följande utseende:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	22,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	4,000
Summa kronor		27,000.

Under anslaget bör för nästa budgetår upptagas en ny post, avsedd för bestridande av kostnaderna för sjukvård m. m. För ändamålet torde böra beräknas ett belopp av 1,800 kronor. Till reseersättningar och publikationstryck föreslår jag oförändrade belopp. Vad angår expenser har belastningen å denna anslagspost för budgetåret 1939/40 uppgått till i runt tal 30,000 kronor. Kostnaderna hava emellertid till stor del varit av extra ordinär natur. Härtill kommer att handelsdepartementets expensmedel avses under nästa budgetår icke behöva, såsom nu sker, tagas i anspråk för bestridande av vissa utgifter, gemensamma för de i kanslihuset inrymda departementen. Med hänsyn till vad sålunda anförts torde ifrågavarande anslagspost böra för nästa budgetår bestämmas till 21,000 kronor.

Omkostnadsstaten skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,800
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	21,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	4,000
Summa kronor		27,800.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 27,800.

[3.] **3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** För ifrågavarande ändamål är å riksstaten för löpande budgetår, liksom för ettvarit av budgetåren 1935/36—1939/40, anvisat ett anslag å 30,000 kronor. De närmare föreskrifterna rörande kontrollen över tillverkningen av krigsmateriel finnas intagna i förordningen den 20 juni 1935 (nr 395) och i kungörelsen samma dag (nr 396) med vissa föreskrifter i anledning av nämnda förordning. Enligt föreskrift i kungörelsen skall sagda kontroll utövas av krigsmaterielinspektionen inom handelsdepartementet.

Vidare hava i förordningen den 19 maj 1939 (nr 174), vilken ersätter en tidigare förordning i ämnet av den 11 juni 1937 (nr 326), meddelats vissa bestämmelser angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel. Enligt kungörelse den 19 maj 1939 (nr 175) med tillämpningsföreskrifter till förordningen samma dag skall jämväl kontrollen över tillverkningen av gasskyddsmateriel handhavas av krigsmaterielinspektionen.

Å riksstatens inkomstsida är för täckande av de med kontrollen över krigsmaterieltillverkningen förenade utgifterna under titel »Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen» uppfört ett belopp av 30,000 kronor. Berörda avgifter uttagas av tillverkarna av dylik materiel i proportion till storleken av deras tillverkning enligt av Kungl. Maj:t årligen meddelade bestämmelser. Kontrollen å gasskyddsmaterielen har ansetts icke föranleda någon ökning av krigsmaterielinspektionens avlöningskostnader. Av sistnämnda kontroll eventuellt orsakade ökade utgifter för expenser och resor hava ansetts kunna bestridas av för Kungl. Maj:t eljest tillgängliga medel.

Kungl. Maj:t har den 30 mars 1940 föreskrivit, att av anslaget må under budgetåret 1940/41 användas:

Till arvode åt en krigsmaterielinspektör	kronor 10,500
» » » » assistent	» 7,668
» ersättning åt vikarie för krigsmaterielinspektören	» 500
» arvode åt ett kontorsbiträde	» 2,364
» reseersättningar	» 4,000
» expenser	» 3,000

Summa kronor 28,032.

Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, bland annat, att beträffande krigsmaterielinspektionens befattningshavare bestämmelserna i 10—17 §§, 19 §, 20 § 1 mom. 1 st. samt 23 § civila icke-ordinariereglementet, sistnämnda paragraf såvitt angår sjukvård, i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse, därvid de skola anses tillhöra, krigsmaterielinspektören lönegrad Eo 30 (löneklass 29), assistenten lönegrad Eo 24 (löneklass 23) och kontorsbiträdet lönegrad Eo 4 (löneklass 3). Enligt tillika meddelad föreskrift må å arvodena till assistenten och kontorsbiträdet dyrtidstillägg, provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt dyrtidstillägg tillsvidare alltjämt åtnjutas enligt oförändrade grunder. Även denna kostnad bestrides från förevarande anslag.

Jag förordar, att för utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen för nästa budgetår beräknas ett anslag av enahanda storlek som det senast för budgetåret 1940/41 anvisade eller 30,000 kronor.

Beträffande avlöningsförmånerna till krigsmaterielinspektionens befattningshavare torde arvodet till krigsmaterielinspektören böra för nästa budgetår utgå med oförändrat belopp. I anslutning till den pågående avvecklingen av dyrtidstilläggen för befattningshavare i statens tjänst torde arvodena till assistenten och kontorsbiträdet böra regleras. Jag föreslår, att arvodena för nästa budgetår bestämmas till för assistenten 10,200 kronor och för kontorsbiträdet 3,450 kronor. Å dessa belopp, vilka motsvara summan av nuvarande avlöningsförmåner utom barntillägg, böra dyrtidstillägg eller andra särskilda tillägg icke beräknas i vidare mån än att för befattningshavare, som nu åtnjuter barntillägg, sådant torde få utgå även i fortsättningen enligt samma grunder som för närvarande. Kostnaden för sistnämnda ändamål kan för nästa budgetår beräknas till i runt tal 200 kronor.

Beträffande användningen i övrigt av anslaget torde Kungl. Maj:t framdeles, sedan riksdagens beslut i ämnet föreligger, få meddela bestämmelser.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med erinran att i riksstatsförslaget för budgetåret 1941/42 såsom inkomst av »Avgifter för statskontroll å krigsmaterielltillverkningen» uppförts enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 30,000 kronor hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterielltillverkningen* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 30,000.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

[4.] 1. **Kommerskollegium: Avlöningar, förslagsanslag.** Å riksstaten för budgetåret 1940/41 är kommerskollegii avlöningsanslag upptaget till 744,400 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för kommerskollegium har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 465,400
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	» 25,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 7,200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 167,300
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 17,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 62,500

Summa förslagsanslag kronor 744,400.

Från arvodesposten skall bestridas bland annat ersättning med 2,000 kronor åt juridiskt biträde vid handläggningen av sjöfartsärenden, särskilt av social natur.

I särskilda skrivelser den 4 september och den 9 oktober 1940 har kommerskollegium framlagt förslag till beräkning av kollegii avlöningsanslag för budgetåret 1941/42. Förslaget slutar å en summa av 848,800 kronor. Därvid har kollegium beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän 474,200 kronor, till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 5,200 kronor, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 269,400 kronor och till rörligt tillägg 100,000 kronor.

Kommerskollegii förslag till beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän avviker från motsvarande beräkning å riksstaten för innevarande budgetår därutinnan, att medel icke upptagits för avlöning dels till en sekreterare i A 24, vilken uppehåller annan statstjänst, dels ock till sex kontorsbiträden i A 4, vilka innehåva förordnanden hos kollegium å kansli-biträdesbefattningar i Eo 7. I övrigt innebär beräkningen av anslagsposten ej andra ändringar än sådana, som sammanhånga med de nya grunderna för avlöningsstaternas uppställning.

Beträffande anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, vilken post såsom nyss nämnts för löpande budgetår är upptagen till 7,200 kronor, har kollegium ansett något särskilt arvode icke vara erforderligt under nästa budgetår för juridiskt biträde vid handläggningen av sjöfartsärenden. Posten har därför nedsatts med 2,000 kronor.

Med avseende å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har kollegium lämnat följande sammanställning, upptagande det för innevarande budgetår anvisade beloppet till grundavlöningar åt dylik personal jämte belastningen under budgetåret 1939/40 å anslagsposten till avlöningsförhöjningar m. m. samt, såvitt angår avlöningar till icke-ordinarie personal, å anslagsposterna till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat och å övergångsstat:

Grundavlöningar m. m.	kronor 167,300: —
Avlöningsförhöjningar m. m. (sjukvårdskostnader och begravningshjälp icke inräknade)	» 20,716: 23
Belastning å anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat	» 72,635: 18
Belastning å anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat	» 3,461: 20
Summa kronor 264,112: 61.	

Till följd av under innevarande och nästkommande budgetår emottedda nya avlöningsförhöjningar har kollegium ansett förevarande anslagspost böra för nästa budgetår beräknas till förut angivna belopp, 269,400 kronor.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till belastningen å förevarande anslag för utgifter till avlöning av ordinarie tjänstemän under nästförflutna budgetår synes, enligt de nya grunderna för anslagsposternas beräkning, anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän kunna för budgetåret 1941/42 under förutsättning av oförändrade förhållanden bestämmas till i runt tal 454,000 kronor.

Vad beträffar avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppgick belastningen å anslagsposterna för detta ändamål under budgetåret 1939/40 till i runt tal 178,000 kronor i stället för $(167,300 + 20,716 =)$ 188,016 kronor enligt kommerskollegii beräkningar. Motsvarande anslagspost nästa budgetår torde alltså kunna upptagas i runt tal 10,000 kronor lägre än kollegium föreslagit. Å andra sidan torde emellertid en ökning av posten be-

höva ske med hänsyn till vissa kostnader, vilka icke ingå i kollegii beräkningar. Ifrågavarande kostnader föränledas av kollegium givet uppdrag att verkställa viss bearbetning av statistiken över utrikeshandeln till ledning för genomförande och handhavande av erforderliga regleringar av produktion och utrikeshandel. För detta ändamål hava till tjänstgöring tillsvidare inom kollegium överflyttats två vid konjunkturinstitutet anställda befattningshavare. Kostnaderna för dessa, tillhoppa 11,100 kronor för budgetår, bestridas för närvarande från konjunkturinstitutets anslag. Då för nästa budgetår något särskilt anslag till konjunkturinstitutet icke kommer att begäras, torde ifrågavarande kostnader få i stället bestridas från kollegii anslag. Omförmälda statistiska arbete kräver därjämte utgifter för skrivbiträden och extra arbetshjälp, beräknade till i runt tal 5,800 kronor för budgetår. Anslagsposten till icke-ordinarie personal bör således ökas med sammanlagt $(11,100 + 5,800 =)$ 16,900 kronor. Posten torde alltså böra för nästa budgetår upptagas till $(269,400 - 10,000 + 16,900 =)$ 276,300 kronor.

I övrigt föränleda kommerskollegii beräkningar ej någon erinran från min sida. Det sammanlagda medelsbehovet under kollegii avlöningsanslag bör alltså upptagas till $(454,000 + 5,200 + 276,300 + 100,000 =)$ 835,500 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 454,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 276,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 100,000

Summa förslagsanslag kronor 835,500;

dels ock till Kommerskollegium: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 835,500.

[5.] **2. Kommerskollegium: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 156,500 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för kommerskollegium:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	10,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	84,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	73,000
Summa kronor		167,000

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer	kronor	10,500
Nettoutgift kronor		156,500.

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, bland annat, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 11.000 kronor samt för övriga expenser 73,000 kronor, därav för kollegii eget behov högst 65,000 kronor och för annat än kollegii eget behov (blankettryck) förslagsvis 8,000 kronor.

I skrivelser den 4 september och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* gjort framställning om medelsanvisning för bestridande av kollegii omkostnader under nästkommande budgetår. Därvid har kollegium föreslagit ökning av anslaget med 6,000 kronor för utgifter för sjukvård m. m. Anslagsberäkningen i övrigt har skett enligt oförändrade grunder.

Departements-
chefen.

I enlighet med de ändrade grunderna för omkostnadsstaternas uppställning bör på sätt kommerskollegium föreslagit under ifrågavarande stat uppföras en anslagspost för bestridande av kostnader för sjukvård m. m. Enligt av kollegium lämnad uppgift hava motsvarande kostnader under budgetåret 1939/40 utgjort i runt tal 5,800 kronor. Jag förordar kollegii förslag, att för nästkommande budgetår för detta ändamål beräknas ett belopp av 6,000 kronor.

Anslagsposten till reseersättningar torde med hänsyn till belastningen kunna nedsättas till 8,000 kronor.

Vad angår anslagsposten till expenser har densamma av kollegium föreslagits till oförändrat belopp eller 84,000 kronor. Härvid har emellertid icke tagits i betraktande de särskilda kostnader, vilka föranledas av det vid redogörelsen för avlöningsanslaget omförmälda, kollegium anförtrodda uppdraget beträffande statistiken över utrikeshandeln. Ifrågavarande kostnader torde kunna beräknas till i runt tal 1,500 kronor. Expensposten synes till följd härav böra för nästa budgetår upptagas till 85,500 kronor.

I anslagsposten för publikationstryck hava inräknats kostnader för tryckning av ny skeppslista med omkring 6,000 kronor. Häremot har jag icke i och för sig något att invända. En förutsättning för bifall till förslaget i denna del torde dock böra vara, att försäljningspriset å skeppslistan avpassas så, att någon nettoutgift för ifrågavarande tryckningskostnader icke or-

sakas statsverket. Det å omkostnadsstatens inkomstsida upptagna beloppet torde i anslutning här till böra höjas med 6,000 kronor till 16,500 kronor.

Omkostnadsstaten för budgetåret 1941/42 skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	6,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	8,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	85,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	73,000

Summa kronor 172,500

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer .. kronor 16,500

Nettoutgift kronor 156,000.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 156,000.

[6.] **3. Bergsstaten: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 87,900 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för bergsstaten:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	80,400
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7,500

Summa förslagsanslag kronor 87,900.

I särskilda skrivelser den 28 augusti och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* gjort framställning beträffande bergsstatens avlöningsanslag för budgetåret 1941/42. Därvid har kollegium dels beräknat anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till i avrundat tal 80,200 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg till 15,000 kronor, dels ock föreslagit upptagande å staten av en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal — i sin helhet avsedd för beredande av ersättningar åt tillfälliga befattningshavare vid vikariat — för vilket ändamål beräknats ett belopp av i runt tal 800 kronor. Sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra 96,000 kronor.

Mot kommerskollegii beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken verkställdes enligt de nya grunderna för förevarande anslagsposts uppställning och beräkning, har jag icke någon erinran. Jag

*Departements-
chefen.*

tillstyrker vidare kollegii förslag om upptagande å staten av en ny anslagspost, helt avsedd till avlöningar till extra personal vid vikariat å de ordinarie befattningarna, vilken kostnad tidigare bestritts från anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat. Den nya posten torde få upptagas till det av kollegium beräknade beloppet.

Vad angår kollegii beräkning av anslagsposten till rörligt tillägg, torde ett belopp av 12,000 kronor vara tillräckligt för ändamålet.

Det sammanlagda medelsbehovet under bergsstatens avlöningsanslag bör alltså upptagas till $(80,200 + 800 + 12,000 =)$ 93,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 80,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 12,000
Summa förslagsanslag kronor 93,000;	

dels ock till Bergsstaten: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 93,000.

[7.] **4. Bergsstaten: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av bergsstatens omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag å 15,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för bergsstaten:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 10,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 5,000
Summa kronor 15,000.	

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser under löpande budgetår tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 600 kronor och för övriga utgifter högst 4,400 kronor. Vidare har Kungl. Maj:t förordnat, att oundgängliga utgifter, såsom skatter och onera, för förutvarande bergmästarebostället i Filipstad må, till dess frågan om den framtida dispositionen av bostället blivit avgjord, bestridas från ifrågavarande anslag.

I sina förenämnda skrivelser den 28 augusti och den 9 oktober 1940 har

kommerskollegium beräknat medelsbehovet för bestridande av bergsstatens omkostnader för nästa budgetår till i avrundat tal 15,200 kronor, därav 200 kronor till sjukvård m. m., 10,500 kronor till reseersättningar och 4,500 kronor till expenser.

Till stöd för de föreslagna ändringarna av sistnämnda båda anslagsposter anför kollegium följande:

Under de fyra senast förflutna budgetåren hade bergsstaten för sina tjänsteresor förbrukat, 1936/37 över 10,400, 1937/38 över 10,500, 1938/39 inemot 11,500 och 1939/40 inemot 10,600 kronor.

Om den av nu rådande förhållanden betingade starka verksamheten inom gruvhanteringen fortsatte även under budgetåret 1941/42, bleve det önskvärt, att inspektionsverksamheten vid gruvorna icke måtte på grund av bristande medel eftersättas. På grund härav och då resekostnaderna numera stegrats ansåge sig kollegium böra förorda reseanslagets höjning till 10,500 kronor.

Expensanslaget hade däremot visat sig fullt tillräckligt, och då besparingar därå uppkommit under de två närmast föregående budgetåren ansåge sig kollegium kunna föreslå en motsvarande sänkning av detsamma till 4,500 kronor.

I enlighet med de nya grunderna för omkostnadsstaternas uppställning *Departements-
chefen.* bör under nu ifrågavarande anslag upptagas en ny post för bestridande av kostnader för sjukvård m. m. Mot kommerskollegii beräkning av det för ändamålet erforderliga beloppet har jag icke någon erinran.

Jag tillstyrker jämväl den föreslagna höjningen av anslagsposten till reseersättningar. Vad åter expensposten beträffar torde densamma kunna så bestämmas, att omkostnadsanslaget i dess helhet bibehålles vid oförändrat belopp.

Ifrågavarande anslag skulle alltså för nästkommande budgetår beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	200
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	10,500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	4,300
Summa kronor		15,000.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1941/42
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15,000.

[8.] 5. **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 36,900 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för sprängämnesinspektionen har följande utseende:

1. Avlöning till tjänsteman å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 10,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 20,500
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>för-</i>	
<i>slagsvis</i>	» 2,600 » 23,100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 3,100
Summa förslagsanslag kronor 36,900.	

I särskilda skrivelser den 28 augusti och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* gjort framställning om beredande av medel till bestridande av sprängämnesinspektionens avlöningskostnader för budgetåret 1941/42. Av det av kollegium för ändamålet åskade beloppet, i avrundat tal 40,400 kronor, beräknar kollegium, likaledes i runda tal, 10,600 kronor till avlöning åt den ordinarie tjänstemannen, 23,600 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal samt 6,200 kronor till rörligt tillägg.

Departements-
chefen.

Kommerskollegii beräkning av kostnaderna för avlöningar till den ordinarie tjänstemannen och till icke-ordinarie personal, vilken verkställes enligt de nya grunderna för ifrågavarande anslagsposters uppställning och beräkning, har icke givit mig anledning till erinran.

Vad angår den av kollegium föreslagna höjningen av anslagsposten till rörligt tillägg, lärer ifrågavarande anslagspost kunna begränsas till 5,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under sprängämnesinspektionens avlöningsanslag bör alltså upptagas till $(10,600 + 23,600 + 5,000 =)$ 39,200 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>för-</i>	
<i>slagsvis</i>	kronor 10,600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 23,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 5,000

Summa förslagsanslag kronor 39,200;

dels ock till Sprängämnesinspektionen: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 39,200.

[9.] 6. **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av sprängämnesinspektionens omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag å 5,000 kronor. Följande

stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 30 mars 1940:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 3,200
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 1,500
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 300
Summa kronor 5,000.	

I skrivelser den 28 augusti och den 14 oktober 1940 har *kommerskollegium* gjort framställning om anvisande av ett anslag å 5,100 kronor för bestridande av sprängämnesinspektionens omkostnader under budgetåret 1941/42. Av detta belopp beräknas 100 kronor för sjukvård m. m., 3,200 kronor för reseersättningar, 1,500 kronor för expenser och 300 kronor för publikationstryck.

Mot kommerskollegii beräkning av kostnaderna under ifrågavarande anslag har jag ej annat att erinra, än att det sammanlagda anslagsbehovet torde, genom nedsättning av anslagsposten för publikationstryck till 200 kronor, kunna begränsas till samma belopp som för innevarande budgetår. Sprängämnesinspektionens omkostnadsstat skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 3,200
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 1,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 200
Summa kronor 5,000.	

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 5,000.

[10.] 7. **Statens elektriska inspektion: Avlöningar, *förslagsanslag*.** För bestridande av statens elektriska inspektionens avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett *förslagsanslag* å 90,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för inspektionen har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 82,500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 7,500
Summa <i>förslagsanslag</i> kronor 90,000.	

I särskilda skrivelser den 11 september och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* framlagt förslag till beräkning av inspektionens avlöningskostnader under nästkommande budgetår. Därvid har kollegium dels beräknat anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 76,800 kro-

nor och anslagsposten till rörligt tillägg till 12,500 kronor, dels ock föreslagit uppförande å staten av en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal, för vilket ändamål beräknats ett belopp av 4,000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra 93,300 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet till avlöningar till ordinarie tjänstemän har hänsyn icke tagits till en kontorsbiträdesbefattning i A 4, vars innehavare är förordnad å en befattning i Eo 7 i kommerskollegium. Av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal avses ett belopp å 2,500 kronor till vikarie för nyssnämnda kontorsbiträde samt återstoden 1,500 kronor för beredande av ersättningar vid vikariat i övrigt.

*Departements-
chefen.*

Kommerskollegii förslag till beräkning av anslagsposterna till ordinarie tjänstemän samt till icke-ordinarie personal innebär ej andra ändringar i nu gällande stat än de, som föranledas av de nya grunderna för avlöningsstaternas uppställning och beräkning. Jag tillstyrker alltså förslaget i denna del.

Vad angår anslagsposten till rörligt tillägg, synes densamma kunna bestämmas till 12,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under inspektionens avlöningsanslag bör alltså upptagas till $(76,800 + 4,000 + 12,000 =) 92,800$ kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 76,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 4,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 12,000

Summa förslagsanslag kronor 92,800;

dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 92,800.

[11.] 8. **Statens elektriska inspektion: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av statens elektriska inspektions omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag å 17,000 kr. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för inspektionen:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 10,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 7,000

Summa kronor 17,000.

I sina förenämnda skrivelser den 11 september och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av inspektionens omkostnader under nästkommande budgetår till 13,300 kronor, därav 300 kronor till sjukvård m. m., 6,000 kronor till reseersättningar och 7,000 kronor till expenser.

Jag tillstyrker att ifrågavarande anslag beräknas i huvudsaklig överens- *Departements-*
stämmelse med vad kollegium sålunda föreslagit. Resekostnadsposten torde *chefen.*
dock med hänsyn till belastningen budgetåret 1939/40 kunna ytterligare nå-
got nedsättas, förslagsvis till 5,000 kronor. Anslaget torde således för näst-
kommande budgetår böra beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	7,000
Summa kronor		12,300.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för bud-
getåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor .. 12,300.

[12.] **9. Fartygsinspektionen: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifråga-
varande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å
254,200 kronor. Den 5 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt följande per-
sonalförteckning för fartygsinspektionen:

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

6 förste fartygsinspektörer	A	27
3 andre fartygsinspektörer (med ingenjörsutbildning)	A	20
15 andre fartygsinspektörer (med annan utbildning)	A	18
6 kontorsbiträden	A	4.

Den av Kungl. Maj:t den 21 juni 1940 fastställda avlöningsstaten för far-
tygsinspektionen har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	205,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	23,900
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	»	2,600
		26,500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,900

Summa förslagsanslag kronor 254,200.

Inberäknad extra ordinarie personal består fartygsinspektionen av föl-
jande mera fast anställda befattningshavare, nämligen 6 förste och 3 andre

fartygsinspektörer med ingenjörsutbildning, 17 andre fartygsinspektörer, därav 9 med nautisk och 8 med maskinteknisk utbildning, 6 kontorsbiträden och 3 skrivbiträden. Denna personal är uppdelad på sex fartygsinspektionsdistrikt, nämligen Sundsvalls, Stockholms, Oskarshamns, Malmö, Göteborgs och Karlstads distrikt. Enligt av Kungl. Maj:t den 21 juni 1940 meddelad föreskrift skall en ordinarie andre fartygsinspektörsbefattning efter innehavarens avgång hållas obesatt.

I särskilda skrivelser den 31 augusti och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* återupprepat ett år 1939 av kollegium framfört förslag om uppdelning av det nordligaste fartygsinspektionsdistriktet med Sundsvall såsom huvudstation i två distrikt med respektive Skellefteå och Sundsvall såsom huvudorter. I anslutning härtill har kollegium beräknat medelsbehovet för bestridande av fartygsinspektionens avlöningskostnader under nästkommande budgetår till i avrundat tal 271,400 kronor, därav i runda tal 204,100 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 23,500 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 43,800 kronor till rörligt tillägg.

Innan jag ingår på en redogörelse för kollegii motivering till nu ifrågasvarande förslag, vill jag erinra om behandlingen av det år 1939 framlagda omorganisationsförslaget.

Detta förslag innebar i det väsentliga, att såsom redan nämnts Sundsvalls distrikt — bestående av Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län — skulle uppdelas i två distrikt, det ena med Skellefteå såsom huvudort och omfattande Norrbottens och Västerbottens län samt det andra med Sundsvall såsom huvudort och omfattande Västernorrlands och Jämtlands län, varjämte till sistnämnda distrikt skulle från Stockholms distrikt överflyttas ett område, utgörande ungefär landskapet Hälsingland. För denna uppdelnings genomförande skulle fartygsinspektionens personal ökas med en förste fartygsinspektör och ett kontorsbiträde. Anledningen till den av kollegium sålunda föreslagna uppdelningen av Sundsvallsdistriktet var dels angelägenheten av att åstadkomma bättre rationalisering av fartygsinspektionens arbete och därmed ökad effektivitet av detsamma genom personalens koncentrerings till huvudstationerna inom inspektionens olika distrikt, dels ock svårigheten att genomföra en dylik koncentrerings i norra delen av landet utan att uppdelas Sundsvallsdistriktet.

Vid anmälan den 4 januari 1940 av berörda förslag (X H. T. punkt 12) framhöll jag, att kommerskollegii strävan att koncentrera de olika fartygsinspektionsdistrikternas personal till vederbörande distrikts huvudstation förefölle, med hänsyn till den rationalisering av arbetet som därigenom vunnas, värd beaktande. Den föreslagna uppdelningen av det nordligaste distriktet syntes emellertid för det dåvarande, på grund av den personal- och kostnadsökning som därav skulle föranledas, icke kunna bifallas. I avvaktan på omorganisationens genomförande borde en andre fartygsinspektörsbefattning i Sölvesborg, som vid årsskiftet 1940/41 väntades bliva ledig, tillsvidare hållas obesatt.

Kungl. Maj:ts i enlighet härmed till riksdagen avlåtna förslag i ämnet bifölls av riksdagen jämlikt skrivelsen nr 393. Riksdagen uttalade tillika beträffande den av kollegium föreslagna omorganisationen av fartygsinspektionen att, därest denna omorganisation skulle ske, riksdagen förväntade, att hänsyn därvid toges dels till att kostnaderna för inspektionen icke ökades,

dels ock till att distriktens huvudstationer förlades till orter, som med hänsyn till sjöfarten och förefintliga kommunikationsmöjligheter inom vederbörligt distrikt vore de lämpligaste.

Till motivering för sitt nu ånyo framförda förslag till viss omorganisation av fartygsinspektionen anför kommerskollegium i sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1940 i huvudsak följande:

Enligt kollegii mening vore Skellefteå och Sundsvall otvivelaktigt de orter, vilka med hänsyn till sjöfarten och förefintliga kommunikationsmöjligheter bäst lämpade sig till huvudorter för de distrikt, i vilka norra delen av landet skulle enligt kollegii omorganisationsförslag indelas.

Då det syntes hava varit statsfinansiella skäl, som föranlett Kungl. Maj:t och riksdagen att tillsvidare ställa sig avvaktande i fråga om den av kollegium föreslagna nya distriktsindelningen, hade kollegium funnit sig böra undersöka, huruvida denna indelning kunde ske på sådant sätt och i förening med sådana åtgärder, att det hela skulle resultera i att statsverket icke behövde vidkännas några ökade kostnader.

Kollegium hade beslutat att från och med den 1 oktober 1940 till Skellefteå förlägga en ingenjörsutbildad andre fartygsinspektör och ett skrivbiträde, vilka båda tillhörde det nuvarande Sundsvallsdistriktet. Därjämte ämnade kollegium, vid den i början av år 1941 inträffade avgången av den nuvarande innehavaren av en befattning såsom nautiskt utbildad andre fartygsinspektör i Umeå, förlägga dennes efterträdare till Skellefteå. Lokal i Skellefteå hade redan förhryts.

Uthyttes den nu nämnda befattningen såsom ingenjörsutbildad andre fartygsinspektör mot en förste fartygsinspektörsbefattning, skulle den senare befattningens innehavare jämte den nautiskt utbildade andre fartygsinspektör och det skrivbiträde, vilka komme att förläggas till Skellefteå, kunna bilda den personaluppsättning, som erfordrades för ett nytt distrikt med huvudort i Skellefteå. Därefter skulle för Sundsvalls distrikt fortfarande finnas att tillgå en förste fartygsinspektör, två andre fartygsinspektörer med nautisk respektive maskinteknisk utbildning och ett kontorsbiträde.

Kostnaden för den nya distriktsindelningen skulle, om det förfores på sätt nu sagts, begränsas till skillnaden i avlöningar mellan en förste fartygsinspektör (lönegrad A 27) och en ingenjörsutbildad andre fartygsinspektör (lönegrad A 20) med Skellefteå såsom förläggningsort (ortsgrupp F) eller i runt tal 3,000 kronor.

Komme detta utbyte av en ingenjörsutbildad andre fartygsinspektör mot en förste fartygsinspektör till stånd och ändrades distriktsindelningen i norra delen av landet på föreslaget sätt, kunde fartygsinspektionens arbete därstädes rationaliseras, så att behovet av tillfälliga befattningshavare, vilka till stor del avsetts för arbete just i denna landsända, minskades. Denna minskning skulle kunna medgiva en besparing å utgifterna för icke-ordinarie personal med 5,000 kronor.

På så sätt skulle den ändrade distriktsindelningen icke medföra någon kostnadsökning för statsverket. I stället torde statsverkets utgifter minskas med cirka 2,000 kronor. Ändringen, vars lämplighet med hänsyn till rationaliseringen av fartygsinspektionens arbete ej torde böra vara föremål för någon tvekan, bleve alltså även av statsfinansiella skäl att förorda.

För Sölvesborgsinspektören torde ej böra beräknas avlöning för någon del av budgetåret 1941/42, vadan avlöningsanslaget kunde undergå viss ytterligare minskning.

Kommerskollegii beräkningar av anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän samt till icke-ordinarie personal hava verkställt med hänsyn tagen till vad kollegium sålunda föreslagit samt under iakttagande av de nya grunderna för avlöningsanslagens uppställning och beräkning. Beträffande anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har kollegium lämnat följande sammanställning:

Extra ordinarie tjänstemän.

L ö n.						
Befattning	Förläggningsort	Ortsgrupp	Lönegrad	Löneklass	Nettolön	
Andre inspektör, nautisk	Skellefteå	F	Eo 18	17	5,133	
» » , maskinteknisk.	Sundsvall	H	Eo 18	17	5,487	
Skrivbiträde	Skellefteå	F	Eo 2	4	2,706	
»	Stockholm	I	Eo 2	5	3,174	
»	Göteborg	G	Eo 2	5	2,970	
					kronor 19,470	

Kallortstillägg.

Till två befattningshavare i Skellefteå kronor 300

Tillfälliga befattningshavare m. m.

För ersättning åt tillfälliga befattningshavare vid vikariat samt ersättning åt sakkunniga (se tillsynslagen 27 § och tillsynsförordningen § 61) kronor 3,700

Summa kronor 23,470.

*Departements-
chefen.*

Kommerskollegii förslag till uppdelning av det nordligaste fartygsinspektionsdistriktet i två distrikt, varav ett med Sundsvall och ett med Skellefteå såsom huvudstation, torde vara ur arbetssynpunkt fördelaktigt. Mot valet av förläggningssorter för huvudstationerna synes intet vara att erinra. Då förslaget numera kan genomföras med lägre kostnad för statsverket än den, som påkallas av nuvarande organisation, tillstyrker jag alltså, att detsamma bifalles. Med anledning härav bör från och med budgetåret 1941/42 inrättas en ny förste fartygsinspektörsbefattning. Denna synes tillsvidare böra placeras i lönegraden Eo 27. Antalet andre fartygsinspektörer i lönegrad A 20 torde vid bifall härtill böra i personalförteckningen bibehållas vid tre, ehuru lön endast behöver beräknas för två av dem. Den å ordinarie stat upptagna andre fartygsinspektörsbefattningen i lönegrad A 18 i Sölvesborg torde, med hänsyn till vad kollegium anfört, kunna utgå ur personalförteckningen.

I anslutning till vad nu anförts, och då jag i övrigt ej har någon erinran att göra mot kommerskollegii beräkning av anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till icke-ordinarie personal, torde dessa poster böra upptagas till 195,000 kronor respektive 32,200 kronor.

Under posten rörligt tillägg torde ett belopp av 34,000 kronor vara tillräckligt.

Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag skulle alltså utgöra (195,000 + 32,200 + 34,000 =) 261,200 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för fartygsinspektionen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
6 förste fartygsinspektörer	A	27
3 andre fartygsinspektörer (med ingenjörsutbildning) ..	A	20
14 andre fartygsinspektörer (med annan utbildning) ..	A	18
6 kontorsbiträden	A	4
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.		
1 förste fartygsinspektör	Eo	27;

dels godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.	
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 195,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 32,200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 34,000

Summa förslagsanslag kronor 261,200;

dels ock till Fartygsinspektionen: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 261,200.

[13.] 10. **Fartygsinspektionen: Omkostnader, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är å löpande budgetårs riksstat upptaget ett förslagsanslag av 52,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för anslaget användning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 40,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 12,000

Summa kronor 52,000.

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, bland annat, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för lyse förslagsvis 300 kronor och för övriga expenser högst 11,700 kronor.

I sina skrivelser den 31 augusti och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för fartygsinspektionens omkostnader under nästa budgetår till, i avrundat tal, 52,300 kronor, därav 1,300 kronor till

sjukvård m. m., 40,000 kronor till reseersättningar och 11,000 kronor till expenser.

Beträffande anslagsposten till sjukvård m. m. har kollegium meddelat, att å budgetåret 1939/40 belöpande utgifter av dylikt slag utgjort i runt tal 1,300 kronor, därav omkring 730 kronor utgått såsom begravningshjälp. — I fråga om anslagsposten till reseersättningar har kollegium anfört, att belastningen under budgetåret 1939/40 varit allenast omkring 35,300 kronor. Detta hade berott på en avsevärd nedgång av inspektionsresorna under budgetårets tredje kvartal. Under fjärde kvartalet hade resefrekvensen emellertid åter väsentligt stegrats, så att den uppnått ungefär samma nivå som under motsvarande kvartal närmast föregående budgetår. Den tillfälliga nedgången borde därför ej giva anledning till någon minskning av resekostnadsposten.

Departements-
chefen.

Mot den av kommerskollegium framlagda beräkningen rörande kostnaderna under ifrågavarande anslag har jag ej annat att erinra, än att det sammanlagda medelsbehovet torde, genom nedsättning av anslagsposten för sjukvård m. m. till 1,000 kronor, kunna begränsas till samma belopp som för innevarande budgetår. Fartygsinspektionens omkostnadsstat skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 1,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 40,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 11,000
Summa kronor 52,000.	

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 52,000.

[14.] **11. Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar, *förslagsanslag*.** För bestridande av skeppsmättningsväsendets avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett *förslagsanslag* å 16,500 kronor. Den 11 juni 1937 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för skeppsmättningsväsendet:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a. Grundbelopp	kronor 15,000
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 1,500

Summa *förslagsanslag* kronor 16,500.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag föreskrivit, att det i anslaget ingående grundbeloppet skall tillsviðare från och med budgetåret 1937/38 disponeras för beredande av arvode å 5,000 kronor till envar av rikets skeppsmättningskontrollörer. Å arvodena utgår dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder.

I skrivelse den 21 augusti 1940 har *kommerskollegium* — under erinran att antalet skeppsmättningskontrollörsbefattningar år 1932 minskats från fyra till tre samt under framhållande att en ytterligare minskning icke vore tillräddig — beräknat medelsbehovet för avlöningar till skeppsmättningsväsendet under nästkommande budgetår till enahanda belopp som det för löpande budgetår beviljade anslaget.

I samband med den pågående avvecklingen av dyrtidstilläggen torde ar- *Departements-*
voden till skeppsmättningskontrollörerna böra regleras. Med hänsyn tagen *chefen.* till storleken av nuvarande dyrtidstillägg föreslår jag, att arvodet till envar av ifrågavarande befattningshavare bestämmes till i runt tal 7,200 kronor. Medelsbehovet för ändamålet skulle alltså utgöra tillhopa 21,600 kronor.

För skeppsmättningskontrollör, som nu åtnjuter barntillägg, torde sådant även i fortsättningen böra utgå enligt samma grunder som för närvarande. Kostnaden uppgår till i runt tal 100 kronor. Arvodesposten bör alltså höjas med detta belopp.

Enär belastningen å anslagsposten till vikariatsersättningar m. m. under budgetåret 1939/40 utgjorde i runt tal 900 kronor, synes en besparing å medelstilldelningen för detta ändamål vara möjlig. Jag förordar, att för ändamålet beräknas ett belopp av 1,000 kronor. Kostnaderna för vikariat torde framdeles böra belasta anslagsposten till arvoden m. m.; någon särskild post för vikariatsersättningar torde således icke vidare böra upptagas i avlöningsstaten.

Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag skulle alltså beräknas till $(21,600 + 100 + 1,000 =) 22,700$ kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för skeppsmättningsväsendet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda
av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* kronor 22,700;

dels ock till *Skeppsmättningsväsendet*: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 22,700.

[15.] **12. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av skeppsmättningsväsendets omkostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag å 10,800 kronor. Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 30 mars 1940 enligt följande:

Tionde huvudtiteln.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,800
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. Övriga utgifter:		
Kostnader för kontrollmätningar m. m., <i>förslagsvis</i> ..	»	8,000
Summa förslagsanslag		kronor 10,800.

Samma dag har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposterna till reseersättningar och expenser icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas samt att av anslagsposten till expenser må användas ett belopp av högst 300 kronor för anskaffande av skeppsmättningsredskap.

I sin förenämnda skrivelse den 21 augusti 1940 har *kommerskollegium* beräknat ifrågavarande medelsbehov för budgetåret 1941/42 till 9,800 kronor. Därvid har kollegium på grund av beräknad nedgång i mättningsfrekvensen under budgetåret föreslagit nedsättning av anslagsposten till kostnader för kontrollmätningar m. m. med 1,000 kronor till 7,000 kronor.

Kollegium har undersökt möjligheterna för en tillfällig ytterligare nedsättning av sistnämnda anslagspost. Enligt dessa undersökningar skulle anslagsposten kunna minskas till 2,000 kronor under förutsättning att de kontrollmätningar, som skola företagas jämlikt § 32 första stycket skeppsmättningsförordningen och § 9 instruktionen för skeppsmättningskontrollörer, i regel finge anstå tills den nuvarande krisen slutat; mätningar skulle för närvarande företagas endast undantagsvis, då kollegium eller skeppsmättningskontrollör ansågo särskilda skäl därtill föreligga. Kollegium framhåller emellertid, att kostnadsminskningen (7,000—2,000 =) 5,000 kronor icke utgjorde någon slutlig besparing utan endast ett skjutande på framtiden av vissa utgifter.

*Departements-
chefen.*

De av kommerskollegium ifrågasatta begränsningarna tillsvidare av vissa kontrollmätningar synas kunna genomföras utan större olägenhet. Med hänsyn till nödvändigheten i nuvarande läge av att föreliggande besparingsmöjligheter tillvaratagas, tillstyrker jag, att omkostnadsanslaget för skeppsmättningsväsendet under nästa budgetår beräknas enligt det av kollegium angivna billigare alternativet. Omkostnadsstaten skulle alltså få följande utseende:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,800
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. Övriga utgifter:		
Kostnader för kontrollmätningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	2,000
Summa förslagsanslag		kronor 4,800.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skeppsmättningsväsendet*: Omkostnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,800.

[16.] **13. Torvingenjör: Avlöning.** Å riksstaten för budgetåret 1939/40 var till avlöningar åt två torvingenjörer uppfört ett anslag å 6,300 kronor. Av anslaget avsågs till arvode åt en torvingenjör 4,000 kronor och till personligt ålderstillägg åt denne 1,000 kronor samt till arvode åt en extra torvingenjör — med högst tre månaders tjänstgöring under budgetåret — 1,300 kronor. Sedan kommerskollegium i skrivelse den 28 augusti 1939 anmält, att behov av två befattningshavare ej förefunnes efter nämnda budgetårs utgång, har riksdagen på hemställan av Kungl. Maj:t för budgetåret 1940/41 till avlöning åt en extra torvingenjör — med en tjänstgöringstid av högst sex månader under budgetåret — anvisat ett anslag av 2,600 kronor. Å arvodet utgår icke dyrtidstillägg.

För bestridande av nyssnämnde extra torvingenjörs omkostnader för innevarande budgetår är anvisat ett anslag av 2,700 kronor. Enligt av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställd omkostnadsstat skall beloppet disponeras sålunda:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 2,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 700
Summa kronor 2,700.	

Jämlikt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må anslagsposten till expenser icke överskridas och skall expensersättning utgå först vid budgetårets utgång och allenast i den mån medel från anslaget icke erfordras för reseersättningar.

I skrivelse den 28 augusti 1940 har *kommerskollegium* gjort framställning om beviljande av medel för bestridande av avlöning åt och omkostnader för en extra torvingenjör under nästkommande budgetår. De för ändamålen erforderliga medelsbehoven har kollegium beräknat till 3,900 kronor respektive 4,050 kronor.

Till motivering för sina förslag har kollegium anfört i huvudsak följande:

Vid beräklandet av anslagsbehovet under budgetåret 1941/1942 vågade kollegium ej utgå från att nu rådande svårigheter för landets bränsleförsörjning då upphört utan förmodade, att den numera stegrade verksamheten inom torvhanteringen komme att bereda ökat behov av statliga arbetskrafter å området. Därför måste kollegium föreslå, att möjlighet bereddades kollegium att under nämnda budgetår förordna extra torvingenjör under längre tid än nu, förslagsvis nio månader.

För budgetåret 1941/42 borde därför såväl avlönings- som omkostnadsanslaget höjas med 50 procent.

I likhet med kommerskollegium anser jag, att under nuvarande förhållanden möjlighet bör beredas till anställande av torvingenjör under nästa budgetår något längre tid än som avsetts för det löpande budgetåret. Kollegii förslag till anslagsberäkningar har icke givit mig anledning till annan erinran än att omkostnadsanslaget synes lämpligen böra avrundas nedåt till jämnt tusental kronor. Jag förordar alltså, att avlöningsanslag till en torv- Departements-
chefen.

ingenjör och omkostnadsanslag för samme befattningshavare för nästkommande budgetår upptagas till 3,900 kronor respektive 4,000 kronor.

Hemställan om erforderlig medelsanvisning för omkostnadsanslaget torde få göras under nästföljande punkt.

Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för torvingenjör, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/1942:

*
Avlöningsstat.

Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t kronor 3,900;

dels ock till *Torvingenjör*: *Avlöning* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 3,900.

[17.] **14. Torvingenjör: Omkostnader.** Under åberopande av vad under nästföregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Torvingenjör*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 4,000.

[18.] **15. Instruktör i hemslöjd: Avlöning.** Till arvode åt en instruktör i hemslöjd är i riksstaten för löpande budgetår upptaget ett anslag å 5,000 kronor.

Å arvodet utgår dyrtidstillägg enligt samma grunder, som förut gällde för reglerade verk.

I skrivelse den 20 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande för budgetåret 1941/42 för ifrågavarande ändamål av ett anslag till enahanda belopp som det för innevarande budgetår beviljade.

*Departements-
chefen.*

Såom ett led i avvecklingen av dyrtidstilläggen torde arvodet till instruktören i hemslöjd bära regleras. Jag föreslår, att arvodet bestämmes till i runt tal 6,300 kronor, å vilket belopp dyrtidstillägg alltså icke skall utgå.

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Instruktör i hemslöjd*: *Avlöning* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 6,300.

[19.] **16. Instruktör i hemslöjd: Reseersättningar, förslagsanslag.** Till reseersättningar åt instruktören i hemslöjd är å riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag å 1,000 kronor. Jämlikt meddelad föreskrift må anslaget ej överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I sin förenämnda skrivelse den 20 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande för budgetåret 1941/42 för ifrågavarande ändamål av ett anslag till oförändrat belopp.

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå *Departements-
chefen.*
riksdagen

att till *Instruktör i hemslöjd: Reseersättningar* för budget-
året 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,000.

[20.] **17. Navigationsskolorna: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågava-
rande ändamål är å riksstaten för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag
av 421,400 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1940 fast-
ställda avlöningsstaten för navigationsskolorna har följande utseende:

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 323,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 78,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 30,000

Summa kronor 433,000.

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Hyror och hyresersättningar kronor 11,600

Nettoutgift kronor 421,400.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag förklarat, att förenämnda arvode å
2,000 kronor skall tillsvidare från och med budgetåret 1940/41 disponeras för
arvode åt en examensledare i övermaskinist- och andra maskinistklasserna, och
i samband därmed föreskrivit, att arvodet skall utgå med ett belopp av i ett
för allt 2,000 kronor för år, när befattningshavaren icke eljest av statsmedel
uppbär lön eller arvode, och i annat fall med belopp, som Kungl. Maj:t efter
särskild framställning bestämmer. I brev den 31 maj 1940 har Kungl. Maj:t
sedermera bestämt, att för budgetåret 1940/41 skall åt berörde examensledare
utgå arvode med ett belopp av i ett för allt 1,500 kronor.

I skrivelser den 30 augusti samt den 9 och den 14 oktober 1940 har *kom-
merskollegium* beräknat medelsbehovet för navigationsskolornas avlöningar
under budgetåret 1941/42 till 459,600 kronor, därav 319,100 kronor till av-
löningar till ordinarie tjänstemän, 2,000 kronor till arvode, 78,500 kronor till
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 60,000 kronor till rörligt
tillägg. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av kollegium beräknade till
14,200 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 445,400 kronor.

Beträffande anslagsposten till arvode har kollegium anfört, att enär möj-
lighet måste föreligga att — i olikhet med vad som för innevarande budgetår

varit fallet — till examensledare å maskintekniska linjen förordna person, som icke åtnjuter lön eller arvode av statsmedel, kollegium upptagit posten ifråga till oförändrat belopp, 2,000 kronor.

Av den för löpande budgetår till 78,000 kronor upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal avses 71,275 kronor till arvoden åt timlärare, 5,725 kronor till extra lärarkrafter vid behov, ersättning för bi-träde vid laborationer, ersättning till sakkunniga för utarbetande av skriftliga prov m. m. samt 1,000 kronor för beredande av arbetshjälp åt rektorn vid navigationsskolan i Stockholm. Med anledning av ifrågasatt förhöjning av arvoden till vissa lärare vid allmänna läroverken m. fl. läroanstalter har kollegium meddelat, att vid en navigationsskola funnes anställd en timlärare, vars undervisningsskyldighet — efter ett till 37 veckor beräknat läsår — uppginge till 24 timmar i veckan och vars huvudsakliga sysselsättning utgjordes av denna undervisning. Då hans inkomst för nästa budgetår kunde beräknas till 5,630 kronor och 9 procent förhöjning därå utgjorde i runt tal 500 kronor, borde ifrågavarande anslagspost uppräknas med sistnämnda belopp till 78,500 kronor.

*Departements-
chefen.*

Mot kommerskollegii beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken verkställts enligt de nya grunderna för dylika anslagsposters beräkning, har jag icke någon annan erinran, än att beloppet synes lämpligen kunna avrundas nedåt med 100 kronor till 319,000 kronor.

På de av kollegium anförda skäl tillstyrker jag, att anslagsposten till arvode, avsett för examensledaren å maskintekniska linjen, upptages till oförändrat belopp, 2,000 kronor. Jag förutsätter härvid befogenhet för Kungl. Maj:t att, i likhet med vad hittills skett, nedsätta beloppet för det fall att arvodestagaren eljest av statsmedel uppbär lön eller arvode.

Enär det för arvodesförhöjning till en timlärare beräknade beloppet, 500 kronor, vilken förhöjning står i överensstämmelse med de av riksdagen godkända grunderna för reglering av vissa arvoden, synes kunna rymmas inom ramen för den summa, vartill anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för löpande budgetår är upptagen eller 78,000 kronor, kan jag icke tillstyrka kollegii förslag om ökning av posten ifråga.

Under posten rörligt tillägg synes ett belopp av 48,000 kronor vara tillräckligt.

Mot kommerskollegii beräkning av inkomstposten har jag ej någon erinran.

Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande avlöningsanslag skulle alltså utgöra $(319,000 + 2,000 + 78,000 + 48,000 - 14,200 =) 432,800$ kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän <i>förslagsvis</i>	kronor 319,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 78,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 48,000
Summa kronor 447,000	

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	kronor 14,200
Nettoutgift kronor 432,800;	

dels ock till Navigationsskolorna: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 432,800.

[21.] 18. **Navigationsskolorna: Omkostnader, förslagsanslag.** Å riksstaten för budgetåret 1940/41 är navigationsskolornas omkostnadsanslag upptaget till 11,700 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för navigationsskolorna:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 1,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 32,500
3. Övriga utgifter:	
Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik, <i>förslagsvis</i>	» 3,200
Summa kronor 36,700	

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter m. m.	kronor 25,000
Nettoutgift kronor 11,700.	

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift får anslagsposten till reseersättningar icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas. Vidare har föreskrivits att av anslagsposten till expenser under löpande budgetår må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 15,000 kronor och för övriga expenser högst 17,500 kronor samt att till laborationer i maskinlära och elektroteknik må användas högst 3,200 kronor.

I skrivelser den 31 augusti och den 12 september 1939 angående anslag till navigationsskolorna för budgetåret 1940/41 hade kommerskollegium hem-

ställt om uppförande under navigationskolornas omkostnadsstat av en anslagspost för bestridande av kostnader för praktiska övningar i navigation, vilka kostnader av kollegium beräknades till 3,000 kronor. Någon medelsanvisning för detta ändamål föreslogs emellertid ej av Kungl. Maj:t. I sin skrivelse nr 10 angående utgifterna för budgetåret 1940/41 under tionde huvudtiteln uttalade riksdagen, att riksdagen ansett det böra övervägas, huruvida icke inom anslagets ram medel kunde beredas för ifrågavarande övningar.

I sina förenämnda skrivelser den 30 augusti och den 9 oktober 1940 har *kommerskollegium* beräknat navigationsskolornas omkostnader för nästkommande budgetår till 37,500 kronor. Kollegium har därvid upptagit en post till sjukvård m. m. till 800 kronor men i övrigt beräknat utgifterna under anslaget till oförändrade belopp. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av kollegium beräknade till enahanda belopp som för löpande budgetår eller 25,000 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 12,500 kronor. Kollegiet anför, bland annat, följande:

Utgifterna för *sjukvård m. m.* hade under budgetåret 1939/40 uppgått till i runt tal 800 kronor.

Vad anginge anslagsposterna till expenser och till övriga utgifter hade från navigationsskolorna införskaffats uppgifter avseende beräkningen rörande vissa skolornas utgifter under budgetåret 1941/42. Beträffande den i anslagsposten till *expenser* ingående delposten till bränsle, lyse och vatten slutade dessa beräkningar å 17,200 kronor. Då emellertid denna del numera tillfördes de belopp, som rektorer och vaktmästare erlade såsom ersättning för uppvärmning samt andra ersättningar för värme, tillhoppa uppgående till omkring 2,200 kronor, syntes behovet för nämnda ändamål för budgetåret 1941/42 böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 15,000 kronor.

Övriga utgifter av expensnatur voro beräknade till samma belopp som för löpande budgetår, eller 17,500 kronor. På grund av riksdagens yttrande rörande önskvärdheten av att medel inom anslagets ram kunde beredas för övningar i praktisk navigation hade kostnaderna för nu avsedda övningar inrymmts under ifrågavarande post. Detta innebure en avsevärd reduktion av de medel, som tidigare utgått för andra expenser. Någon ytterligare reduktion av posten ansåge kollegium icke möjlig särskilt med hänsyn till behovet av underhåll av undervisningsmaterielen.

Anslagsposten *Övriga utgifter*: Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik torde böra beräknas till samma belopp som för budgetåret 1940/41 eller sålunda till förslagsvis 3,200 kronor. Enär dessa kostnader till stor del bestode av utgifter för bränsle och smörjmedel, vilka stigit i pris, innebure ett bibehållande av anslagsbeloppet i verkligheten en minskning av laborationernas omfattning.

Mot utgifterna svarade inflytande elevavgifter till, så vitt nu kunde bedömas, ett belopp av 25,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jag tillstyrker att navigationsskolornas omkostnadsanslag för nästa budgetår beräknas i överensstämmelse med kommerskollegii förslag. Anslaget skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	800
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	32,500
4. Övriga utgifter:		
Kostnader för laborationer i maskinlära och elektro-		
teknik, <i>förslagsvis</i>	»	3,200
	Summa kronor	37,500

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter m. m.	kronor	25,000
	Nettoutgift kronor	12,500.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 12,500.

[22.] **19. Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.** Å riksstaten för löpande budgetår är uppfört ett anslag å 2,400 kronor för anordnande av kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.

Med denna kurs, vartill medel första gången beviljades av 1931 års riksdag, åsyftas att bereda möjlighet för elever vid vissa tekniska läroanstalter att efter avlagd examen omedelbart fullfölja utbildningen till övermaskinist vid det eller de tekniska läroverk, som i särskild ordning bestämmas. Rörande anslaget historik torde få hänvisas till redogörelse i 1932 års statsverksproposition (X H. T. sid. 25 och 26).

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande jämväl för budgetåret 1941/42 av ett anslag å 2,400 kronor för ifrågavarande ändamål.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 2,400.

[23.] **20. Navigationslärlarkurs, reservationsanslag.** I statsverkspropositionen till 1932 års riksdag (X H. T. punkt 13) framlade Kungl. Maj:t förslag om anordnande av navigationslärlarkurser enligt vissa riktlinjer. Dylika kurser, avseende att bereda tillfälle till inhämtande av de kunskaper, som

ingå i navigationslärarexamen, hade redan tidigare förekommit. Förslaget innebar emellertid en viss omläggning av kursverksamheten.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t anförde föredragande departementschefen, att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att bedöma från fall till fall när kurs skulle anordnas. Han utgick emellertid från att det i regel skulle ske vart tredje år, såvida ej antalet deltagare vore otillräckligt. Förslaget godkändes av riksdagen (skr. nr 10 A, punkt 11). Kungörelse angående navigationslärarkurs har utfärdats den 13 maj 1932 (nr 148).

Den av 1932 års riksdag godkända staten för navigationslärarkursen, omfattande en vårtermin och en hösttermin, slutade å 6,500 kronor. Av detta belopp avsågos 6,000 kronor till arvoden åt lärare och 500 kronor till böcker, undervisningsmateriel m. m. Senast hölls navigationslärarkurs år 1935.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt, att ett reservationsanslag å 4,000 kronor måtte för budgetåret 1941/42 anvisas för anordnande av navigationslärarkurs. Till stöd härför anför kollegium följande:

Av nuvarande ordinarie lärarna å nautiska linjen vid navigationsskolorna komme sex stycken att avgå under åren 1942—1947 (två 1942, två 1944 och två 1947). Därest 1941 års riksdag beviljade medel till en navigationslärarkurs, kunde kursen komma till stånd år 1942. Enligt kollegii uppfattning måste det, särskilt med hänsyn till att två lärare avginge med utgången av år 1942, anses ofrånkomligt, att navigationslärarkurs anordnades med början på nyåret 1942.

I likhet med vad fallet varit vid sistförflutna kurs borde denna så ordnas, att större delen därav förlades till vårterminen 1942 och en mindre del till hösten samma år. Den totala kostnaden 6,500 kronor borde då kunna fördelas med 4,000 kronor på budgetåret 1941/42 och 2,500 kronor på budgetåret 1942/43.

*Departements-
chefen.*

På de av kommerskollegium anförda skäl förordar jag, att en navigationslärarkurs anordnas under år 1942. Mot kommerskollegii beräkning av medelsbehovet för kursen har jag icke någon erinran. Den sammanlagda kostnaden torde alltså böra upptagas till 6,500 kronor. Med hänsyn till kursens uppdelning å en vårtermin och en hösttermin under samma år lärer emellertid, på sätt kollegium framhållit, endast ett belopp av 4,000 kronor behöva anvisas å nästkommande års riksstat.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationslärarkurs* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 4,000.

C. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

[24.] 1. **Statens provningsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1940/41 anvisat ett förslagsanslag av 412,200 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för statens provningsanstalt:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	187,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	»	17,200
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1,200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	77,100
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>för-</i>		
<i>slagsvis</i>	»	7,100
		84,200
5. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	95,000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	27,600
Summa förslagsanslag		kronor 412,200.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag föreskrivit, att den i staten upptagna anslagsposten å 1,200 kronor skall tillsvidare från och med budgetåret 1940/41 disponeras såsom arvode åt inspektören.

I skrivelser den 29 augusti och den 30 september 1940 har *styrelsen för statens provningsanstalt* framlagt förslag till beräkning av anstaltens avlöningskostnader för budgetåret 1941/42. Förslaget slutar å 428,100 kronor. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän 205,000 kronor, till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1,200 kronor, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 83,900 kronor, till avlöningar till tillfälliga biträden 95,000 kronor och till rörligt tillägg 43,000 kronor.

Styrelsens förslag, vilket utarbetats enligt de av riksdagen godkända grunderna för avlöningsanslagens uppställning och beräkning, har ej givit mig anledning till annan erinran än att posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för utjämning av anslagets slutsumma lämpligen torde kunna ned-sättas till 83,800 kronor. *Departementss-
chefen.*

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor 205,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t.....	» 1,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 83,800
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förlagsvis</i>	» 95,000
5. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	» 43,000

Summa förslagsanslag kronor 428,000;

dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 428,000.

[25.] 2. Statens provningsanstalt: Omkostnader, *förlagsanslag*. Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 98,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda omkostnadsstaten för statens provningsanstalt har följande utseende:

1. Reseersättningar, <i>förlagsvis</i>	kronor 13,000
2. Expenser, <i>förlagsvis</i>	» 35,000
3. Publikationstryck, <i>förlagsvis</i>	» 1,500
4. Övriga utgifter:	
a. Glasvaror, <i>förlagsvis</i>	kronor 7,000
b. Laboratorieutensilier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m., <i>förlagsvis</i>	» 30,000
c. Underhåll av tomten, <i>förlagsvis</i>	» 1,500
d. Tekniska inventarier och maskiner m. m., <i>förlagsvis</i>	» 5,000
e. Bibliotek, <i>förlagsvis</i>	» 2,500
f. Frakt och expedition av provföremål, <i>förlagsvis</i>	» 2,500
	» 48,500

Summa kronor 98,000.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, gas, elektrisk ström och vatten förslagsvis 18,000 kronor samt för övriga expenser högst 17,000 kronor, dels ock att till underhåll av tomten, till tekniska inventarier och maskiner m. m. samt till bibliotek må användas högst respektive 1,500 kronor, 5,000 kronor och 2,500 kronor.

I sina förenämnda skrivelser den 29 augusti och den 30 september 1940 har *styrelsen för statens provningsanstalt* gjort framställning om medelsanvisning för bestridande av anstaltens omkostnader under nästkommande budgetår. Därvid har styrelsen föreslagit *dels* upptagande å staten av en ny post för bestridande av utgifter för sjukvård m. m., beräknad till 2,500 kronor, och av en ny post till bestridande av överdragskläder och tvätt därav åt viss personal, beräknad till 1,500 kronor, *dels ock* nedsättning av anslagsposten till expenser med 400 kronor till 34,600 kronor och av anslagsposten till laboratorieutensilier m. m. med 1,500 kronor till 28,500 kronor. Då anslagsberäkningen i övrigt skett enligt oförändrade grunder, slutar styrelsens förslag å en summa av 100,100 kronor.

Styrelsens förslag till beräkning av provningsanstaltens omkostnadsanslag har icke givit mig anledning till annan erinran än att posten expenser för utjämnning av anslagets slutsumma torde böra bestämmas till 34,500 kronor. Departements-
chefen.

Omkostnadsstaten för budgetåret 1941/42 skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	2,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	13,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	34,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
5. Övriga utgifter:		
a. Glasvaror, <i>förslagsvis</i>	kronor	7,000
b. Laboratorieutensilier, förbruknings- artiklar, provningsanordningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	28,500
c. Överdragskläder samt tvätt därav, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
d. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i> ..	»	1,500
e. Tekniska inventarier och maskiner m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,000
f. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
g. Frakt och spedition av provföremål, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
		48,500

Summa kronor 100,000.

Erinras må att enligt kungörelsen den 28 juni 1940, nr 602, provningsavgifterna för närvarande utgå med en förhöjning av 10 procent å de i taxan fastställda beloppen. Anstaltens inkomster av provningsavgifter beräknas i riksstatsförslaget för nästa budgetår till samma belopp som det å löpande riksstat upptagna eller 400,000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt*: Omkostnader för budget-
året 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 100,000.

[26.] **3. Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 25 september 1939 hemställde styrelsen för statens provningsanstalt, att för nyanskaffning av teknisk utrustning för anstaltens elektriskt-fysikaliska avdelning måtte anvisas ett reservationsanslag av 64,000 kronor. Vid ärendets föredragning i samband med framläggande av förslag till 1940 års statsverksproposition, såvitt angår tionde huvudtiteln, framhöll jag behovet av modernisering av anstaltens inventariebestånd på det elektrotekniska området men förordade, med hänsyn till det äskade beloppets storlek, att medelsanvisningen fördelades över flera budgetår. I anslutning härtill har på Kungl. Maj:ts hemställan riksdagen för nyanskaffning av tekniska apparater m. m. åt anstalten för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Under erinran om vad sålunda förekommit har *styrelsen för statens provningsanstalt* i skrivelse den 29 augusti 1940 hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1941/42 anvisas 10,000 kronor. Till stöd härför anför styrelsen följande:

Verksamheten vid anstaltens elektriska avdelning hade under budgetåret 1939/40 kraftigt stegrats. En betydande ökning av inkomsterna hade blivit följd. Även om större delen av denna ökning fölle på uppdrag berörande det civila luftskyddet och sålunda finge anses vara av mera tillfällig natur, vore det påtagligt, att arbetsmängden inom det elektriskt-fysikaliska området visat ökning. Denna utveckling syntes bliva bestående även under innevarande budgetår. Bristen på tillräcklig instrumentell utrustning hade därför gjort sig starkt kännbar under det gångna året och anstalten hade måst tillgripa tillfälliga anordningar av olika slag i förväntan på det för innevarande år beviljade reservationsanslaget för nyanskaffning.

Trots det rådande allmänna ekonomiska läget såge sig styrelsen nödsakad göra framställning om att även för nästa budgetår någon del av det ursprungligen begärda anslaget måtte beviljas. Styrelsen finge därför hemställa, att för budgetåret 1941/42 måtte för nyanskaffning av tekniska apparater m. m. anvisas ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Departements-
chefen.

Vad styrelsen för statens provningsanstalt sålunda anfört finner jag värt beaktande. Jag tillstyrker, att medel för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas till det av styrelsen föreslagna beloppet, 10,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av kronor 10,000.

[27.] **4. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för upprätthållande av en ingenjörsvetenskapsakademi beviljade 1919 års riksdag på Kungl. Maj:ts i propositionen nr 210 därom gjorda framställning för år 1920 ett anslag av 40,000

kronor. Anslaget har sedermera till och med budgetåret 1939/40 utgått med, för år räknat, oförändrat belopp.

För innevarande budgetår är anslaget upptaget till 60,000 kronor.

I skrivelse den 28 september 1940 har *ingenjörsvetenskapsakademien* hemställt om anvisande jämväl för budgetåret 1941/42 av ett anslag å 60,000 kronor såsom bidrag till akademiens verksamhet.

Den för innevarande budgetår beviljade ökningen av statens ifrågavarande bidrag till *ingenjörsvetenskapsakademien*s centrala administration motiverades av den avsevärda stegring, som akademiens arbetsuppgifter under årens lopp genomgått, samt av den betydelse, som särskilt i nuvarande läge måste tillmätas akademiens verksamhet. Jag tillstyrker, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämmes till enahanda belopp. *Departements-
chefen.*

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag
av kronor 60,000.

[28.] 5. **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.** Under en följd av år, senast för budgetåret 1940/41, har riksdagen beviljat anslag för bestridande genom *ingenjörsvetenskapsakademien* av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet. Anslaget har utgått med växlande belopp. Under vart och ett av budgetåren 1936/37—1939/40 har det varit bestämt till 90,000 kronor. Å riksstaten för innevarande budgetår är anslaget upptaget till 120,000 kronor. Därav är ett belopp av 30,000 kronor avsett för särskilt angelägna forskningsuppgifter och för bestridande av kostnadsökningar, till vilkas gäldande det ordinarie statsbidraget icke förslår.

I skrivelse den 23 september 1940 har *ingenjörsvetenskapsakademien* för fortsattande under budgetåret 1941/1942 av akademiens forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m. hemställt om anvisande jämväl för nämnda budgetår av ett anslag å 120,000 kronor, därav 30,000 kronor såsom fyllnadsanslag.

Akademien har härvid anfört bland annat följande:

Av en av akademien samtidigt ingiven berättelse för den forskningsverksamhet på kraft- och bränsleområdet m. m., som bedrivits under arbetsåret 1939/40, framginge, att under inflytande av tidsläget den kemiska, eller kanske snarare termokemiska, gruppen av forskningsarbeten, där det gällde att ur inhemska råmaterial — trä, torv, skiffer — framställa bränslen och andra värdefulla produkter, hade kommit att mer än förr dominera över de direkt värmebetonade problemen, vilka i stort sett toge sikte på bränslenas

ändamålsenliga användning. Samma förskjutning gjorde sig märkbar i akademiens plan för verksamheten under budgetåret 1940/41. Denna plan innefattade de arbeten, som just nu vore mest aktuella, och ett program på något längre sikt måste i stora drag få samma prägel, medan detaljerna i hög grad rönt inflytande av de undan för undan uppnådda arbetsresultaten; här till komme att helt nya problem tid efter annan döke upp och påkallade uppmärksamhet.

Den första gruppen av arbeten avsåge *utvinning av bränslen och andra produkter genom torrdestillation* (pyrolys). Träet hade härvid länge stått i förgrunden — den vanliga träkolningen med därtill hörande detaljproblem vore här att beakta —, men på senare tid hade de bägge andra stora bränslereserverna, torven och skiffern, börjat tagas under behandling i ökad omfattning. Vissa problemkomplex inom dessa områden bearbetades med stöd av särskilda anslag, men vissa av de därvid uppkommande problemen fölle inom ramen av den med kraft- och bränsleanslaget förbundna forskningsverksamheten, vilken förfogade över för ändamålet erforderliga hjälpmedel.

I åtskilliga fall gäve de inledande laboratoriearbetena sådana resultat, att försök i halvstor skala påkallades som nästa led i utvecklingen, t. ex. med ugnar för pyrolys, förädling av tjärar och andra produkter. Sådana anordningar brukade inrymmas hos intresserade industrier eller i provisoriskt förhyrda lokaler. Den nya laboratorielokal, som från och med hösten 1940 under några år komme att stå till akademiens förfogande, medgäve dock i viss omfattning att på ett mera rationellt sätt än förut driva försök av denna art.

Inom den grupp av undersökningar, som toge sikte på *torrdestillationsprodukternas förädling och användning*, finge nämnas pyrolyspanprodukternas bearbetning till mera lättflytande och beständiga motorbränslen, brikettering av träkol — ett förfarande som icke blivit ordentligt genomarbetat ur vetenskaplig synpunkt — och slutligen försök att av fast bränsle i finfördelad form genom suspension i en förhållandevis ringa mängd olja åstadkomma ett pumpbart och därigenom mera lätthanterligt bränsle.

Övriga kemiska undersökningar byggde för närvarande huvudsakligen på trä eller träavfallsprodukter såsom utgångsmaterial. Framför allt vore det härvidlag cellulosaavfallslutarnas tillgodogörande, som tilldroge sig intresse. Detta gällde särskilt en indunstningsmetod, den s. k. direkta indunstningen, genom vilken lutarna kunde direkt från indunstningsapparaten erhållas i mycket koncentrerad form. Med ledning av resultaten från dessa försök väntade man sig kunna komma fram till sådana förändringar av alkaliåtervinningen vid sulfatfabrikerna, att värmeeconomien kunde väsentligt förbättras.

Särskilt under nu rådande förhållanden krävde möjligheterna att inom landet framställa eljest importerade produkter uppmärksamhet. En anläggning för framställning av lösningsmedel ur terpentinolja vore under uppförande, och försök komme att bedrivas för framställning av ersättningsmedel för andra oljor såsom spindelolja, för linolja, för asfalt m. m.

Den nu magasinerade högtrycksutrustningen torde snart åter kunna komma till användning för studiet av hydrering och liknande processer.

De *förbränningstekniska undersökningarna* berörde delvis användningen i oförädlad form av inhemska bränslen (torv, skiffer, sågavfall), varvid undersöktes huru eldstäder, gasgeneratorer etc. kunde anpassas efter de olika bränslenas egenskaper. Men även sådana eldstäder, för vilka man fortfarande kunde erhålla importerade bränslen, fordrade skärpt uppmärksamhet med hänsyn till drifteconomien. En olämplig kolkvalitet kunde sålunda i de moderna vattenkylda ångpanneeldstäderna med kort tändvalv medföra stora

förluster genom dålig utbränning; systematiska undersökningar över värme-ekonomien bleve i sådana fall av värde.

Torvens torkning och möjligheterna att underlätta densamma genom mekanisk avvattning, termisk eller kemisk förbehandling vore ett annat område, som allttjämt krävde ingående studium.

Åtskilliga problem inom *det ångtekniska området*, som under nuvarande förhållanden måst sättas i andra rummet, borde senare i mån av tid återupptagas till behandling. Sådana vore olika frågor i samband med matarvattenbehandlingen, vattencirkulation i ångpannor och därmed sammanhängande värmeöverföringsfrågor, högtrycksdrift, förbättrat driftsätt vid kondensorer och andra kondensorproblem, diverse mättekniska frågor m. m.

Möjligheten att enligt *en termodynamisk process*, analog med den i ett kompressorkylskåp, tillgodogöra värmeenergi ur luft och vatten, respektive avfallsvätskor och -gaser med hjälp av elektrisk kraft hade utnyttjats i vissa fall. Ett studium hade påbörjats för att klargöra i vad mån dylika »värme-pumpar» kunde få mera utsträckt användning.

Till de egentliga forskningsarbetena anknöte sig en *upplysningsverksamhet* med ändamål att bland intresserade sprida kännedom om uppnådda arbetsresultat, att avgiva yttranden i av myndigheter remitterade ärenden på området samt att tillhandagå allmänheten med upplysningar i hithörande frågor.

Anslaget för forskningsverksamheten hade för det nu löpande budgetåret bestämts till 120,000 kronor, av vilka 30,000 kronor reserverats som ett fyllnadsanslag att utgå i mån av behov för att möjliggöra att arbetena skulle kunna bedrivas i sedvanlig omfattning också vid en förhöjd prisnivå ävensom att angelägna forskningsuppgifter utöver de planerade skulle kunna tagas under behandling. Behovet av förstärkning på grund av stegrade material- och lönekostnader hade redan gjort sig gällande, och akademien ansåge sig även för det kommande budgetåret böra hemställa om ett på nämnda sätt till $90,000 + 30,000 = 120,000$ kronor beräknat anslag.

Kommerskollegium har, efter remiss, tillstyrkt bifall till framställningen.

Även *statens bränslekommission*, som av kommerskollegium hörts i ärendet, förordar anvisande av det av akademien äskade anslagsbeloppet. Kommissionen har därvid anfört följande:

Ingenjörsvetenskapsakademiens verksamhet inom kraft- och bränsleområdet omfattade ett flertal grenar. De därav vunna resultaten vore till stor del av den art, att de skapat klarhet rörande en del frågeställningar. I vissa fall hade akademiens arbete bidragit till utformande av industriellt användbara metoder. Sitt största värde hade verksamheten kanske haft däri, att den verkat pådrivande och befruktande på försöken att lösa en del kraft- och bränsletekniska problem.

Även för egen del tillstyrker jag, att ingenjörsvetenskapsakademien jämväl *Departementa-*
för nästkommande budgetår erhåller ett statsanslag å 120,000 kronor till *chefen.*
ifrågavarande forskningsverksamhet.

Det torde, på sätt hittills varit fallet, få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma i vad mån anslaget må av akademien tagas i bruk samt att, sedan akademien inkommit med förslag i ämnet, meddela närmare föreskrifter rörande medlens användning. I likhet med vad som förutsatts beträffande motsvarande anslag för löpande budgetår torde 30,000 kronor av anslaget böra

reserveras för särskilt angelägna forskningsuppgifter och för bestridande av kostnadsökningar, till vilkas gäldande statsbidraget i övrigt icke förslår.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1941/42 anvisa ett
anslag av kronor 120,000.

[29.] 6. **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar, förslagsanslag.**
 Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 135,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten:

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överdirektör	C 10
2 avdelningschefer	C 5
1 förste avdelningsingenjör	C 3

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 avdelningsingenjör	Eo 24
1 avdelningsingenjör	Eo 22.

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för flygtekniska försöksanstalten har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	48,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	70,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>för-</i>		
<i>slagsvis</i>	»	5,000
		» 75,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	12,000
Summa kronor		135,000.

I skrivelse den 30 september 1939 angående anslag till bestridande av flygtekniska försöksanstaltens avlöningskostnader under innevarande budgetår hade byggnadskommittén för anstalten beräknat posten till grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal till 80,000 kronor, avsedd för avlöande av följande befattningshavare, nämligen:

för aerodynamiska avdelningen:

1 avdelningsingenjör	Eo 24
1 ritare och mättekniker	Eo 15
1 verkmästare	Eo 15

1 förste laboratoriebiträde	Eo 11
1 ritare och mättekniker	Eo 11
1 laboratoriebiträde	Eo 7
1 räknebiträde	Eo 7
1 laboratoriebiträde	Ex 7

för hållfasthetsavdelningen:

1 avdelningsingenjör	Eo 22
1 assistent	Eo 11
1 förste laboratoriebiträde	Eo 11

för anstalten i dess helhet:

1 kansliskrivare	Eo 11
1 kanslibiträde	Eo 7
1 expeditivsvakt	Eo 5
1 kontorsbiträde	Eo 4.

Till motivering för detta förslag framhöll kommittén, att kommittén vid uppskattningen av personalbehovet utgått från propositionen nr 56 till 1938 års riksdag angående inrättande av flygteknisk försöksanstalt. I propositionen hade upptagits vad som uppskattningsvis kunde angivas såsom det normala behovet vid full drift. Under budgetåret 1940/41 komme emellertid den planerade flygmekaniska avdelningen icke att tagas i bruk, och ej heller på de övriga avdelningarna kunde hela den i propositionen beräknade personalstyrkan anställas redan under första verksamhetsåret. Kommittén hade därför kunnat räkna med ett något reducerat personalbehov.

Vid föredragning den 4 januari 1940 av frågan om anstaltens personaluppsättning samt avlönings- och anställningsförhållanden förordade jag att, då verksamheten vid anstalten beräknades icke kunna igångsättas förrän omkring den 1 oktober 1940, medelsanvisningen för grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal bestämdes till ett något lägre belopp än det av kommittén föreslagna. Jag tillstyrkte, att för ändamålet avsåges förut angivna belopp, 70,000 kronor. Mot de föreslagna lönegradsplaceringarna framfördes ej någon erinran. Förslaget godkändes av riksdagen.

I särskilda skrivelser den 11 september och den 4 oktober 1940 har styrelsen för flygtekniska försöksanstalten framlagt förslag till beräkning av anstaltens avlöningsanslag för budgetåret 1941/42. Förslaget slutar å en summa av 200,000 kronor. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän 53,500 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal 125,000 kronor och till rörligt tillägg 21,500 kronor.

Med avseende å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal anför styrelsen följande:

Vid anvisandet av medel för innevarande budgetår till grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal hade räknats med att flygmekaniska avdelningen icke skulle tagas i bruk under budgetåret. Någon medelsanvisning hade därför icke skett för avlönande av den för avdelningen enligt statsmakternas år 1938 fattade beslut avsedda personalen. Därjämte hade för aerodynamiska avdelningen och hållfasthetsavdelningen räknats med något reducerad personaluppsättning i förhållande till 1938 års beslut. Då anstal-

ten under nästa budgetår kunde förväntas vara helt tagen i bruk, hade styrelsen vid sina beräkningar rörande ifrågavarande post utgått från fulltalig personaluppsättning. Medel borde alltså beräknas för avlönande av ytterligare följande befattningshavare i nedan angivna lönegrader, nämligen:

för aerodynamiska avdelningen:

1 avdelningsingenjör	Eo 22
2 ritare och mättekniker	Eo 11
1 laboratoriebiträde	Ex 7

för hållfasthetsavdelningen:

1 avdelningsingenjör	Ex 22
1 försöksledare	Eo 20

för flygmekaniska avdelningen:

1 avdelningsingenjör	Eo 24
1 motormekaniker	Eo 7.

Enligt vedertagna beräkningsgrunder uppginge kostnaderna för avlönande av ifrågavarande befattningshavare till i runt tal 45,000 kronor.

Enligt 1938 års beslut skulle avdelningsingenjören å flygmekaniska avdelningen vara flygutbildad. Utöver lönen skulle han enligt samma beslut äga uppbära särskilt flygtillägg. I anslutning till de föreskrifter, som rörande flygtillägg meddelats i militära avlöningsreglementet, beräknade styrelsen ifrågavarande tillägg till 270 kronor för månad eller 3,240 kronor för år. Medel härför borde beräknas under förevarande post. Vidare erfordrades för nästa budgetår medel till övertid ersättningar och till tillfällig personal m. m. samt till bestridande av den särskilda ersättning av 1,200 kronor, som enligt 1938 års beslut skulle tillkomma expeditionsvakten för fullgörande av eldar- och portvaktsgöromål. Styrelsen beräknade, att ett belopp av 10,000 kronor skulle vara tillfyllest för här berörda ändamål.

Utöver det i avlöningsstaten upptagna beloppet av 70,000 kronor till grundavlönningar m. m. till icke-ordinarie personal skulle alltså erfordras ytterligare ($45,000 + 10,000 =$) 55,000 kronor. Posten borde alltså för nästa budgetår upptagas med ett belopp av 125,000 kronor.

Över anstaltsstyrelsens framställning har *statskontoret* den 7 oktober 1940 avgivit infortrat utlåtande. Ämbetsverket anför i huvudsak följande:

Vad anginge löneställningen för de befattningshavare, som i enlighet med 1938 års förslag skulle anställas vid anstalten från och med nästkommande budgetår, funne sig statskontoret böra ifrågasätta, huruvida befattning som avdelningsingenjör borde placeras i högre lönegrad än Eo 21. Erinras finge nämligen att avdelningsingenjör vid statens väginstitut erhållit inplacering i nyssnämnda lönegrad. Vidare torde det föreslagna laboratoriebiträdet — i likhet med vissa laboratoriebiträden vid statens bakteriologiska anstalt — böra placeras i lönegrad Eo 6. I övrigt hade statskontoret icke funnit anledning till erinran mot föreslagna löneställningar.

I anslutning till riksdagens tidigare efter tillstyrkan av vederbörande myndigheter fattade beslut torde de av styrelsen för flygtekniska försöksanstalten föreslagna lönegradsplaceringarna för den ytterligare icke-ordinarie personal, som nu föreslås till antagande, böra godtagas. Mot styrelsens beräkning av avlöningsanslaget i övrigt synes ej vara något att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 överdirektör		C 10
2 avdelningschefer		C 5
1 förste avdelningsingenjör		C 3
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.		
2 avdelningsingenjörer		Eo 24
2 avdelningsingenjörer		Eo 22;

dels godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.		
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän,		
<i>förslagsvis</i>	kronor	53,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	125,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,500
Summa förslagsanslag kronor 200,000;		

dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 200,000.

[30.] 7. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader, *förslagsanslag*. För ifrågavarande ändamål är å löpande budgetårs riksstat upptaget ett förslagsanslag å 148,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för anslagets användning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	900
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	35,100
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1,500

4. Övriga utgifter:

a. Försöksutrustning, <i>förslagsvis</i>	kronor	50,000	
b. Arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	»	40,000	
c. Apparatutrustning, <i>förslagsvis</i>	»	10,000	
d. Underhåll av maskiner och apparater, <i>förslagsvis</i>	»	3,000	
e. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500	
f. Frakter och transporter, <i>förslagsvis</i> . .	»	2,000	
g. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i> . .	»	1,000	
h. Drifts- och underhållskostnader för personbil, <i>förslagsvis</i>	»	2,000	kronor
			110,500
		Summa kronor	148,000.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, elektrisk energi och vatten, förslagsvis 20,100 kronor samt för övriga expenser högst 15,000 kronor, dels ock att till bibliotek, till underhåll av tomten samt till drifts- och underhållskostnader för personbil må användas högst respektive 2,500 kronor, 1,000 kronor och 2,000 kronor.

I sina skrivelser den 11 september och den 4 oktober 1940 har *styrelsen för flygtekniska försöksanstalten* beräknat medelsbehovet för bestridande av anstaltens omkostnader under nästkommande budgetår till 251,000 kronor, därav 1,000 kronor till sjukvård m. m., 1,600 kronor till reseersättningar, 47,900 kronor till expenser, 3,300 kronor till publikationstryck och 197,200 kronor till övriga utgifter. Av sistnämnda belopp avses 82,000 kronor till försöksutrustning, 60,000 kronor till arbetarpersonal, 15,000 kronor till apparatutrustning, 5,000 kronor till underhåll av maskiner och apparater, 2,500 kronor till bibliotek, 3,000 kronor till frakter och transporter, 1,000 kronor till underhåll av tomten, 2,000 kronor till drifts- och underhållskostnader för personbil, 7,500 kronor till underhåll av flygmateriel, 1,700 kronor till hangarhyra och flygfältsavgifter, 7,500 kronor till motorbränsle och 10,000 kronor till materialforskning vid andra laboratorier.

Till motivering av sitt förslag anför styrelsen följande:

Det för innevarande budgetår anvisade omkostnadsanslaget hade, liksom avlöningsanslaget, beräknats med hänsyn till att flygmekaniska avdelningen icke komme att tagas i bruk under budgetåret. Vidare hade räknats med i stort sett tre fjärdedelar av normal årskostnad. För nästa budgetår ansåge styrelsen, att omkostnaderna borde upptagas med de belopp, som angivits i propositionen nr 56 till 1938 års riksdag. Endast i vissa hänseenden funne sig styrelsen böra föreslå avvikelser härutinnan.

För innevarande budgetår hade i enlighet med förslag av byggnadskommittén för anstalten upptagits 20,000 kronor till material för modeller och

försöksanordningar mot 12,000 kronor i 1938 års kostnadsberäkningar. Jämväl för nästa budgetår ansåge styrelsen ett belopp av 20,000 kronor erforderligt.

I 1938 års kostnadsberäkningar hade upptagits 40,000 kronor till materialforskning vid andra laboratorier. Under nästa budgetår torde ett belopp av 10,000 kronor vara tillräckligt för ändamålet.

Posten till expenser fördelade sig med 24,100 kronor å bränsle, elektrisk energi och vatten samt med 23,800 kronor å övriga expensutgifter, varav beräknades 7,000 kronor till kostnader för nattvakt. Någon utgift för nattvakt hade icke medtagits i 1938 års kostnadsberäkningar. Styrelsen ansåge emellertid oundgängligen erforderligt, att bevakning nattetid ordnades inom anstalten såväl med hänsyn till förefintliga brandrisker som på grund av anstaltens speciella karaktär. Enligt vad styrelsen inhämtat torde ett belopp av 7,000 kronor vara tillfyllest för bevakningens ordnande genom anlitande av enskild företagare.

I sitt förenämnda utlåtande den 7 oktober 1940 har *statskontoret* beträffande anstaltsstyrelsens ifrågavarande förslag yttrat följande:

Statskontoret ansåge sig i nuvarande läge böra ifrågasätta, huruvida icke de vid 1938 års riksdag beräknade kostnaderna kunde nedbringas. Ämbetsverket utginge ifrån, att vissa anslagsposter med iakttagande av alla möjligheter till besparingar kunde upptagas till något lägre belopp än som beräknats i förevarande framställning.

Styrelsen hade beräknat ett belopp av 7,000 kronor för bevakning nattetid av anstaltens lokaler, vilket belopp enligt styrelsen borde inräknas i posten till expenser. Statskontoret hade icke något att i och för sig erinra mot att en dylik bevakning anordnades. Enligt ämbetsverkets mening torde det emellertid vara möjligt att anordna bevakningen för betydligt lägre kostnader än vad styrelsen föreslagit. Ämbetsverket ville för sin del förorda, att för ändamålet ett belopp av högst 3,000 kronor beräknades å anslagsposten till grundavlöningar till icke-ordinarie befattningshavare för avlöande av en särskild nattvakt.

Ämbetsverket finge föreslå, att följande poster upptoges till något reducerade belopp, nämligen publikationstryck till 2,000 kronor, försöksutrustning till 65,000 kronor, arbetarpersonal till 50,000 kronor, apparatutrustning till 13,500 kronor, underhåll av maskiner och apparater till 4,000 kronor samt slutligen frakter och transporter till 2,500 kronor. Med avseende å övriga i framställningen under omkostnadsstaten upptagna anslagsposter ansåge sig ämbetsverket med hänsyn till de osäkra bedömningsgrunderna icke böra förorda nedsättning av de beräknade beloppen. I förhållande till anstaltsstyrelsens förslag innebure de förordade reduceringarna en nedsättning av anslaget med 31,300 kronor. Då därjämte den föreslagna kostnaden för nattvakt 7,000 kronor enligt vad statskontoret förordat icke borde inräknas i anslaget, torde anslaget ifråga för nästkommande budgetår kunna beräknas till $(251,000 - 31,300 - 7,000 =) 212,700$ kronor.

Flygtekniska försöksanstaltens uppgift är i nuvarande läge särskilt betydelsefull. Någon begränsning av medelsanvisningen på bekostnad av effektiviteten lär ej kunna ifrågakomma. Vad angår kostnaderna för försöksutrustning och arbetarpersonal samt frakter och transporter äro dessa direkt beroende av omfattningen av det arbete, som kommer att åvila anstal-

*Departements-
chefen.*

ten. På grund av svårigheten att utan närmare erfarenhet beräkna dessa kostnader finner jag ej anledning att härutinnan frångå styrelsens förslag i vidare mån än att anslagsposten till försöksutrustning föreslås nedsatt till 75,000 kronor. I fråga om posterna till publikationstryck, apparatutrustning samt underhåll av maskiner och apparater biträder jag statskontorets förslag om begränsning av dessa poster till respektive 2,000, 13,500 och 4,000 kronor.

Med hänsyn till vikten av tillförlitlig bevakning under den tid av dygnet, då arbete vid anstalten ej pågår eller i regel från klockan 5 e. m. till klockan 7 f. m., tillstyrker jag, att för anordnande under denna tid av bevakning av anstaltens lokaler må avses det av styrelsen föreslagna beloppet 7,000 kronor. Beloppet är enligt vad jag inhämtat beräknat med ledning av från vederbörligt håll införskaffade kostnadsuppgifter. Kostnaderna i fråga torde, då de närmast synas hänförliga till expenser, på sätt styrelsen föreslagit böra bestridas från omkostnadsanslagets expenspost.

I övrigt tillstyrker jag anvisande av de av styrelsen föreslagna beloppen.

Omkostnadsanslaget torde i anslutning härtill böra beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,600	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	47,900	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000	
5. Övriga utgifter:			
a. Försöksutrustning, <i>förslagsvis</i>	kronor	75,000	
b. Arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	»	60,000	
c. Apparatutrustning, <i>förslagsvis</i>	»	13,500	
d. Underhåll av maskiner och apparater, <i>förslagsvis</i>	»	4,000	
e. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500	
f. Frakter och transporter, <i>förslagsvis</i> ..	»	3,000	
g. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i> ..	»	1,000	
h. Drifts- och underhållskostnader för personbil, <i>förslagsvis</i>	»	2,000	
i. Underhåll av flygmateriel, <i>förslagsvis</i> ..	»	7,500	
j. Hangarhyra och flygfältsavgifter, <i>förslagsvis</i>	»	1,700	
k. Motorbränsle, <i>förslagsvis</i>	»	7,500	
l. Materialforskning vid andra laboratorier, <i>förslagsvis</i>	»	10,000	» 187,700
			Summa kronor 240,200.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 240,200.

[31.] 8. **Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning m. m., reservationsanslag.** På sätt närmare framgår av det vid propositionen nr 56 till 1938 års riksdag fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden den 21 januari 1938 beräknades kostnaderna för utrustning m. m. av en flygteknisk försöksanstalt till 903,500 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar hava av de sålunda för ifrågavarande ändamål beräknade medlen anvisats *dels* av 1938 års riksdag ett reservationsanslag av 150,000 kronor, *dels* av 1939 års lagtima riksdag ett dylikt anslag av 575,000 kronor, *dels ock* av 1939 års urtima riksdag ytterligare ett dylikt anslag av 146,000 kronor. Till utrustning m. m. av flygtekniska försöksanstalten har av riksdagen alltså anvisats sammanlagt 871,000 kronor. Sistnämnda belopp har framkommit sålunda, att den ursprungligen beräknade kostnadssumman 903,500 kronor *dels* minskats med 72,500 kronor för en projekterad anläggning för hållfasthetsprovning av propellrar, vilken anläggning ansetts icke böra för närvarande komma till utförande, *dels ock* ökats med 40,000 kronor för oförutsedda utgifter.

I skrivelse den 11 september 1940 har *byggnadskommittén för flygtekniska försöksanstalten* anfört, att de av riksdagen anvisade medlen med hänsyn framförallt till inträffade prisstegringar icke komme att förslå till täckande av kostnaderna för anstaltens utrustning. I nuvarande läge vore det emellertid omöjligt att bedöma, i vilken utsträckning ytterligare medelsanvisning erfordrades. Kommittén räknade dock preliminärt med ett belopp av 200,000 kronor.

Enligt vad jag inhämtat från byggnadskommittén för den flygtekniska försöksanstalten torde några slutgiltiga beräkningar rörande de ytterligare erforderliga kostnaderna för anstaltens utrustning m. m. icke kunna föreligga tidigare än under slutet av januari 1941. Jag tillstyrker att, i avbidan härå, medel till det av byggnadskommittén preliminärt uppskattade beloppet för ändamålet beräknas i förslaget till riksstat för budgetåret 1941/42.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning m. m.* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *reservationsanslag* av . . kronor 200,000.

Departement-
chefen.

[32.] 9. Statens hantverksinstitut: *Avlöningar, förslagsanslag*. Till bestridande av statens hantverksinstituts avlöningskostnader under innevarande budgetår är anvisat ett förslagsanslag å 110,100 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för statens hantverksinstitut:

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 föreståndare	C 6
1 kontorist	A 9
1 portvakt, tillika eldare	A 5
1 kontorsbiträde	A 4.

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för statens hantverksinstitut har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	24,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	36,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	45,900
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	2,500

Summa förslagsanslag kronor 110,100.

Jämlikt meddelad föreskrift skall portvakten och eldaren för bostad jämte lyse och värme i institutsbyggnaden erlagga ersättning med 600 kronor för år.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag föreskrivit, att den i staten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skall disponeras på följande sätt:

Arvode till en verkstadschef	kronor	10,500
Arvode till en elektroingenjör	»	6,600
Arvode till en målerikemist under tre fjärdedelar av budgetåret	»	4,950
Arvoden å 5,400 kronor till två verkmästare	»	10,800
Arvode till en verkmästare under halva budgetåret	»	2,700
Arvode till en sekreterare	»	600

Dyrtidstillägg utgår icke å dessa arvoden.

Enligt meddelad föreskrift skola beträffande verkstadschefen, elektroingenjören, målerikemisten och verkmästarna bestämmelserna i 10—17 §§, 19 § samt 20 § 1 mom. 1 st. civila icke-ordinariereglementet i tillämpliga delar

lända till efterrättelse, därvid de skola anses tillhöra verkstadschefen lönegrad Eo 26 (löneklass 25), elektroingenjören och målerikemisten lönegrad Eo 19 (löneklass 18) samt verkmästarna lönegrad Eo 16 (löneklass 15).

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t vidare föreskrivit, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må tagas i anspråk dels för avlöning av ett extra laboratoriebiträde, lönegrad Eo 6, och ett extra kontorsbiträde, lönegrad Eo 4, dels till ett belopp av 10,000 kronor för avlöningar åt tillfälliga biträden, dels ock till ett belopp av 30,000 kronor till ersättning åt speciallärare vid institutets kurs- och föreläsningsverksamhet.

Enligt av 1936 års hantverkssakkunniga och styrelsen för statens hantverksinstitut upprättade personalstater avsågos ytterligare följande befattningshavare böra anställas vid institutet, nämligen en laboratorieföreståndare, en snickeritekniker och en verkmästare. Med hänsyn till att institutet icke beräknades kunna träda i full verksamhet under budgetåret 1940/41 behövde medel för dessa befattningar icke anvisas å staten för sagda budgetår.

I skrivelse den 3 oktober 1940 har *styrelsen för statens hantverksinstitut* beräknat medelsbehovet under nästkommande budgetår för bestridande av institutets avlöningskostnader till 156,900 kronor, därav för avlöningar till ordinarie tjänstemän 40,000 kronor, för arvoden och särskilda ersättningar 11,400 kronor, för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 94,000 kronor och för rörligt tillägg 11,500 kronor. Till motivering av sitt förslag anför styrelsen i huvudsak följande:

Vad anginge *anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän* finge styrelsen återupprepa sitt i skrivelse den 5 oktober 1939 angående anslag till bestridande av institutets avlöningskostnader under innevarande budgetår framlagda förslag om uppförande å ordinarie stat av verkstadschefen och en av verkmästarna med placering i lönegrad A 26 respektive i lönegrad A 16. Avlöningskostnaderna för ifrågavarande båda befattningshavare uppginge till i runt tal 14,700 kronor. Med inräknande av ett belopp av förslagsvis 800 kronor för vikariatsersättningar borde denna post alltså upptagas till $(24,500 + 14,700 + 800 =)$ 40,000 kronor.

Beträffande *anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar* föresloge styrelsen, att endast två verkmästare samt sekreteraren skulle avlönas från denna post. Kostnaderna utgjorde sammanlagt $(5,400 + 5,400 + 600 =)$ 11,400 kronor.

Den i nuvarande *anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* ingående posten till grundavlöningar vore beräknad till 45,900 kronor, därav avsetts 5,900 kronor för extra ordinarie tjänstemän (ett laboratoriebiträde i Eo 6 och ett kontorsbiträde i Eo 4), 10,000 kronor för tillfälliga biträden och 30,000 kronor för speciallärare vid institutets kursverksamhet. Styrelsen finge nu föreslå, att såsom extra ordinarie tjänstemän måtte anställas ytterligare följande befattningshavare, nämligen en laboratorieföreståndare med placering i Eo 26, en elektroingenjör, en målerikemist och en snickeritekniker, samtliga med placering i Eo 19, och en verkmästare med placering i Eo 16. För avlöningar till extra ordinarie tjänstemän borde alltså beräknas ett belopp av $(5,900 + 8,916 + 6,036 + 6,036 + 6,036 + 5,046 =)$

i runt tal 38,000 kronor. — För tillfälliga biträden ansågo styrelsen erforderligt ett belopp av 13,000 kronor. — I fråga om ersättningarna till speciallärare beräknade styrelsen att under nästa budgetår kunna anordna kurser till ett antal av 60. Varje kurs beräknades i medeltal draga en tid av 11 dagar à 7 timmar per dag, utgörande sammanlagt för varje kurs cirka 77 timmar. Den fast anställda och tillfälliga personalen vid institutet borde kunna anlitas som lärare vid kurserna till en utsträckning, som motsvarade 35 procent av den för kurserna beräknade tiden. Andra lärarkrafter måste då anlitas för den övriga kurstiden eller under cirka 50 timmar för varje kurs med ett arvode av i medeltal 20 kronor per timme. Arvoden av denna storleksordning vore nödvändiga, då undervisningen bedreves av sådana specialister, som genom sin dagliga gärning vore tvingade att följa med teknikens utveckling. Dessa föreläste ofta endast enstaka timmar och lägre eller högre arvoden utginge beroende på antalet timmar m. fl. omständigheter. För det kommande arbetsåret beräknades ett belopp av 42,000 kronor vara erforderligt för ersättningar åt speciallärare vid kursverksamheten. Därvid hade på inkomstsidan beräknats kursavgifter med i genomsnitt 30 kronor per kursdeltagare eller $(30 \times 900 =)$ 27,000 kronor. — Vidare borde beräknas 400 kronor för övertidsersättningar och 600 kronor såsom gottgörelse åt portvakten för tillsyn över institutets lokaler.

För avlöningar till övrig icke-ordinarie personal borde alltså upptagas ett sammanlagt belopp av $(38,000 + 13,000 + 42,000 + 400 + 600 =)$ 94,000 kronor.

Rörligt tillägg vore beräknat efter nu gällande grunder å en sammanlagd avlöningssumma för ordinarie och extra ordinarie tjänstemän av cirka 76,000 kronor och förslagsvis upptaget med 11,500 kronor.

Över styrelsens för statens hantverksinstitut ifrågavarande förslag har *statskontoret* den 12 oktober 1940 avgivit infordrat utlåtande samt därvid anfört följande:

Såsom framginge av statsverkspropositionen till 1940 års lagtima riksdag (bil. X ht. sid. 60), hade chefen för handelsdepartementet i fråga om anslag till statens hantverksinstitut uttalat, att det, då det gällde en verksamhet av förevarande slag, syntes riktigast, att, innan närmare praktisk erfarenhet vunnits, befattningshavarna icke bereddes sådan anställning, att genomförandet av eventuella förändringar i personaluppsättningen sedermera bleve förenat med svårigheter. I den mån fråga icke vore om lägre befattningar, vilka ägde direkt motsvarighet inom andra områden av statsförvaltningen, syntes den lämpliga anställningsformen därför tillsvidare vara förordnande mot årsarvode. Befattningarna såsom verkstadschef, laboratorieföreståndare, elektrotekniker, målerikemist, snickeritekniker och verkmästare borde således, ytttrade departementschefen, tillsvidare avlönas medelst arvoden. Beträffande arvodenas storlek hade departementschefen icke funnit anledning frågå 1936 års hantverkssakkunnigas förslag. Vad departementschefen sålunda anförde hade icke förblett någon erinran från Kungl. Maj:ts och riksdagens sida.

Under återopande härav finge ämbetsverket uttala, att ämbetsverket redan av denna anledning nödgades avstyrka bifall till nu föreslagen omändring av arvodestjänster till ordinarie eller extra ordinarie befattningar. I detta sammanhang finge även erinras om den för närvarande pågående tjänsteförteckningsrevisionen. Däremot ville ämbetsverket icke motsätta sig, att medel för nästkommande budgetår beräknades för utökning av personalen med en

laboratorieföreståndare, en snickeritekniker och en verkmästare. Icke heller ansåge sig ämbetsverket med hänsyn till berörda sakkunnigas förslag böra framställa erinran emot att för tillfälliga biträden äskades ett med 3,000 kronor till 13,000 kronor förhöjt belopp.

Av de sakkunnigas utredning framginge, att hantverksinstitutet i första hand skulle utgöra en undervisningsanstalt, vid vilken hantverkets utövare kunde få del av gjorda erfarenheter och rön inom respektive yrken och skaffa sig ökade yrkeskunskaper. Vid sidan härav skulle emellertid institutet jämväl vara ett tekniskt rådgivande organ för hantverk och småindustri. Detta hade ock kommit till uttryck i den för institutet fastställda instruktionen (S. F. S. nr 378/1940).

Då således, såvitt statskontoret kunde finna, utbildningsverksamheten synetes hava givits företräde framför institutets övriga uppgifter, torde det få anses uppenbart, att befattningshavarnas tjänstgöringsskyldighet till större delen borde fullgöras i form av undervisning vid de av institutet anordnade kurserna. Det förefölle ämbetsverket, att undervisning under i genomsnitt minst 65 procent av kurs tiden borde kunna beräknas bli va fullgjord av den fast anställda eller tillfälliga personalen. Speciallärare skulle vid sådant förhållande erfordras under allenast 27 timmar vid varje kurs, och kostnaderna härför uppgå till $(27 \times 20 =)$ 540 kronor per kurs. För 60 kurser skulle således åtgå sammanlagt högst 32,400 kronor. Med hänsyn härtill kunde ämbetsverket icke tillstyrka någon ökning i förhållande till löpande budgetår av de för kursverksamheten beviljade medlen, 30,000 kronor.

Befattningshavarnas vid statens hantverksinstitut avlönings- och tjänsteställning var föregående år föremål för ingående prövning från statsmakternas sida. I likhet med statskontoret kan jag icke tillstyrka, att något avsteg nu göres från de principer, som därvid godtogos. Å ordinarie stat torde sålunda jämväl under nästkommande budgetår böra uppföras allenast följande befattningshavare, nämligen en föreståndare eller direktör i C 6, en kontorist i A 9, en portvakt, tillika eldare, i A 5 och ett kontorsbiträde i A 4. För avlöning till ordinarie tjänstemän torde vid bifall härtill enligt de nya grunderna för avlöningsstaternas beräkning böra avses ett belopp av i runt tal 23,500 kronor.

Styrelsens förslag om anställande från och med nästa budgetår av ytterligare följande befattningshavare, nämligen en laboratorieföreståndare, en snickeritekniker och en verkmästare, ansluter sig till statsmakternas tidigare beslut rörande antalet befattningshavare vid institutet. Jag tillstyrker förslaget i denna del liksom även att ersättningen till målerikemisten och en verkmästare, vilken ersättning för närvarande beräknats för allenast del av budgetåret, från och med den 1 juli 1941 beräknas för helt budgetår. Till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde i överensstämmelse med vad nu anförts böra för nästa budgetår upptagas följande belopp, nämligen för en verkstadschef 10,500 kronor, en laboratorieföreståndare 7,500 kronor, en elektroingenjör 6,600 kronor, en målerikemist och en snickeritekniker vardera likaledes 6,600 kronor, var och en av fyra verkmästare 5,400 kronor samt sekreterare 600 kronor. Nu ifrågavarande anslagspost skulle alltså sluta å ett belopp av 60,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Vad angår övrig icke-ordinarie personal torde liksom under innevarande budgetår medel böra upptagas för avlöning av ett extra ordinarie laboratoriebiträde i Eo 6 och ett extra ordinarie kontorsbiträde i Eo 4. Härför erfordras ett belopp av i runt tal 5,900 kronor. Vidare tillstyrker jag, att för tillfälliga biträden, övertidsersättningar m. m. avses tillhopa 13,000 kronor. Beträffande frågan om ersättning till speciallärare måste till en början erinras därom, att hantverksinstitutets kursverksamhet avser att bibringa ökad utbildning åt redan tidigare utbildade, kunniga yrkesmän. Med hänsyn till det stora antalet olika slag av kurser, som ifrågakomma vid institutet, samt den speciella högre fackkunskap, som erfordras för undervisningen vid de särskilda kurserna, torde det icke kunna undvikas, att speciallärare måste anlitas i tämligen stor utsträckning. Med anledning härav och i betraktande av kursverksamhetens betydelse icke minst under nuvarande förhållanden, vilka ställa hantverket och småindustrien inför nya och svåra yrkesuppgifter, kan jag ej förorda så stark begränsning av det av styrelsen föreslagna, för speciallärare avsedda anslagsbeloppet, som statskontoret föreslagit. För egen del vill jag tillstyrka, att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår beräknas till 35,000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal skulle alltså beräknas till $(5,900 + 13,000 + 35,000 =) 53,900$ kronor eller i avrundat tal 54,000 kronor.

För rörligt tillägg torde erfordras ett belopp av 4,500 kronor.

Avlöningsanslaget för statens hantverksinstitut skulle alltså för nästa budgetår belöpa sig å sammanlagt $(23,500 + 60,000 + 54,000 + 4,500 =) 142,000$ kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	23,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	60,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	54,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	4,500

Summa förslagsanslag kronor 142,000;

dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 142,000.

[33.] 10. Statens hantverksinstitut: Omkostnader, förslagsanslag. För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 28,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1940 fastställda omkostnadsstaten för statens hantverksinstitut har följande utseende:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	3,000	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	31,000	
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1,000	
4. Övriga utgifter:			
a. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,000	
b. Undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	10,000	
c. Underhåll av verkstäder m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3,000	
d. Hyra, <i>förslagsvis</i>	»	10,000	» 25,000
		Summa kronor	60,000

Särskilda uppbördsmedel:

Kursavgifter	kronor	27,000	
Inkomster å informationsverksamhet	»	5,000	kronor 32,000
		Nettoutgift kronor	28,000.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, elektrisk ström och vatten förslagsvis 15,000 kronor samt för övriga expenser högst 16,000 kronor, dels ock att till bibliotek, till undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. samt till underhåll av verkstäder m. m. må användas högst respektive 2,000 kronor, 10,000 kronor och 3,000 kronor.

I sin skrivelse den 3 oktober 1940 har *styrelsen för statens hantverksinstitut* beräknat institutets omkostnader under budgetåret 1941/42 till 66,500 kronor, därav 500 kronor till sjukvård m. m., 3,000 kronor till reseersättningar, 40,000 kronor till expenser, 3,000 kronor till publikationstryck och 20,000 kronor till övriga utgifter. Av sistnämnda belopp beräknas 3,000 kronor till bibliotek, 12,000 kronor till undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. samt 5,000 kronor till underhåll av verkstäder m. m. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av styrelsen beräknade till enahanda belopp som i gällande omkostnadsstat eller sammanlagt till 32,000 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 34,500 kronor.

Till motivering av förslaget anför styrelsen i huvudsak följande:

Sjukvård m. m. Då inga tillgängliga belastningsuppgifter funnes till ledning vid beräkningen, vore denna anslagspost svår att angiva. Styrelsen beräknade för dessa omkostnader förslagsvis ett belopp av 500 kronor.

Reseersättningar. Styrelsen finge hemställa, att anslaget till reseersättningar måtte upptagas till samma belopp som under innevarande budgetår eller 3,000 kronor.

Expenser. Under nuvarande förhållanden ställde sig beräkningen av *bränslekostnaden* mycket vanskelig. Styrelsen finge emellertid hemställa, att kostnaderna för bränsle m. m. måtte beräknas till 20,000 kronor. — *Beträffande övriga expenskostnader* finge styrelsen, under hänvisning till sin skrivelse år 1939 angående förslag till utgiftsstat för institutet under innevarande budgetår, hemställa att för detta ändamål måtte beräknas förslagsvis 20,000 kronor.

Publikationstryck. Denna post vore i gällande stat upptagen till 1,000 kronor. För publikationstryck erfordrades större anslag för budgetåret 1941/42, då det bleve en viktig uppgift för institutet att sprida kännedom om institutets verksamhet genom utgivande av handledningar, handböcker, meddelanden och cirkulär. I avvaktan på statens övertagande av det gamla hantverksinstitutets verksamhet hade särskilt utgivandet av yrkestekniska anvisningar (yrkeshandböcker) vilat. Styrelsen finge därför hemställa, att för publikationstryck måtte beräknas förslagsvis 3,000 kronor.

Biblioteket måste tillföras ny litteratur inom de olika yrkena, varför kravet på bibliotekskassan komme att bli ganska kännbart. Flera tidskrifter, även utländska, måste hållas. Vissa tekniska uppslagsverk och teknisk litteratur måste även hållas, och den snabba utvecklingen på teknikens område medförde krav på nyanskaffningar av nya upplagor. Såsom i 1939 års *petita* framhållits fordrade ett förstklassigt kvalitetsarbete, att institutet vaket följde utvecklingen av hantverk och arbetsmetoder. En ökning av anslagsposten för biblioteket från 2,000 till 3,000 kronor vore därför nödvändig.

Beträffande undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. måste utgifterna för dessa poster beräknas något högre än för innevarande budgetår, då institutets kursverksamhet utvecklades under kommande budgetår. Styrelsen föreslog därför en förhöjning från 10,000 kronor till 12,000 kronor.

Utgifterna för *underhåll av verkstäder och laboratorier* torde kunna beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 3,000 kronor. Under denna utgiftspost måste emellertid för kommande budgetår även upptagas ett belopp för *underhåll av tomten*, skötsel och vattning av gräsmattor m. m. med förslagsvis 2,000 kronor. För underhåll av verkstäder m. m. borde därför beräknas 5,000 kronor.

Vad de *särskilda uppbördsmedlen* anginge torde *inkomster av publikationstryck* även under kommande budgetår bli små, varför något särskilt belopp icke upptoges för publikationer på omkostnadsstatens inkomstsida.

Vad *beträffade inkomster av kursavgifter* torde man kunna räkna med samma belopp som det i innevarande års stat angivna eller 27,000 kronor. *Informationsverksamheten* hade under innevarande budgetår beräknats ge en inkomst av 5,000 kronor. Oaktat det syntes ovisst, huruvida sistnämnda belopp under nuvarande förhållanden kunde beräknas inflyta, hade styrelsen för kommande budgetår upptagit samma belopp.

Styrelsen hemställde därför, att inkomstlades upptoges till sammanlagt 32,000 kronor.

Omfattningen av institutets *informations- och försöksverksamhet* hade styrelsen för närvarande svårt att bedöma. Det torde med sannolikhet kunna förutsägas, att denna verksamhet under innevarande budgetår icke komme att tillföra institutet några avsevärda inkomster. Denna verksamhets fortsatta utbyggande vore närmast beroende av institutets blivande utveckling och i vilken omfattning allmänheten finge kännedom om denna gren av institutets verksamhet. Styrelsen räknade emellertid med att i fortsättningen försöksverksamhet och undersökningar kunde bli erforderliga i större omfattning och att institutet framdeles kunde erhålla en större mängd tillfälliga uppdrag, vilka betalades av uppdragsgivaren. Erfarenheterna från andra statliga anstalter, som bedreve sådan verksamhet såsom t. ex. statens provningsanstalt för industriens räkning och statens väginstitut för vägväsendets räkning, visade att sådana tillfälliga uppdrag medförde tillfälliga omkostnader utöver de i omkostnadsstaten upptagna beloppen, vilka beräknades för institutets ordinarie arbeten och icke avsåge sådana större tillfälliga arbeten. Sålunda kunde beräknas, att ökade utgifter framdeles tarvades för resekostnader, material m. m., varför institutet borde medgivas rätt att för sådant ändamål göra utgifter, vilka betalades av uppdragsgivaren. För sådana större undersökningar kunde även erfordras anställande av tillfälliga biträden, helt avlönade på uppdragsgivarens bekostnad. Anslag för dessa ändamål borde vara förslagsanslag.

Institutet borde sålunda medgivas rätt att, när så visade sig oundgängligen nödvändigt, taga i anspråk erforderliga belopp utöver de i staten anvisade för sådana särskilda uppdrag, vilka icke vore att hänföra till det löpande arbetet eller andra ordinarie arbeten. Dessa överskjutande belopp skulle därvid givetvis alltid komma att motsvaras av ersättningar inlevererade från vederbörande uppdragsgivare.

I sitt förenämnda utlåtande den 12 oktober 1940 har *statskontoret* i nu omhandlade del anfört följande:

Statskontoret funne icke anledning till erinran mot den å delposten bränsle, lyse och vatten begärda medelsökningen, 5,000 kronor. Å delposten till övriga expenser ansåge sig ämbetsverket däremot icke kunna förorda större höjning än 1,500 kronor till 17,500 kronor. Av detta belopp torde böra bestridas jämväl kostnader för underhåll av tomten, därest icke ombesörjandet härav ansåges böra ankomma på byggnadsstyrelsen.

I betraktande av vikten av att resultaten av institutets verksamhet komme till allmän kännedom ville ämbetsverket icke motsätta sig en höjning till 2,000 kronor av de för publikationstryck avsedda medlen.

På grund av kursverksamhetens utveckling syntes intet vara att invända mot att för undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. ett med 2,000 kronor till 12,000 kronor ökat belopp ställdes till institutets förfogande. Däremot kunde ämbetsverket i nuvarande läge icke tillstyrka den begärda ökningen å posten till bibliotek, vilken således torde böra upptagas med 2,000 kronor.

Enligt vad statskontoret under hand inhämtat hade för hittills vid institutet anordnade kurser fastställts en avgift av 50 kronor per kursdeltagare. Med hänsyn härtill torde under rubriken särskilda uppbördsmedel böra uppföras kursavgifter efter ett kursantal av 60 med 15 deltagare i varje kurs med ett belopp av $(60 \times 15 \times 50 =)$ 45,000 kronor.

Vad i framställningen anförts i fråga om rätt för institutet att för informations- och försöksverksamheten göra utgifter utöver de i omkostnadsstaten upptagna beloppen föranledde ämbetsverket att bringa i erinran Kungl.

Maj:ts beslut den 5 maj 1939 beträffande statens väginstitut, varigenom sagda institut medgivits rätt att för bestridande av utgifter för tillfälliga uppdrag, för vilka uppdragsgivare erlade full ersättning, överskrida vissa av de i omkostnadsstaten ingående posterna. Ämbetsverket funne icke anledning till erinran mot att liknande beslut meddelades beträffande hantverksinstitutet. Utgifter av sådant slag borde å varje post bokföras under särskild rubrik.

Departements-
chefen.

Mot styrelsens beräkning av kostnaderna för sjukvård m. m., 500 kronor, torde ej vara anledning till erinran. För reseersättningar torde vidare, i överensstämmelse med styrelsens förslag böra upptagas ett oförändrat belopp av 3,000 kronor. Ej heller har jag något att erinra mot det av styrelsen för bränsle, elektrisk ström och vatten för nästa budgetår beräknade beloppet 20,000 kronor, eller 5,000 kronor mer än för innevarande budgetår. I fråga om övriga expenser anser jag mig böra följa statskontorets förslag att medelsanvisningen för ändamålet bestämmas till 17,500 kronor, vilket innebär en höjning med 1,500 kronor jämfört med innevarande budgetårs anslag. Liksom statskontoret förutsätter jag härvid, att från denna post skola bestridas jämväl kostnader för underhåll av tomten i den mån dessa icke åvila byggnadsstyrelsen och således komma att belasta statens allmänna fastighetsfonds stat. Anslagsposten till publikationstryck torde på sätt statskontoret tillstyrkt få höjas från 1,000 till 2,000 kronor.

Beträffande övriga utgifter synes för bibliotek få under nästa budgetår avses oförändrat anslag eller 2,000 kronor. För undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. tillstyrker jag i likhet med statskontoret en höjning från 10,000 till 12,000 kronor. I fråga om posten underhåll av verkstäder m. m. förordas oförändrat belopp 3,000 kronor.

Vad angår hantverksinstitutets inkomster av kursverksamheten växla kursavgifterna från belopp mellan 15 kronor och 50 kronor. I medeltal torde därför icke böra räknas med högre avgift än styrelsen gjort eller 30 kronor. För 60 kurser med 15 elever per kurs skulle de sammanlagda kursavgifterna alltså uppgå till det av styrelsen angivna beloppet 27,000 kronor. Mot styrelsens beräkning av inkomsterna å informationsverksamheten, 5,000 kronor, har jag ej någon erinran.

Beträffande slutligen frågan om rätt för hantverksinstitutet att för fullgörande av särskilda uppdrag i vissa fall ikläda sig utgifter, utöver de i omkostnadsstaten beräknade, torde, såsom statskontoret anför, Kungl. Maj:t kunna efter framställning medgiva institutet dylik befogenhet under villkor, att full ersättning för ifrågavarande utgifter betalas av uppdragsgivaren.

Enligt vad jag här anför skulle hantverksinstitutets omkostnadsstat för nästa budgetår få följande utseende:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	3,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	37,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000

5. Övriga utgifter:

a. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,000	
b. Undervisningsmateriel och förbruknings- ningsartiklar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	12,000	
c. Underhåll av verkstäder m. m., <i>för- slagsvis</i>	»	3,000	kronor 17,000
			Summa kronor 60,000

Särskilda uppbördsmedel:

Kursavgifter	kronor	27,000	
Inkomster å informationsverksamhet	»	5,000	kronor 32,000
			Nettoutgift kronor 28,000.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut*: *Omkostnader* för bud-
getåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 28,000.

[34.] 11. Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m., *reservationsanslag*. För ifrågavarande ändamål har riksdagen under en följd av år anvisat anslag. Anslaget har utgjort för vart och ett av budgetåren 1933/34—1938/39 85,000 kronor och för budgetåret 1939/40 90,000 kronor. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 100,000 kronor.

Utöver detta anslag har riksdagen till undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens län anvisat för budgetåret 1934/35 485,000 kronor, för budgetåret 1935/36 360,000 kronor, för budgetåret 1936/37 400,000 kronor, för budgetåret 1937/38 310,000 kronor, för budgetåret 1938/39 350,000 kronor, för budgetåret 1939/40 448,000 kronor och för budgetåret 1940/41 534,000 kronor, samtliga belopp såsom reservationsanslag.

Anslaget till undersöknings- och försvarsarbeten åsyftar att genom malmletning främja upptäckten av nya mineralfyndigheter. Anslaget till undersöknings- och förberedande gruvarbeten avser att bereda medel för möjliggörande av närmare undersökning av malmtillgångar m. m. i redan upptäckta fyndigheter.

I skrivelse den 19 oktober 1940 har *Sveriges geologiska undersökning* hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärd för anvisande för budgetåret 1941/42 av dels ett reservationsanslag å 100,000 kronor för undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom ämbetsverkets försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m., dels ock ett dylikt anslag å 534,800 kronor för undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens och Norrbottens län.

Ämbetsverket har därvid anfört följande:

1. *Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.*

Dessa arbeten bedreves enligt fastställd arbetsplan dels inom Västerbottens län och närmast angränsande del av Norrbottens län, dels ock inom vissa statsgruvefält i Norrbottens län. På grund av ett under nu rådande förhållanden aktuellt uppslag hade även en mindre undersökning påbörjats i Murjektraken, Jokkmokks socken av sistnämnda län.

Inom Västerbottens län och den närmast angränsande delen av Norrbottens län hade arbetena huvudsakligen hittills bestått i fortsatta geologiska, magnetiska och elektriska prospekteringar. En del av dessa arbeten, särskilt de elektriska, hade försinkats genom inkallelser till militärtjänstgöring, dock torde det uppgjorda årsprogrammet kunna genomföras till budgetårets slut.

Sommarens geologiska arbeten hade föranlett ett antal nya inmutningar dels å kopparmalmsanledningar, som tillkommit inom Adak-Kuorbevareområdet, dels ock å ytterligare zink-bly-malm i fortsättningen av den förra året upptäckta Rävlidmyrans fyndighet. Dessutom hade inom Norsjö socken uppdagats en nickelmalmsanledning, vilken nu vore föremål för närmare utredning.

Inom Norrbottens län hade undersökningarbeten bedrivits inom södra delen av Liikavaara statsgruvefält genom detaljerad geologisk kartering, efterforskande efter malmblock och geofysiska mätningar. Ett betydande antal malmblock hade påträffats med delvis goda kopparhalter och även något guld. Någon fyndighet i fast klyft vore dock ännu ej här lokaliserad.

Likartade undersökningar inom det förut geologiskt nästan okända Salmivaara statsgruvefält hade hittills lett till påvisandet, dels inom själva statsgruvefältet dels något utanför detsamma, av två malminpregnerade områden med kopparkis, svavelkis, magnetkis och molybdenglans; dessutom hade geofysiskt påvisats en anmärkningsvärd tredje indikation, som av block att döma torde vara malmförande. Den närmare utredningen av dessa områden återstode, men syntes väl motiverad.

I anslutning till arbetena inom Salmivaara-området hade även gjorts en orienterande undersökning inom Svappavaara-området. Därvid hade påträffats flera anmärkningsvärda kopparmalmsblock samt utrönts, att mineraliseringen av kopparkis och molybdenglans över huvud taget vore så anmärkningsvärd, att området förtjänade detaljerad utredning.

På grund av den aktuella betydelse, som nya fynd av manganmalm inom landet skulle äga, hade i anslutning till arbetena inom Liikavaara statsgruvefält företagits en mindre undersökning inom en del av Murjektraken. Ett block av god manganmalm och flera järnmalmblock hade därvid påträffats, men det hade ännu ej lyckats att lokalisera moderklyftorna till desamma.

Omfattande analysarbeten å malmprov ävensom andra bearbetningar av fältmaterialet hade utförts.

De framkomna resultaten syntes motivera följande fortsättning av arbetena under budgetåret 1941/42, nämligen:

Detaljutredning av malmindikationerna inom Rävliiden-Hornträsk-Vindelgransele-området för eftersökande av nya fyndigheter därstädes,

detaljundersökning i samma syfte av områdena öster om Adak-Kuorbevarefältet,

undersökning av nickelmalmsanledningarna, huvudsakligen inom Norsjö socken, och

detaljutredning av ofullständigt kända malmindikationer inom Malånäsfältet.

Samtliga dessa arbeten torde få anses behövliga för att statsmakterna skulle kunna taga definitiv ställning till frågan om statens nyttiggörande av sin gruvegendom inom Västerbottens län. Dessutom torde den sommaren 1940 påbörjade utredningen från ädelmalmssynpunkt av de norrbottniska statsgruvefälten Liikavaara, Salmivaara och Svappavaara, vilken — ehuru länge insedd nödig — fått anstå i avvaktan på att den allmänna undersökningen i Västerbotten skulle närma sig sin fullbordan, böra fortsättas.

Det måste framhållas, att den starka ökningen av borrhörnmaterialiet och andra malmprov under de senare åren framtvingade en forcering av analys- och bearbetningsverksamheten mot vad tidigare varit fallet, därest slutsatser tillräckligt snabbt skulle kunna dragas av resultaten. Av denna anledning måste posterna för personalstat och allmänna omkostnader beräknas till något högre sammanlagt belopp än tidigare. Givetvis skulle under sådana förhållanden det särskilt av 1938 års gruvsakkunniga uttalade önskemålet av ett mera forcerat bedrivande av statens malmletningsverksamhet hava föranlett, att ännu större belopp än det för innevarande budgetår anvisade begärts för dessa arbeten. Geologiska undersökningen hyste emellertid den uppfattningen, att det statsfinansiella läget torde nödvändiggöra anslagets begränsning för budgetåret 1941/42 till ungefär samma belopp som för innevarande budgetår.

Då jämväl under kommande budgetår kunde tänkas uppkomma fråga om förvärv av jordägareandel till någon enligt äldre gruvstadgan inmutad malmfyndighet, föresloge ämbetsverket, att ett mindre belopp, förslagsvis 2,000 kr., reserverades för möjliggörande av sådant inköp.

Ämbetsverket beräknade medelsbehovet under detta anslag på följande sätt:

Personalstat:

Extra ordinarie tjänstemän:

1 assistent (vid bearbetningen) ..	Eo 19	kronor 6,237
1 expeditionsvakt	Eo 5	» 2,976

Extra tjänstemän:

1 assistent för geofysiska arbeten	Ex 20	» 6,012
1 assistent	Ex 15	» 4,590
		kronor 19,815

Allmänna omkostnader:

Arvoden till tillfälliga medarbetare och biträden, rese- och traktamentsersättningar, materialinköp, bergskemiska analyser m. fl. expenser, <i>förslagsvis</i>	»	32,185
Geofysiska fältarbeten, <i>förslagsvis</i>	»	26,000
Grävningar, sprängningar och borrhningar å nya indikationer, <i>förslagsvis</i>	»	20,000
Likvider för inköpta jordägareandelar, <i>förslagsvis</i>	»	2,000

Summa kronor 100,000.

Liksom tidigare år finge ämbetsverket framhålla, att under arbetenas gång kunde uppkomma behov av jämkningar i den inbördes storleken av dessa förslagsvis beräknade poster.

2. Undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens och Norrbottens län.

Vid *Adakgruvan* i Malå socken hade underjordarbetena i form av ortdrivning på 160-meters-nivån pågått samt diamantborrningar från denna utförts; dessa arbeten hade nu avslutats, sedan undersökningarna bragts därhän, att planerad brytning av gruvan kunde upptagas. Vid undersökningsarbetenas

avslutande hade ortsystemet fortfarande gått i malm och sådan hade fortsatt jämväl djupare ned så långt borringarna nått, d. v. s. till mellan 250—300 meters djup under dagytan. Slutresultatet av dessa arbeten vore alltså gynnsamt. Åtminstone 750,000 ton god kopparmalm kunde betecknas såsom känd och ytterligare tillgångar därav kunde påräknas.

Genom omfattande, ännu pågående borringar inom en vidsträckt malm-mineraliserad zon några hundra meter norr om Adakgruvan hade under året hittills uppborrats minst några hundra tusen ton malm med cirka ett par procent koppar, utvisande att även inom denna zon brytvärd kopparmalm föreläge. Det återstode att genom fortsatt undersökning utreda tillgångarnas storlek härstädes.

I *Rävlidengruvan* inom Lycksele socken påginge ortdrivning på 120 meters nivå samt diamanthorringar ifrån denna. Hittills framkomna resultat visade, att denna gruva på 120 meters nivån vore ännu bättre än högre upp. Särskilt gällde detta om kopparmalmsdelen, som nedåt avsevärt tilltog i area och även något i halt. Den silverrika zink-bly-malmen vore efter den hittills undersökta sträckan av 120 meters nivån åtminstone lika god som högre upp. De hittills under året medhunnna arbetena vid *Rävlidengruvan* hade sålunda givit goda resultat.

Detsamma gällde också om undersökningsarbetena på det förra året upptäckta *Rävlidmyrans* malmfält, beläget knappt 2 kilometer nordväst om *Rävlidengruvan*. Genom omfattande, ännu pågående, diamanthorringar torde nu större delen av detta minst 500 meter långa malmfält vara kvalitativt känd på 20—40 meters djup under bergytan. Fyndigheten innehölle huvudsakligen en silverrik zink-bly-malm med en mindre halt av koppar. De hittills påvisade metallmängderna vore av samma storleksordning som *Rävlidengruvas* på ungefär motsvarande nivåer.

Djupborringar vid *Bjurforsfältet* hade bedrivits och pågingo fortfarande. Malmmineralisering av samma typ som den högre upp vid *Bjurfors* kopparmalm rådande hade påträffats men däremot ännu icke någon brytvärd malm.

Efter avslutandet av pågående arbeten på uppförandet av nödiga byggnader vid *Rävlidmyrans* malmfält samt framdragandet av elektrisk kraftledning dit komme schaktsänkning till 80 meters djup att omedelbart börja. Detta schakt beräknades vid innevarande budgetårs slut vara färdigt samt ortdrivningen påbörjad. Då malmen vore minst 500 meter lång och förutom huvudfältorten även mindre orter måste drivas, torde med säkerhet därefter minst hela budgetåret 1941/42 komma att krävas för fullbordandet av underjordssystemet på 80 metersnivån. Liksom vid de tidigare undersökta fälten behövde omfattande diamanthorringar företagas ifrån ortsystemet.

Omkostnaderna för ifrågavarande arbeten under det nya budgetåret beräknades på följande sätt:

Arbetslöner	kronor	86,000
Material	»	84,000
Summa kronor		170,000.

Med detta arbete beräknades minst 20 man sysselsatta under hela året.

Diamanthorringar föresloges skola utföras inom det ganska vidsträckt *Kuorbevarfältet*. Erfarenheterna från djupundersökningarna inom *Adakgruvan* visade dock, att det på grund av malmens förekomstsätt inom detta fält icke bleve möjligt att enbart genom sådana borringar ernå den kunskap om malmförningen på djupet, som erfordrades för bedömande av fältets utnyttjande i stort. Då en sådan kännedom likväl torde få sägas vara mycket viktig, ville ämbetsverket föreslå, att en underjordsundersökning finge utföras

på ett lämpligt ställe längre bort från Adakgruvan, som beräknades vara fixerat till nästa budgetårs början. Omkostnaden för detta arbete beräknades på följande sätt:

Anläggning med väg, byggnader och maskiner, <i>förslagsvis</i>	kronor	65,000
Arbetslöner för schakthanläggning och ortdrivning, <i>förslagsvis</i>	»	75,000
Material, <i>förslagsvis</i>	»	70,000
Summa kronor		210,000.

Med detta arbete beräknades cirka 23 arbetare vara sysselsatta under budgetåret.

Slutligen krävdes, såsom nämnts, under alla omständigheter omfattande diamanthorningar å de viktigare icke djupundersökta malmanledningarna inom *Kuorbevaréfältet* och *Rävlidenmyran—Hornträskområdet* ävensom inom de ännu ej slututredda fyndigheterna å *Malånäsfältet*. Dessa borningar inom Västerbottens län föresloges till utförande för en beräknad kostnad av 115,000 kronor. Dessutom föresloges ett belopp av förslagsvis 15,000 kronor för utredning av de under sommaren 1940 påvisade kopparmalmsfyndigheterna inom *Salmivaara statsgruvefält*. Sistnämnda borningar vore viktiga för bedömande av detta fälts praktiska möjligheter. Inalles föresloges alltså diamanthorningar å kända malmförekomster för en beräknad kostnad av 130,000 kronor enligt följande beräkning:

Arbetslöner, <i>förslagsvis</i>	kronor	61,000
Material (diamanter m. m.), <i>förslagsvis</i>	»	69,000
Summa kronor		130,000.

Omkring 15 yrkeskunniga arbetare beräknades sysselsatta med dessa arbeten under året.

Avlöningarna till de för utredningarna under detta anslag särskilt anställda tjänstemännen föresloges fortsättningsvis skola utgå enligt följande stat:

Avlöning till avdelningschefen för gruvarbetena enligt Eo 28.	kronor	11,298
Arvode till en kassör	»	6,900
Arvode till en gruvfogde	»	6,600
Summa kronor		24,798.

Ämbetsverket beräknade alltså hela medelsbehovet under ifrågavarande anslag sålunda:

Fortsatta underjordsarbeten på Rävliidmyrans malmfält, <i>förslagsvis</i>	kronor	170,000
Upptagande av underjordsarbeten vid en ny gruva inom Kuorbevaréfältet, <i>förslagsvis</i>	»	210,000
Diamanthonorningar å kända malmfyndigheter, <i>förslagsvis</i>	»	130,000
Avlöningar till e. o. och extra tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	24,798
Summa kronor		534,798,

eller i avrundat tal 534,800 kronor.

Även beträffande detta anslag anhölle ämbetsverket att få vidtaga de jämkningar med avseende på de enskilda posterna, som under arbetets gång kunde visa sig påkallade.

Kommerskollegium och 1938 års gruvsakkunniga hava i infortrade utlåtanden den 9 respektive den 26 november 1940 tillstyrkt bifall till framställningen.

Kommerskollegium har därvid anförst följande:

Beträffande det förstnämnda anslaget å 100,000 kronor, som avsåge att möjliggöra fortsättningen av det sedan åtskilliga år pågående eftersökandet av malmer inom de båda nordligaste länen i ungefär oförändrad omfattning, ville kollegium endast uttala, att kännedomen om inom dessa trakter förekommande malmfyndigheter ännu icke vore tillräcklig, varför arbetena borde fortgå.

I avseende å de undersöknings- och förberedande gruvarbeten, för vilka beräknats ett anslag å 534,800 kronor, ansåge kollegium sig böra i första hand förorda djupundersökningen av Rävlidmyrans fyndighet och därjämte de föreslagna diamantborrningarna såväl inom Västerbottens som inom Norrbottens län. Då platsen för den ifrågasatta underjordsundersökningen inom Kuorbevaréfältet på längre avstånd från Adakgruvan ännu icke vore fastställd och alltså förutsättningarna för detta arbete icke vore kända, syntes det vara tveksamt, om detta redan nu borde upptagas i planen. De arbeten inom området, som skulle utföras under innevarande budgetår, kunde emellertid komma att lämna sådana upplysningar om fyndigheterna, att behovet av och platsen för djupundersökningen ifråga kunde bestämmas vid ingången av det budgetår, under vilket anslaget skulle komma till användning. Ett dröjsmål på ett år med undersökningens fortsättande vore under sådana omständigheter till allvarligt hinder för den genom 1938 års gruv-sakkunniga bedrivna utredningen. Kollegium ansåge sig därför kunna förorda, att hela det för undersöknings- och förberedande gruvarbeten föreslagna beloppet upptoges i anslagsäskandena.

1938 års gruv-sakkunniga hava anförst följande:

De sakkunniga ansåge det synnerligen önskvärt, att den av Sveriges geologiska undersökning bedrivna undersökningsverksamheten finge fortsättas, och uttalade sin särskilda tillfredsställelse med att undersökningarna utsträckts till statsgruvefälten inom Norrbottens län, så att visshet kunde vinnas, huruvida dessa verkligen hyste brytvärda fyndigheter av andra malmer än järnmalm. Det begärda anslaget å 100,000 kronor tillstyrktes därför.

Beträffande anslaget till förberedande gruvarbeten hade de sakkunniga erfarit, att detta avsåge dels djupundersökning av en strax norr om Adakgruvan befintlig indikation av malm med säkerligen brytvärd halt av koppar, dels djupundersökning av Rävlidmyrans bly-zink-silvermalm, dels ock diamantborrningar på kända malmer inom Adak-Kuorbevar- och Räv-lidenfälten. Dessa arbeten kunde sägas utgöra en slutinventering av malm-tillgångarna inom dessa malmfält och vore givetvis av största betydelse för den genom de sakkunniga bedrivna utredningen. De sakkunniga ansåge sig därför böra förorda, att jämväl det för förberedande gruvarbeten upptagna beloppet ställdes till Sveriges geologiska undersöknings förfogande.

*Departements-
chefen.*

Jag biträder Sveriges geologiska undersöknings förslag angående fortsatt bedrivande nästkommande budgetår av ifrågavarande arbeten. Med hänsyn till vad i ärendet anförts torde medel böra ställas till förfogande för möjliggörande av arbetenas utförande i den omfattning, undersökningen förordat. Mot de framlagda kostnadsberäkningarna har jag ej funnit anledning till erinran.

Anslagen torde få efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande ställas till Sveriges geologiska undersöknings förfogande. I fråga om båda anslagen torde

efter beslut av Kungl. Maj:t — i den mån så kan finnas påkallat under arbetenas gång — förskjutningar i arbetsprogrammen få ske och i samband därmed jämkningar få vidtagas i kostnadsfördelningen mellan de olika anslagsposterna.

Under nästföljande punkt ämnar jag göra hemställan om medelsanvisning till bestridande av kostnaderna för undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens och Norrbottens län. I anslutning till dessa arbetens utsträckning till sistnämnda län betingas viss ändring av anslagets nuvarande rubrik. Jag förutsätter, att å det nuvarande anslaget vid innevarande budgetårs utgång eventuellt förefintlig reservation må tillföras det nya anslaget.

Vad nu beträffar undersöknings- och försvarsarbetena m. m. hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av kronor 100,000.*

[35.] **12. Undersöknings- och förberedande gruvarbeten, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersöknings- och förberedande gruvarbeten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av kronor 534,800.*

[36.] **13. Vissa kostnader för statens gruvegendom, förslagsanslag.** För bestridande av vissa kostnader för statens gruvegendom har för budgetåret 1940/41 av riksdagen anvisats ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Anslaget är avsett *dels* till arvoden m. fl. kostnader för uppskattning av arrendeavgift jämlikt kungörelsen den 15 november 1907 (nr 96) med föreskrifter i fråga om bestämmandet å kronans sida av beloppet av den arrendeavgift, som skall erläggas för kronans jordägarandel i gruva m. m., *dels* till bestridande av kostnader för den kronans gruvegendom, som står under kommerskollegii förvaltning, *dels ock* till bestridande av Mertains och Ruotivare gruvaktiebolags förvaltningskostnader.

I skrivelse den 28 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt om vidtagande av åtgärd för beredande å 1941/42 års riksstat av ett förslagsanslag till oförändrat belopp eller 20,000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Kostnaderna hava av kollegium beräknats till följande ungefärliga belopp, nämligen

för gruvarrendenämnden	kronor	400
» försvarsavgifter	»	9,000
» gruvföreståndararvoden	»	1,200
» kollegii övriga förvaltningskostnader	»	400
» Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolag	»	9,000
Summa kronor		20,000.

Departements-
chefen.

I anslutning till vad kommerskollegium sålunda föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 20,000.

[37.] **14. Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare, förslagsanslag.** För befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare hava alltsedan år 1917 av riksdagen anvisats anslag. Dessa anslag hava avsett *dels* — och huvudsakligen — statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av lärlingar samt därmed förbundna utlärlingspenningar och statspremier, *dels ock* statsunderstöd till hantverksföreningar, anslutna till Sveriges hantverksorganisation, för utdelande av penningpremier till därav förtjänta lärlingar. För budgetåret 1940/41 har för ändamålet anvisats ett förslagsanslag av 38,000 kronor.

Bestämmelser rörande de olika formerna för statsunderstöden hava av Kungl. Maj:t fastställts den 2 november 1917. Ändringar däri hava skett den 25 oktober 1918, den 9 juli 1920, den 3 maj 1929, den 2 juni 1933 och den 22 maj 1936.

Statsunderstöden till hantverksmästare — för närvarande högst 100 för år — avse en lärotid av tre år och utgå enligt gällande bestämmelser med 400 kronor för varje lärling. Av sagda belopp utbetalas 125 kronor vid första, 100 kronor vid andra och 75 kronor vid tredje läroårets slut. Återstående belopp, 100 kronor, utbetalas sedan styrkt blivit, att lärling genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig utlärd i yrket.

Lärling, för vars utbildande mästare erhållit statsunderstöd, är, om han efter avlagt prov undfått Sveriges hantverksorganisations utlärlingsbevis, berättigad till en *utlärlingspenning* av 20 kronor. Han kan dessutom, om han i utlärlingsbeviset tillerkänts högsta vitsord för skicklighet i yrket, tilldelas *statspremium* av högst 100 kronor. Detta plägar förekomma beträffande högst en femtedel eller alltså högst ett tjugotal av de 100 lärlingar, till vilkas utbildning understöd årligen må utgå.

I fråga om planen för den praktiska utbildningens anordnande har redogörelse lämnats å sid. 139 av tionde huvudtiteln i 1932 års statsverksproposition.

Vad angår *statsunderstödet till hantverksföreningar* för utdelande av lärlingspremier, har detta, som för vart och ett av budgetåren 1936/37—1938/39 utgjort 3,000 kronor, för vardera av budgetåren 1939/40 och 1940/41 utgått med ett till 1,000 kronor nedsatt belopp.

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande för befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare under budgetåret 1941/42 av ett anslag till enahanda belopp som det för löpande budgetåret beviljade. Till stöd härför anför kollegium bland annat följande:

Antalet inkomna ansökningar och antalet utdelade lärlingsunderstöd under de tre senast förflutna budgetåren framginge av följande tabell:

	1937/38	1938/39	1939/40
Ansökningar	174	170	103
Utdelade understöd	100	100	87

Den starka nedgången under budgetåret 1939/40 vore väl att hänföra till krigsläget. Hur förhållandena skulle kunna gestalta sig framdeles och närmast vad den nu avsedda budgetperioden 1941/42 beträffade vore självfallet knappast möjligt att förutsäga.

I betraktande av lärlingsutbildningens grundläggande betydelse för hantverket torde, såsom kollegium tidigare vid skilda tillfällen närmare utvecklat, statens utlägg för den praktiska lärlingsutbildningen te sig rätt begränsade. Behovet av en nyordning av formerna för ett dylikt statens understöd — och detta gällde såväl de industriellt som de mera hantverksmässigt betonade yrkena — hade även på senare åren allt starkare framträtt. Såsom kollegium tidigare (i utlåtande den 28 februari 1939 över betänkande angående lärlingsutbildningen [stat. off. utr. 1938: 30]) framhållit, syntes dock med hithörande spörsmåls närmare övervägande böra anstå i avvaktan på tillkomsten av en gemensam ledning för yrkesutbildningen. Under nu angivna förhållanden torde understödsgrunderna för lärlingsutbildningen hos hantverksmästarna för budgetåret 1941/42 böra bibehållas oförändrade.

På grund av sista tidens starkt minskade efterfrågan och med tanke särskilt på nödvändigheten av att framdeles i möjligaste mån begränsa statsutgifterna ansåge sig kollegium böra föreslå, att årsantalet nya lärlingsunderstöd sänktes från 100 till 75. Till understöd borde då i första hand ifrågakomma sådana yrken, inom vilka lärlingsutbildningen kunde betraktas vara för mästaren ekonomiskt mera påkostande. Sådana yrken, där mästaren redan på ett mera tidigt stadium kunde tillgodogöra sig lärlingens arbetskraft, måste härvid i stället få träda tillbaka. Kollegium räknade jämväl med att under innevarande budgetår kunna begränsa årsantalet nya lärlingsunderstöd till omkring 75.

Anslagsberäkningen för nästa budgetår påverkades ej av den förordade reduktionen i antalet lärlingsunderstöd för samma budgetår. Bestämmande för anslagsbelastningen bleve nämligen antalet tidigare utdelade lärlingsunderstöd, från och med budgetåret 1938/39 eller i undantagsfall ännu tidigare. Vid sådant förhållande och då kollegium ansåge sig böra stanna vid att föreslå ett belopp av 1,000 kronor jämväl för budgetåret 1941/42 till understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier, torde man ha anledning att för sistnämnda budgetår räkna med en anslagsbelastning av i runt tal 38,000 kronor.

Departements-
chefen.

I betänkande den 10 juni 1938 angående lärlingsutbildningen inom hantverket och den mindre industrien (stat. off. utr. 1938: 30) hava 1936 års hantverkssakkunniga föreslagit en genomgripande omorganisation på ifrågavarande område. Över betänkandet hava, efter remiss, avgivits yttranden av därav berörda myndigheter och sammanslutningar. Åtskilliga invändningar mot de sakkunnigas förslag hava därvid framförts. För en tillfredsställande lösning av frågan blir måhända ytterligare utredning erforderlig. I varje fall är jag icke beredd att i frågans nuvarande läge föreslå någon nyordning av formerna för statens hithörande verksamhet.

Med den ståndpunkt, jag sålunda intager, torde, i enlighet med kommerskollegii hemställan, medel motsvarande understöd enligt nu gällande grunder för de årsgrupper lärlingar, vilkas utbildning redan pågår, böra beräknas å riksstaten för budgetåret 1941/42. Däremot torde något belopp icke böra anvisas till understöd åt hantverksföreningar för utdelning av lärlingspremier. Med hänsyn till det stora antalet hantverksföreningar och de förhållandevis ringa belopp, som under senare budgetår kunnat utgå för ändamålet, synes sistnämnda understöd sakna praktisk betydelse.

Kollegii förslag om nedsättning nästa budgetår av antalet statsunderstöd för nya lärlingar till högst 75, varigenom de framtida kostnaderna för den ifrågavarande verksamheten skulle nedbringas, anser jag mig böra biträda. Med beaktande av att antalet nya lärlingsunderstöd jämväl för innevarande budgetår av kollegium beräknas till allenast 75 och för budgetåret 1939/40 uppgick till allenast 87, torde det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag för nästa budgetår kunna uppskattas till 37,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att under budgetåret 1941/42 utdela lärlingsunderstöd, utlärlingspenningar och statspremier med tillämpning av de för budgetåret 1940/41 i detta avseende fastställda grunder och med iakttagande att nya statsunderstöd må, vart och ett å 400 kronor, beviljas för utbildning av högst 75 lärlingar,

dels ock till *Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 37,000.

[38.] **15. Befrämjande av hemslöjden, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har under en längre följd av år utgått anslag till växlande belopp. Anslaget, som senast för budgetåret 1939/40 var uppfört med 51,500 kronor, är för innevarande budgetår upptaget till 40,000 kronor. Sistnämnda anslag avses skola användas på följande sätt:

Till Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund	kronor	10,000
» Föreningen för svensk hemslöjd	»	9,000
» understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna	»	17,500
» Kungl. Maj:ts förfogande för olika hemslöjdsändamål ..	»	2,500
» bestridande av statens hemslöjdsråds verksamhet	»	1,000.

Under rubriken Befrämjande av hemslöjden inom Bohuslän har härutöver anvisats för ettvar av budgetåren 1936/37—1939/40 ett reservationsanslag å 30,000 kronor och för budgetåret 1940/41 ett dylikt anslag å 16,000 kronor.

I skrivelse den 8 november 1940 har kommerskollegium avgivit infordrat utlåtande över en av Föreningen för svensk hemslöjd hos Kungl. Maj:t gjord ansökning om ett bidrag å 9,000 kronor för föreningens verksamhet jämväl under budgetåret 1941/42. Samtidigt har kollegium utlåtitt sig över till kollegium ingivna framställningar om understöd för samma budgetår dels av Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund till förbundets allmänna verksamhet med 10,000 kronor och till de provinsiella hemslöjdsföreningarna med 17,500 kronor, dels och av Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap för befrämjande av hemslöjden inom länet med 16,000 kronor. Därjämte har kollegium överlämnat två av statens hemslöjdsråd till kollegium avgivna, den 10 oktober 1940 dagtecknade yttranden i ärendet.

Statens hemslöjdsråd har tillstyrkt bifall till de av Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund, Föreningen för svensk hemslöjd samt Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap gjorda framställningarna. Vidare förordar hemslöjdsrådet, att ett belopp av 2,500 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för olika hemslöjdsändamål samt att för hemslöjdsrådets verksamhet beräknas ett belopp å 1,000 kronor. Förutom de sålunda tillstyrkta beloppen, tillhopa 56,000 kronor, hemställer hemslöjdsrådet, att ytterligare ett belopp å 20,000 kronor beräknas för hemslöjdens främjande under nästa budgetår. Detta belopp skulle användas till utökad konsulentverksamhet i de län, där en sådan komme att visa sig särskilt behöfvig.

Kommerskollegium har framhållit, att de skäl, som kunde anföras för en ökning av statsbidragen för hemslöjdsändamål, för visso ej borde underskattas. Emellertid borde i nuvarande läge, enligt kollegii mening, ej heller de på detta område verksamma sammanslutningarna kunna undgå att få vidkännas en viss reduktion av nu utgående anslag. Kollegium ansåge sig ej kunna förorda, att man för nästkommande budgetår räknade med större anslagsbelopp till hemslöjden än 50,000 kronor. Därvid har kollegium — under framhållande att tillräckliga skäl i längden knappast förefunnes för Bohusläns bibehållande vid dess nuvarande säregna undantagsställning — föreslagit, att anslaget till befrämjande av hemslöjden inom detta län måtte sammanslås med det äldre allmänna anslaget. Det sammanlagda anslaget borde fördelas på följande sätt:

Till Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund	kronor	8,000
» Föreningen för svensk hemslöjd	»	7,000
» understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna	»	17,000
» Kungl. Maj:ts förfogande för särskilda hemslöjdsändamål	»	2,000
» bestridande av kostnaderna för hemslöjdsrådet	»	1,000
» hemslöjden i Bohuslän	»	15,000
Summa kronor		50,000.

Departements-
chefen.

Såsom kommerskollegium framhållit torde under nuvarande förhållanden en beskärning av medelstilldelningen till hemslöjden vara nödvändig. Det av kollegium framlagda förslaget till beräkning av anslagsbehovet kan jag biträda. Jag tillstyrker alltså, att för ändamålet avses ett belopp av tillhoppa 50,000 kronor, därvid förutsättes att särskilt anslag för främjande av hemslöjden i Bohuslän icke upptages å riksstaten.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1941/42
anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[39.] **Bidrag till svenska slöjdföreningen.** Sedan ett flertal år är å riksstaten såsom bidrag till svenska slöjdföreningen uppfört ett anslag av 10,000 kronor.

Med skrivelse den 30 augusti 1940 har kommerskollegium överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri *svenska slöjdföreningen* hemställt om statsbidrag jämväl för budgetåret 1941/42 med 10,000 kronor.

För egen del har *kommerskollegium* med hänsyn till det statsfinansiella läget ansett en minskning av anslaget böra vidtagas. I anslutning härtill har kollegium funnit sig icke kunna tillstyrka större anslag åt föreningen för nästkommande budgetår än 8,000 kronor.

Departements-
chefen.

Något anslag av statsmedel till ifrågavarande förening synes i nuvarande läge icke kunna utgå.

[40.] **16. Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har å riksstaten anvisats för budgetåret 1937/38 15,000 kronor, för budgetåret 1938/39 30,000 kronor, för budgetåret 1939/40 50,000 kronor och för innevarande budgetår 60,000 kronor. Medelsanvisningen syftar till att genom en inom vederbörande län inrättad organisation, som kan taga initiativ till och leda verksamheten, underlätta för vissa befolkningsgrupper att genom id-

kande av hantverk och småindustri stärka sina försörjningsmöjligheter särskilt i förening med mindre jordbruk.

Med särskilda skrivelser den 30 augusti och den 12 november 1940 har *kommerskollegium* överlämnat till kollegium inkomna ansökningar från Bohusläns företagareförening u. p. a., Jämtlands läns företagareförening u. p. a. och kommittén för småföretag i Gävleborgs län om statsunderstöd för budgetåret 1941/42 å respektive 9,000 kronor, 8,000 kronor och 8,000 kronor. Vidare har kollegium, efter olika remisser, avgivit infordrade utlåtanden över direkt till Kungl. Maj:t inkomna framställningar från Västerbottens företagareförening u. p. a., Norrbottens småindustriförening u. p. a. och Västernorrlands läns företagareförening u. p. a. om understöd å respektive 12,000 kronor, 9,500 kronor och 9,000 kronor.

Kollegium har förordat, att medelsbehovet för ifrågavarande ändamål beräknades till enahanda belopp som för innevarande budgetår eller tillhoppa 60,000 kronor.

Frågan om anvisande av fortsatt anslag för ändamålet under nästa budgetår äger samband med de spörsmål, vilka äro under övervägande av de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 november 1940 tillkallade utredningsmännen för vissa åtgärder till främjande av hantverk och småindustri. Det är avsett att utredningsmännens uppdrag skall hinna slutföras inom sådan tid, att frågan skall kunna underställas den nu sammanträdande riksdagen. I avbidan härå torde i förslaget till riksstat för budgetåret 1941/42 förevarande anslag böra allenast beräknas. Härvid torde böra upptagas samma belopp som det för innevarande budgetår anvisade eller 60,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 60,000.

[41.] **Resestipendier för yrkesutbildning, reservationsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1936/37 upptogs under tionde huvudtiteln till resestipendier för yrkesutbildning ett reservationsanslag å 15,000 kronor. Sedermera har för ändamålet anvisats för varterdera av budgetåren 1937/38 och 1938/39 ett belopp av 40,000 kronor samt för budgetåret 1939/40 50,000 kronor. Av de å anslaget för sistnämnda budgetår tillgängliga medlen har emellertid enligt beslut vid 1939 års urtima riksdag ett belopp av 20,000 kronor inbesparats. För innevarande budgetår har anvisats 30,000 kronor. Genom beslut den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslaget må användas till stipendier för utlandsresor högst 10,000 kronor. Närmare bestämmelser angående anslagets användning äro meddelade i kungörelsen den 3 oktober 1936 (nr 523).

I skrivelse den 29 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt, att för budgetåret 1941/42 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 25,000 kronor. Kollegium anför bland annat följande:

Då det gällde att bedöma anslagsbehovet för budgetåret 1941/42 vore det självfallet för närvarande ytterst vanskligt att besvara frågan, huruvida de *utländska* studieresorna skulle kunna återupptagas. Ett statsstipendium för dylik resa utgjorde emellertid oavsett sitt penningvärde en högt skattad förmån, som underlättade för vederbörande hantverkare, tekniker eller annan stipendiat att tillgodoräkna sig studiemöjligheterna. Enligt kollegii mening måste det därför vara välbetänkt att man räknade med ett visst medelsbelopp för dylika resor.

I fråga om de *inländska* reseunderstöden utgjordes den dominerande anparten av resebidrag för deltagande i kurser, främst sådana, anordnade vid hantverksinstitutet. I och med att staten från och med den 1 juli 1940 övertagit detta dittills av Sveriges hantverksorganisation drivna institut, för vilket uppförts en särskild statlig nybyggnad, torde det vara berättigat räkna med en betydande ansvällning av kursverksamheten samt därmed också med ökat behov av medel för resestipendier till mindre bemedlade kursdeltagare. Att märka vore att dessa stipendier (III klass biljett jämte kr. 2:50 per kursdag) vore att betrakta som ett ej oviktigt led i kursverksamheten. Det torde ej vara överdrivet att framdeles räkna med en årlig stipendiesumma av 20,000 kronor enbart för institutets kursverksamhet.

Härutöver föreläge inländska stipendiebehov för beivrande av de av samfundet för hembygdsvård anordnade byggnadskurserna och för beivrande av olika skolor och kurser för praktisk utbildning. På grund av nu angivna förhållanden funne kollegium det önskvärt, att anslaget kunde återföras till det belopp, som ursprungligen var anvisat för budgetåret 1939/40 eller 50,000 kronor. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa statsutgifterna syntes emellertid anslaget vid en skärpt behovsprövning kunna begränsas till 25,000 kronor.

Departements-
chefen.

Vid ingången av löpande budgetår fanns å tidigare anslag för ifrågavarande ändamål en reservation av i runt tal 17,600 kronor. Med hänsyn härtill och då det kan antagas att, därest stipendier för utlandsresor över huvud kunna komma att utdelas det närmaste budgetåret, de likväl torde bli av ringa omfattning, synes något anslag till resestipendier för yrkesutbildning icke behöva anvisas å riksstaten för budgetåret 1941/42.

[42.] 17. **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Sveriges standardiseringskommission — vars stadgar fastställts av Kungl. Maj:t — har till uppgift, bland annat, att befordra en riktigt avvägd standardisering inom industriell produktion och teknisk verksamhet samt medverka till att härför erforderliga undersökningar och arbeten utföras ävensom att utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetena inom landet.

Till kommissionens verksamhet utgick statsbidrag å riksstaten för vart och ett av budgetåren 1930/31 och 1931/32 med 57,000 kronor, för budgetåret 1932/33 med 47,000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1933/34—1936/37 med 34,000 kronor. Vidare anvisade Kungl. Maj:t såsom bidrag till

sjukhusens standardiseringskommittés verksamhet av anslaget till statens sinnessjukhus för tiden 1 oktober 1933—30 september 1934 ett belopp av 5,000 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1935 ett belopp av 2,500 kronor. Av 1936 års riksdag tillerkändes kommittén ett statsbidrag under fente huvudtiteln till belopp av 5,000 kronor till bestridande av kostnaderna för kommitténs verksamhet under budgetåren 1935/36 och 1936/37.

För budgetåret 1937/38 anvisades såsom bidrag till standardiseringsverksamheten ett anslag av 55,000 kronor. I detta belopp var jämväl inräknat bidrag till sjukhusens standardiseringskommitté för fullföljande av dess verksamhet på det sjukhustekniska området. För innevarande budgetår — liksom för varterade av budgetåren 1938/39 och 1939/40 — har såsom bidrag till bedrivande av fortsatta standardiseringsarbeten inom de olika områdena anvisats ett anslag å 60,500 kronor.

Rörande utbetalningen av anslaget för innevarande budgetår har Kungl. Maj:t meddelat beslut den 30 mars 1940, varigenom föreskrivits bland annat, *att* av anslaget finge användas 5,500 kronor för standardiseringsverksamhet på trädgårdsnäringens område och 55,000 kronor för standardiseringsverksamhet i övrigt, *samt att* Sveriges standardiseringskommission skulle äga lyfta ena hälften av anslaget efter den 1 juli 1940 och återstoden sedan kommissionen hos kommerskollegium styrkt, att från enskilt håll till standardiseringsverksamhetens befrämjande lämnats bidrag i penningar, utfört arbete eller annan antaglig form eller ock utfästelser om dylikt bidrag till belopp eller värde motsvarande sammanlagt under budgetåret 1940/41 beträffande standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringens område minst lika stort belopp som den härför avsedda delen av statsanslaget samt beträffande standardiseringsverksamhet å övriga områden minst 150 procent av statsanslaget i övrigt, minskat med ett belopp av högst 3,500 kronor, motsvarande avgifter till vissa internationella sammanslutningar.

I en den 31 augusti 1940 dagtecknad skrift har *Sveriges standardiseringskommission* anhöllit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för anvisande av ett belopp av 76,500 kronor såsom bidrag till uppehållande av standardiseringsverksamheten under budgetåret 1941/42.

Av en i kommissionens skrift intagen, här återgiven sammanställning framgår den av kommissionen verkställda fördelningen av det för innevarande budgetår för ändamålet beviljade anslaget mellan olika med standardisering arbetande organisationer samt de belopp, kommissionen vid bifall till den nu gjorda framställningen har för avsikt att tilldela organisationerna för deras standardiseringsverksamhet under nästkommande budgetår:

O r g a n i s a t i o n e r	1940/41	1941/42
	Tilldelat belopp	Tillstyrkt belopp
Sveriges standardiseringskommission	14,500	14,500
Sveriges maskinindustriförening	15,500	20,000
Svenska elektriska kommissionen	10,000	10,000
Sjukhusens standardiseringskommitté	11,000	20,000
Trädgårdsnäringens standardiseringskommitté	5,500	5,500
Jordbrukstekniska föreningen	2,500	3,000
Svenska teknologföreningen	1,000	—
Jernkontoret	—	1,000
Kommittén för standardisering av smörjmedel	500	500
Kommittén för standardisering av metallegeringar	—	2,000
Summa kronor	60,500	76,500

Kommissionen har till stöd för framställningen om förhöjt statsanslag an-
fört, bland annat, att under förhandenvarande omständigheter behovet av en
ökad standardisering framträdde med särskild styrka. Vad angår bidrag till
sjukhusens standardiseringskommitté — vilket bidrag föreslås höjt med nära
100 procent — framhåller kommissionen, att denna kommitté genom sin sär-
ställning såsom mera fritt arbetande utan det direkta stöd, som de flesta
andra standardiseringskommittéer åtnjöte av starka producentgrupper, måste
i högre grad än dessa basera sin verksamhet på bidrag från konsumenterna.
Då landets största sjukhusägare vore staten, måste det anses vara till fördel
för statsverket, att kommitténs verksamhet på allt sätt underlättades.

Över Sveriges standardiseringskommissions framställning hava kommers-
kollegium den 14 september samt — såvitt angår frågan om anslag till sjuk-
husens standardiseringskommitté — medicinalstyrelsen den 19 oktober 1940
avgivit infortrade utlåtanden. Vid medicinalstyrelsens utlåtande äro fogade
av styrelsen från styrelsens materielnämnd och styrelsen för svenska lasa-
rettsläkareföreningen inhämtade yttranden.

Kommerskollegium anför, bland annat, att goda skäl enligt kollegii me-
ning kunde anföras för ett förhöjt statsanslag till standardiseringsarbetet.
Det statsfinansiella läget tvingade emellertid till budgetbegränsningar och
den reduktion av statsbidragen, som andra liknande allmängagnande sam-
manslutningar torde bli utsatta för, syntes ej heller standardiseringskom-
missionen kunna undgå att drabbas av. Kollegium ansågo sig därför ej kunna
tillstyrka högre anslag än 45,000 kronor till kommissionen för nästa bud-
getår.

Medicinalstyrelsens materielnämnd framhåller, bland annat, att, om stan-
dardisering på sjukhusområdet redan under normala förhållanden vore av
stor betydelse, bleve den en angelägenhet av större räckvidd under kristider.
Under nu rådande förhållanden måste detta arbete forceras. Om material-
knapphet eller materialfördyring uppstode måste frågan om ersättningsma-
terial i god tid upptagas till behandling och provisoriska standardbestäm-
melser utarbetas. Knappheten för närvarande på exempelvis bomull och ull

gjorde provisoriska standardbestämmelser för ett stort antal textilvaror behövliga. Nämnden finge därför tillstyrka, att ett bidragsbelopp å 20,000 kronor beräknades för standardiseringsverksamheten å sjukhusområdet under nästkommande budgetår.

Styrelsen för svenska lasarettsläkareföreningen har förklarat sig vara av den bestämda uppfattningen, att det inom sjukhusens standardiseringskommitté hittills utförda arbetet varit till sjukhusens fromma ej blott genom att förenkla inköpen och underlätta den centrala upphandlingen utan lika mycket genom att bidraga till framställningen av praktiska och varaktiga sjukvårdsutensilier. Styrelsen ansåge därför, att det skulle vara till skada för sjukvården, om kommittén på grund av bristande penningmedel skulle vara nödsakad att inskränka sin verksamhet.

Medicinalstyrelsen anför för egen del, bland annat, att styrelsen beträffande det ifrågasatta bidraget till sjukhusens standardiseringskommitté för budgetåret 1941/42 helt anslöte sig till den av styrelsens materielnämnd intagna ståndpunkten. Styrelsen hade emellertid för avsikt att föreslå en utredning rörande nämnda kommittés förstatligande och inordnande under medicinalstyrelsen. Denna utredning komme att föreslås skola omfatta även vissa närliggande frågor.

Standardiseringsverksamheten torde under nuvarande förhållanden vara *Departements-*
av särskild betydelse. Jag tillstyrker, att statsbidrag må utgå till verksamheten jämväl under nästkommande budgetår. Vad beträffar det i ärendet berörda standardiseringsarbetet på sjukhusområdet, läser det arbete, som hittills i detta hänseende bedrivits, hava varit av stort gagn. På grund härav och för möjliggörande av den ökade verksamhet, som på ifrågavarande område måste anses önskvärd, biträder jag förslaget att under nästa budgetår för sjukhusens standardiseringskommitté må — i avvaktan på att ställning kan tagas till den i ärendet berörda omorganisationsfrågan — avses ett belopp av 20,000 kronor. För åstadkommande av denna ökning av medelstilldelningen för sjukhusstandardiseringen förordar jag dels en höjning av statsanslaget till standardiseringsverksamheten överhuvud, dels ock någon minskning av de för övriga standardiseringsändamål utgående beloppen. I förra hänseendet tillstyrker jag en anslagsökning från nuvarande belopp 60,500 kronor till 65,000 kronor. Den jämkning av bidragen till andra ändamål än sjukhusstandardiseringen, som inom denna anslagsram bör vidtagas, torde det få ankomma på Sveriges standardiseringskommission att avväga, därvid dock bidraget till standardiseringsverksamheten å trädgårdsnäringens område icke torde böra nedsättas till lägre belopp än 3,500 kronor.

För åtnjutande av statsanslaget torde motsvarande villkor böra tillämpas som de, vilka gälla beträffande anslaget för innevarande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 65,000.

[43.] **18. Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, förslagsanslag.** Jämlikt föreskrift i lagen den 30 juni 1938 (nr 458) angående ändrad lydelse av 2, 3 och 15 §§ lagen den 27 juni 1902 (nr 71), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, skall innehavare av elektrisk starkströmsanläggning, till vilken Konungen meddelat tillstånd, vara skyldig att, på framställning av den som nyttjar elektrisk ström från anläggningen eller önskar komma i åtnjutande därav, för åstadkommande av skälig prissättning underkasta sig reglering av priset för strömmens tillhandahållande. Prisregleringen skall verkställas av en särskild nämnd, bestående av fem av Konungen för viss tid förordnade ledamöter. Instruktion för nämnden har utfärdats den 17 november 1939 (nr 807). Kostnaderna för nämndens verksamhet skola bestridas av allmänna medel. Bestämmelser i ämnet äro utfärdade i brev till statskontoret den 26 april 1940.

För bestridande av kostnaderna för nämndens verksamhet under budgetåret 1940/41 har anvisats ett förslagsanslag å 1,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Anslag för ifrågavarande ändamål torde för nästkommande budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 1,000.

D. Sjöfart och handel.

[44.] **1. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1940/41 anvisat ett förslagsanslag å 273,600 kronor.

Den 5 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat:	
1 generallotsdirektör	B 3
2 byråchefer	A 30
1 överfyringenjör	A 30
2 fyringenjörer	A 26
1 sekreterare	A 26
1 byråingenjör	A 24
1 kamrerare	A 22
1 aktuarie	A 21
1 notarie	A 21

Befattning	Lönegrad
1 byggmästare	A 20
1 materialförvaltare	A 20
2 verkmästare	A 20
1 registrator	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 byggmästare	A 21
1 kassör och bokhållare	A 21
1 verkmästare	A 21

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e.

1 byråingenjör	Eo 24.
----------------------	--------

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna byggmästartjänsten och en av de å samma stat upptagna verkmästartjänsterna skola hållas obesatta, så länge å övergångsstat uppförda byggmästaren och verkmästaren kvarstå i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst.

Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för lotsstyrelsen har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	158,100
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	»	25,900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	60,300
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>för-</i>		
<i>slagsvis</i>	»	6,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	23,300

Summa förslagsanslag kronor 273,600.

I skrivelser den 27 augusti och den 5 oktober 1940 har *lotsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för bestridande av styrelsens avlöningskostnader under budgetåret 1941/42 till 287,000 kronor, därav 176,600 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 71,300 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 39,100 kronor till rörligt tillägg.

Lotsstyrelsens förslag till beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän avviker från motsvarande beräkning å riksstaten för innevarande budgetår därutinnan, dels att styrelsen återupptagit sitt i skrivelse den 29 augusti 1939 angående anslag till lotsverket för innevarande budgetår framlagda förslag om ändring av den i lönegraden A 20 placerade byggmästarbefattningen till en fyringenjörstjänst i lönegraden A 26, dels att medel icke upptagits för avlöning åt innehavaren av kontorsbiträdesbefatt-

ningen i A 4, vilken bestrider kansliskrivarbefattning i Eo 11, dels ock att på grund av att den å övergångsstat i lönegraden A 21 placerade byggmästaren numera utnämnts till fyringenjör ifrågavarande byggmästartjänst å övergångsstaten bortfallit. I övrigt innebär beräkningen av avlöningsposterna ej andra ändringar än sådana, som sammanhånga med de nya grunderna för avlöningsstatens uppställning.

Departements-
chefen.

Lotsstyrelsens förslag om ändring av den i lönegrad A 20 placerade byggmästarbefattningen till en fyringenjörstjänst i lönegrad A 26, vilket förslag var föremål för prövning vid 1940 års lagtima riksdag, torde icke i nuvarande läge kunna bifallas. Då styrelsens beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän i övrigt ej synes giva anledning till erinran, torde densamma böra upptagas till i runt tal 174,000 kronor.

Mot lotsstyrelsens beräkning av de båda övriga i anslaget ingående posterna har jag ej något annat att invända än att under posten rörligt tillägg ett belopp av 36,500 kronor lär vara tillräckligt.

Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag skulle alltså utgöra $(174,000 + 71,300 + 36,500 =)$ 281,800 kronor.

Med hänsyn till att den i gällande personalförteckning å övergångsstat upptagne byggmästaren vunnit befordran till fyringenjör å ordinarie stat, torde ny personalförteckning böra fastställas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generallotsdirektör		B 3
2 byråchefer		A 30
1 överfyringenjör		A 30
2 fyringenjörer		A 26
1 sekreterare		A 26
1 byråingenjör		A 24
1 kamrerare		A 22
1 aktuarie		A 21
1 notarie		A 21
1 byggmästare		A 20
1 materialförvaltare		A 20
2 verkmästare		A 20
1 registrator		A 11
1 förste expeditionsvakt		A 7
2 kanslibiträden		A 7
2 expeditionsvakter		A 5
1 kontorsbiträde		A 4

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kassör och bokhållare	A 21
1 verkställare	A 21

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e.

1 byråingenjör	Eo 24
----------------------	-------

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna verkställartjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde verkställaren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst;

dels godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 174,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 71,300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 36,500

Summa förslagsanslag kronor 281,800;

dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 281,800.

[45.] 2. **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 5,936,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

3 lotskapten	A 27
3 »	A 26
6 lotslöjtnanter	A 20
1 distriktsfyrmästare	A 12
6 expeditionsbiträden	A 8
6 kontorsbiträden	A 4

Befattning

Lönegrad

Lotspersonal.

15 överlotsar		A 12
22 lotsförmän		A 11
18 »		A 9
29 »		A 8
286 lotsar		A 8
77 »		A 7

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp		A 12
27 » » 1:a » fyr		A 12
1 » » gasstation		A 12
6 » » 2:a klass fyrskepp		A 10
28 » » 2:a » fyr		A 10
1 » » 3:e » fyrskepp		A 8
12 » » 3:e » fyr		A 8
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp		A 7
28 » » 1:a » fyr		A 7
1 » » gasstation		A 7
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp		A 6
29 » » 2:a » 3:e » fyr		A 6
102 fyrbiträden		A 5

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare		A 20
7 maskinister		A 10

Tjänstemän å övergångsstat.

1 överlots		A 12
2 lotsförmän		A 11
2 »		A 9
5 lotsar		A 8.

Anm. 1. 1 lotsförmanstjänst i lönegrad A 11 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän överlotsen å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 9 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 11 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 8 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 9 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 4. 5 lotstjänster i lönegrad A 7 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 5 lotsar i lönegrad A 8 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Den av Kungl. Maj:t ävenledes genom beslut den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för lots- och fyrstaten har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* .. kronor 2,818,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* .. » 42,000

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:

a. Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	780,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	30,000	kronor 810,000

4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:

a. Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,650,000	
b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsvis</i>	»	160,000	
c. Ersättningar för mistsignaler, <i>förslagsvis</i>	»	20,000	
d. Fyrskeppstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	100,000	
e. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	336,000	» 2,266,000

Summa förslagsanslag kronor 5,936,000.

I samband med statens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att den i anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal ingående delposten till grundavlöningar m. m. icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I brev den 5 juli och den 18 oktober 1940 har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser angående krigsrisk ersättning till viss personal vid lotsverket vid tjänstgöring å fyrskepp och å lotsverkets tjänstefartyg. Utgifterna för dylik ersättning skola bestridas av de i förevarande avlöningsstat upptagna anslagsposter, från vilka vederbörandes lön utgår.

I skrivelser den 27 augusti och den 12 oktober 1940 har *lotsstyrelsen* framlagt förslag till beräkning av lots- och fyrstatens avlöningsanslag för budgetåret 1941/42. Förslaget slutar å en summa av 6,199,000 kronor. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän 2,531,000 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal 1,062,000 kronor, till rörligt tillägg 560,000 kronor samt till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal 2,046,000 kronor. Av sistnämnda belopp avses 1,750,000 kronor till lotspersonalens andel i lotspenningar, 160,000 kronor till kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., 20,000 kronor till ersättningar för mistsignaler, 100,000 kronor till fyrskeppstillägg och 16,000 kronor till krigsrisk ersättningar.

Till motivering för berörda förslag har *lotsstyrelsen* anfört i huvudsak följande:

Vad anginge *anslagsposten till ordinarie tjänstemän* borde en lotsbefattning å övergångsstat i A 8, förut tilldelad Lysekils lotsplats, på grund av att befattningens innehavare avgått ur tjänsten avföras ur personalförteckningen. Kostnadsminskningen, i runt tal 4,000 kronor, uppvägdes genom tillsättandet av en för närvarande obesatt lotsbefattning i A 7, för vilken befattning ävenledes räknades med ett belopp av i runt tal 4,000 kronor.

Styrelsen hade redan tidigare vid sina anslagsäskanden beträffande ifrågavarande anslagspost beräknat medelsbehovet efter belastningen å posten

och icke, såsom i allmänhet skett, efter lön i högsta löneklassen. Belastningen under budgetåret 1939/40 — minskad med omkring tre procent eller beräknad utgiftsminskning till följd av anbefalld återhållsamhet i fråga om vikariatsförordnanden — utgjorde i runt tal 2,818,000 kronor. Vid verkställd omräkning av anslagsposten enligt de nya grunderna för avlöningsstaternas beräkning hade från densamma utmönstrats sjukvårdskostnader, med undantag av ersättningar till verksläkare, samt begravningshjälp med ett belopp, motsvarande ungefärliga kostnaderna för ifrågavarande ändamål under budgetåret eller 9,000 kronor. Vidare hade fränräknats kostnader för avlöning åt icke-ordinarie tjänstemän under vikariat å ordinarie tjänst, för budgetåret 1939/40 uppgående till, lotslottersättning häri inräknad, i runt tal 330,000 kronor. Med tillägg av dels 4,000 kronor till avlöning å förenämnda lotsbefattning i A 7, dels avlöningar till tjänstemän å övergångsstat ($42,000 - 4,000 =$) 38,000 kronor samt avlöningar till tjänstemän å indragningsstat 9,366 kronor, uppginge anslagsbehovet under ifrågavarande post till ($2,818,000 - 9,000 - 330,000 + 4,000 + 38,000 + 9,366 =$) i avrundat tal 2,531,000 kronor. Därvid hade emellertid icke någon hänsyn tagits till kostnaderna för krigsriskersättning, vilket spörsmål styrelsen upptog till behandling under anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän.

Från *anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal* bestredes avlöning till, bland andra, tillfälliga biträden vid lots- och fyrplatser samt å fyrskepp, vilka biträden anställdes mot dagavlöning under semester och annan ledighet ävensom till förstärkning av personalen vid vissa fyrplatser under vintermånaderna. Kostnaderna för dessa tillfälliga biträden kunde uppskattas till omkring 220,000 kronor. I betraktande av den inträffade ökningen i de allmänna levnadskostnaderna hade styrelsen ansett en höjning av dagavlöningen med 12 procent, motsvarande höjningen av det rörliga tillägget enligt gällande civila avlöningsreglementen för tiden efter fastställandet av dagavlöningens hittillsvarande belopp, vara motiverad. En sådan förhöjning skulle medföra en utgiftsökning av i runt tal 25,000 kronor. Till denna post skulle vidare läggas förenämnda belopp å 330,000 kronor, motsvarande kostnader för avlöningar åt icke-ordinarie tjänstemän under vikariat å ordinarie tjänst samt lotslottersättning åt dylik personal. Efter avdrag av sjukvårdskostnader, med undantag av ersättningar till verksläkare, samt begravningshjälp motsvarande ungefärliga kostnaderna för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1939/40 eller 3,000 kronor, skulle medelsbehovet, oavsett kostnaderna för krigsriskersättning, under denna anslagspost — med utgångspunkt från nuvarande anslag till grundavlöningar och avlöningsförhöjningar — utgöra ($780,000 + 30,000 + 25,000 + 330,000 - 3,000 =$) 1,162,000 kronor, vilken summa emellertid av skäl, som styrelsen vid behandlingen av frågan om medelsanvisning för särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän komme att närmare utveckla, borde minskas med 100,000 kronor, motsvarande lotslottersättningen åt den icke-ordinarie personalen, till 1,062,000 kronor.

Lotsstyrelsen upptager härafter till behandling frågan om beräkning av kostnaderna för krigsriskersättning och lotslottersättning. I förevarande ämne anför styrelsen i huvudsak följande:

Från anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och avlöningar till icke-ordinarie personal skulle även bestridas vissa kostnader, vilka vore av mycket variabel natur och svåra att på förhand beräkna, nämligen krigsriskersättning och — från sistnämnda anslagspost — lotslottser-

sättning. För att jämlikt de nya anslagsprinciperna kunna upptaga ifrågasvarande anslagspost till belopp, motsvarande den beräknade belastningen, syntes det därför angeläget att såväl krigsriskersättning och lotslottersättning utmönstrades och bestredes från andra anslagsposter — krigsriskersättningen förslagsvis från en under anslagsposten till *särskilda löneförmåner* upptagen ny delpost och lotslottersättningen från den under samma anslagspost upptagna delposten till lotspersonalens andel i lotspenningar. Vad nu sagts gällde i all synnerhet lotslottersättningen, som till sin storlek vore beroende av lotsningsfrekvensen, vilken under det gångna budgetåret uppvisat stora växlingar. Ifrågasvarande nya delpost till krigsriskersättningar beräknades till 16,000 kronor, därav 9,500 kronor till ordinarie tjänstemän och 6,500 kronor till icke-ordinarie personal. Lotslottersättningen föresloges skola upptagas till 100,000 kronor. Under förutsättning att inkomsttiteln lotspenningar upptoges till samma belopp som i gällande riksstat eller 5,000,000 kronor, kunde delposten till lotspersonalens andel i lotspenningar alltså beräknas till $(1,650,000 + 100,000 =) 1,750,000$ kronor. Då styrelsen beräknat övriga i anslagsposten särskilda löneförmåner ingående delposter — med undantag av delposten till rörligt tillägg, vilken föresloges skola redovisas såsom särskild anslagspost — till oförändrade belopp, skulle alltså ifrågasvarande anslagspost upptagas till $(1,750,000 + 160,000 + 20,000 + 100,000 + 16,000 =) 2,046,000$ kronor.

Med hänsyn till att *rörligt tillägg* numera utginge efter 15 procent borde anslagsposten för detta ändamål uppräknas till 560,000 kronor.

Till belysande av *lotspenninginkomsten* — och därmed även lotsningsfrekvensen — under tiden juli 1935—november 1940 hänvisas till följande, av lotsstyrelsen lämnade sammanställning, däri siffrorna avse 1,000-tal kronor och den för envar månad redovisade inkomsten hänför sig i övervägande grad till trafiken närmast föregående månad:

	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39	1939/40	1940/41
Juli	210	241	276	235	276	411
Augusti	222	254	292	268	291	484
September ..	222 654	255 750	277 845	254 757	278 845	504 1,399
Oktober	253	285	296	264	481	535
November ..	283	319	324	292	943	606
December ..	302 838	333 937	325 945	321 877	1,036 2,460	
Januari	296	296	331	312	1,330	
Februari	259	240	266	287	884	
Mars	191 746	207 743	191 788	218 817	198 2,412	
April	207	209	220	229	330	
Maj	191	219	205	225	364	
Juni	242 640	264 692	225 650	262 716	495 1,189	
Summa	2,878	3,122	3,228	3,167	6,906	

Lotsverkets anslagsbehov är helt naturligt beroende av sjöfartens omfattning. Visserligen har lotsningsfrekvensen vid några lotsplatser till följd av kriget starkt nedgått eller till följd av mineringar till och med helt upphört. I stor utsträckning har emellertid personalen vid sådana lotsplatser beretts sysselsättning vid andra lotsplatser, där lotsningsfrekvensen varit större än

Departements-
chefen.

normalt. Vad fyrväsendet beträffar hava de av kriget föranledda förhållandena medfört, att ett flertal fyrskepp numera hållas indragna. Den genom indragningen ledigblivna personalen har emellertid tagits i anspråk för andra uppgifter, särskilt för fyllande av luckor efter befattningshavare som uttagits till tjänstgöring vid kustsignalväsendet eller inkallats till annan militär tjänstgöring. Den totala arbetsbördan, som åvilar befattningshavarna vid lots- och fyrstaten, torde för närvarande vara i varje fall icke mindre än tidigare. Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att lotspenninginkomsten, som under budgetåret 1938/39 uppgick till 3,167,000 kronor, steg under budgetåret 1939/40 till i runt tal 6,900,000 kronor. Till ytterligare belysning av läget kan nämnas, att sammanlagda antalet lotsningar under månaderna maj—juli åren 1938—1940 utgjorde respektive, under maj 707, 847 och 1,511, under juni 758, 885 och 1,013 samt under juli 1,011, 934 och 900. Utvecklingen under nästa budgetår är icke möjlig att förutse. Några större ändringar i de av lotsstyrelsen verkställda beräkningarna av medelsbehovet torde emellertid i betraktande av vad här anförts icke finnas anledning vidtaga.

Mot lotsstyrelsens förslag om avförande ur personalförteckningen av en å övergångsstat uppförd lotsbefattning i lönegraden A 8 har jag icke något att erinra. Ej heller torde något vara att invända mot förslaget om tillsättande i samband därmed av en lotsbefattning å ordinarie stat i lönegraden A 7. På de av styrelsen anförda skäl tillstyrker jag vidare, att krigsriskersättning — vilken för närvarande bestrides från avlöningspost — upptages som ny delpost under anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde vid sådant förhållande böra upptagas till det av styrelsen föreslagna beloppet 2,531,000 kronor.

Vad anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal beträffar, av lotsstyrelsen beräknad till 1,062,000 kronor, torde den av styrelsen föreslagna ökningen med 25,000 kronor för beredande av viss höjning av dag-avlöningsarna till tillfälliga biträden böra bifallas. I huvudsak kan jag biträda jämväl styrelsens förslag till beräkning av anslagsposten i övrigt. Enär största möjliga återhållsamhet bör iakttagas beträffande vikariatsförordnanden, förordar jag emellertid, att det för detta ändamål av styrelsen beräknade beloppet (330,000 — 100,000 =) 230,000 kronor minskas till förslagsvis 200,000 kronor. Medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost — jag utgår därvid liksom styrelsen även i detta fall från att krigsriskersättning skall bestridas från delpost under anslagsposten till särskilda löneförmåner — bör alltså upptagas till (1,062,000 — 30,000 =) 1,032,000 kronor. Skulle med hänsyn till arbetsbelastningen beloppet befinnas otillräckligt, torde Kungl. Maj:t få medgiva erforderligt överskridande av detsamma.

Jag biträder styrelsens förslag, att medel till lotslottersättning åt den icke-ordinarie personalen beräknas under anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän. Det erforderliga beloppet torde, såsom styrelsen föreslagit, böra upptagas under samma delpost som

lotspersonalens andel i lotspenningar. Lotspenningandelen jämte lotslottersättning kan med tillämpning av gällande grunder beräknas motsvara omkring 35 procent av det belopp, varmed inkomsttiteln »Lotspenningar» upptages i riksstaten. Då nämnda inkomsttitel i riksstatsförslaget för nästkommande budgetår är uppförd med 5,000,000 kronor — eller samma belopp som i löpande riksstat — bör ifrågavarande delpost alltså beräknas till 1,750,000 kronor. I överensstämmelse med vad jag tidigare anfört och med bifall till styrelsens förslag torde vidare böra upptagas en särskild delpost till krigsriskersättning å $(9,500 + 6,500 =)$ 16,000 kronor. Beträffande de under anslagsposten till särskilda löneförmåner uppförda delposterna till kost eller kostpenningar, ersättningar för mistisignalering och fyrskeppstillägg ifrågasättes icke någon ändring. Anslagsposten i sin helhet torde alltså böra för nästa budgetår i överensstämmelse med styrelsens förslag beräknas till $(1,750,000 + 160,000 + 20,000 + 100,000 + 16,000 =)$ 2,046,000 kronor.

För rörligt tillägg läser ett belopp av 500,000 kronor vara tillräckligt. Beloppet torde böra upptagas under en särskild anslagspost.

Avlöningsstatens slutsumma för budgetåret 1941/42 skulle alltså bli $(2,531,000 + 1,032,000 + 2,046,000 + 500,000 =)$ 6,109,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

3 lotskaptener	A 27
3 »	A 26
6 lotslöjtnanter	A 20
1 distriktsfyrmästare	A 12
6 expeditionsbiträden	A 8
6 kontorsbiträden	A 4

Lotspersonal.

15 överlotsar	A 12
22 lotsförmän	A 11
18 »	A 9
29 »	A 8
286 lotsar	A 8
77 »	A 7

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	A 12
27 » » 1:a » fyr	A 12
1 » » gasstation	A 12

Tionde huvudtiteln.

Befattning	Lönegrad
6 fyrmästare å » 2:a klass fyrskepp	A 10
28 » » 2:a » fyr.....	A 10
1 » » 3:e » fyrskepp	A 8
12 » » 3:e » fyr.....	A 8
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp.....	A 7
28 » » 1:a » fyr	A 7
1 » » gasstation	A 7
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp.....	A 6
29 » » 2:a » 3:e » fyr	A 6
102 fyrbiträden	A 5

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare	A 20
7 maskinister	A 10

Tjänstemän å övergångsstat.

1 överlots	A 12
2 lotsförmän	A 11
2 »	A 9
4 lotsar	A 8

Anm. 1. 1 lotsförmanstjänst i lönegrad A 11 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän överlotsen å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 9 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 11 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 8 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 9 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 4. 4 lotstjänster i lönegrad A 7 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 4 lotsar i lönegrad A 8 å övergångsstat avgå från sina befattningar;

dels godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 2,531,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.... » 1,032,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal:
 - a. Lotspersonalens andel i lotspenningar m. m., *förslagsvis*.. kronor 1,750,000
 - b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., *förslagsvis*..... » 160,000

c. Ersättningar för mistsignalering, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	kronor	20,000	
d. Fyrskippstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	100,000	
e. Krigsrisk ersättning, <i>förslagsvis</i>	»	16,000	kronor 2,046,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	500,000	
Summa förslagsanslag kronor 6,109,000;			

*dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare
å lots- och fyrstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett för-*
slagsanslag av kronor 6,109,000.

[46.] **3. Lotsverket: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1940/41 anvisat ett förslagsanslag å 1,421,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för lotsverket:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	80,000	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	98,000	
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	6,000	
4. Övriga utgifter:			
a. Förbrukningsartiklar, <i>förslagsvis</i> kronor	300,000		
b. Reparation och underhåll av obevakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten, <i>förslagsvis</i> . .	»	75,000	
c. Reparation och underhåll av fyrskipp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, <i>förslagsvis</i> . .	»	340,000	
d. Legor för lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> . .	»	150,000	
e. Drift av lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> . .	»	85,000	
f. Resor i samband med lotsning, <i>förslagsvis</i>	»	155,000	
g. Bojar och prickar, <i>förslagsvis</i> . .	»	100,000	
h. Kostnader för tjänstedräkt, <i>förslagsvis</i>	»	15,000	
i. Diverse och extra utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	17,000	» 1,237,000
Summa kronor 1,421,000.			

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 5,000 kronor samt för övriga expenser högst 93,000 kronor, därav till ersättningar till lotsförmän

för hållande av lotskontor högst 4,000 kronor och till ersättningar för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna högst 6,000 kronor, ävensom att anslagsposterna till reseersättningar, till publikationstryck, till reparation och underhåll av obebakade fyrar m. m., till reparation och underhåll av fyrskropp m. m. samt till diverse och extra utgifter ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I sina skrivelser den 27 augusti och den 5 oktober 1940 har *lotsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för bestridande av lotsverkets omkostnader under budgetåret 1941/42 till 1,576,000 kronor, därav 16,000 kronor till sjukvård m. m., 75,000 kronor till reseersättningar, 98,000 kronor till expenser, 5,000 kronor till publikationstryck samt 1,382,000 kronor till övriga utgifter. Av sistnämnda belopp beräknar styrelsen 325,000 kronor för förbrukningsartiklar, 75,000 kronor för reparation och underhåll av obebakade fyrar m. m., 340,000 kronor för reparation och underhåll av fyrskropp m. m., 170,000 kronor för legor för lotsbåtar, 125,000 kronor för drift av lotsbåtar, 200,000 kronor för resor i samband med lotsning, 115,000 kronor för bojar och prickar, 15,000 kronor för kostnader för tjänstedräkt samt 17,000 kronor för diverse och extra utgifter.

Som motivering för sina förslag har styrelsen anført i huvudsak följande:

För personalen i lotsstyrelsen samt vid lots- och fyrstaten ävensom för lotsverkets arbetare hade kostnaderna för *sjukvård m. m.* under budgetåret 1939/40 uppgått till 15,593 kronor. Ett motsvarande belopp eller i runt tal 16,000 kronor borde beräknas för ändamålet under budgetåret 1941/42.

Å anslagsposten till *reseersättningar*, som för budgetåret 1939/40 varit upptagen till 65,000 kronor, hade belastningen under sagda budgetår utgjort i runt tal 75,600 kronor. Styrelsen ansåge sig kunna utgå från att det ordinarie medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår skulle oaktat höjda reskostnader kunna hållas inom en kostnadsram, motsvarande belastningen å anslagsposten under budgetåret 1939/40. Vissa extra rese- och trakamentskostnader kunde emellertid tillkomma. Styrelsen syftade härvid på vissa av styrelsen vidtagna åtgärder i avsikt att utnyttja personalen å fyrskropp, som under rådande förhållanden hölles indragna, ävensom personalen vid vissa lotsplatser, där lotsningsfrekvensen starkt nedgått eller till följd av mineringar till och med upphört. Då det icke vore möjligt att göra något uttalande, huruvida och i vad mån åtgärderna ifråga komme att fortbestå, syntes medelsanvisningen böra tillsvidare beräknas utan hänsyn därtill. Från sålunda angivna utgångspunkter föreslog styrelsen, att anslagsposten upptoges till ett belopp, motsvarande belastningen å densamma under senast tilländalupna budgetår, eller 75,000 kronor, vilket i förhållande till löpande budgetår innebure en minskning med 5,000 kronor.

Den i anslagsposten till *expenser* ingående delposten till bränsle, lyse och vatten kunde icke beräknas till lägre belopp än 5,000 kronor. Vad anginge övriga expenser hade det för styrelsen framstått såsom möjligt, att med iakttagande av sträng sparsamhet behovet av medel för de olika ändamål, som skulle tillgodoses med denna post, skulle kunna beräknas till 95,000 kronor. Då utfallet av den verkställda beräkningen, särskilt i vad det gällde kostnaderna för blankettryck och telefon, vore starkt beroende av omfattningen av lotsverkets arbetsuppgifter såsom med lotsning m. m. och förskjutningar häri kunde inträda, som det vore omöjligt att nu förutse, ville

styrelsen göra ett försök att ytterligare driva ned kostnaderna för övriga expenser under budgetåret 1941/42 till att stanna inom den ram, som gällande stat upptog. I anslutning härtil finge styrelsen alltså föreslå, att anslagsposten till expenser för budgetåret 1941/42 upptoges till oförändrat belopp, 98,000 kronor.

Anslagsposten till *publikationstryck* vore i gällande stat upptagen till 6,000 kronor. Enligt given föreskrift finge av detta belopp för tryckning av Svensk Fyrlista, lotsverkets samling av kungörelser, cirkulär m. m. och matrikel över personalen vid lotsverket användas ett belopp av högst 5,700 kronor. Styrelsen ansåge, att med iakttagande av sträng sparsamhet ett något mindre belopp än tidigare skulle kunna för budgetåret 1941/42 förslå till publikationstryck. Styrelsen upptog därför i sitt förslag anslagsposten till publikationstryck till 5,000 kronor, vilket innebure en sänkning av anslagsposten med 1,000 kronor.

Den under anslagsposten övriga utgifter upptagna delposten till *förbrukningsartiklar*, för löpande budgetår 300,000 kronor, hade för budgetåret 1939/40 varit upptagen till 275,000 kronor. Belastningen hade under sistnämnda budgetår utgjort i runt tal 324,000 kronor mot 285,000 kronor närmast föregående budgetår. Stegringen av de utgifter, som skulle bestridas från anslagsposten, sammanhängde dels med tillväxten av lotsverkets anläggningar i såväl antal som storlek, dels ock med inträdda prisförhöjningar å hithörande artiklar, särskilt å kol för lotsverkets fartyg. Under nu löpande budgetår komme ytterligare ett flertal nya anläggningar, till vilkas uppförande lotsverket erhållit medel, att färdigställas. Vad särskilt beträffade kostnaderna för stenkol till lotsverkets tjänstefartyg finge nämnas, att dessa kostnader under de tre senast tilländalupna budgetåren uppgått till i runda tal 47,800, 40,000 och 78,000 kronor samt att kostnadsstegringen under budgetåret 1939/40 varit beroende, förutom av höjda kolpriser, av skärpt beredskap och ökad gångtid för fartygen. Därest till gagn för sjöfarten lotsverkets samtliga anläggningar och fartyg skulle hållas i funktion, vilket lotsverket måste vara berett till så snart det försvarspolitiska läget tilläte, vore en ökning i konsumtionen av hithörande artiklar ofrånkomlig. Som prisläget för dessa artiklar under kommande budgetår icke nu kunde ens tillnärmelsevis beräknas, ansåge sig styrelsen böra föreslå, att denna post för budgetåret 1941/42 upptoges till ett belopp, motsvarande belastningen under senast tilländalupna budgetår, eller 325,000 kronor, vilket innebure en förhöjning i förhållande till löpande budgetår med 25,000 kronor.

Delposten till *reparation och underhåll av obebakade fyrrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten* vore för löpande budgetår upptagen till 75,000 kronor. För budgetåret 1939/40 hade å omkostnadsstaten funnits en anslagspost med ett betydligt mera omfattande användningsområde, nämligen till reparation och underhåll av byggnader å 330,000 kronor. Den vidtagna begränsningen med avseende å anslagspostens ändamål och storlek sammanhängde med tillkomsten från den 1 juli 1940 av lotsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. Med ledning av de faktiska utgifterna under budgetåret 1938/39 för de ändamål, som enligt den nya ordningen skulle tillgodoses från anslag å staten för lotsstyrelsens delfond av fastighetsfonden, hade nu ifrågasvarande anslagspost å 75,000 kronor beräknats. Styrelsen saknade ännu erfarenhet rörande hållbarheten av denna beräkning. Ehuru lotsverkets anläggningar såsom förut framhållits vore under tillväxt i såväl antal som storlek och nu rådande förhöjda prisläge jämväl borde föranleda ökad medelsanvisning, ansåge sig styrelsen under förhandenvarande förhållanden icke böra ifrågasätta någon höjning av posten

utan föresloge, att densamma för budgetåret 1941/42 upptoges till oförändrat belopp, 75,000 kronor.

Delposten till *reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar* vore för löpande budgetår upptagen till 340,000 kronor. Utgifterna hade uppgått till nämnda belopp under budgetåret 1939/40 och styrelsen ansåge samma belopp böra stå till förfogande under budgetåret 1941/42.

Delposten till *legor för lotsbåtar*, för löpande budgetår 150,000 kronor, hade för budgetåret 1939/40 varit upptagen till 140,000 kronor och hade belastningen då utgjort i runt tal 157,000 kronor. För det löpande budgetåret beräknade styrelsen, att belastningen komme att uppgå till omkring 165,000 kronor. Ökningen berodde på en fortlgående nyanskaffning av större, kraftigare och därmed också dyrare lotsbåtar. Nyanskaffningen av lotspersonalens egna tjänstebåtar hade före 1937 års omorganisation under längre tid fått så långt möjligt anstå i avvaktan å en omläggning av grunderna för båthållningen och tillkomsten av lotsverkets båtlånefond. Den sålunda uppskjutna förnyelsen av båtbeståndet hade förorsakat, att under de sista åren tjänstebåtar nyanskaffats i förhållandevis betydande omfattning. Denna utveckling måste ytterligare fortgå. Då lotsstyrelsen av nu angiven orsak förutsåge, att legorna under budgetåret 1941/42 komme att uppgå till ännu högre belopp än under innevarande budgetår, föresloge styrelsen, att ifrågasvara post för budgetåret 1941/42 upptoges till 170,000 kronor, vilket innebure en förhöjning i förhållande till löpande budgetår med 20,000 kronor.

Delposten till *drift av lotsbåtar*, för löpande budgetår 85,000 kronor, hade för budgetåret 1939/40 varit upptagen till 80,000 kronor och hade belastningen under sistnämnda budgetår utgjort i runt tal 123,000 kronor. Den kraftiga ökningen av utgifterna å denna anslagspost sammanhängde med höjda priser å drivmedel för tjänstebåtarna och en av rådande förhållanden betingad onormalt hög lotsningsfrekvens. Vid beräkningen av anslagsbehovet för budgetåret 1941/42 föreläge särskilda svårigheter till följd av ovissheten beträffande prisläget å drivmedel och lotsningsfrekvensens omfattning. En särskild svårighet bestode i osäkerheten beträffande frågan, huruvida nu använda drivmedel kunde stå till lotsverkets förfogande eller om lotsverket för tjänstebåtarna måste i större eller mindre omfattning lita till ersättningsämnen. Då medelsbehovet därför icke läte sig med någon säkerhet bedöma, funne sig styrelsen, under beaktande av den fortlgående anskaffningen av större och kraftigare tjänstebåtar, böra föreslå, att denna post upptoges till ett belopp, motsvarande belastningen för budgetåret 1939/40 eller avrundat till 125,000 kronor, vilket innebure en förhöjning i förhållande till löpande budgetår med 40,000 kronor.

Delposten till *resor i samband med lotsning* vore för löpande budgetår upptagen till 155,000 kronor. Under budgetåret 1939/40, då anslagsposten hade utgjort 150,000 kronor, hade såsom en följd av den genom krigsförhållandena starkt ökade lotsningsfrekvensen belastningen å anslagsposten uppgått till i runt tal 326,000 kronor, vilket innebure en ökning i förhållande till närmast föregående budgetår av nära 112 procent. Härvid finge framhållas, att lotspenninginkomsten under samma tid hade ökat med ännu högre procent. Styrelsen hade ansett sig böra tillsvidare utgå ifrån, att lotsningsfrekvensen komme att — med av säsongmässiga förhållanden betingade variationer — bliva av ungefär samma omfattning som under månaderna maj—juli 1940, då förhållandena på sjöfartens område syntes hava varit något så när stabiliserade. Med denna utgångspunkt skulle medelsbehovet för nästa budgetår komma att för ifrågasvarande ändamål uppgå till omkring 245,000 kronor. Styrelsen ansåge sig emellertid för närvarande icke

böra från en så osäker utgångspunkt förorda en uppräkningspost till detta belopp, utan ansåge sig böra stanna vid att föreslå, att anslagsposten upptoges till 200,000 kronor, vilket innebure en ökning i förhållande till löpande budgetår med 45,000 kronor.

Delposten till *bojar och prickar* vore för löpande budgetår upptagen till 100,000 kronor. Belastningen å posten hade under budgetåren 1938/39 och 1939/40 uppgått till i runda tal 126,000 kronor respektive 117,000 kronor och beräknades för innevarande budgetår komma att uppgå till ungefärligen sistnämnda belopp. Den ökade belastningen hade föranletts av kostnader för anskaffning och underhåll av nytillkomna prickar samt underhåll av nyanskaffade bojar. Styrelsen finge i anledning härav föreslå, att posten för budgetåret 1941/42 upptoges till 115,000 kronor, vilket innebure en ökning i förhållande till löpande budgetår med 15,000 kronor.

Delposten till *kostnader för tjänstedräkt* hade i anledning av bestämmelserna om tjänstedräkt i civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinare-reglementet, vilka bestämmelser trädde i kraft den 1 juli 1939, upptagits å omkostnadsstaten för löpande budgetår. Beträffande frågan huruvida denna post, 15,000 kronor, komme att bli tillräcklig för ändamålet, kunde styrelsen för närvarande icke göra annat uttalande, än att det syntes antagligt att beloppet vore väl knappt tillmätt. På grund av omständigheter, som sammanhängde med svårigheten att under de av kriget föranledda förhållandena ordna anskaffningen av tjänstedräkt i enlighet med de nya bestämmelserna, hade styrelsen ännu icke kunnat närmare reglera denna anskaffning. Till styrelsens prövning hade jämväl hänskjutits frågan om vissa ändringar beträffande tjänstedräktens utseende. Efter det att styrelsen under den gångna sommaren inköpt ett parti tyg för uniformstillverkning, komme styrelsen att inom den närmaste tiden upptaga dessa frågor till vidare behandling. Då styrelsen för närvarande saknade hållbara utgångspunkter för en uppräkningspost, ansåge sig styrelsen böra föreslå, att posten för budgetåret 1941/42 upptoges till oförändrat belopp, 15,000 kronor.

Delposten till *diverse och extra utgifter*, i gällande omkostnadsstat beräknad till 17,000 kronor, hade för budgetåret 1939/40 varit upptagen till 26,000 kronor och hade belastningen under sistnämnda budgetår utgjort i runt tal 31,500 kronor. Den vidtagna nedskrivningen av posten från 26,000 kronor till 17,000 kronor hade sammanhängt med vissa vid inrättandet av lotsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond vidtagna överflyttningar av utgifter och inkomster. Jämväl för nästkommande budgetår beräknade styrelsen medelsbehovet till 17,000 kronor. Härvid finge emellertid framhållas, att de utgifter, som skulle bestridas från ifrågavarande post och som bland annat utgjordes av ersättning för skadade eller förlorade tjänstebåtar och andra effekter, bortskaffande av vrak samt bärgning av sjömärken, vore mycket svåra att på förhand beräkna och ej minst under nu rådande förhållanden kunde stiga till avsevärda belopp.

Lotsstyrelsens förslag innebär en ökning av omkostnadsanslaget med 155,000 kronor. Därav avser ett belopp av 16,000 kronor utgifter för sjukvård m. m. Mot beräkningen av sistnämnda belopp synes ej vara något att erinra. Anslagsökningen i övrigt föranledes dels av inträdda prisstegringar dels ock av lotsningsfrekvensen. Till belysning av sistberörda spörsmål hava lämnats vissa uppgifter under närmast föregående punkt. I betraktande av dessa förhållanden och med hänsyn tagen till belastningen å ifrågavarande anslag under budgetåret 1939/40 anser jag mig böra i allt väsentligt tillstyrka,

*De departements-
chefen.*

att medelsberäkningen sker i enlighet med styrelsens förslag. Beträffande delposten legor för lotsbåtar torde medelsanvisningen dock, i betraktande av nämnda belastning, böra begränsas till 160,000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle alltså för budgetåret 1941/42 beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	16,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	75,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	98,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
5. Övriga utgifter:		
a. Förbrukningsartiklar, <i>förslagsvis</i>	kronor	325,000
b. Reparation och underhåll av obevakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten, <i>förslagsvis</i> ..	»	75,000
c. Reparation och underhåll av fyrskropp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, <i>förslagsvis</i> ..	»	340,000
d. Legor för lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> ..	»	160,000
e. Drift av lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> ..	»	125,000
f. Resor i samband med lotsning, <i>förslagsvis</i>	»	200,000
g. Bojar och prickar, <i>förslagsvis</i> ..	»	115,000
h. Kostnader för tjänstedräkt, <i>förslagsvis</i>	»	15,000
i) Diverse och extra utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	17,000
		» 1,372,000
	Summa kronor	1,566,000.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,566,000.

[47.] **4. Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten, reservationsanslag.** Till ifrågavarande ändamål äro anvisade å riksstaten för budgetåret 1940/41 dels under tionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 1,258,000 kronor dels ock under statens allmänna fastighetsfond ett reservationsanslag av 213,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 27 augusti 1940 har *lotsstyrelsen* lämnat en redogörelse för ett antal säkerhetsanstalter för sjöfarten, vilkas tillgodo-

seende styrelsen ansett angeläget; och har styrelsen beräknat medelsbehovet för utförandet av samma säkerhetsanstalter till 995,000 kronor.

I följande sammanställning upptagas de olika åtgärder, varom fråga är, ävensom den för varje särskild åtgärd av lotsstyrelsen beräknade kostnaden, varjämte angives hur denna kostnad tänkts skola fördelas dels på driftbudgeten och dels på kapitalbudgeten med beräkning tillika i sistnämnda fall av erforderligt avskrivningsanslag:

Ä n d a m å l	Anslag å drift-budgeten kronor	Anslag å kapital-budgeten kronor	Summa anslag å drift- och kapital-budgeterna kronor	Avskrivningsanslag kronor
<i>Tjänstefartyg m. m.</i>				
1. Nytt tjänstefartyg för södra lots-distriktet	525,000	—	525,000	—
2. Motorlivbåt för Kåreholms livräddningsstation	60,000	—	60,000	—
<i>Fyrrar med och utan ständig bevakning.</i>				
3. Införande av aga- eller elektriskt ljus vid mindre fotogenfyrrar	150,000	—	150,000	—
4. Förbättring av fyrbelysningen över fjärden Galtén i Mälarens västligaste del	81,000	—	81,000	—
5. Elektrifiering och halvautomatisering av fyren Kapelludden	10,000	—	10,000	—
6. Elektrifiering av fyren Sandhammarén med mistsignalstation	15,000	—	15,000	—
7. Förbättring av fyrbelysning för in-segling genom Kråksundsgap på Bohuskusten	19,000	—	19,000	—
<i>Hamnar och lotsuppassningsställen.</i>				
8. Nytt uppassningshus vid Trelleborgs lotsplats	2,000	28,000	30,000	28,000
9. Ny hamn vid Idö lotsplats	—	55,000	55,000	55,000
10. Förbättring av hamnen vid Furöns lotsuppassningsställe under Oskarshamns lotsplats	—	20,000	20,000	20,000
<i>Fasta sjömärken.</i>				
11. Överensmärken i farleden norr om Junkö i inloppet till Luleå	10,000	—	10,000	—
<i>Livräddningsstationer.</i>				
12. Båthus och slip för Kåreholms livräddningsstation	7,000	13,000	20,000	13,000
Summa kronor	879,000	116,000	995,000	116,000

1. I fråga om förslaget om anskaffande av *nytt tjänstefartyg för södra lotsdistriktet* har lotsstyrelsen erinrat, att i förenämnda under tionde huvudtiteln till säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslag å 1,258,000 kronor ingår ett belopp av 375,000 kronor, motsvarande hälften av den vid 1940 års lagtima riksdag beräknade total-

kostnaden, 750,000 kronor, för anskaffande av ifrågavarande tjänstefartyg. Lotsstyrelsen anför vidare, att färdigställandet av det under byggnad varande nya tjänstefartyget för nedre norra lotsdistriktet, för vars anskaffande anslag beviljats av 1939 och 1940 års lagtima riksdagar, på grund av kriget blivit fördröjt men att arbetet därmed beräknades bliva slutfört under januari 1941. Av denna anledning och med hänsyn till det ovissa läge, vari frågan om landets förseende med flytande bränsle kommit, hade styrelsen ännu icke infordrat anbud å byggande av ett tjänstefartyg för södra lotsdistriktet. Med hänsyn till prisstegringen inom varvsindustrin vore det emellertid ofrånkomligt att för byggandet av detta fartyg räkna med högre kostnad än den, vartill styrelsen kommit vid sina föregående beräkningar. Enligt inom styrelsen verkställd förnyad beräkning komme fartygsbygget att med nu gällande priser draga en kostnad av omkring 900,000 kronor. Under framhållande av nödvändigheten av att södra lotsdistriktet snarast möjligt erhöles ett nytt tjänstefartyg, hemställer styrelsen, att för fullföljande av anskaffningen beräknas ett belopp av $(900,000 - 375,000 =) 525,000$ kronor.

2. Beträffande förslaget om anskaffande av *motorlivbåt för Kåreholms livräddningsstation* anför lotsstyrelsen:

I skrivelse den 29 augusti 1939 angående anslag till lotsverket för budgetåret 1940/41 hade lotsstyrelsen hemställt om medel för anskaffning av motorlivbåtar för Gräsgårds och Kåreholms livräddningsstationer. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag hade riksdagen anvisat medel allenast för anskaffning av motorlivbåt för Gräsgårds livräddningsstation. Lotsstyrelsen finge i anledning härav förnya sin hemställan om medel för en motorlivbåt för Kåreholms livräddningsstation. Angående angelägenheten av ifrågavarande anskaffning finge styrelsen ånyo framhålla, att den av styrelsen och Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutne i utlåtande den 15 juni 1937 förordade planen för livräddningsväsendets reorganisation syntes styrelsen böra slutföras utan allt för stor tidsutdräkt. Kostnaden för anskaffningen — förut beräknad till 55,000 kronor — hade med hänsyn till prisstegringen inom varvsindustrin med nu gällande priser beräknats till 60,000 kronor.

3. Rörande frågan om *införande av aga- eller elektriskt ljus vid mindre fotogenfyrar* uttalar lotsstyrelsen:

De numera föråldrade fotogenfyrarna utan ständig bevakning hade under de senare årtiondena minskat i antal på grund av de moderniseringsarbeten — införande av aga- och elektrisk belysning — vartill lotsstyrelsen vid upprepade tillfällen begärt och erhållit medel. Sålunda finge framhållas, att antalet under lotsverkets förvaltning stående fotogenfyrar utan ständig bevakning hade varit 85 den 1 januari 1928, 77 den 1 januari 1934 och komme den 1 januari 1941 att uppgå till 43 stycken. Styrelsen finge nu föreslå, att ett belopp av 150,000 kronor beräknades för införande av agabelysning eller elektrifiering av huvudparten av dessa återstående 43 fotogenfyrar utan ständig bevakning.

Årsförbrukningen av lysfotogen för var och en av det fyrtiotal fyrar, som omfattades av föreliggande förslag, utgjorde omkring 300 liter. Kostnaden härför — med 1939 års priser som grund — vore ungefär densamma som motsvarande kostnad för aga-gas respektive elektrisk ström efter genomförd

modernisering av fyren. Även om någon besparing i de direkta driftkostnaderna sålunda icke skulle uppstå genom föreslagen modernisering, skulle emellertid vinnas dels att mineralolja ej erfordrades för fyrarnas drift, dels ock minskade kostnader för tillsyn av dessa fyrar. En fotogenfyr måste nämligen hava regelbunden tillsyn en gång varje vecka, medan en aga- eller elektrisk fyr kunde lämnas utan tillsyn under en tid av mellan en och två månader. Den sålunda uppkommande årliga besparingen i form av nedsatt tillsyningsmannaarvode kunde som medeltal sättas till omkring 200 kronor per fyr eller sammanlagt för 40 fyrar omkring 8,000 kronor.

4. Beträffande förslaget om *förbättring av fyrbelysningen över fjärden Galten i Mälarens västligaste del* anför lotsstyrelsen:

Sjöfarten på Köping — huvudsakligen inskeppning av kol samt utskeppning av järnmalm och trävaror — hade under senaste tioårsperioden betydligt tilltagit i omfattning, vilket bland annat framginge av lotsningsfrekvensens ökning. Sålunda hade antalet lotsningar till och från Köping varit år 1930 194 och år 1939 502. Till belysande av stegringen i fartygstrafiken på Köping finge framhållas, att enligt från publikationen Kommersiella meddelanden hämtad uppgift summan av in- och utgående tonnage i Köpings hamnar under ett vart av åren 1937, 1938 och 1939 utgjort respektive 404, 495 och 552 tusen nettoton. En ytterligare ökning av sjöfarten på Köping kunde förväntas, sedan driften börjat vid den cementfabrik, som för närvarande vore under byggnad invid staden. Fabriken beräknades bliva färdigställd under år 1940. I samband med den ökade sjöfarten hade behovet av förbättrad fyrbelysning gjort sig starkt gällande.

Sjöfarten till Köping passerade över fjärden Galten. Över denna fjärd funnes två farleder, dels en nordlig för närvarande ej fyrbelyst led dels ock en sydligare led. För navigeringen i den sydligare leden hölle lotsverket sedan år 1899 en fyr å Torpagrundet. För infarten till Köping funnes två överensfyrar. Inloppet till Kungsör vid sydvästra delen av Galten utmärktes likaledes av två överensfyrar. Dessa fyra överensfyrar tillhörde icke lotsverket.

För fartyg med mer än 3.3 meters djupgående vore endast den nordligare av förenämnda två farleder över Galten tillgänglig. Då denna farled icke vore fyrbelyst samt dessutom krokig och smal, kunde större fartyg icke passera över Galten annat än vid dager. Härigenom tvingades fartygen att kvarligga i hamn eller att eljest göra uppehåll på natten, vilket fördröjde resorna och merendels hade till följd rubbningar i arbetet med lastning och lossning i hamnarna med ty åtföljande extra kostnader. För att bereda sjöfarten någorlunda tryggade framkomstmöjligheter uti ifrågavarande farvatten vid mörker erfordrades på grund av farledens nämnda beskaffenhet, att ett förhållandevis stort antal fyrar anordnades. Ett inom styrelsen uppgjort fyrförslag upptog elva nya fyrar, nämligen dels två överensfyrar å respektive Kviksundsbron och Småholm, en fyr vid Östra Torpet, två överensfyrar å Sandholmen, en fyr vid Gliparna, en fyr vid Flinkan, en fyr vid Botten och två överensfyrar å Sandudden. Slutligen inginge i förslaget att en ny fyr anordnades å Kattskär öster om Kviksund. Kostnaden för samtliga dessa elva fyrar beräknade styrelsen till sammanlagt 81,000 kronor.

Stockholms rederiförening samt Skärgårds- och Mälarflottornas rederiförening, vilka båda sammanslutningar beretts tillfälle att yttra sig om den nu föreslagna fyrbelysningen, ansåge densamma vara av den betydelse för sjöfarten, att den utan dröjsmål borde komma till stånd.

5. I fråga om spørsmålet om *elektrifiering och halvautomatisering av fyren Kapelludden* yttrar lotsstyrelsen:

Elektrifieringen av Öland hade på senare år framskridit så långt, att elektrisk kraft blivit tillgänglig i närheten av fyren Kapelludden. Kostnaden för utbyggnad av högspänd anslutningslinje till fyren samt transformatorstation därstädes utgjorde omkring 6.000 kronor. Kostnaden för elektrifiering av fyrplatsen beräknades till omkring 4,000 kronor. Elektrifieringen skulle omfatta dels fyrens ljuskälla, som nu utgjordes av en fotogenglödljuslampa, dels den roterande linsens drivverk, vilket nu vore ett loddrivet urverk, dels ock elektrisk belysningsinstallation inom fyrbyggnaden och bostadshuset vid fyrplatsen.

Ett genomförande av elektrifiering av fyrljuset skulle innebära, att förbrukningen av lysfotogen vid fyrplatsen — omkring 4,000 liter årligen — nästan helt skulle bortfalla; efter elektrifiering erfordrades nämligen fotogen endast för drift av reservlampa för den elektriska fyrlampan vid strömbrott på ledningsnätet. Härjämte finge framhållas, att fyrens ljusstyrka genom elektrifieringen skulle komma att öka så mycket, att dess lysvidd även i disig luft komme att uppgå till den av jordens rundning begränsade (geografiska) lysvidden, vilket med nuvarande ljuskälla icke vore förhållandet.

Föreliggande förslag innefattade jämväl s. k. halvautomatisering av fyren. Härmed förstodes, att fyrapparaten försåges med sådana alarmanordningar, som vid fel på fyrlampan eller linsapparatusens rotationssystem ävensom vid strömbrott på ledningsnätet varskodde tjänstgörande fyrpersonal om felet. Vid sådant förhållande vore det icke nödvändigt, att ständig vakt hölles i fyren under den mörka delen av dygnet. Anordningarna i fråga skulle sålunda möjliggöra minskning av antalet befattningshavare vid fyrplatsen från nuvarande två, fyrmästare och fyrvaktare, till endast en fyrmästare. Härjämte ansåge lotsstyrelsen, att fyrplatsen vid genomförande av föreliggande förslag borde nedflyttas från II till III klass fyrplats. Därest styrelsens förslag i denna punkt vunne bifall, avsåge styrelsen att vid en senare tidpunkt framlägga förslag rörande nämnda personalfrågor.

Den årliga besparing för statsverket, som skulle uppkomma på grund av minskade driftskostnader och reducerad personal vid här föreslagna halvautomatisering av fyren Kapelludden, hade beräknats till omkring 3.600 kronor. Styrelsen finge slutligen i denna fråga framhålla, att vissa inom en nära framtid nödvändiga reparationsarbeten på bostadslägenheterna vid fyrplatsen skulle komma att draga mindre kostnad därest den på grund av halvautomatiseringen möjliggjorda personalminskningen vid fyrplatsen kunde komma till stånd.

6. I fråga om förslaget om *elektrifiering av fyren Sandhammaren med mistsignalstation* anför lotsstyrelsen:

I närheten av den på Skånes sydöstra udde belägna fyrplatsen Sandhammaren funnes sedan några år tillbaka elektrisk kraft tillgänglig. Kostnaden för utbyggnad av högspänd anslutningslinje till platsen samt transformatorstation därstädes kunde beräknas uppgå till omkring 7,000 kronor. Kostnaden för elektrifiering av fyrplatsen beräknades till omkring 8,000 kronor. Elektrifieringen skulle omfatta fyrens ljuskälla, som nu utgjordes av en fotogenglödljuslampa, mistsignalmaskineriet, vilket nu drevs av råoljemotorer, samt elektrisk belysningsinstallation inom fyrbyggnad, maskinhus och fyrpersonalens bostäder.

Ett genomförande av nyssnämnda förslag skulle innebära, att förbrukningen av lysfotogen och råolja vid fyrplatsen — för närvarande omkring 2,500 respektive 4,000 liter årligen — nästan helt skulle bortfalla; efter elektrifiering skulle nämligen dessa slag av bränsle endast erfordras för

drift av reservapparater för de elektriska apparaterna vid strömavbrott på ledningsnätet. Härjämte finge framhållas, att fyrens ljusstyrka genom elektrifieringen skulle komma att öka så mycket, att dess lysvidd även i disig luft komme att uppgå till fyrens geografiska lysvidd, vilket med nuvarande ljuskälla icke vore förhållandet.

En sådan halvautomatisering av fyrplatsen, som styrelsen i föregående punkt föreslagit för Kapelluddens fyrplats, kunde icke komma i fråga vid Sandhammaren, enär vid sistnämnda fyrplats, som tillika vore mistsignalstation, måste hållas vakt dygnet runt för verkställande av iakttagelser rörande väderleksförhållandena. På grund av fyrplatsens gentemot Kapelludden något ogynnsammare läge i elektrifieringshänseende vore någon besparing i driftkostnad på grund av övergång till elektrisk drift icke att påräkna. De direkta fördelarna, som skulle följa av ett genomförande av föreliggande förslag, inskränkte sig därför till de förut omnämda besparingarna av mineraloljor samt ökningen av fyrens ljusstyrka.

Emellertid föreläge ytterligare ett skäl till att elektrifiering av Sandhammarens fyrplats framstode såsom särskilt önskvärd. Enligt en mellan norra Europas stater år 1933 träffad överenskommelse skulle radiofyrar, i den mån förhållandena medgäve, anordnas vid vissa bestämda fyrplatser vid respektive länders kuster. Bland de svenska fyrplatser, där radiofyr sålunda vore förutsedd, befunno sig Sandhammaren. Även om anordnandet av en radiofyr vid denna fyrplats icke för närvarande vore aktuell, torde så bliva fallet efter ett framtida fredsslut.

7. Beträffande frågan om *förbättring av fyrbelysning för insegling genom Kråksundsgap på Bohuskusten* yttrar lotsstyrelsen:

I skrivelse den 30 augusti 1938 angående anslag till lotsverket för budgetåret 1939/40 hade styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att anvisa erforderliga medel bland annat till förbättring av fyrbelysningen för inseglingen genom Kråksundsgap på Bohuskusten. För inseglingen till fjärden Kråksundsgap intill Orust på Bohuskusten funnes ett par år 1896 uppförda överensfyrar, vilka år 1911 hade förändrats så, att de i stället för fotogenbelysning erhöilo agabelysning. Den inre fyren stode förhållandevis svårtillgänglig inne på fastlandet på omkring 40 meters höjd över havsytan, medan den andra vore uppförd på ett skär ute å fjärden. En mindre del av fyrarnas överenslinje sammanföille med en kusttrafikled, som i övrigt hade försetts med fyrbelysning år 1929.

Flera skäl talade för att ersätta nyssnämnda överensfyrar med annat slag av fyrbelysning. Enligt ett inom styrelsen utarbetat förslag borde överensfyrarnas funktion övertagas av två agafyrar, uppförda på var sin udde vid inloppet till Kråksundsgap. Inseglingen genom det mellan dessa uddar liggande, omkring 200 meter breda sundet, som under mörker och pålandsstorm fordrade iakttagande av stor försiktighet, skulle härigenom komma att avsevärt underlättas. Av de nya fyrarna avsåges den ena utförd såsom sektorfyr, och den skulle härigenom lämna vägledning såväl för inseglingen från öppna sjön till Kråksundsgap som för den fortsatta navigeringen å fjärden innanför inloppet. Denna sektorfyr skulle komma att ligga närmare öppna sjön än båda de nuvarande överensfyrarna, vilket innebure, att fyren lättare än de nuvarande skulle kunna iakttagas från sjön i disigt väder, i synnerhet som lokala dimbälten ofta torde förekomma innanför det föreslagna fyrläget. Slutligen skulle ordnandet av fyrbelysningen för inseglingen till Kråksundsgap enligt föreliggande förslag komma att medföra en viss minskning i de årliga driftskostnaderna för fyrbelysningen i farvattnet

på grund av såväl minskad gasåtgång som underlättat arbete med skötsel och tillsyn av fyrarna.

I detta sammanhang ansåge sig styrelsen böra framhålla, att Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening i skrivelse den 21 december 1937 hemställt om utläggande av en lys- och ljudboj vid grundet Alnebådan, som låge i öppen sjö intill inseglingsleden till Kråksundsgap och omkring tre sjömil utanför inloppet till denna fjärd. Lantbruksstyrelsen hade, efter att hava inhämtat yttrande från lotsstyrelsen, avgivit infordrat yttrande i skrivelse den 14 juli 1938. Lotsstyrelsen hade på anförda grunder funnit sig icke böra tillstyrka framställningen, men hade i stället förordat en förändring av fyrbelysningen för inseglingen till Kråksundsgap på sätt i det föregående angivits. Till upplysning om siktförhållandena i farvattnet ifråga hade lotsstyrelsen meddelat, att under femårsperioden 1932—1936 vid den närbelägna fyrplatsen Måseskär mistsignalering i medeltal givits 725 timmar per år, motsvarande allena 7.8 procent av årets timmar. Lantbruksstyrelsen hade hemställt, att medel måtte anvisas till anordnandet av den av lotsstyrelsen föreslagna ändringen av fyrbelysningen vid Kråksundsgap och att ärendet för vidare behandling måtte överlämnas till lotsstyrelsen.

Kostnaden för här föreslagna ändring av fyrbelysningen vid Kråksundsgap beräknades till 14,500 kronor. Genom förändringen skulle emellertid från de nuvarande fyrarna kunna frigöras viss fyrmateriel, vilken betingade ett dagsvärde av omkring 3,500 kronor. Den reella kostnaden för förändringen skulle därför komma att utgöra omkring 11,000 kronor. Till jämförelse härmed finge anföras, att den av förenämnda havsfiskeförening ifrågasatta bojen vid Alnebådan kostnadsberäknats till 12,000 kronor. En boj av detta slag krävde dessutom jämförelsevis stora kostnader för tillsyn och underhåll. Fyrbelysning vid Kråksundsgap — i nuvarande eller här föreslaget skick — skulle ej heller kunna undvaras i och med tillkomsten av en dylik boj.

Förslaget hade icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Styrelsen ansåge sig nu böra förnya sin framställning om anvisande av medel för ändamålet. På grund av inträdd prisstegring beräknade styrelsen kostnaderna nu till 19,000 kronor.

8. Rörande förslaget om uppförande av *nytt uppassningshus vid Trelleborgs lotsplats* anför lotsstyrelsen:

Till följd av de tid efter annan företagna hamnutvidgningarna i Trelleborg hade sikten från lotsuppassningshuset kommit att bli skynd genom å kajerna stående järnvägsvagnar och upplagrat gods m. m. Vidare förhindrades den fria sikten av de båda tågfarjor, som under största delen av året låge upplagda i hamnen. För att hålla utkik måste vakthavande lotsen därför ofta avlägsna sig från lotsuppassningshuset och begiva sig långt ut på kajerna. Det måste därför anses vara ett ofrånkomligt behov, att lotsuppassningen flyttades och förlades till en ur utkikssynpunkt lämpligare plats. Härtill komme, att det befintliga, år 1893 uppförda uppassningshuset för nuvarande behov av utrymme vore för litet. Med en förflyttning av uppassningshuset borde därför enligt styrelsens uppfattning icke längre anstå. Enligt vad styrelsen inhämtat vore Trelleborgs stad villig att ställa till styrelsens förfogande en för ändamålet lämplig tomt jämte i dess närhet för uppassningen erforderliga båtplatser. Då det icke skulle ställa sig ekonomiskt att till nämnda tomt flytta det nuvarande huset, vilket såsom redan nämnts vore för litet för sitt ändamål, finge styrelsen föreslå, att ett nytt uppassningshus uppfördes. Enligt styrelsens förslag skulle lotsuppassningshuset inrymma

ett rum för lotskontor, ett vaktrum med kokvrå, ett sovrum för lotsar och ett sovrum för båtbiträden jämte källare med pannrum, förrådsrum och skyddsrum. Kostnaderna för ett nytt upppassningshus enligt detta förslag beräknade styrelsen till 30,000 kronor, därav till inventarier 2,000 kronor.

9. *Beträffande frågan om ny hamn vid Idö lotsplats yttrar lotsstyrelsen:*

Vid Idö lotsplats, belägen i havsbandet utanför Västervik, vore hamnförhållandena mycket otillfredsställande. För båtarnas förtöjning finnes endast en mindre båtbygga av timmerkistor belägen i inre änden av en grund havsvik, vilken vore öppen mot havet och utan annat skydd än ett mindre skär och några bränningar. På grund av det ringa vattendjupet vid båtbyggan kunde endast de mindre, öppna lotsbåtarna ligga förtöjda därstädes, varemot den till lotsplatsen hörande större lotskuttern måste ligga förtöjd i boj omkring 200 meter från byggan. Denna anordning vore förenad med risk för att kuttern i hårt väder skulle komma på drift och göra haveri och kunde ej längre anses försvarlig, sedan en nu under byggnad varande kutter blivit färdigställd. I storm och mörker kunde det ock vara förenat med ej obetydlig risk för lotspersonalen att med en liten båt från båtbyggan taga sig ut till lotskuttern. Dessutom medförde avsaknaden av en landfast bygga för förtöjning av lotskuttern, att klargöring av densamma för utsättning eller hämtning av lots toge förhållandevis lång tid i anspråk till men för en snabb betjäning av sjöfarten. På grund av båtplatsernas oskyddade läge i förhållande till öppna sjön och avsaknaden av fyrbelysning vore det ock förenat med fara att vid ogynnsam väderlek taga sig ut och in i viken till båtarnas förtöjningsplatser, särskilt som vattendjupet därstädes genom landhöjning och fortgående uppgrundning med åren blivit allt mindre. En ur alla synpunkter utmärkt lotshamn kunde erhållas vid Idösund, där lotsverket redan disponerade mark alldeles intill den fyrbelysta farleden innanför Idö. Kostnaderna för anläggning därstädes av en ändamålsenlig hamn med en 50 meter lång vågbrytare, slip och prickupplag m. m. beräknade styrelsen till 55,000 kronor. Erinras finge i detta sammanhang om att 1939 års urtima riksdag anvisat medel till anordnande av en fyrbelyst farled Ålandshav—Kalmarsund, vilken farled passerade Idösund. Denna fyrbelysning komme att färdigställas under år 1940. Jämväl i farleden in till Västervik hade innevarande år anordnats fyrbelysning. Det kunde därför förväntas, att trafik under mörker uti ifrågavarande farvatten härafter skulle förekomma i ökad omfattning. Därest så bleve fallet, komme större krav att ställas på lotsuppässningen vid Idö lotsplats. Styrelsen ansåge därför, att det icke borde anstå med anordnande av den föreslagna nya hamnen.

10. *Rörande förslaget om förbättring av hamnen vid Furöns lotsuppässningsställe under Oskarshamns lotsplats uttalar lotsstyrelsen:*

Vid Oskarshamns lotsplats vore lotsuppässning ordnad dels vid Ernemara invid Oskarhamn dels å Furön, belägen ute i öppna sjön omkring 5 distansminuter öster ut från Oskarshamn. På Furön vore hamnförhållandena icke tillfredsställande, i det att vattendjupet i hamnen och vindförhållandena ofta icke tilläte, att lotsplatsens stora kutter låge förtöjd vid båtbyggan därstädes. Vid hårt väder, då lotsuppässningen icke kunde ombesörjas med de mindre lotsbåtarna, som låge vid Furön, måste därför lots sättas ut från Ernemara med den stora kuttern; detta innebure stora olägenheter och tidsutdräkt för sjöfarten. Särskilt vid motsjö och motvind kunde utsättandet av lots från Ernemara draga avsevärd tid.

På grund av det mot havet oskyddade läget av hamnen på Furön kunde den stora lotskuttern ej lämpligen förläggas i boj utanför hamnen. Styrelsen ansåge det därför nödvändigt, att en hamnförbättring snarast möjligt komme till stånd vid Furön, så att den stora kuttern oberoende av vattenstånd och vindförhållanden kunde vara förlagd därstädes. Företagna undersökningar hade givit vid handen, att den ur praktisk och ekonomisk synpunkt mest tillfredsställande lösningen av hamnfrågan erhöles genom att förlänga den befintliga hamnpiren omkring 15 meter ut på djupare vatten. Delta arbete beräknades draga en kostnad av 20,000 kronor.

11. Beträffande spørsmålet om uppförande av *överensmärken i farleden norr om Junkö i inloppet till Luleå* anför lotsstyrelsen:

Genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg påginge för närvarande arbeten med fördjupande av farleden genom Tjuvholmssundet i inloppet till Luleå. Det vore avsett, att farleden skulle erhålla ett minsta djup av 9.1 meter och arbetet beräknades bliva färdigt under år 1941. Söder om Tjuvholmssundet begagnades sjöfarten på Luleå för närvarande regelmässigt farleden förbi Rödkallen och Germandö, vilken farled hade ett minsta djup av endast 7.4 meter. Det större tonnage, som efter fördjupningen av Tjuvholmssundet kunde anlöpa Luleå hamn, komme därför att bliva hänvisat till farleden norr om Junkö. För att sistnämnda farled, som vore trång och krokig, skulle kunna med tillräcklig trygghet trafikerades av större fartyg erfordrades, att där befintlig utprickning, vilken ofta rubbades av timmersläp, kompletterades med ett antal fasta överensmärken. Dessa borde anordnas under loppet av år 1941, enär muddringsarbetena i Tjuvholmssundet då såsom nämnts beräknades bliva avslutade. Enligt ett inom styrelsen uppgjort förslag hade kostnaderna för uppförande av åtta sådana märken beräknats till 10,000 kronor.

12. Angående frågan om *båthus och slip för Kåreholms livräddningsstation* yttrar lotsstyrelsen:

I sin skrivelse den 29 augusti 1939 angående anslag till lotsverket för budgetåret 1940/41 hade styrelsen — i anslutning till ett samtidigt av styrelsen framlagt förslag om anskaffande av en motorlivbåt för en ny livräddningsstation vid Kåreholm på Öland — hemställt, att ett belopp av 16,000 kronor måtte anvisas för båthus och slip till nämnda livbåt. Styrelsens framställning hade icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Styrelsen, som i sin nu ifrågavarande skrivelse hemställt om medel för byggande av en motorlivbåt för den tillämnade livräddningsstationen, finge nu förnya sin framställning om anvisande av medel till båthus och slip för livbåten. Med hänsyn till prisstegringen beräknade styrelsen byggnadskostnaderna för båthus och slip till 20,000 kronor. Av hela kostnaden, 20,000 kronor, avsåge 13,000 kronor livbåthus, 5,000 kronor slipanläggningen och 2,000 kronor inventarier.

Lotsstyrelsen framhåller, att kostnaderna för de sålunda föreslagna nyanskaffningarna och arbetena borde enligt de principer, som blivit följda vid uppgörandet av staten för budgetåret 1940/41 för lotsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond (prop. den 8 mars 1940, nr 142), fördelas dels å driftbudgeten och dels å kapitalbudgeten i enlighet med vad som framginge av den inledningsvis återgivna sammanställningen. I sammanställningen hade även upptagits anslag å driftbudgeten till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i anläggningar, för vilka medel föresloges skola anvisas å ka-

pitalbudgeten. Samtliga dessa investeringar vore av sådan beskaffenhet, att de borde omedelbart i sin helhet avskrivas.

I anslutning till det anförda hemställer lotsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1941/42 anvisa *dels* å driftbudgeten till Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten ett reservationsanslag av 879,000 kronor, *dels* å kapitalbudgeten under rubriken Kapitalinvestering, Statens allmänna fastighetsfond, ett reservationsanslag av 116,000 kronor, *dels ock*, under förutsättning att motsvarande anslag anvisades å kapitalbudgeten, å driftbudgeten under rubriken Utgifter för statens kapitalfonder, Avskrivning av nya kapitalinvesteringar, ett reservationsanslag av 116,000 kronor.

Lotsstyrelsens förslag om anvisande av 525,000 kronor för ett nytt tjänstefartyg för södra lotsdistriktet innebär allenast ett fullföljande av statsmakternas beslut föregående år, varigenom såsom ett första anslag för ändamålet anvisades 375,000 kronor. Jag tillstyrker, att förslaget ifråga bifalles. Departements-
chefen.

Jämväl anslagsäskandena i övrigt synas välgrundade. De av styrelsen verkställda kostnadsberäkningarna torde ej giva anledning till erinran. Jag förordar alltså, att styrelsens förslag även i dessa delar vinna beaktande.

Det sammanlagda medelsbehovet för säkerhetsanstalter för sjöfarten under nästa budgetår skulle således uppgå till 995,000 kronor. Därav torde, i överensstämmelse med styrelsens förslag, böra anvisas 879,000 kronor å driftbudgeten och 116,000 kronor å kapitalbudgeten.

Den av styrelsen berörda frågan om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar behandlas i annat sammanhang av chefen för finansdepartementet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, beträffande tionde huvudtiteln, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 879,000.

[48.] **5. Sjöhistoriska museet: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågasvarande ändamål är å riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat ett förslagsanslag å 54,800 kronor. Den 5 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för sjöhistoriska museet:

Befattning	Lönegrad
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.	
1 föreståndare å örlogsavdelningen	Eo 24
1 föreståndare å sjöfartsavdelningen	Eo 24.

Anm. Därest såsom föreståndare å örlogsavdelningen förordnas en pensionerad sjöofficer eller mariningenjör, utgår till denne endast arvode av 3,600 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1941. 1 saml. Nr 1. Del 13.

Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för sjöhistoriska museet har följande utseende:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t kronor 8,400

2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:

a. Grundavlöningar m. m. kronor 39,600

b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslags-*

vis » 3,000 » 42,600

3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 3,800

Summa förslagsanslag kronor 54,800.

I samband med fastställandet av ifrågavarande avlöningsstat har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skola utgå 1,200 kronor såsom arvode till en ledamot i sjöhistoriska museets nämnd, tillika sekreterare, och 7,200 kronor såsom arvoden à 3,600 kronor till två modellsnickare, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må tagas i anspråk, förutom för avlöning av de båda föreståndarna, dels för avlöning av en förste expeditionsvakt, lönegrad Eo 7, av en värmeledningsskötare och reparatör, lönegrad Eo 7, av ett kanslibiträde, lönegrad Eo 7, och av en expeditionsvakt, lönegrad Eo 5, dels till ett belopp av högst 3,000 kronor för beredande av extra arbetshjälp åt föreståndarna, dels till ett belopp av 2,500 kronor för beredande av extra skrivhjälp, dels till ett belopp av högst 600 kronor för bestridande av portvaktsgöromål m. m., dels ock till ett belopp av högst 4,300 kronor till ersättningar för museets bevakning under öppethållandet och nattetid, samt att värmeledningsskötaren och reparatören skall för bostad jämte lyse och värme i museibyggnaden erlägga ersättning med 700 kronor för år.

Dyrtidstillägg utgår dels till föreståndaren för örlogsavdelningen, därest denne uppbär endast arvode av 3,600 kronor, dels ock å arvodena till de båda modellsnickarna, allt enligt de för reglerade verk fastställda grunderna.

I skrivelser den 31 augusti och den 30 september 1940 har *Sjöhistoriska museets nämnd* beräknat medelsbehovet under nästa budgetår för bestridande av museets avlöningskostnader till 59,280 kronor, därav 8,550 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 44,730 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 6,000 kronor till rörligt tillägg.

Den föreslagna höjningen med 150 kronor av anslagsposten till arvoden avser ersättning till vikarie för sekreteraren under dennes semester.

I fråga om beräkningen av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal har nämnden anfört i huvudsak följande:

För kanslibiträdet, värmeledningsskötaren, förste expeditionsvakten och expeditionsvakten ansågo nämnden nödvändigt att räkna med ersättning till vikarie under semester m. m. med förslagsvis sammanlagt 600 kronor.

Jämlikt bestämmelser i kungörelsen den 17 maj 1940, nr 384, finge till tjänsteman med tjänstebostad i samband med ämbetslokalen, åt vilken uppdragits att utöva tillsyn av lokalen, under vissa omständigheter utgå ersättning med högst 200 kronor för år. Då denna bestämmelse vore tillämplig på museets värmeledningsskötare, som samtidigt vore portvakt, hade nämnden funnit erforderligt räkna med ifrågavarande utgift.

För museets bevakning under visningstider och vid andra tillfällen, då behov av museivakter förekomme, hade alltsedan museets invigning varit anställda med timlön två museivakter med stadigvarande sysselsättning samt extra museivakter under sön- och helgdagar ävensom vid förfall för någon av de förra eller expeditionsvakterna. Det för ändamålet samt för bevakning under nattetid i staten beräknade beloppet 4,300 kronor vore emellertid för ringa för att medgiva betalning åt ersättare under lagstadgad semester eller annat förfall, varunder avlöningen icke kunde indragas. För nästa budgetår syntes nödvändigt att räkna med visst belopp för tillfällig hjälp, förslagsvis 300 kronor.

Vidare borde, såsom för närvarande vore fallet, beräknas 2,500 kronor för extra skrivhjälp samt 600 kronor för bestridande av portvaktsgöromål.

Med hänsyn till svårigheten att sköta institutionen utan ständig tillgång på kvalificerade biträden åt och ersättare för föreståndarna ansågo sig nämnden nödsakad att återupprepa sitt vid två föregående tillfällen framförda krav om anställande av två amanuenser. I stället för den i anslaget ingående delposten å 3,000 kronor för beredande av extra arbetshjälp åt föreståndarna borde beräknas ett belopp av 10,458 kronor till avlöning åt amanuenserna, därav en i Eo 18 och en i Eo 15.

Nämndens förslag om höjning av anslagsposten till arvoden för beredande av ersättning åt vikarie för sekreteraren kan jag icke biträda. — I anslutning till den pågående avvecklingen av dyrtidstilläggen för vissa befattningshavare torde arvodena till de båda modellsnickarna böra regleras. Jag föreslår, att arvodet till envar av dem för nästa budgetår bestämmes till i runt tal 4,500 kronor, å vilket belopp dyrtidstillägg alltså icke skall utgå. För befattningshavare, som åtnjuter barntillägg, torde sådant även i fortsättningen böra beräknas enligt samma grunder som för närvarande. Kostnaden för sistnämnda ändamål torde under nästa budgetår uppgå till i runt tal 400 kronor. Arvodesposten bör alltså upptagas till $(1,200 + 4,500 + 4,500 + 400 =)$ 10,600 kronor.

*Departements-
chefen.*

Vad angår förslaget om anvisande av medel för anställande av två amanuenser var enahanda förslag föremål för prövning senast vid 1940 års lagtima riksdag. Jag kan i nuvarande läge icke tillstyrka detta förslag. Frånsett de ändringar, vilka föranledas av de nya grunderna för avlöningsstaternas beräkning, innebär nämndens förslag i övrigt beträffande anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal ej andra avvikelser från vad som nu gäller än att dels ett belopp av sammanlagt $(600 + 300 =)$ 900 kronor upptagits för möjliggörande av ersättning åt vikarier för vissa befattningshavare vid semester, dels ock ett belopp av 200 kronor avsetts för beredande av ersättning för viss tillsyn över museilokalerna. Mot vad sålunda föreslagits torde icke vara något att erinra. Ifrågavarande anslagspost skulle vid bifall här till upptagas till, i avrundat tal, 37,300 kronor. Härvid förutsattes att avlöningen

åt föreståndaren å örlogsavdelningen, vilken för närvarande är pensionerad sjöofficer, skall utgå i form av arvode å 3,600 kronor. Å sistnämnda belopp utgår nu dyrtidstillägg. Med hänsyn till vad nyss anförts angående avvecklingen av dyrtidstilläggen för vissa befattningshavare torde jämväl detta arvodesbelopp böra regleras. Jag föreslår, att arvodet till nämnde befattningshavare för nästa budgetår bestämmes till i runt tal 4,500 kronor, å vilket belopp dyrtidstillägg alltså icke skall utgå. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde således för nästa budgetår böra upptagas till $(37,300 - 3,600 + 4,500 =)$ 38,200 kronor. Skulle, med hänsyn till ändrade förhållanden, avlöning till föreståndaren å örlogsavdelningen under budgetåret komma att utgå enligt lönegraden Eo 24, torde Kungl. Maj:t få lämna medgivande till anslagspostens överskridande med erforderligt belopp.

Under anslagsposten till rörligt tillägg läser ett belopp av 4,200 kronor vara tillräckligt.

Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag skulle alltså utgöra $(10,600 + 38,200 + 4,200 =)$ 53,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för sjöhistoriska museet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	kronor	10,600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	38,200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	4,200
Summa förslagsanslag kronor		53,000;

dels ock till *Sjöhistoriska museet*: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 53,000.

[49.] **6. Sjöhistoriska museet: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 12,000 kronor. Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 30 mars 1940. I samband därmed har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslaget må användas till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 7,000 kronor och till övriga expenser högst 5,000 kronor.

I sina förenämnda skrivelser den 31 augusti och den 30 september 1940 har *sjöhistoriska museets nämnd* beräknat medelsbehovet för bestridande av museets omkostnader under nästkommande budgetår till 15,000 kronor, därav 300 kronor för sjukvård m. m., 9,000 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 5,700 kronor till övriga expenser.

Jag förordar, att anslagsbehovet för sjukvård m. m., vilka kostnader under nästföregående budgetår — delvis beroende på att personalen i stor utsträckning varit inkallad till militärtjänstgöring — uppgått till allenast 80 kronor, för budgetåret 1941/42 beräknas till 200 kronor. Beloppet torde få rymmas inom det nuvarande anslagets ram. Anslaget skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	200
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	11,800
Summa kronor		12,000.

Jag hemställer följaktligen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöhistoriska museet: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 12,000.

[50.] **Sjöhistoriska museet: Monterutrustning och inredning m. m.** För ifrågavarande ändamål hava anvisats för vart och ett av budgetåren 1936/37—1938/39 10,000 kronor, för budgetåret 1939/40 16,000 kronor och för budgetåret 1940/41 6,000 kronor eller sammanlagt 52,000 kronor, därav 12,000 avsetts för inredning av arkiv. Av det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget har ett belopp av 10,000 kronor icke tagits i anspråk.

I sin skrivelse den 31 augusti 1940 har *sjöhistoriska museets nämnd* hemställt, att för fortsatt monterutrustning m. m. måtte för budgetåret 1941/42 anvisas ett reservationsanslag å 10,000 kronor. Nämnden har därvid anfört följande:

Så länge försvarsberedskapen med därav följande inkallelser av vissa museets befattningshavare påginge, torde fullföljandet av örlogsavdelningens uppordnande icke kunna ske planenligt. Skulle emellertid normala förhållanden inträda, vore det för museet av synnerligen stor betydelse att hava tillgång till de medel, varom nu vore fråga. Därest de nuvarande förhållandena alltjämt bestode vid nästa budgetårs ingång, torde kunna föreskrivas, att beloppet icke finge tagas i anspråk.

Under förhandenvarande omständigheter anser jag mig ej kunna tillstyrka, att något anslag för ifrågavarande ändamål upptages å riksstaten för nästa budgetår.

[51.] **7. Sjöhistoriska museet: Underhåll av samlingarna, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag å 3,100 kronor. Av anslaget avses ett belopp av 500 kronor till bestridande av reseersättningar och återstoden 2,600 kronor för det egentliga underhållsarbetet.

I sin skrivelse den 31 augusti 1940 har *sjöhistoriska museets nämnd* gjort framställning om beviljande av ett reservationsanslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp.

Departements-
chefen.

Jag tillstyrker, att för ändamålet under nästa budgetår avses ett belopp av 3,000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöhistoriska museet: Underhåll av samlingarna*
för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 3,000.

[52.] 8. **Statens isbrytarverksamhet: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 110,000 kronor.

Från anslaget utbetalas lönekostnaderna för å statens båda isbrytarfartyg, »Ymer» och »Atle», kommenderad personal — med undantag av värnpliktiga — under den tid tjänstgöringen å dessa fartyg varar.

Departements-
chefen.

Enligt från marinförvaltningen inhämtad uppgift skulle jämlikt militära avlöningsreglementet och manskapsavlöningsreglementet vid en beräknad gångtid för Ymer av åtta månader och för Atle av tre månader — vilket kan anses utgöra den normala årliga gångtiden — avlöningskostnaderna uppgå till i runt tal 130,000 kronor. På grund av att fartygen under budgetåret 1939/40 tillhört flottans mobiliserade förband, därvid avlöningskostnaderna bestredos från anslag under fjärde huvudtiteln, utgjorde belastningen å nu ifrågavarande anslag sistnämnda budgetår allenast, i avrundat tal, 4,900 kronor. Det synes emellertid riktigast att vid anslagsbestämningen för budgetåret 1941/42 utgå från den belastning, som under normala förutsättningar kan beräknas.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens isbrytarverksamhet: Avlöningar* för budget-
året 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 130,000.

[53.] 9. **Statens isbrytarverksamhet: Omkostnader, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 150,000 kronor.

I brev den 30 mars 1940 till marinförvaltningen har Kungl. Maj:t förklarat, att av anslaget skola bestridas driftskostnader, däri inberäknade sjötilllägg och mässpenningar åt personalen, samt till ett belopp av högst 130,000 kronor underhållskostnader för statens isbrytarfartyg. Vidare har Kungl. Maj:t bemyndigat marinförvaltningen att under samma budgetår av anslaget använda högst 400 kronor till ersättande efter prövning av omständig-

heterna i det särskilda fallet av sådana med uppdrag såsom isbrytarombud förenade utgifter, för vilka ersättningsskyldighet ej åvilar annan uppdragsgivare.

Anslag för ifrågavarande ändamål torde för budgetåret 1941/42 böra upp- *Departements-*
tagas med oförändrat belopp, 150,000 kronor. *chefen.*

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens isbrytarverksamhet: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,000.

[54.] **10. Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.** För ifrågavarande ändamål har för ett vart av budgetåren 1938/39, 1939/40 och 1940/41 anvisats ett anslag å 356,000 kronor.

Genom brev den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t ställt det för innevarande budgetår anvisade anslaget till kommerskollegii förfogande att efter fördelning av kollegium av sjömanshusen åtnjutas under villkor, att avlönings- och omkostnadsstater för sjömanshusen fastställas av kollegium, att sjömanshusen underkasta sig revision från statens — däri inbegripet statsrevisorernas — sida av samtliga räkenskaper samt att sjömanshusen genom anslutning till statens pensionsanstalt bereda pensionsrätt åt samtliga befattningshavare, vilka med tillämpning av bestämmelserna i § 5 i anstaltens reglemente kunna komma i åtnjutande av dylik rätt.

I skrivelse den 19 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande såsom bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader under budgetåret 1941/42 av ett anslag till enahanda belopp som det för löpande budgetår beviljade. Till stöd härför anför kollegium bland annat följande:

Det nuvarande statsanslaget till sjömanshusen vore beräknat på grundval av att staten skulle bidra till sjömanshusens förvaltningskostnader med 75 procent av det belopp, vartill dessa kostnader uppginge. Sedan bidraget fastställts till nuvarande belopp, hade vissa omkostnadsposter icke oväsentligt stigit. Sålunda hade, bland annat, medan det s. k. rörliga tillägget under senare halvåret 1939 utgått med 6 procent, detta tillägg efter hand gått upp, så att detsamma numera utginge efter 15 procent. Samtidigt härmed hade såsom en följd av att en stor del, omkring hälften, av den svenska handelsflottan av kända skäl utestängts från möjligheten att anlöpa svenska hamnar sjömanshusens inkomster av tonavgifter avsevärt nedgått, varför behovet av statsbidraget i motsvarande mån skärpts.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden kunde en ökning av statsbidraget vara befogad. Vid beräkningen av statsanslaget hade man emellertid utgått från att för framtiden en förnyad omprövning av anslagsbeloppet icke skulle ifrågakomma varje år utan allenast då särskilda omständigheter av större betydelse därtill föranledde. Då stegringen av omkostnaderna och inkomstminskningen åtminstone för närvarande finge anses såsom en tillfällig företeelse samt framträdande hänsyn måste tagas till det statsfinansiella läget, ville kollegium icke nu ifrågasätta någon omräkning av anslaget, som därför syntes kollegium böra få utgå med oförändrat belopp.

Departements-
chefen.

Jag förordar på av kommerskollegium anförda skäl, att för budgetåret 1941/42 anslag för ändamålet ifråga anvisas att utgå med samma belopp som för innevarande budgetår.

För statsbidragets åtnjutande torde böra gälla villkor motsvarande dem, som meddelats beträffande det för löpande budgetår beviljade anslaget.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 356,000.

[55.] **11. Läkarsundersökning av sjöfolk, förslagsanslag.** Under en följd av år har riksdagen anvisat anslag till läkarsundersökning av sjöfolk. Anslaget är å riksstaten för löpande budgetår upptaget med 65,000 kronor.

För anslagets användning gällande bestämmelser äro intagna i förordningen den 31 december 1917 (nr 932) med däri genom förordningen den 14 augusti 1918 (nr 680) samt kungörelserna den 30 december 1922 (nr 631) och den 22 maj 1925 (nr 264) gjorda ändringar.

Departements-
chefen.

Även för budgetåret 1941/42 erfordras anslag för ifrågavarande ändamål. Belastningen å anslaget har utgjort i avrundade tal under budgetåret 1937/38 65,400 kronor, under budgetåret 1938/39 64,400 kronor och under budgetåret 1939/40 65,800 kronor. Jag förordar, att anslaget bibehålles vid samma belopp som för innevarande budgetår eller 65,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Läkarsundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 65,000.

[56.] **12. Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål anvisades första gången ett anslag av 1936 års riksdag å 50,000 kronor. För budgetåren 1937/38, 1938/39 och 1939/40 anvisades anslag för ändamålet å respektive 50,000 kronor, 100,000 kronor och 145,000 kronor. För innevarande budgetår har anslaget upptagits med ett till 75,000 kronor nedsett belopp. I syfte att avpassa grunderna för bidragstilldelningen så, att medelsbehovet kunde beräknas icke komma att överstiga det anvisade beloppet, meddelade Kungl. Maj:t genom beslut den 7 juni 1940 vissa ändrade bestämmelser för åtnjutande av bidrag från anslaget att lända till efterrättelse tillsvidare från och med den 1 juli 1940. Enligt de sålunda fastställda bestämmelserna gäller i huvudsak följande:

Statens och enskilda järnvägar samt Ångfartygsaktiebolaget Gotland skola på rekvisition av redaren eller befälhavaren mot avgift, motsvarande 50 procent av den för person över 12 år gällande befordringsavgiften enligt allmän-

na taxan, tillhandahålla svenskt sjöfolk biljett för resa, som vederbörande under anställning eller i anslutning till anställning å svenskt handelsfartyg i utrikes fart företager i tredje klassens vagn å svensk järnväg eller i motsvarande klass å fartyg mellan svenska fastlandet och Gotland,

dels till hemorten i samband med semester eller eljest beviljad tjänstledighet efter en anställningstid å samma fartyg eller hos samme redare av minst 5 månader, dock endast en gång under varje 5-månadersperiod av anställningstiden, eller i fall av hyresavtals upphörande på grund av fartygets uppläggning därest anställningen ombord varat minst 2 månader, eller vid entledigande på grund av sjukdom eller vid entledigande i fall, då det visas vara en välfärdsfråga för vederbörande att bli va fri från anställningen ombord,

dels från hemorten, efter vistelse därstädes i ovan angivna fall, för återinträde i anställningen eller tillträde av annan anställning hos samma redare,

dels ock till hemorten eller till hamn, där ny hyra må kunna erhållas för sjöman, som jämlikt § 31 sista stycket befälsförrordningen anställts såsom fartygs- eller maskinbefäl utan att vara därtill behörig enligt de i förrordningen eljest föreskrivna villkoren och som frånträder anställningen i hamn, där behörigt befäl kan anskaffas.

I jämförelse med de förut gällande bestämmelserna innebära de nya föreskrifterna i huvudsak en skärpning av villkoren för erhållande av nedsättning av biljettkostnaderna i så måtto, att nedsättning vid resa i samband med semester eller annan tjänstledighet numera endast får åtnjutas efter en anställningstid av fem månader hos en och samma redare samt vid fall av hyresavtalets upphörande på grund av fartygets uppläggning endast efter två månaders anställning ombord. Enligt de förutvarande bestämmelserna erfordrades icke någon viss minsta anställningstid för att erhålla rätt till prisnedsättning.

I skrivelse den 26 augusti 1940 har *kommerskollegium* hemställt, att anslag till förevarande ändamål för budgetåret 1941/42 upptages till oförändrat belopp, 75,000 kronor. Till stöd härför anför kollegium bland annat följande:

De nya bestämmelserna för åtnjutandet av nedsättning i biljettkostnaderna hade varit tillämpliga allt för kort tid för att man av belastningen av anslaget skulle kunna bilda sig någon tillförlitlig uppfattning rörande medelsåtgången efter bestämmelsernas ikraftträdande. Enligt uppgift från järnvägsstyrelsen hade rekvisitioner av bidrag från anslaget visat en starkt nedgående tendens efter den 1 juli 1940. Den starka nedgången i resor av ifrågavarande slag förmodades emellertid icke så mycket hava sin grund i den genomförda inskränkningen i rätten att erhålla nedsatt biljettpris som i den omständigheten, att sjöfarten med utlandet i avsevärd omfattning lamslagits genom det skärpta sjökriget.

Om en ytterligare besparing å ifrågavarande anslagstitel skulle säkerställas, torde det vara nödvändigt att än mera skärpa villkoren för erhållande av den avsedda prisnedsättningen. En sådan skärpning skulle ytterligare förringa den redan genom de senast utfärdade direktiven kraftigt nedskurna förmånen av billigare resor och komma att medföra, att denna förmån bleve mer eller mindre illusorisk. Med hänsyn härtill ansåge sig kollegium, innan erfarenhet vunnits rörande verkningarna av de nya bestämmelserna, icke böra tillstyrka en dylik ytterligare skärpning.

Departements-
chefen.

I avvaktan på att erfarenhet vinnes rörande verkningarna av de nya bestämmelserna för åtnjutande av bidrag från anslaget torde samma bestämmelser böra gälla jämväl under budgetåret 1941/42. Nuvarande förhållanden torde emellertid medföra, att belastningen å anslaget kommer att avsevärt minska. Ehuru utvecklingen icke kan förutses, synes det befogat att för nästa budgetår anslaget uppföres med ett betydligt nedsatt belopp. Jag förordar, att medelsanvisningen bestämmes till förslagsvis 25,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 25,000.

[57.] **Befrämjande av fartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation, reservationsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår liksom förut för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag å 24,000 kronor.

Anslaget avser att möjliggöra *antingen* nedsättning i eller återbäring av avgifterna för radiotelegraf- eller radiotelefonstation, som efter den 31 december 1938 installerats på fartyg, vilket ej enligt gällande författningar är skyldigt att vara utrustat med sådan anläggning, *eller ock* tilldelning av bidrag till inköp av radiotelegraf- eller radiotelefonstation å sådant fartyg. Nedsättningen eller återbäringen utgår med ett belopp av 300 kronor å dels engångsavgiften dels ock det första hyresårets abonnemangsavgift för vederbörande anläggning. Inköpsbidrag utgår med 600 kronor för anläggning. Kommerskollegium avgör, vilka fartyg som i första hand böra ifrågakomma till åtnjutande av ifrågavarande förmån.

I skrivelse den 31 augusti 1940 har *kommerskollegium* meddelat, att å anslaget befintlig behållning syntes, såvitt för det dåvarande kunde bedömas, täcka behovet av medel för ifrågavarande ändamål jämväl under budgetåret 1941/42.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad kommerskollegium sålunda anmält torde något nytt anslag för ändamålet ifråga icke behöva anvisas för nästa budgetår.

[58.] **Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan, reservationsanslag.** Under denna rubrik hava från och med budgetåret 1932/33 anvisats medel till statsbidrag till skolskeppsverksamhet. Under senare år har sådant bidrag endast ifrågakommit till Abraham Rydbergs stiftelse för dess fartyg »Abraham Rydberg». För budgetåret 1940/41 har å riksstaten för ändamålet upptagits ett reservationsanslag av 32,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1940 angående anslag till navigationsskolorna har *kommerskollegium* meddelat, att fartyget »Abraham Ryd-

berg» den 1 september 1939 avseglat från Sverige med fullt antal elever ombord. Fartyget hade alltsedan dess uppehållit sig i utomeuropeiska farvatten, varför något ombyte av elever under nuvarande förhållanden icke vore möjligt. Mycket osäkra grunder för beräkning av det statsbidrag för skolskeppsverksamhet, som skulle ifrågakomma för stiftelsen för dess verksamhet, förelåge därför. Kollegium funne sig på grund härav icke böra föreslå anvisande av något anslag för ändamålet för nästkommande budgetår. Därest fråga om statsbidrag till stiftelsen eventuellt uppkomme under budgetåret, syntes böra beaktas möjligheten att för ändamålet anlita handels- och sjöfartsfonden.

Med hänsyn till vad kommerskollegium anfört torde något anslag till praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan icke böra upptagas i riksstaten för nästa budgetår. *Departementschefen.*

[59.] **13. Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av handelsflottans pensionsanstalts avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag å 11,200 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda avlöningsstaten för handelsflottans pensionsanstalt har följande utseende:

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	14,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	2,400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	»	2,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1,300
Summa kronor		20,200

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar....	kronor	9,000
Nettoutgift kronor		11,200.

I skrivelser den 30 augusti och den 4 oktober 1940 har *direktionen över handelsflottans pensionsanstalt* beräknat medelsbehovet för bestridande av anstaltens avlöningskostnader under budgetåret 1941/42 till 20,600 kronor, därav 13,600 kronor för avlöningar till ordinarie tjänstemän, 2,400 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3,300 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 1,300 kronor till rörligt tillägg. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av *direktionen* beräknade till enahanda belopp som i gällande stat eller 9,000 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 11,600 kronor.

Departements-
chefen.

Direktionens beräkning av anslagsposterna för avlöningar till ordinarie tjänstemän och till icke-ordinarie personal, vilken verkställts enligt de nya grunderna för ifrågavarande anslagsposters uppställning och beräkning, har icke givit mig anledning till erinran.

Vad angår anslagsposten till rörligt tillägg, torde densamma böra höjas till förslagsvis 2,500 kronor.

Då jag, i likhet med direktionen, icke ifrågasätter någon ändring i beräkningen av de särskilda uppbördsmedlen, skulle statens slutsumma utgöra $(13,600 + 2,400 + 3,300 + 2,500 - 9,000 =)$ 12,800 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budget 1941/42:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 13,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.....	» 2,400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 3,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2,500
Summa kronor 21,800	

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	kronor 9,000
Nettoutgift kronor 12,800;	

dels ock till Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 12,800.

[60.] **14. Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av handelsflottans pensionsanstalts omkostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag av 3,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t den 30 mars 1940 fastställda omkostnadsstaten för handelsflottans pensionsanstalt har följande utseende:

Expenser, *förslagsvis* kronor 3,000.

I sina förenämnda skrivelser den 30 augusti och den 4 oktober 1940 har direktionen över handelsflottans pensionsanstalt beräknat medelsbehovet för

bestridande av anstaltens omkostnader under nästkommande budgetår till oförändrat belopp, 3,000 kronor, därav 50 kronor till sjukvård m. m. och 2,950 kronor till expenser.

Direktionens ifrågavarande förslag har icke givit mig anledning till er- *Departements-*
inran. Omkostnadsanslaget torde sålunda böra beräknas enligt följande *chefen.*
uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	50
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	2,950
		Summa kronor 3,000.

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,000.

[61.] **15. Statens skeppsprovningsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.**
Till statens skeppsprovningsanstalt är för budgetåret 1940/41 anvisat ett anslag av 10,000 kronor. Genom beslut den 14 juni 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för anstalten:

U t g i f t e r:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor	51,250
2. Omkostnader	»	13,750
		Summa kronor 65,000.

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Provningsavgifter	kronor	25,000
Donationsmedel	»	30,000
		kronor 55,000
		Nettoutgift kronor 10,000.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag föreskrivit, att den i staten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skall disponeras på följande sätt:

Arvode till en överingenjör och föreståndare	kronor	17,000
Arvode till en driftsingenjör	»	10,000
Arvode till en elektriker och mekaniker	»	3,750
Arvoden à 3,750 kronor till två mekaniker	»	7,500
Arvoden à 3,750 kronor till två modellsnickare	»	7,500
Arvode till en ritare	»	3,000
Arvode till ett skrivbiträde	»	2,500
		Summa kronor 51,250.

Å arvodena utgår icke dyrtidstillägg.

I skrivelse den 20 september 1940 har *styrelsen för statens skeppsprov-ningsanstalt* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte av riksdagen för budgetåret 1941/42 såsom bidrag till anstalten äska ett anslag av 17,000 kronor. Seder-mera har styrelsen i skrivelser den 26 september och den 18 oktober 1940 lämnat vissa kompletterande uppgifter.

Till stöd för förslaget om höjning av anslaget har styrelsen anfört i hu-vudsak följande:

På grund av det rådande tidsläget hade anstaltens maskinella och instru-mentella utrustning blivit fördröjd. Utsikter funnes dock, att anstaltens hu-vudsakliga utrustning skulle kunna bliva färdig för provinkörning under senare delen av oktober 1940. Sedan dessa prov blivit slutförda — i gynn-sammaste fall efter en månad — kunde anstaltens egentliga verksamhet taga sin början. Emellertid kunde för närvarande ej de i England beställda ma-skinerna och anordningarna för tillverkning av fartygsmodeller av paraffin erhållas. Fartygsmodellerna måste därför tillsvidare tillverkas av trä, vilket innebure en längre tillverkningstid och högre framställningskostnad.

Ehuru de på grund av tidsläget hämmande förhållandena troligen vore att räkna med även under budgetåret 1941/42, ansåge sig styrelsen dock under ifrågavarande år kunna kalkylera med en *inkomst* på grund av upp-drag o. d. av 50,000 kronor. Det fölle av sig självt, att denna summa måste betraktas som mycket approximativ.

I den av Kungl. Maj:t fastställda staten för anstalten för innevarande bud-getår hade för *arvoden* upptagits ett belopp av 51,250 kronor. Styrelsen hade funnit skäl föreligga att föreslå, att detta belopp ökades till 60,550 kronor. Ökningen berodde bland annat därpå, att ett arvode av 600 kronor uppta-gits till kamreraren vid Chalmers tekniska högskola som ersättning för hand-havandet av kassagöromålen och räkenskapsföringen vid anstalten. Ök-ningen berodde även dels därpå att personalstaben i övrigt ansetts böra ökas med två personer, dels ock därpå att arvodena till ritare och skrivbiträde an-setts böra något ökas. Arvodesbeloppet tänktes disponerat på följande sätt:

Arvode till en chef	kronor 17,000
Arvode till en driftsingeniör	» 10,000
Arvode till kamreraren vid Chalmers tekniska högskola	» 600
Arvode till en ritare samtidigt mättekniker	» 4,000
Arvoden à 3,600 kronor till två ritare	» 7,200
Arvode till ett skrivbiträde	» 3,000
Arvode till elektriker samtidigt mekaniker	» 3,750
Arvoden à 3,750 kronor till två mekaniker	» 7,500
Arvoden à 3,750 kronor till två modellsnickare	» 7,500

Summa kronor 60,550.

Några dyrtidstillägg förutsattes ej skola utgå på dessa arvoden.

Ehuru nödig erfarenhet givetvis ännu ej vunnits beträffande anstaltens *omkostnader*, såväl de totala som fördelning mellan de olika posterna, hade styrelsen dock, efter beräkningar av de sannolika kostnaderna, funnit an-ledning att föreslå en höjning av det i innevarande års stat upptagna belop-pet 13,750 kronor till 16,500 kronor för budgetåret 1941/42. Härtill komme vidare ett belopp av 7,000 kronor för anstaltens uppvärmning. Något belopp för uppvärmning inginge ej i omkostnadsstaten för budgetåret 1940/41, utan det hade där förutsatts, att kostnaderna för anstaltens uppvärmning skulle

bestridas av Chalmers tekniska högskola. De olika poster, som styrelsen räknat med, framginge av följande tablå:

Reseersättningar	kronor	500	
Expenser (därav för elektrisk energi för kraft och belysning, gas och vatten 4,500 kronor, för uppvärmning 7,000 kronor, för expenser för kontor och ritkontor 2,000 kronor samt för utgifter för städning o. d. 2,000 kronor)	»	15,500	
Publikationstryck	»	2,500	
Övriga utgifter:			
Böcker och tidskrifter	kronor	1,000	
Material (trä, paraffin och övriga förnödenheter för framställning av modeller av fartyg och propellrar)	»	2,500	
Underhåll av maskiner och apparater	»	1,500	» 5,000
			Summa kronor 23,500.

Då inkomsterna under budgetåret 1941/42 kunde uppskattas till 50,000 kronor samt utgifterna för arvoden och omkostnader bleve 60,550 kronor respektive 23,500 kronor eller sammanlagt 84,050 kronor, uppstode en brist på 34,050 kronor. Större delen av denna brist torde härleda sig därav, att styrelsen av försiktighetsskäl ej vågat räkna med alltför högt inkomstbelopp under de första verksamhetsåren. En del av bristen, eller 17,050 kronor, ansågo sig styrelsen kunna täcka genom anlitan av de medel, som av industrien ställts till styrelsens förfogande som startkapital. För täckande av den återstående bristen, eller 17,000 kronor, finge styrelsen föreslå, att statsmedel anvisades. Styrelsen ville erinra därom att detta belopp vore ekvivalent med det belopp, 10,000 kronor, som i staten för innevarande budgetår anvisats anstalten, i det att, såsom redan framhållits, kostnaden för uppvärmning (7,000 kronor) ej inginge i denna senare stat.

Styrelsen framhåller vidare, att styrelsen beaktat de önskemål, som framförts i propositionen nr 74 till 1940 års lagtima riksdag beträffande uppläggningsen av anstaltens ekonomi efter samma principer, som gälla för statliga verk och myndigheter i övrigt. Med hänsyn till de ovissa förhållanden, som vore förbundna med anstaltens verksamhet även under budgetåret 1941/42, har styrelsen emellertid föreslagit, att den under innevarande budgetår tillämpade anordningen måtte tillämpas jämväl under budgetåret 1941/42.

Över anstaltsstyrelsens framställning har *statskontoret* den 2 oktober 1940 avgivit infordrat utlåtande. Ämbetsverket anför i huvudsak följande:

I ett den 20 december 1939 avgivet utlåtande över då föreliggande framställning om anslag till skeppsprovingsanstalten för budgetåret 1940/41 hade statskontoret framhållit angelägenheten därav, att erforderlig försiktighet iakttoges i fråga om anställandet av personal, så länge anstalten ännu befunde sig på försöksstadiet. I anslutning till detta uttalande kunde statskontoret för sin del icke förorda förslaget att redan nu, innan någon erfarenhet kunde hava vunnits, vidtaga de av styrelsen begärda anslagshöjningarna för utökande av anstaltens personal. Ännu mindre syntes det böra ifrågakomma att redan nu skrida till en ökning av de vid 1940 års riksdag fastställda löneförmanerna för vissa befattningshavare.

Ämbetsverket ansåge sig böra ifrågasätta, huruvida icke ombesörjandet av kassagöromålen och räkenskapsföringen skulle kunna överlätas på Chalmers tekniska högskola. I så fall skulle särskilt arvode till kamreraren vid högskolan icke behöva ifrågakomma. Även om en dylik omläggning av kassagöromålen och räkenskapsföringen icke skulle komma till stånd, syntes tillräckliga skäl emellertid icke föreligga för bifall till framställningen om särskilt arvode åt högskolans kamrerare. I betraktande av det nära samband, som förefunnes mellan provningsanstalten och Chalmers tekniska högskola, ville det nämligen förefalla ämbetsverket som om här avsedda göromål, åtminstone tills närmare erfarenhet vunnits angående deras omfattning, skulle kunna ingå bland de göromål, som ankomme på innehavaren av högskolans kamrerarbefattning, utan att särskilt arvode därför behövde anvisas.

Ämbetsverket kunde icke finna skäl föreligga för att den under innevarande budgetår tillämpade anordningen beträffande uppläggningsen av anstaltens ekonomi skulle få tillämpas även under budgetåret 1941/42. Enligt ämbetsverkets mening borde redan från och med budgetåret 1941/42 anvisas särskilda anslag till avlöningar och till omkostnader vid skeppsprovningsanstalten på samma sätt som för andra jämförliga statliga verk och inrättningar och anstaltens inkomster av verksamheten uppföras under särskild inkomstitel å riksstaten. De medel, som från enskilt håll ställdes till anstaltens förfogande, torde däremot utan olägenhet kunna ingå som uppbörd å omkostnadsanslaget.

*Departementss-
chefen.*

I överensstämmelse med vad statskontoret anfört och i anslutning till vad jag uttalade, då frågan om anslag till skeppsprovningsanstaltens verksamhet föregående år var föremål för prövning, torde från och med budgetåret 1941/42, liksom beträffande andra likartade institutioner, medelsanvisningen böra ske över två anslag, ett för avlöningar och ett för omkostnader. I samband härmed torde anstaltens inkomster av verksamheten böra redovisas under särskild inkomstitel å riksstaten samt de inkomster utöver provningsavgifter, vilka tillföras anstalten i form av donationsmedel m. m., få ingå som uppbörd å omkostnadsanslaget.

Skeppsprovningsanstaltens personalbehov för innevarande budgetår är beräknat med utgångspunkt från att anstaltens verksamhet under första arbetsåret, då utrustnings- och andra förberedelsearbeten ännu icke helt avslutats, finge antagas erhålla allenast begränsad omfattning. Från och med nästa budgetår torde verksamheten emellertid hava tagit fastare former. Det måste anses vara av vikt, att anstalten utrustas med arbetskrafter, tillräckliga att möta de krav, som därvid komma att ställas på densamma. Den av styrelsen föreslagna personalökningen innebär anställande av dels ytterligare en ritare dels ock en ritare, tillika mättekniker. Jag vill för min del tillstyrka, att anstaltens avlöningsanslag beräknas med hänsynstagande till detta nya medelsbehov. Emellertid förutsätter jag härvid, att nyanställning icke sker i vidare mån än som med hänsyn till anstaltens arbetsuppgifter är oundgängligen nödvändigt.

Mot storleken av det för ritaren, tillika mättekniker, föreslagna arvodet, 4,000 kronor, synes ej vara något att erinra. Till ritare är för innevarande budgetår upptaget ett arvode av 3,000 kronor. Styrelsens förslag, att arvodet

till en var av två ritare skall för nästa budgetår beräknas till 3,600 kronor, finner jag — i betraktande av de ersättningar som utgå till liknande befattningshavare på andra håll — befogat. Jag tillstyrker likaledes förslaget, att ersättningen till skrivbiträde beräknas höjd från 2,500 till 3,000 kronor. Enligt vad jag inhämtat ombesörjer ifrågavarande befattningshavare förutom vanligt skrivarbete jämväl olika kansligöromål såsom diarieföring, registrering och arkivering ävensom kamerala göromål i den mån de ej direkt handhas av kamreraren vid Chalmers tekniska högskola. I likhet med statskontoret anser jag däremot, att särskilt arvode till nyssnämnde kamrerare för handhavandet av kassagöromål och räkenskapsföring vid anstalten — av styrelsen beräknat till 600 kronor — tillsvidare icke bör utgå. Skulle ifrågavarande arbete visa sig bliva av större omfattning, torde arvodesfrågan sedermera få upptagas till förnyad prövning.

Vid bifall till vad jag här förordat bör avlöningsanslaget för statens skeppsprovvningsanstalt för budgetåret 1941/42 upptagas till (60,550 — 600 =) i runt tal 60,000 kronor. Anslaget bör erhålla förslagsanslags natur.

Å riksstatens inkomstsida har i överensstämmelse med det anförda under rubriken uppbörd i statens verksamhet såsom inkomster vid anstalten uppförts ett belopp av 50,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovvningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t kronor 60,000;

dels ock till Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 60,000.

[62.] **16. Statens skeppsprovvningsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Såsom anförts under närmast föregående punkt torde för nästa budgetår böra för statens skeppsprovvningsanstalt upptagas ett särskilt omkostnadsanslag. Styrelsens kostnadsberäkning föranleder från min sida icke någon erinran. Utgifterna torde sålunda böra upptagas till sammanlagt 23,500 kronor, därav avses för bränsle, lyse och vatten 11,500 kronor. Såsom särskilda uppbördsmedel torde i anslutning till vad jag förut anfört böra uppföras inkomster av donationsmedel m. m. till belopp av i runt tal 17,000 kronor. Omkostnadsanslaget torde från dessa utgångspunkter böra beräknas enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	15,500
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,500

4. Övriga utgifter:

a. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000	
b. Provningsmateriel m. m., <i>förslagsvis</i> ..	»	2,500	
c. Underhåll av maskiner och apparater, <i>förslagsvis</i>	»	1,500	kronor 5,000
			Summa kronor 23,500

Särskilda uppbördsmedel:

Inkomster av donationsmedel m. m.	kronor	17,000
		Nettoutgift kronor 6,500.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovningsanstalt: Omkostnader* för
budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 6,500.

[63.] **17. Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.** Såsom bidrag till verksamheten vid handelshögskolan i Stockholm har riksdagen alltsedan högskolans tillkomst beviljat anslag. Dessa anslag hava utgått med växlande belopp, lägst med 25,000 kronor och högst med 60,000 kronor. För löpande budgetår liksom för budgetåret 1939/40 har anslaget upptagits till 45,000 kronor.

Genom brev den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t anbefallt kommerskollegium att, under förutsättning att verksamheten vid handelshögskolan fortsattes efter i huvudsak den då följda planen, av det för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget utbetala 22,500 kronor under senare halvåret 1940 och återstoden 22,500 kronor under förra halvåret 1941 under villkor, att antingen minst 30 friplatser för studerande vid högskolan komme att finnas inrättade under hela läsåret 1940—1941 eller, därest friplatsernas antal under läsåret begränsades, ett däremot svarande belopp användes till sänkning av elevavgifterna sålunda att, om en begränsning skedde till 12 friplatser, av bidraget ett belopp av 11,000 kronor i sin helhet användes för åstadkommande av sänkning av elevavgifterna.

I skrivelse den 5 september 1940 har *styrelsen för handelshögskoleföreningen i Stockholm* gjort framställning om statsbidrag till högskolan jämväl för studieåret 1941—1942 med 45,000 kronor. Därvid har styrelsen med hänsyn till de ekonomiska svårigheterna för verksamhetens upprätthållande tillika hemställt, att statsbidraget måtte lämnas utan fastställande av villkor rörande inrättande av visst antal friplatser. Styrelsen framhåller, att föreningen givetvis skulle låta sig angeläget vara att, såvida ej omständigheterna oundgängligen föranledde därtill, icke minska det nuvarande anta-

let friplatser. Ett visst antal friplatser ävensom ett antal halva friplatser vore under alla förhållanden att påräkna genom särskilda donationsmedel.

Av framställningen framgår bland annat, att handelshögskolans inkomster av elevavgifter, vilka under läsåret 1938—1939 uppgingo till 121,730 kronor, under läsåret 1939—1940 nedgått till 78,910 kronor. Nedgången har delvis föränletts av att en avsevärd del av handelshögskolans elever under det senaste läsåret varit inkallad till beredskapstjänstgöring men sammanhänger även med att, i samband med att studietiden ökats från två till tre år, terminsavgifterna (högskolans läsår indelas i höst-, vinter- och vårtermin) ned-satts från 200 till 175 kronor.

I avgivet utlåtande den 23 september 1940 har *kommerskollegium* med hänsyn till nuvarande statsfinansiella förhållanden ansett sig böra förorda en nedsättning av statsbidraget till 40,000 kronor. Därvid har kollegium — i anledning av styrelsens hemställan om uteslutande av det med statsbidragets åtnjutande tidigare förenade villkoret om inrättande av visst antal friplatser — med hänsyn till de ökade utgifterna för högskolans verksamhet tillstyrkt, att villkoret lindras i förhållande till den föreslagna nedsättningen av statsbidraget. I enlighet härmed borde föreskrivas, att antingen minst 20 friplatser komme att finnas inrättade under hela läsåret 1941—1942 eller, därest friplatsernas antal under läsåret begränsades, ett däremot svarande belopp användes till sänkning av elevavgifterna sålunda att, om en begränsning skedde till 10 friplatser, av bidraget ett belopp av 5,250 kronor i sin helhet användes för åstadkommande av sänkning av elevavgifterna.

Även om det ur statsfinansiella synpunkter kunde vara önskvärt med en nedsättning av det till handelshögskolan utgående statsbidraget, anser jag mig, med hänsyn till högskolans ekonomiska ställning och de därav för-anledda svårigheterna att vid sänkt statsbidrag tillfredsställande tillgodose behovet av friplatser eller lindring i undervisningsavgifterna, böra för närvarande förorda bibehållande av anslaget vid oförändrat belopp. Högskoleföreningens hemställan att bli befriad från skyldighet att hålla friplatser kan jag, i anslutning till vad nu sagts, icke biträda. Emellertid vill jag tillstyrka viss ändring i det i detta hänseende föreskrivna villkoret. När anslaget första gången bestämdes till dess nuvarande storlek, 45,000 kronor, räknades med en elevavgift av 600 kronor för läsår. Då med anslagets tillgodonjutande följde skyldighet att hålla minst 30 friplatser, skulle alltså 18,000 kronor av anslaget åtgå för detta ändamål. Sedan nu elevavgiften sänkts till 525 kronor, skulle motsvarande belopp bli 15,750 kronor. Jag anser skäligt, att för statsbidragets åtnjutande nästa budgetår stadgas skyldighet att använda ett belopp, motsvarande en tredjedel av anslaget, eller alltså 15,000 kronor, för beredande av friplatser eller nedsättning i undervisningsavgifter. Jag erinrar härvid, att vid handelshögskolan i Göteborg, som för närvarande åtnjuter ett statsanslag av 30,000 kronor, ett belopp av 9,600 kronor skall användas för nu nämnda ändamål; det föreligger dock den olikheten mel-

*Departements-
chefen.*

lan de båda högskolorna i förevarande avseende, att elevavgiften i Göteborg endast uppgår till 400 kronor för läsår.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 45,000.

[64.] **18. Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.** Såsom bidrag till understödjande av verksamheten vid handelshögskolan i Göteborg har å riksstaten för budgetåren 1937/38—1940/41 anvisats anslag å respektive 10,000, 15,000, 30,000 och 30,000 kronor.

Anslaget för innevarande budgetår har förenats med villkor, att verksamheten vid högskolan fortsattes efter i huvudsak oförändrad plan samt att för beredande av friplatser åt elever eller nedsättning i undervisningsavgifter under läsåret användes ett belopp av minst 9,600 kronor.

I en den 12 juli 1940 dagtecknad skrift har *styrelsen för handelshögskolan i Göteborg* gjort framställning om statsbidrag jämväl för budgetåret 1941/42 med 30,000 kronor.

Av framställningen bifogat budgetförslag för år 1940 framgår, att utgifterna oaktat beräknad ökning av ränteinkomsterna antagas komma att överstiga inkomsterna — statsbidraget inräknat — med 6,500 kronor. Stegrade utgifter, jämfört med närmast föregående budget, föranledas av ökade lönekostnader i anledning av den från och med den 1 juli 1939 inrättade professuren i ekonomisk geografi med råproduktlära ävensom av ökade fastighets- och lokalkostnader m. m. Styrelsen framhåller bland annat, att en ytterligare utgiftsökning emotsåges, då professuren i national-ekonomi med statistik, som varit vakant sedan den 1 februari 1939, under vårterminen 1941 väntades bli återbesatt.

I häröver den 23 september 1940 avgivet utlåtande har *kommerskollegium*, med hänsyn till högskolans ekonomiska ställning och under framhållande av angelägenheten av att högskolan kunde fullfölja sin nuvarande verksamhet, förordat bibehållande av oförändrat statsbidrag.

*Departements-
chefen.*

Även jag tillstyrker, att för nästkommande budgetår anslag för ifrågavarande ändamål upptages med oförändrat belopp. För bidragets åtnjutande torde motsvarande villkor böra stadgas som i ifrågavarande hänseende äro gällande för innevarande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 30,000.

[65.] **Orienterande marknadsundersökningar, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål hava av 1939 och 1940 års lagtima riksdagar anvisats reservationsanslag å 100,000 kronor respektive 60,000 kronor. Anslagen avses dels för avlöning och övriga kostnader för marknadsundersökare dels ock för bestridande av de med dessas verksamhet förbundna ökade utgifterna för Sveriges allmänna exportförenings marknadsundersökningsbyrå.

I skrivelse den 30 september 1940 har *kommerskollegium* erinrat, att till bestridande av utgifter för nämnda byrå i samband med upptagande av förevarande verksamhet hittills utbetalats ett belopp av 20,000 kronor. Planerade marknadsundersökningar hade emellertid, framhåller kollegium, till följd av krigsförhållandena icke kommit till utförande. Av de anvisade medlen funnes sålunda för närvarande disponibelt ett belopp av 140,000 kronor. Anvisande av nya medel för ändamålet för budgetåret 1941/42 vore därför ej erforderligt.

Med hänsyn till vad sålunda upplysts torde något anslag för ifrågavarande ändamål icke böra upptagas å riksstaten för nästa budgetår. *Departements-
chefen.*

[66.] **Exportstipendier och handelsstudiestipendier, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål hava av 1939 och 1940 års lagtima riksdagar anvisats reservationsanslag å 55,000 kronor respektive 30,000 kronor.

För anslagens användning gälla föreskrifterna i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 441) med allmänna bestämmelser för statens exportstipendier samt kungörelsen den 26 maj 1939 (nr 216) med allmänna bestämmelser för statens handelsstudiestipendier.

I skrivelse den 20 september 1940 har *kommerskollegium* — under förmälan att å anslaget fanns en behållning vid utgången av budgetåret 1939/40 av i runt tal 55,000 kronor — meddelat sin avsikt att tills vidare med hänsyn till rådande förhållanden icke utfärda något tillkännagivande om utdelande av nya exportstipendier eller av handelsstudiestipendier. För fortsatta stipendier till nuvarande exportstipendiater under innevarande och nästkommande budgetår beräknar kollegium komma att erfordras sammanlagt 24,000 kronor. Å anslaget därefter kvarstående belopp, i runt tal 31,500 kronor, bör enligt kollegii mening vara tillräckligt för utdelande under budgetåret 1941/42 av nya exportstipendier och, om så skulle befinnas önskvärt, av handelsstudiestipendier.

I enlighet med vad kommerskollegium anfört torde något anslag för ifrågavarande stipendieverksamhet icke behöva äskas av 1941 års riksdag. *Departements-
chefen.*

[67.] **19. Bidrag till upprätthållande av svensk-internationella pressbyråns verksamhet.** Till ifrågavarande ändamål har för budgetåret 1940/41 liksom för budgetåret 1939/40 anvisats ett anslag av 15,000 kronor. I brev till

kommerskollegium den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t bland annat meddelat vissa villkor för åtnjutandet av det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Med skrivelse den 30 september 1940 har kommerskollegium med utlåtan-
de överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri *Sveriges allmänna export-
förening* hemställt om anvisande till ifrågavarande ändamål av oförändrat
belopp för budgetåret 1941/42.

Kommerskollegium har i sitt utlåtande tillstyrkt exportföreningens fram-
ställning och därvid anfört bland annat följande:

Av framställningen framginge, att byrån under år 1939 kunnat utvidga
sina förbindelser i vissa länder och vunnit ökad publicitet för sitt nyhets-
material. Med hänsyn till den betydelse, som byråns nyhetsförmedlande
verksamhet hade för att i skilda främmande länder sprida kännedom om
våra ekonomiska och kulturella förhållanden, syntes det, icke minst under
nu rådande situation, angeläget att verksamheten kunde upprätthållas och
att byrån bereddes erforderligt stöd härför från det allmännas sida.

Departementis-
chefen.

Jag biträder kommerskollegii uppfattning. För pressbyråns verksamhet
torde således jämväl under nästkommande budgetår böra anvisas ett anslag
å 15,000 kronor att utgå under oförändrade villkor. Jag hemställer alltså,
att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till upprätthållande av svensk-internatio-
nella pressbyråns verksamhet* för budgetåret 1941/42 anvisa
ett anslag av kronor 15,000.

[68.] **20. Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** Till ifrågava-
rande ändamål är för budgetåret 1940/41 anvisat ett anslag å 101,500 kronor.
Anslag för ändamålet anvisades första gången av 1920 års riksdag och har
sedermera regelbundet utgått, dock med växlande belopp.

Det för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget har jämlikt Kungl. Maj:ts
beslut den 30 mars 1940 fördelats å de olika handelskamrarna sålunda, att
de erhållit, handelskammaren i London 32,500 kronor, handelskammaren i
New York 34,000 kronor, handelskammaren i Paris 12,500 kronor, handels-
kammaren i Sydney 17,500 kronor och handelskammaren i Riga 5,000 kro-
nor.

Till svenska handelskammaren i Warschau, som under en följd av år åtn-
jutit statsunderstöd för sin verksamhet, utgick icke något bidrag från det
å riksstaten uppförda anslaget. Genom beslut den 19 juli 1940 har Kungl.
Maj:t emellertid ställt ett belopp av 10,000 kronor från handels- och sjöfarts-
fonden till sekreterarens i nämnda handelskammare förfogande för bestri-
dande av vissa med kammarens verksamhet förenade kostnader.

Rörande utbetalningen från riksstatsanslaget av de till handelskamrarna
för budgetåret 1940/41 beviljade understöden har Kungl. Maj:t föreskrivit, att
det skall åligga *dels* handelskammaren i London att även i fortsättningen

medverka till upprätthållande av nyhetsförmedling rörande svenska affärsförhållanden genom Reuters Trade Service, dels ock envar handelskammare att såväl till chefen för handelsdepartementet som till kommerskollegium avgiva berättelse om sin verksamhet under år 1940 ävensom redogörelse för sin ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Kommerskollegium har den 15 oktober 1940 avgivit infordrat utlåtande över en till Kungl. Maj:t inkommen framställning från handelskammaren i New York om statsunderstöd jämväl för år 1941. Med skrivelse den 20 november 1940 har kollegium sedermera till Kungl. Maj:t överlämnat till kollegium inkomna ansökningar i enahanda syfte från handelskamrarna i London och Sydney, samtidigt varmed kollegium avgivit infordrat utlåtande över en till Kungl. Maj:t inkommen enahanda framställning från handelskammaren i Paris.

Svenska handelskammaren i London anhåller om statsunderstöd för år 1941 med 32,000 kronor. Å handelskammarens verksamhet beräknas för år 1941 uppkomma en förlust med 2,292 pund. Därvid har statsunderstöd icke medräknats.

Svenska beskickningen i London har tillstyrkt handelskammarens ansökning samt därvid framhållit, att av handelskammaren tidigare vidtagna besparingsåtgärder nu börjat lämna resultat, ehuru de uppvägdes av den sjunkande inkomsten från annonser och medlemsavgifter.

Svenska handelskammaren i Paris har för år 1941 begärt ett understöd av 14,500 kronor, därav 2,000 kronor som bidrag till av handelskammaren anordnade kurser. Enligt en vid handelskammarens framställning fogad sammanställning över kammarens inkomster och utgifter under år 1939 hava utgifterna överstigit inkomsterna med 7,768 francs. Handelskammaren framhåller, att det tillsvidare vore omöjligt att överblicka huru kammarens inkomster och utgifter komme att ställa sig.

Svenska handelskammaren i New York har för år 1941 hemställt om ett till 39,000 kronor ökat statsbidrag. Enligt i handelskammarens framställning lämnad uppgift beräknas utgifterna år 1941, inklusive avsättning av ett belopp av 1,250 dollars till ett pensionskonto, komma att överstiga inkomsterna, statsunderstöd icke inberäknat, med 9,392 dollars.

Svenska handelskammaren i Sydney har för år 1941 begärt ett bidrag till enahanda belopp som det för löpande budgetår beviljade eller 17,500 kronor. Enligt vid handelskammarens framställning fogade inkomst- och utgiftsberäkningar för åren 1940 och 1941 skulle förlust uppkomma å verksamheten med 1,515 respektive 1,838 australiska pund. Därvid har statsunderstöd icke medräknats.

Kommerskollegium har för egen del anfört bland annat följande:

Den organisation för främjande av våra kommersiella förbindelser med Amerikas Förenta stater, som svenska handelskammaren i New York utgjorde, vore en icke minst under nuvarande läge värdefull tillgång, vars bestånd det måste vara angeläget att trygga. Handelskammaren hade sedan

lång tid tillbaka utövat sin verksamhet med ekonomiskt stöd från statens sida och torde, om verksamheten skulle kunna fullföljas, vara i behov av fortsatt statsbidrag.

I det av handelskammaren begärda understödet å 39,000 kronor inginge ett belopp av 1,250 dollars, motsvarande i runt tal 5,000 kronor, vilket vore avsett att avsättas till en pensionsfond. Handelskammaren hade även under närmast föregående år ansökt om statsbidrag för ifrågavarande ändamål. Kollegium hade emellertid med hänsyn till frågans större räckvidd icke ansett sig — i varje fall i det sammanhang frågan framförts — kunna för handelskammarens del tillstyrka statsanslag för ändamålet, och sådant hade icke heller beviljats. Av nämnda skäl funne sig kollegium icke heller nu kunna tillstyrka statsbidrag för avsättningen i fråga. Såvitt kunde bedömas med ledning av de av handelskammaren lämnade uppgifterna syntes det av handelskammaren efter avdrag av nyssnämnda belopp begärda understödet eller 34,000 kronor vara erforderligt för verksamhetens fullföljande under nästkommande år.

Handelskamrarna i Paris och Sydney hade hemställt om bidrag för år 1941 med samma belopp, som beviljats respektive handelskamrar för år 1940, under det att handelskammaren i London hemställt om bidrag med ett belopp, som med 500 kronor understeg det handelskammaren för år 1940 tilldelade understödet. Härvid bortsåges från av handelskammaren i Paris begärt bidrag till anordnande av kurser. Det vore givetvis under rådande förhållanden svårt att bedöma storleken av de bidragsbelopp, som kunde vara erforderliga för handelskamrarnas verksamhet under nästkommande år. Emellertid torde böra beaktas, att handelskamrarnas inkomster sannolikt komme att icke obetydligt minskas samt att det kunde möta svårigheter att i motsvarande grad begränsa utgifterna, helst som krisförhållandena i åtskilliga avseenden torde hava föranlett kostnadsökningar. Med hänsyn härtill och till de uppgifter, som lämnats rörande handelskamrarnas ekonomiska förhållanden, syntes bidragen till här ifrågavarande handelskamrar, nämligen i London, Paris och Sydney, böra bestämmas till de av handelskamrarna begärda beloppen eller resp. 32,000, 12,500 och 17,500 kronor. Därvid ansåge sig kollegium, beträffande det av handelskammaren i Paris begärda bidraget å 2,000 kronor till anordnande av kurser, icke för närvarande kunna tillstyrka, att anslag för ändamålet beviljades. Därest förhållandena skulle möjliggöra, att kursverksamheten upptoges, torde erforderligt bidrag kunna utgå från andra till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel än riksstatsanslag.

Utöver de av kommerskollegium sålunda till de svenska handelskamrarna i New York, London, Paris och Sydney tillstyrkta bidragen å respektive 34,000 kronor, 32,000 kronor, 12,500 kronor och 17,500 kronor föreslår kollegium, att ett belopp å 10,000 kronor beräknas för uppkommande ytterligare behov av bidrag till stödjande och utvecklande av den svenska handelskammarverksamheten i utlandet.

Kommerskollegium har sålunda föreslagit, att såsom understöd för år 1941 till svenska handelskamrar i utlandet måtte för budgetåret 1941/42 anvisas ett anslag å 106,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag tillstyrker, att statsanslag jämväl under nästkommande budgetår beviljas för stödjande av de svenska handelskamrarna i London, New York, Paris och Sydney. I fråga om understödets storlek biträder jag kommerskollegii förslag, att bidrag må utgå till handelskammaren i New York med 34,000 kro-

nor, till handelskammaren i London med 32,000 kronor, till handelskammaren i Paris med 12,500 kronor och till handelskammaren i Sydney med 17,500 kronor. Vad angår förslaget att ett belopp av 10,000 kronor skulle härutöver anvisas för tillgodoseende av de ytterligare behov, som kunna göra sig gällande, synes den bidragstilldelning, som sålunda avses, få verkställas med anlåtande av eljest för Kungl. Maj:t tillgängliga medel.

För understödets åtnjutande torde motsvarande villkor böra stadgas som i ifrågavarande hänseende varit gällande för år 1940.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 96,000.

[69.] **21. Förvaltningskostnader för statens lånefond för den mindre skeppsfarten och statens sekundärlånefond för rederinäringen, förslagsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1940/41 är för ifrågavarande ändamål anvisat ett obetecknat anslag å 4,000 kronor.

Med hänsyn till belastningen torde anslaget för nästa budgetår kunna ned- Departements-
chefen.
sättas till 3,000 kronor. I samband därmed torde anslaget böra ändras till förslagsanslag, vid vilket emellertid bör knytas den bestämmelsen, att det ej får överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaltningskostnader för statens lånefond för den mindre skeppsfarten och statens sekundärlånefond för rederinäringen* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,000.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.

[70.] 1. **Patent- och registreringsverket: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av patent- och registreringsverkets avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag å 1,345,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för patent- och registreringsverket:

Befattning	Lönegrad
------------	----------

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 generaldirektör	C 12
3 byråchefer och ledamöter av besvärsavdelningen	A 30
5 byråchefer	A 30
17 byrådirektörer	A 28
13 förste byråingenjörer	A 26
12 förste byråingenjörer	A 24
1 bibliotekarie	A 24
1 sekreterare	A 24
1 byråingenjör	A 21
1 kassör och räkenskapsförare	A 21
3 notarier	A 21
1 föreståndare för varumärkesgranskningen	A 14
1 registrator	A 14
1 eldare och maskinist	A 7
1 förste expeditionsvakt	A 7
9 kanslibiträden	A 7
6 expeditionsvakter	A 5
18 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den
20:e.

1 byråchef och ledamot av besvärsavdelningen	Eo 30
1 sekreterare	Eo 24
18 tekniska ledamöter	Eo 22
1 notarie	Eo 21.

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för patent- och registreringsverket har följande utseende:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	761,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	420,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	50,000
		470,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	114,000
Summa förslagsanslag		kronor 1,345,000.

I skrivelser den 7 september och den 4 oktober 1940 har *patent- och registreringsverket* beräknat medelsbehovet under nästkommande budgetår för ämbetsverkets avlöningskostnader till 1,327,000 kronor, därav för avlöningar till ordinarie tjänstemän 744,000 kronor, för avlöningar till icke-ordinarie personal 410,000 kronor och för rörligt tillägg 173,000 kronor.

Ämbetsverket har därvid anfört bland annat följande:

Ämbetsverket hade ingående övervägt möjligheten av olika besparingsåtgärder, delvis av mera tillfällig natur, beträffande såväl personalen som omkostnaderna. Det förslag beträffande avlöningsstaten, som nu framlades, innebure en minskning av personalen med omkring tio procent. Denna minskning nödvändiggjorde bland annat förenkling i kansliarbetet och nedläggande av viss verksamhet, som vore av mera intern betydelse eller av natur att kunna uppskjutas.

Å ämbetsverkets *bibliotek* med tillhörande avdelningar funnes för närvarande två ordinarie befattningar, en bibliotekarie i lönegrad A 24 och en byråingenjör i lönegrad A 21. Byråingenjören förestode ämbetsverkets korrekturavdelning och biträdde i övrigt bibliotekarien. Byråingenjören nuvarande åligganden syntes emellertid utan större olägenhet kunna utföras av en icke-ordinarie tjänsteman i lägre lönegrad. Ämbetsverket ansåge sig därför kunna föreslå, att byråingenjörsbefattningen överfördes å övergångsstat.

Den biträdande tekniska personalen å *patentanmälningsavdelningarna* och *biblioteket* utgjordes för närvarande — förutom av en å annan tjänst förordnad befattningshavare — av 21 extra ordinarie biträdande ingenjörer, därav 6 i lönegrad Eo 20 och 15 i lönegrad Eo 18. Ämbetsverket ansåge, att viss reducering av den biträdande tekniska personalen kunde ske såsom en tillfällig åtgärd i besparingssyfte. Sålunda avsåges att entlediga en biträdande ingenjör i grad 20. Vidare beräknades, att minst två av de biträdande ingenjörerna komme att under budgetåret 1941/42 hava vunnit befordran till högre befattningar inom ämbetsverket, som torde bliva lediga. Antalet biträdande ingenjörer skulle sålunda minskas från 21 till 18, av vilka, med tillämpning av nuvarande befordringsgång, 11 beräknades vara placerade i lönegrad Eo 20 och 7 i grad Eo 18. Denna minskning i antalet biträdande ingenjörer avsåge ämbetsverket icke att kompensera genom nyanställning i annan mån än att en extra teknisk tjänsteman med halvtids-tjänstgöring och placering i grad Ex 20 skulle anställas.

Sekreterarbefattningen i Eo 24 vore placerad å *administrativa och varumärkesavdelningen*. Innchavaren av denna befattning hade att biträda byrådirektören å samma avdelning med handläggning av varumärkes- och mönsterärenden. Antalet av dessa ärenden hade under den senare tiden avsevärt minskats. Under antagande att denna minskning komme att fortsätta, syntes det vara genomförbart att indraga tjänsten såsom en tillfällig

åtgärd i nuvarande krisläge. Dess nuvarande innehavare komme i så fall att övergå till sin ordinarie befattning i lönegrad A 21.

Antalet ordinarie befattningar i ämbetsverket, som närmast vore avsedda för *kvinnlig personal*, utgjorde för närvarande 31, därav 2 skrivbiträden i lönegrad A 2. Den 1 augusti 1940 — denna dag hade valts enär några entlediganden i besparingssyfte sedermera företagits — hade därjämte funnits 33 icke-ordinarie kvinnliga befattningshavare, nämligen 18 kontorsbiträden i lönegrad Eo 4 (därav en med halvtidstjänstgöring), 7 skrivbiträden i grad Eo 2 och 8 skrivbiträden i grad Ex 2.

Vad angående den ordinarie personalen, ansåge ämbetsverket, att de båda skrivbiträdesbefattningarna i lönegrad A 2 utan större olägenhet kunde undvaras. Den ena av dessa befattningar vore för närvarande vakant, och ämbetsverket hade tillsvidare ej vidtagit åtgärder för dess återbesättning. Den andra befattningen skulle få överföras å övergångsstat. Sannolikt vore dock, att även denna befattning bleve vakant före ingången av nästa budgetår. För övrigt vore den nuvarande innehavaren av denna befattning förordnad såsom extra ordinarie kontorsbiträde. Vid sådant förhållande torde medel ej behöva beräknas för någon av dessa befattningar, även om den ena finge upptagas å övergångsstat.

I fråga om den här berörda icke-ordinarie personalen avsåge ämbetsverket en så avsevärd minskning som från 33 till 24, alltså med 9 befattningshavare. Åtgärder för entledigande av två extra ordinarie kontorsbiträden och ett extra skrivbiträde hade redan vidtagits, och entledigande av ytterligare 6 extra skrivbiträden hade planerats. Av de 24 befattningshavarna beräknades med normal beföringång 21 vara placerade såsom extra ordinarie kontorsbiträden (därav ett med halvtidstjänstgöring) samt 3 såsom extra ordinarie skrivbiträden.

Den kvinnliga personalen skulle enligt ämbetsverkets förslag minskas från 63 $\frac{1}{2}$ till 52 $\frac{1}{2}$, därav 29 ordinarie och 23 $\frac{1}{2}$ icke-ordinarie. Detta skulle möjliggöras bland annat genom förenkling av arbetet, nedläggande av visst statistiskt arbete och uppskjutande av viss till biblioteket hörande verksamhet. Ehuru svårigheter att med en så reducerad personal uppnå ett tillfredsställande arbetsresultat kunde väntas, hade denna besparing ansetts böra tillfälligt genomföras i nuvarande krisläge.

Utöver den hittills berörda kvinnliga personalen funnes vid ämbetsverket ett tillfälligt kvinnligt biträde, som biträdde i telefonväxeln viss tid dagligen. Det hade ansetts, att detta biträde skulle kunna undvaras och arbetet utföras av den övriga kvinnliga personalen, ehuru vissa olägenheter härigenom uppkomme.

Av *vaktpersonal* funnes vid ämbetsverket 8 ordinarie befattningar, nämligen en eldare och maskinist i lönegrad A 7, en förste expeditionsvakt i samma lönegrad och 6 expeditionsvakter i grad A 5. Vidare hade den 1 augusti 1940 funnits följande icke-ordinarie befattningshavare av denna kategori, nämligen 3 extra ordinarie expeditionsvakter i lönegrad Eo 5 och 4 extra expeditionsvakter i grad Ex 1.

Ämbetsverket föreslog, att antalet extra expeditionsvakter i grad Ex 1 minskades från 4 till 1, medan i övrigt någon ändring beträffande vaktpersonalen ej skulle vidtagas. Denna personal skulle alltså reduceras från 15 till 12 befattningshavare. Detta kunde antagas vålla olägenhet såväl i ämbetsverkets inre arbete som för den allmänhet, som besökte biblioteket, men åtgärden hade dock ansetts böra vidtagas för att i nuvarande krisläge vinna besparing.

Utöver den hittills berörda vaktpersonalen tjänstgjorde under eldnings-säsongen en biträdande värmeledningsskötare mot månadsarvode; även under kommande budgetår erfordrades medel för detta ändamål.

De föreslagna besparingsåtgärdernas inverkan på personalbeståndet vid ämbetsverket framginge av följande tablå, där ämbetsverkets chef dock icke vore medräknad:

	Den 1 augusti 1940	Enligt förslaget
Ingenjörsbefattningar	86	83 $\frac{1}{2}$
Därav: ordinarie	46	45
övergångsstat		1
icke-ordinarie	40	37 $\frac{1}{2}$
Juristbefattningar	22	21
Därav: ordinarie	11	11
icke-ordinarie	11	10
Kvinnliga befattningar	63 $\frac{1}{2}$	52 $\frac{1}{2}$
Därav: ordinarie	31	29
icke-ordinarie	32 $\frac{1}{2}$	23 $\frac{1}{2}$
Vaktpersonal	15	12
Därav: ordinarie	8	8
icke-ordinarie	7	4
Tillfällig arbetskraft	2	$\frac{1}{2}$
Hela antalet befattningar	188 $\frac{1}{2}$	169 $\frac{1}{2}$.

Detta innebure alltså en minskning av antalet befattningar med 19. Anmärkas finge, att av den nuvarande tillfälliga personalen tjänstgjorde en på heltid, en under eldningssäsongen och en viss del av dagen. Denna personal hade därför ansetts sammanlagt motsvara två hela arbetskrafter.

Såsom framgår av det anförda innebär patent- och registreringsverkets förslag åtskilliga, i besparingssyfte vidtagna, begränsningar i personalbeståndet. Någon inskränkning av arbetskrafterna utöver vad ämbetsverket föreslagit torde för närvarande icke kunna ske med hänsyn till angelägenheten av dels att ämbetsverkets balans av oavgjorda ärenden icke ökar dels ock att kraven på noggrannhet vid ärendenas behandling ej eftersättas. Jag tillstyrker, att avlöningsstaten beräknas i överensstämmelse med ämbetsverkets förslag, vilket är uppgjort i enlighet med de nya grunderna för staternas uppställning och beräkning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för patent- och registreringsverket:

Personalförteckning.	
Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	C 12
3 byråchefer och ledamöter av besväravdelningen	A 30
5 byråchefer	A 30
17 byrådirektörer	A 28
13 förste byråingenjörer	A 26
12 förste byråingenjörer	A 24

Tionde huvudtiteln.

Befattning	Lönegrad
1 bibliotekarie	A 24
1 sekreterare	A 24
1 kassör och räkenskapsförare	A 21
3 notarier	A 21
1 föreståndare för varumärkesgranskningen	A 14
1 registrator	A 14
1 eldare och maskinist	A 7
1 förste expeditionsvakt	A 7
9 kanslibiträden	A 7
6 expeditionsvakter	A 5
18 kontorsbiträden	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 byråingenjör	A 21
1 skrivbiträde	A 2

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 byråchef och ledamot av besvärssavdelningen	Eo 30
18 tekniska ledamöter	Eo 22
1 notarie	Eo 21;

dels godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 744,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »	410,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 173,000

Summa förslagsanslag kronor 1,327,000;

dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,327,000.

[71.] 2. Patent- och registreringsverket: Omkostnader, *förslagsanslag*. Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 242,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för patent- och registreringsverket:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	100,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	170,000
4. Övriga utgifter:		
a. Reproduktionsverksamheten, <i>förslagsvis</i>	kronor	3,500
b. Postavgifter och transportkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
		» 6,000
Summa kronor		277,000

Särskilda uppbördsmedel:

Prenumerationsavgifter och dylikt	kronor	20,000
Avgifter för reproduktioner	»	15,000 kronor
		35,000
Nettoutgift kronor		242,000.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, bland annat, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse, elektrisk ström, gas och hisskötsel förslagsvis 17,500 kronor samt för övriga expenser högst 82,500 kronor.

I sina skrivelser den 7 september och den 4 oktober 1940 har *patent- och registreringsverket* beräknat ämbetsverkets omkostnader under nästa budgetår till 263,000 kronor, därav 6,500 kronor till sjukvård m. m., 1,000 kronor till reseersättningar, 79,500 kronor till expenser, 170,000 kronor till publikationstryck, 3,500 kronor till reproduktionsverksamheten och 2,500 kronor till postavgifter och transportkostnader. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av ämbetsverket beräknade för prenumerationsavgifter och dylikt till 25,000 kronor samt för avgifter för reproduktioner till 15,000 kronor eller sammanlagt till 40,000 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 223,000 kronor.

Beträffande anslagsposten till sjukvård m. m. har ämbetsverket meddelat, att å budgetåret 1939/40 belöpande utgifter av dylikt slag utgjort i runt tal 6,600 kronor.

Till stöd för förslaget om nedsättning med 20,500 kronor av anslagsposten till expenser anför ämbetsverket i huvudsak följande:

Bränslekostnaderna m. m. ansåges icke kunna nedsättas under nu förslagsvis beräknade belopp 17,500 kronor.

I fråga om den maximerade delen av posten avsåges däremot en mycket kraftig begränsning av utgifterna kunna äga rum. Följande sammanställning utvisade belastningen i runda tal under budgetåret 1939/40 och de beräknade utgifterna under nästa budgetår:

	Budgetåret 1939/40	Budgetåret 1941/42
Renhållning och städning	kronor 23,200	15,500
Skrivmaterialier, papper, blankettryck m. m.	» 17,400	16,000
Telefon, telegram och annonsering	» 12,300	12,000
Inventarier m. m.	» 29,000	5,500
Bokinköp, bindning m. m.	» 16,200	13,000
Summa kronor	98,100	62,000.

Utgifterna för renhållning och städning vore till större delen avlöning till de vid ämbetsverket anställda städerskorna. Här gällde sedan den 1 juli 1939 ett kollektivavtal, vars giltighetstid utginge den 31 december 1941. Om avtalet uppsades, torde man därefter i rådande krisläge kunna väsentligt inskränka städningsarbetet, exempelvis genom att tjänsterummen blott städades varannan dag. Därigenom skulle utgifterna vid ämbetsverket för helt budgetår kunna nedbringas med cirka 8,000 kronor, alltså för första halvåret 1942 med omkring 4,000 kronor. Vidare hade räknats med en begränsning av utgifterna till ifrågavarande ändamål med omkring 2,000 kronor genom andra besparingsåtgärder. Slutligen borde posten minska med ett belopp om sammanlagt 1,800 kronor, utgörande särskild gottgörelse för tillsyn över ämbetslokalerna och städningen ävensom ersättning till portvakt, vilket belopp i stället komme att utgå från anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Posten hade upptagits till i avrundat tal 15,500 kronor.

Utgifterna för skrivmaterialier m. m. hade redan under budgetåret 1939/40 nedbringats med över 5,000 kronor i jämförelse med närmast föregående budgetår. Emellertid hade man ansett, att ännu viss reducering skulle kunna ske, bland annat genom förenkling av blankettrycket.

Beloppet för inventarier m. m. hade de båda senaste budgetåren varit ovanligt stort, beroende av att viss nyanskaffning måst ske i samband med ämbetsverkets utvidgning. Det nu beräknade beloppet vore ej ens $\frac{1}{5}$ av vad som åtgått under budgetåret 1939/40 och innebure, att praktiskt taget all nyanskaffning av inventarier finge upphöra.

I beloppet för bokinköp och bindning hade beräknats en minskning med ungefär $\frac{1}{5}$ av vad som åtgått under budgetåret 1939/40. Redan under detta budgetår hade dock vidtagits betydande inskränkningar i bokinköp m. m. Nu förutsågs fortsatt sådan inskränkning samt reduktion även i fråga om bindningen.

Utgifterna för övriga expenser torde emellertid endast med den strängaste sparsamhet och om intet oförutsett inträffade kunna hållas inom ramen för det sålunda föreslagna beloppet, 62,000 kronor. Därest den av ämbetsverket ifrågasatta begränsningen i städningsarbetet icke skulle komma till stånd, måste ifrågavarande utgifter beräknas till 66,000 kronor.

Ämbetsverket, vilket såsom av det anförda framgår icke föreslagit någon ändring av övriga i det nuvarande anslaget ingående utgiftsposter, har emellertid beträffande publikationstrycket ifrågasatt vissa åtgärder, varigenom en del utgiftsminskningar skulle vinnas. Med hänsyn till att anslagsposten för publikationstryck för närvarande, enligt vad ämbetsverket framhåller, icke försloge till bestridande av de å denna post belöpande kostnaderna, har ämbetsverket dock ej velat förorda någon nedsättning i det för ändamålet avsedda beloppet. Ämbetsverket anför vidare, att utgiftsminskningen

förutsatte vissa ändringar i lag eller annan författning. De planerade begränsningarna kunde dessutom beträffande bolagstrycket ej genomföras, om icke motsvarande åtgärd vidtoges med andra registreringsmeddelanden, som offentliggjordes i »Samling av anmälningar» men icke tillhörde ämbetsverkets verksamhetsområde. Ämbetsverket förklarar sig hava för avsikt att i dessa avseenden göra särskild framställning hos Kungl. Maj:t.

I fråga om inkomsterna å förevarande omkostnadsstat anför ämbetsverket:

Från omkostnadsstatens utgifter avginge särskilda uppbördsmedel. För innevarande budgetår vore inkomsten av prenumerationsavgifter och dylikt beräknad till 20,000 kronor, medan den faktiska inkomsten under budgetåret 1939/40 varit cirka 22,200 kronor. I fråga om avgifter för reproduktioner vore motsvarande belopp 15,000 och 13,000 kronor. I båda fallen syntes en mindre höjning av de av ämbetsverket fastställda avgifterna i nuvarande läge motiverad. Prenumerationsmedlen syntes då kunna beräknas höjda till 25,000 kronor och reproduktionsavgifterna oförändrade till 15,000 kronor.

Ämbetsverket framhåller slutligen, att ämbetsverket vid sina beräkningar beträffande omkostnadsstaten utgått från den förutsättningen, att avsevärda förändringar i nuvarande prisnivå icke komme att inträda. Skulle sådana förändringar, innebärande prisstegring, komma till stånd, syntes de beräknade beloppen bli otillräckliga.

Kungl. Maj:t har den 13 december 1940 efter framställning av patent- och registreringsverket meddelat vissa bestämmelser i sådant utgiftsbegränsande syfte, varom förmäls i det föregående. Omkostnadsanslaget synes med hänsyn härtill böra för nästa budgetår beräknas i överensstämmelse med ämbetsverkets förslag, dock att kostnaderna för städningsarbetet torde böra upptagas enligt nu gällande grunder eller alltså till ett 4,000 kronor högre belopp än ämbetsverket i första hand förordat. Omkostnadsanslagets beräkning torde alltså få ske enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	6,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. Expenser <i>förslagsvis</i>	»	83,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	170,000
5. Övriga utgifter:		
a. Reproduktionsverksamheten, <i>förslagsvis</i>	kronor	3,500
b. Postavgifter och transportkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
		6,000
	Summa kronor	267,000

Särskilda uppbördsmedel:

Prenumerationsavgifter och dylikt	kronor 25,000	
Avgifter för reproduktioner	» 15,000	kronor 40,000
		Nettoutgift kronor 227,000.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Patent- och registreringsverket*: Omkostnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 227,000.

[72.] 3. **Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader, förslagsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 228 till 1940 års lagtima riksdag gjorda förslag har riksdagen för budgetåret 1940/41 under tionde huvudtiteln anvisat dels till Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader ett förslagsanslag av 33,000 kronor, dels ock till Statens uppfinnarnämnd: Undersöknings- och försökskostnader ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Den 14 juni 1940 har Kungl. Maj:t utfärdat instruktion för statens uppfinnarnämnd (Sv. förf.-saml. nr 476). Enligt instruktionen skall nämnden, som består av tre av Kungl. Maj:t förordnade ledamöter, hava till uppgift att främja och nyttiggöra uppfinningar och tekniska uppslag, vilka med hänsyn till deras möjlighet att med erforderlig snabbhet och rimliga medel tillgodose aktuella behov äro av värde för folkförsörjningen eller försvarsberedskapen.

Till fullgörande av sin uppgift åligger det nämnden, bland annat, att skyndsamt underkasta inkomna förslag en förberedande granskning för utrönande av huruvida desamma äro förtjänta av närmare beaktande,

att, om vid den förberedande granskningen av ett förslag anledning därtill finnes föreligga, låta ombesörja närmare utredning rörande förslagets tekniskt-ekonomiska värde och användbarhet,

att, i den mån så finnes lämpligt, föranstalta om att till nämnden inkomna förslag genom fortsatta experiment, prov och bearbetningar bringas i sådant skick, att industriellt utnyttjande möjliggöres, samt

att, då av nämnden godkänt förslag finnes färdigt att industriellt utnyttjas, i den omfattning som med hänsyn till omständigheterna prövas lämpligt medverka till att förslaget kommer till avsedd användning.

Hos nämnden skall finnas anställd kanslichef, vilken förordnas av Kungl. Maj:t. Ärenden, i vilka endast skola fattas förberedande beslut eller vilka kunna företagas till avgörande utan föregående utredning av sakkunniga, föredragas inför nämnden av kanslichefen.

Genom beslut den 14 juni 1940 har Kungl. Maj:t förordnat, att förenämnda till administrationskostnader anvisade anslag å 33,000 kronor må under löpande budgetår användas sålunda:

Arvode till nämndens ordförande	kronor	3,600
Arvoden å 2,400 kronor till två ledamöter i nämnden	»	4,800
Arvode till en kanslichef	»	12,000
Arvode till ett kanslibitråde	»	3,600
Expenser	»	4,000
Reseersättningar	»	2,000
Engångsutgift för inventarieanskaffning, högst	»	3,000

Summa kronor 33,000.

I skrivelse den 7 oktober 1940 har *statens uppfinnarnämnd* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för nästkommande budgetår anvisa, bland annat, för administrationskostnader ett förslagsanslag av 43,000 kronor samt för undersöknings- och försökskostnader ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Till motivering härför anför nämnden i huvudsak följande:

Till följd av den korta tid, under vilken nämnden hittills verkat, hade nämnden ännu ej kunnat bilda sig någon bestämd uppfattning av arbetets resultat, men det syntes dock, som om verksamheten kunde bli av icke oväsentlig betydelse, när det gällde att föra fram vissa tekniska förslag till lösning. Under den gångna tiden hade icke mindre än cirka 500 olika förslag framlagts för nämnden. De flesta av dessa hade emellertid varit av sådan art, att nämnden icke ansett sig kunna bevilja medel för vidare bearbetning. Men många hade dock inneburit sådana uppslag, att nämnden beslutat understödja ett ytterligare utarbetande fram till en tekniskt färdig konstruktion eller en genomarbetad metod. Nämnden ville därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag till riksdagen om nämndens fortsatta verksamhet även under budgetåret 1941/42, varefter de resultat, som kunde vinnas genom nämndens verksamhet, bättre kunde bedömas än nu.

Beträffande förslag till budget för nästkommande budgetår ville nämnden framhålla följande:

1. Anslag för administrationskostnader.

Beträffande arvoden till nämndens ledamöter ville nämnden icke nu uttala sig om det belopp, som lämpligen borde tillkomma var och en, utan för närvarande blott föreslå, att den totala arvodessumman sattes till samma storlek som för innevarande budgetår, d. v. s. 8,400 kronor.

Avlöningarna till nämndens kanslichef och dennes skrivbiträde borde utgå med oförändrade belopp, 12,000 respektive 3,600 kronor.

Kanslichefens arbete vore emellertid av sådan omfattning, att det syntes nämnden nödvändigt, att han erhöle en sakkunnig assistent vid sin sida. Härför talade i första rummet arbetets betydande kvantitet, men även det förhållandet, att kanslichefen ofta behövde besöka tekniska experter och verkstäder både i huvudstaden och annorstädes. Såväl vid sådana tillfällen som vid semester och eventuell sjukdom måste arbetet å kansliet kunna fortgå. För en assistent krävdes emellertid något mindre kvalifikationer och erfarenhet än för kanslichefen, varför nämnden ansåge, att det tills vidare torde vara tillräckligt med ett belopp å 7,500 kronor för avlöning åt honom.

Arbetet å kansliet hade dessutom redan visat sig kräva anställandet av en budbärare. Några medel för avlöande av en sådan finnes ej upptagna i gällande budget. Nämnden funne nu nödvändigt, att visst belopp beräknades för sagda ändamål, och ville föreslå 1,500 kronor.

I den nuvarande budgeten funnes intet belopp upptaget för vikariatersättning vid personalens semester eller vid eventuell sjukdom. Om nämndens förslag om tillsättande av en assistent åt kanslichefen skulle vinna statsmakternas bifall, syntes det nämnden dock icke nödvändigt, att något belopp upptoges vare sig beträffande kanslichefen eller assistenten, alldenstund det finge antagas, att den ene vore tillstädes vid den andres frånvaro och tvärtom. För skrivbiträdet och budbäraren däremot borde viss vikariatsersättning beräknas i budgeten, och ville nämnden för detta ändamål föreslå 400 kronor.

För innevarande budgetår funnes intet anslag upptaget för lokalhyra. Nämnden, som för närvarande disponerade två rum i telegrafverkets fastighet, Malmskillnadsgatan 30, vore därför nödsakad betala hyra ur expensanslaget. På grund av hyrans måttliga storlek — 115 kronor per månad — hoppades nämnden, att ifrågavarande anslag därigenom dock ej skulle bli alla för mycket överskridet. Emellertid syntes det ej troligt, att nämnden finge kvarstanna i nuvarande lokal någon längre tid, utan bleve sannolikt nödsakad att redan under nästa år skaffa lokal på annat håll. Då nämnden därvid måste räkna med ytterligare ett rum i och med anställandet av en assistent åt kanslichefen, såge sig nämnden nödsakad hemställa, att särskilt belopp för lokalhyra upptoges i budgeten, och ville för ändamålet föreslå 2,600 kronor.

De för inventarieanskaffning avsedda medel, som i nu gällande budget vore upptagna till 3,000 kronor, borde däremot kunna minskas till 1,000 kronor för nästa budgetår. Övriga anslag, för expenser och för resor, borde utgå med oförändrade belopp, 4,000 respektive 2,000 kronor.

2. Anslag för undersöknings- och försökskostnader.

Beträffande anslag för undersökningar och vidare utarbetande av uppfinningar ville nämnden framhålla, att den hittills bedrivna verksamheten icke vore tillräcklig för att man med säkerhet skulle kunna bedöma den erforderliga storleken av nämnda anslag för kommande budgetår. För att belysa frågan ville nämnden dock anföra, att nämnden under tiden 1 juli—30 september 1939 beviljat 21 skilda anslag för undersökningar, experiment, ritningar och modeller å sammanlagt 49,945 kronor 6 öre. Det kunde därav möjligen synas, som om det i nu gällande budget för detta ändamål upptagna beloppet — 300,000 kronor — skulle vara onödigt stort. Nämnden ville dock framhålla, att förenämnda bidrag beslutats huvudsakligen under den senare hälften av den angivna tiden, beroende därpå att den första tiden av verksamheten mest hade använts för nödvändiga utredningsarbeten, innan nämnden kunde ta ställning till inkomna framställningar. Nämnden hade därför anledning förmoda, att beviljandet av bidrag ur det här berörda anslaget framdeles kunde komma att äga rum i ökad takt i jämförelse med vad som hittills skett. Nämnden ville därför föreslå, att anslaget för undersöknings- och försökskostnader upptoges till samma belopp i kommande budget som i den nu gällande, d. v. s. 300,000 kronor.

Över nämndens förslag har statskontoret den 17 oktober 1940 avgivit infortrat utlåtande, därvid statskontoret anfört följande:

Vad först anginge den i fråga om anslaget till *administrationskostnader* gjorda framställningen om anvisande av 7,500 kronor till avlöning åt en assistent, hade statskontoret av vad nämnden anfört icke blivit övertygat om det oundgängliga behovet av en dylik befattningshavare. I varje fall syntes ytterligare erfarenhet av nämndens arbete böra avvaktas, innan en dylik utökning av personalen vidtoges.

Ej heller kunde statskontoret finna, att tillräckliga skäl blivit anförda för anvisande av medel för anställande av en särskild »budbärare» hos nämnden. Då för skrivbiträde hos nämnden anvisats ett belopp av icke mindre än 3,600 kronor, torde inom ramen av nämnda belopp erforderlig biträdes-hjälp kunna anskaffas. Någon särskild post för vikariatsersättningar torde icke behöva anvisas.

Enligt statskontorets mening borde alltså till arvoden och avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisas samma belopp som för innevarande budgetår.

Beträffande nämndens omkostnader hade för budgetåret 1941/42 begärts ett belopp av 2,600 kronor till lokalhyra. Efter tillkomsten av statens fastighetsfond syntes det emellertid ankomma på byggnadsstyrelsen att anskaffa lokal åt nämnden, vadan särskilda hyresmedel icke behövde ställas till nämndens förfogande. Vidare ville statskontoret i anledning av förslaget om anvisande för budgetåret 1941/42 av ett belopp av 1,000 kronor för inköp av inventarier erinra, att för detta ändamål ett belopp av 3,000 kronor stode till förfogande för budgetåret 1940/41. De ytterligare inventarier, som kunde komma att visa sig erforderliga, torde kunna anskaffas med anlitan-
de av anslagsposten för expenser å 4,000 kronor.

För nämndens omkostnader syntes alltså enligt statskontorets mening för budgetåret 1941/42 böra anvisas samma belopp som för budgetåret 1940/41 med undantag av anslagsposten å 3,000 kronor till inventarier, som torde kunna utgå.

Vidkommande anslaget till *undersöknings- och försökskostnader* hade, såsom nämnden framhållit, intill utgången av september månad 1940 endast omkring 50,000 kronor tagits i anspråk av det för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget å 300,000 kronor. Statskontoret ville för sin del ifrågasätta, huruvida detta anslag även för nästkommande år kunde behöva upptagas till ett så högt belopp som 300,000 kronor. Erinras finge i detta sammanhang, att vid framläggandet för 1940 års riksdag av proposition nr 228 angående anslag till främjande och nyttiggörande av vissa uppfinningar m. m. föredragande departementschefen beträffande nu förevarande anslag hade uttalat, att det borde stå nämnden fritt att, om förhållandena därtill föranledde, förbinda statens medverkan vid undersökning och utprovning av viss uppfinning med återbetalningsplikt för uppfinnaren, för det fall att denne genom uppfinningen tillfördes ekonomisk vinst. I den mån dylik återbetalningsplikt föreskrevs, komme belastningen på anslaget att undergå någon minskning. I varje fall ansåge statskontoret, att det begärda anslagsbeloppet borde minskas med den reservation, som kunde förväntas komma att förefinnas å anslaget vid utgången av budgetåret 1940/41.

Statens uppfinnarnämnd har ännu arbetat alltför kort tid, för att dess verksamhet skall kunna närmare bedömas. Arbetet har emellertid hittills varit synnerligen krävande. Enligt vad jag inhämtat hade intill den 10 december 1940 till nämnden inkommit över 750 olika förslag. Av dessa hade omkring 500 funnits icke böra föranleda någon vidare åtgärd. Av de övriga hade 38 föranlett, att medel ställts till förfogande för fullföljande av förslagen, och 127 voro föremål för närmare prövning. Övriga ärenden hade ännu icke hunnit granskas. Vid samma tidpunkt hade nämnden av anslaget till undersöknings- och försökskostnader disponerat sammanlagt i runt tal 120,000 kronor.

Jag tillstyrker, att medel för uppfinnarnämndens fortsatta verksamhet beviljas å nästa års riksstat. Vad anslaget till administrationskostnader beträff-

*Departements-
chefen.*

far har erfarenheten under den gångna tiden visat, att kanslichefen icke förmår hinna med att, såsom varit avsett, verkställa den första granskningen och föredragningen i nämnden av inkomna ärenden, bland annat på den grund att hans tid i avsevärd grad lages i anspråk för mottagning av besökande samt för allehanda rådplägingar. För undvikande av tidsutdräkt hava nämndens tre ledamöter därför i stor utsträckning måst biträda kanslichefen med ifrågavarande förberedande föredragning; den mera ingående granskning, som erfordras därest ett förslag icke redan vid den förberedande prövningen förkastas, anförtros — i enlighet med vad som förutsattes vid uppfinnarnämndens tillkomst — i allmänhet särskilda experter och bekostas av anslaget till undersöknings- och försökskostnader. Nämndens ledamöter hava på detta sätt ålagts en arbetsbörda, som icke är förenlig med befattningsarnas egenskap av bisyssla. Även om det kan antagas, att tillströmningen av ärenden kommer att något minska, synes det, i betraktande av vad här anförts, ofrånkomligt, att förstärkning sker av kansliets arbetskrafter. Jag tillstyrker nämndens förslag, att för möjliggörande av biträde åt kanslichefen må avses ett belopp av 7,500 kronor. Med hänsyn till de talrika budskickningar, som på grund av arbetets art måste förekomma såväl mellan nämndens ledamöter som från nämnden till utanför densamma stående personer och institutioner, torde det jämväl få anses befogat, att ett särskilt belopp beräknas för detta ändamål. Den av nämnden i sådant avseende föreslagna summan, 1,500 kronor, föranleder ej någon erinran från min sida. Vidare tillstyrker jag, att för beredande av ersättning åt vikarier vid kanslipersonalens semester eller annan ledighet beräknas ett belopp av 400 kronor.

I fråga om lokalhyra torde, såsom statskontoret erinrat, kostnaderna här för, av nämnden beräknade till 2,600 kronor, böra åvila statens allmänna fastighetsfond. Några medel för detta ändamål behöva alltså ej anvisas i förevarande sammanhang. Däremot torde, med hänsyn till personalökningen, nämndens äskande om 1,000 kronor till viss ytterligare inventarieanskaffning böra bifallas.

Anslagsbehovet för administrationskostnader — å löpande riksstat beräknat till 33,000 kronor — skulle alltså för nästa budgetår uppgå till $(33,000 - 3,000 + 7,500 + 1,500 + 400 + 1,000 =)$ 40,400 kronor. Anslaget torde alltså böra erhålla naturen av förslagsanslag.

Beträffande anslaget till undersöknings- och försökskostnader möter det stora svårigheter att bedöma medelsbehovet. Arbeten av den art, för vilka detta anslag är avsett, äro ganska kostnadskrävande. I betraktande av den hittillsvarande medelsåtgången torde man böra räkna med, att anslaget för innevarande budgetår blivit praktiskt taget förbrukat vid budgetårets utgång. Nämndens förslag, att ett anslag av enahanda storlek göres tillgängligt för nästa budgetår, finner jag därför välgrundat. Jag ämnar under närmast följande punkt göra hemställan om medelsanvisning för ändamålet. Med anledning av vad statskontoret framhållit vill jag understryka att nämnden, vid beviljande av statsbidrag till bestridande av här ifrågavarande kostnader, bör, där så lämpligen kan ske, förbinda statsbidragets tillgodo-

njutande med skyldighet att helt eller delvis återbetala beloppet, för den händelse den undersökta uppfinningen skulle för uppfinnaren medföra ekonomisk vinst. Dylik återbetalning torde dock icke kunna beräknas inflyta redan nästa budgetår.

Här hemställer jag nu, under återopande av det anförda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 40,400.

[73.] 4. **Statens uppfinnarnämnd: Undersöknings- och försökskostnader, reservationsanslag.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens uppfinnarnämnd: Undersöknings- och försökskostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 300,000.

[74.] **Exploatering av vissa uppfinningar, reservationsanslag.** I samband med 1940 års lagtima riksdags beslut (prop. nr 228; r.skr. nr 327) om inrättande av en statens uppfinnarnämnd anvisade riksdagen ett reservationsanslag å 3,000,000 kronor för underlättande av exploatering av uppfinningar, som för landet kunde vara av betydelse, i främsta rummet sådana som avsåge försvaret eller folkförsörjningen. Anslaget utbetalas och disponeras av statskontoret enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelar. Från anslaget hava hittills anvisats sammanlagt 60,000 kronor.

I sin skrivelse den 7 oktober 1940 har *statens uppfinnarnämnd* erinrat, att nämnden dittills hos Kungl. Maj:t tillstyrkt endast två framställningar om bidrag från anslaget, vilka — båda i form av lån — beviljats. Som förklaring till att anslaget så föga anlåtats framhåller nämnden, att understöd ur anslaget i allmänhet ej kunde komma i fråga, förrän en uppfinning eller en arbetsmetod blivit fullt utarbetad och klarlagd. Det vore därför att antaga, att anslaget bleve hårdare belastat, då försök och undersökningar, som nu påginge beträffande vissa uppfinningar, blivit avslutade. Då det vore tydligt, att nämnden efter så kort verksamhet som den hittillsvarande saknade möjlighet att mera ingående bedöma den erforderliga storleken av anslaget, ville nämnden föreslå, att anslaget i kommande budget upptoges till samma belopp som i den nu gällande.

Statskontoret har i sitt utlåtande den 17 oktober 1940 anført, att, därest det överhuvud taget ansåges nödvändigt att för nästkommande budgetår anvisa medel för här avsedda ändamål, anslaget syntes icke böra utmätas

högre än att det jämte den reservation, som vid utgången av löpande budgetår kunde förefinnas, uppginge till 3,000,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Det är naturligt, att under den korta tid, statens uppfinnarnämnd varit verksam, ifrågavarande anslag icke behövt anlitas i större utsträckning. Enligt vad nämnden framhållit, kan det antagas, att anspråken på understöd från anslaget komma att stiga senare under budgetåret. Med utgångspunkt från läget i dag förefaller det dock som skulle en icke obetydlig reservation kunna beräknas kvarstå å anslaget vid budgetårets slut. Vid sådant förhållande anser jag icke nödvändigt, att något ytterligare anslag för ändamålet nu anvisas. Skulle omständigheterna längre fram påkalla någon förstärkning av anslaget, torde erforderlig medelsanvisning då få äskas å tilläggsstat till riksstaten.

[75.] 5. **Bidrag till uppfinnarekontoret.** Med bifall till Kungl. Maj:ts dels under punkt 73 av tionde huvudtiteln i 1940 års statsverksproposition dels ock i propositionen nr 228 till samma års lagtima riksdag därom gjorda förslag har riksdagen såsom bidrag till uppfinnarekontoret för budgetåret 1940/41 anvisat två särskilda anslag, därav ett å 8,000 kronor och ett å 12,000 kronor, eller sammanlagt 20,000 kronor.

I brev den 21 juni 1940 till statskontoret har Kungl. Maj:t såsom villkor för åtnjutande av nämnda bidrag föreskrivit, att uppfinnarekontoret *dels* skall stå under ledning av en styrelse, i vilken förordnas ordförande och suppleant för honom av Kungl. Maj:t, två ledamöter och två suppleanter för dem av svenska uppfinnareföreningen samt en ledamot jämte suppleant av envar av svenska teknologföreningen, Sveriges industriförbund, Sveriges hantverksorganisation och landsorganisationen i Sverige, *dels ock* skall underkastas revision av två revisorer, av vilka en revisor jämte suppleant förordnas av Kungl. Maj:t samt en revisor jämte suppleant förordnas av uppfinnareföreningen, ävensom att stat för uppfinnarekontoret skall fastställas av Kungl. Maj:t.

Den 26 juli 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande inkomst- och utgiftsstat för uppfinnarekontoret att gälla tills vidare under budgetåret 1940/41:

Inkomster:

Statsanslag	kronor 20,000
Enskilda bidrag	» 2,000
Konsultationsavgifter	» 8,000
Summa kronor 30,000	

Utgifter:

Avlöningar till personalen	kronor 22,400
Hyra	» 3,000
Expenser och övriga omkostnader	» 4,600
Summa kronor 30,000	

I skrivelse den 26 september 1940 har *styrelsen för uppfinnarekontoret* gjort framställning om beviljande även för budgetåret 1941/42 av ett bidrag å 20,000 kronor för kontorets verksamhet.

Jag tillstyrker, att för nästkommande budgetår upptages ett anslag för ifrågavarande ändamål med 20,000 kronor. För bidragets åtnjutande torde enahanda villkor böra gälla, som föreskrivits beträffande bidraget för löpande budgetår. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till uppfinnarekontoret* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 20,000.

[76.] **6. Särskilda kostnader för förenings m. fl. register, förslagsanslag.** I riksstaten för innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål uppfört ett förslagsanslag å 140,000 kronor. Från anslaget bestridas kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattningen med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register. De för dylika registreringar och anmälningar inflytande avgifterna tillfördes intill den 1 juli 1935 anslaget såsom särskilda uppbördsmedel. Från och med budgetåret 1935/36 redovisas avgifterna å riksstatens inkomstsida såsom »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register». I riksstaten för löpande budgetår är ifrågavarande inkomstpost uppförd med 110,000 kronor. Den beräknas för nästa budgetår till 70,000 kronor. Frågan om höjning av ifrågavarande avgifter är emellertid föremål för övervägande.

Nettoutgifterna å förevarande anslag hava för budgetåren 1938/39 och 1939/40 uppgått till i runt tal 144,400 kronor respektive 137,000 kronor. Anslaget synes böra för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 140,000 kronor. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 140,000.

[77.] **7. Avsättning till försäkringsinspektionens fond, förslagsanslag.** Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av enahanda storlek som det belopp, vilket samma år redovisas under inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen». För löpande budgetår utgör detta belopp 155,000 kronor. Nämda bidrag tillgodoföres över utgiftsanslaget försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestridas.

Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för försäkringsinspektionen:

Tionde huvudtiteln.*Utgifter:**Avlöningar.*

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 74,300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 6,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. kronor 21,200	
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 2,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 9,100
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	» 800
	kronor 114,500

Omkostnader.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 2,200
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 13,600
3. Hyror, <i>förslagsvis</i>	» 14,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 6,400
	» 36,200
	Summa kronor 150,700

Särskilda uppbördsmedel:

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	kronor 700
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	» 100
Hyresmedel	» 600 kronor 1,400
	Nettoutgift kronor 149,300.

I skrivelse den 30 september 1940 har *försäkringsinspektionen* beräknat medelsbehovet för inspektionens verksamhet under budgetåret 1941/42 till 155,000 kronor, därav 70,600 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 6,600 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 27,400 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, 13,400 kronor till rörligt tillägg, 600 kronor till barntillägg, 500 kronor till sjukvård m. m., 2,200 kronor till reseersättningar, 13,300 kronor till expenser, 14,000 kronor till hyror och 6,400 kronor till publikationstryck. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av ämbetsverket beräknade för registreringsavgifter till 900 kronor, för försålda publikationer till 100 kronor och för hyresmedel till 600 kronor eller sammanlagt till 1,600 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 153,400 kronor.

Försäkringsinspektionens förslag till beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän avviker från motsvarande beräkning för innevarande budgetår därutinnan, att medel icke upptagits för avlöning till en kansliskrivare i A 11, vilken innehar förordnande hos inspektionen å kontorsskrivarebefattning i Eo 15.

Jag har icke något annat att erinra mot det framlagda statförslaget, vilket utarbetats enligt de av riksdagen godkända grunderna för avlönings- och omkostnadsstaternas uppställning och beräkning, än att under rubriken avlönningar medel böra beräknas för bestridande av kostnader för kristillägg. För ändamålet torde böra uppföras ett belopp om 3,900 kronor. Departements-
chefen.

Inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» har i förslaget till rikstat för nästkommande budgetår upptagits till 175,000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis framhållits torde alltså för avsättning till försäkringsinspektionens fond böra anvisas samma belopp.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Stat.

Utgifter:

A v l ö n i n g a r.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . .	kronor 70,600	
2. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t.	» 6,600	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 27,400	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . .	» 13,400	
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	» 600	
6. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	» 3,900	kronor 122,500

O m k o s t n a d e r.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 500	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i> »	2,200	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i> »	13,300	
4. Hyror, <i>förslagsvis</i> »	14,000	
5. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i> »	6,400	» 36,400

Summa kronor 158,900

Särskilda uppbördsmedel:

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	kronor 900	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i> »	100	
Hyresmedel »	600	» 1,600

Nettoutgift kronor 157,300;

dels ock såsom Avsättning till försäkringsinspektionens fond för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 175,000.

F. Diverse.

[78.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 690,000.

[79.] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* för budgetåret 1941/42 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 278,000.

[80.] 3. **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, förslagsanslag.** Såsom bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten under år 1940 är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 18,000 kronor. För budgetåret 1939/40 var anslaget upptaget med 13,000 kronor.

Beträffande anslagets historik hänvisas till tionde huvudtiteln, sid. 113 och 114, i 1932 års statsverksproposition.

Sveriges andel i kostnaderna för ifrågavarande patrulleringstjänst, vilka kostnader bestridas i amerikanska dollars och fördelas å ett flertal stater, utgjorde åren 1925—1932 $2\frac{2}{24}$ procent. I 1929 års internationella sjöfarts-säkerhetskonvention, vilken trädde i kraft den 1 januari 1933, har Sveriges andel sänkts till 2 procent.

*Departements-
chefen.*

Anslag torde böra anvisas för bestridande av Sveriges andel i kostnaderna för ifrågavarande patrulleringstjänst, i den mån sådan kommer att äga rum, jämväl för år 1941. Nettoutgifterna under anslaget hava utgjort i runda tal för budgetåret 1938/39 20,100 kronor och för budgetåret 1939/40 19,500

kronor. Med hänsyn till svårigheten att på förhand beräkna anslagets belastning synes detsamma böra för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 18,000 kronor

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 18,000.

[81.] 4. **Bidrag till internationella byrån i Paris för utställningar, förslagsanslag.** Såsom bidrag till internationella byrån i Paris för utställningar är i riksstaten för löpande budgetår upptaget ett förslagsanslag å 1,000 kronor.

Rörande anslagets historik hänvisas till tionde huvudtiteln, sid. 122 och 123, i 1932 års statsverksproposition.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avser Sveriges andel i byråns kostnader för räkenskapsåret 1 april 1941—31 mars 1942.

I skrivelse den 19 augusti 1939 har *kommerskollegium* anmält, att bidraget för räkenskapsåret 1 april 1940—31 mars 1941 utgjort i runt tal 585 kronor. I anledning härav har kollegium hemställt om anvisande av ett anslag för bestridande av Sveriges andel i kostnaderna för byråns nästkommande verksamhetsår, d. v. s. tiden 1 april 1942—31 mars 1943, med ett belopp av 600 kronor.

Under en följd av år har anslaget varit upptaget med 1,000 kronor. Med hänsyn till svårigheten att på förhand beräkna anslagets belastning synes medelsbehovet böra beräknas till oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till internationella byrån i Paris för utställningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,000.

[82.] 5. **Bidrag till underhållande av en fyr å Kap Spartel, förslagsanslag.** Såsom bidrag till underhållande av en fyr å Kap Spartel är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 3,000 kronor. Nettoutgifterna under anslaget under budgetåret 1939/40 utgjorde i runt tal 3,300 kronor.

Anslag för bestridande av ifrågavarande bidrag torde böra upptagas jämväl för budgetåret 1941/42. För ändamålet synes lämpligen böra anvisas oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till underhållande av en fyr å Kap Spartel* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,000.

[83.] **6. Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsanslag.** Såsom bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern är i riksstaten för löpande budgetår upptaget ett förslagsanslag å 3,000 kronor.

Departements-
chefen.

Belastningen å ifrågavarande anslag har uppgått till i runda tal för budgetåret 1937/38 2,300 kronor, för budgetåret 1938/39 2,600 kronor och för budgetåret 1939/40 2,500 kronor. För nästa budgetår torde lämpligen böra anvisas ett oförändrat belopp av 3,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,000.

[84.] **7. Avsättning till fonden för idrottens främjande.** För ifrågavarande ändamål är å riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 2,000,000 kronor.

Närmare redogörelse för tillkomsten av anslaget för avsättning till fonden för idrottens främjande och dess syfte är intagen i 1939 års statsverksproposition, X H. T., punkt 77. Här må i korthet allenast erinras därom, att jämlikt Kungl. Maj:ts resolutioner den 24 september 1934 och den 29 maj 1936 tillstånd meddelats Aktiebolaget tipstjänst att intill den 1 juli 1941 för allmänheten anordna vadhållning i samband med idrottstävlingar, dock ej hästtävlingar. Såsom villkor för att bolaget må åtnjuta detta tillstånd är föreskrivet, bland annat, att vad som återstår av bolagets årsvinst efter avsättning till reservfond och utdelning med högst 5 procent å aktiekapitalet till aktieägarna skall användas till idrottens främjande på sätt Kungl. Maj:t bestämmer.

Vid 1939 års lagtima riksdag beslöts, att av den för Kungl. Maj:t enligt vad nyss sagts tillgängliga behållningen av Aktiebolaget tipstjänsts verksamhet skulle 50 procent tillföras fonden för idrottens främjande, 20 procent reserveras för främjande av friluftslivet samt återstoden eller 30 procent användas för allmänt budgetära ändamål. Då i förslaget till riksstat för innevarande budgetår inkomsten av vadhållning vid idrottstävlingar beräknats till 10,000,000 kronor, skulle enligt nyss angivna grunder 5,000,000 kronor tillföras fonden för idrottens främjande. Med hänsyn till det statsfinansiella läget beslöt

emellertid 1940 års lagtima riksdag, att för sistnämnda ändamål skulle användas allenast 2,000,000 kronor.

Jag förutsätter, att Aktiebolaget tipstjänst efter utgången av den nuvarande koncessionstiden erhåller förlängt tillstånd av i huvudsak samma inbörd som det nu gällande. I förslaget till riksstat för nästa budgetår är inkomsten av vadhållning vid idrottstävlingar beräknad till 5,000,000 kronor. Enligt de av 1939 års lagtima riksdag godkända principerna för fördelning av dessa inkomster skulle alltså till fonden för idrottens främjande föras 2,500,000 kronor. Liksom under innevarande budgetår torde emellertid under budgetåret 1941/42 en begränsning av medelsanvisningen för sistnämnda ändamål böra ske. Vid ingången av nu löpande budgetår utgjorde fondens disponibla behållning — inberäknat avsättningsanslaget för budgetåret — i runt tal 3,000,000. Bidragstilldelningarna ur fonden för budgetåret 1939/40 uppgingo till, likaledes i runt tal, sammanlagt 2,200,000 kronor. Vissa beskärningar av motsvarande tilldelningar för innevarande och nästkommande budgetår torde, om de än ur idrottens synpunkt måste mötas med beklagande, vara möjliga att genomföra. Avsättningsanslaget för nästa budgetår skulle härigenom kunna nedbringas till 1,000,000 kronor. Jag anser mig böra i förhandenvarande läge tillstyrka, att medelsanvisningen bestämmes till detta belopp.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av . . kronor 1,000,000.

[85.] **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** För ifrågasättande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 500,000 kronor. Beträffande anslaget tillkomst och syfte hänvisas till 1939 års statsverksproposition, X H. T., punkt 77, samt riksdagens skrivelse samma år nr 459.

Enligt 1939 års lagtima riksdags beslut i ämnet skulle till fonden för friluftslivets främjande föras 20 procent av den behållna inkomsten av vadhållning vid idrottstävlingar. Då berörda inkomst i riksstaten för innevarande budgetår upptagits till 10,000,000 kronor skulle alltså, med tillämpning av denna princip, till sagda fond under innevarande budgetår inflyta 2,000,000 kronor. Till följd av det statsfinansiella läget ansåg emellertid 1940 års lagtima riksdag — på samma sätt som beträffande avsättningen till fonden för idrottens främjande — att en begränsning av medelstilldelningen för ifrågasättande ändamål borde äga rum. På grund härav och då i fonden för friluftslivets främjande den 1 januari 1940 fanns tillgängligt ett belopp av i runt tal 1,900,000 kronor, anvisade riksdagen till avsättning till fonden för innevarande budgetår ett anslag av allenast 500,000 kronor.

Ansökningar om bidrag eller understöd ur fonden för friluftslivets främjande mottagas och granskas av statens fritidsnämnd, som därefter jämte eget utlåtande vidarebefordrar ansökningarna till Kungl. Maj:t. Instruktion för nämnden har utfärdats den 19 januari 1940 (Sv. förf.-saml. nr 36).

I skrivelse den 30 augusti 1940 har *statens fritidsnämnd* hemställt, att till avsättning till fonden för friluftslivets främjande måtte för budgetåret 1941/42 anvisas ett anslag å 1,000,000 kronor. Som motivering för sitt förslag har nämnden anfört följande:

Av de vid 1940 års ingång förefintliga fondtillgångarna hade genom olika Kungl. Maj:ts beslut för tiden till och med den 30 juni 1940 disponerats ett sammanlagt belopp av 989,650 kronor. Av detta belopp hade använts till kursverksamhet samt upplysnings- och propagandaverksamhet 75,000 kronor, till byggnader och utrustning av sådana samt andra anläggningar 647,100 kronor, till förvärv av friluftservat och mark för anläggningar 189,050 kronor samt till beredande av semestervistelse åt husmödrar 78,500 kronor. För verksamhetsåret 1940/41 funnes, sedan jämväl kostnaderna för nämndens verksamhet, vilka utgjort 5,075 kronor 52 öre, frånräknats, disponibla vid utgången av budgetåret 1939/40 förefintliga fondtillgångar 902,263 kronor 45 öre samt det nya anslaget å 500,000 kronor eller tillhoppa 1,402,263 kronor 45 öre. Vid ingången av löpande budgetår hade alltså förefunnits en icke obetydlig medelsreserv. Det torde kunna förutses, att under budgetåret de tillgängliga medlen skulle väsentligen komma att åtgå för att tillgodose nu ineliggande och till nämnden inkommande ansökningar. För budgetåret 1941/42 syntes därför böra stå till förfogande ett ungefärligen motsvarande belopp. Avsättningen till fonden torde i betraktande därav icke böra understiga 1,000,000 kronor, därest de mest trängande stödbehoven skulle kunna i skälig utsträckning vinna beaktande. I sådant avseende ville nämnden särskilt erinra om vikten av att kraven på markförvärv för friluftslivets främjande i rimlig omfattning kunde tillmötesgå. Ytterligare gällde, att i nuvarande situation behovet av billiga rekreationsmöjligheter inom landet måste anses i hög grad trängande. Slutligen finge nämnden understryka betydelsen ur allmän beredskapssynpunkt av ett av de vidaste kretsar utövat friluftsliv.

För anslagets användning syntes böra gälla samma riktlinjer som hittills.

Departements-
chefen.

Med tillämpning av de vid 1939 års lagtima riksdag godkända principerna skulle fonden för friluftslivets främjande nästa budgetår tillföras 20 procent av 5,000,000 kronor eller således 1,000,000 kronor. De anspråk, som hittills ställts och som i fortsättningen kunna tänkas bli ställda på fonden, motivera i och för sig, att medelsanvisningen, på sätt statens fritidsnämnd föreslagit, bestämmes till sistnämnda belopp. I nuvarande statsfinansiella läge lär det dock icke låta sig göra. Den vid ingången av löpande budgetår disponibla behållningen i fonden utgjorde, såsom förut nämnts, om avsättningsanslaget för samma budgetår medräknas, i runt tal 1,400,000 kronor. Under rådande förhållanden synes ett belopp av denna storlek få förslå för tillgodoseende av bidragsbehovet icke blott under innevarande utan jämväl under nästkommande budgetår. Något avsättningsanslag till fonden för budgetåret 1941/42 skulle med hänsyn härtill icke behöva anvisas.

[86.] 8. **Avsättning till lotterimedelsfonden.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 4,000,000 kronor. Enligt beslut vid 1938 års riksdag (prop. nr 24; r. skr. nr 132) omhänderhaves penninglotterirörelsen i Sverige av ett särskilt bolag, Svenska penninglotteriet aktiebolag. Jämlikt de av 1938 års riksdag godkända grunderna för penninglotteriet skulle behållningen fördelas sålunda, att hälften därav tillföller en under statskontorets förvaltning ställd diversemedelsfond, benämnd lotterimedelsfonden, varifrån enligt Kungl. Maj:ts bestämmande skulle bestridas bidrag till vissa kulturella ändamål m. m., samt återstående hälften tilldelades den allmänna budgeten. Härvid skulle likväl iakttagas att, om den allmänna budgeten tillfallande belopp beräknades understiga 8.2 miljoner kronor, bristen skulle fördelas lika. Då inkomsten av lotterimedel å riksstaten för innevarande budgetår upptagits till 16,000,000 kronor, skulle enligt nämnda grunder 8,100,000 kronor användas för allmänna budgetära ändamål och 7,900,000 kronor avsättas till lotterimedelsfonden. På grund av det statsfinansiella läget beslöt emellertid 1940 års lagtima riksdag sådan jämkning i denna fördelningsgrund, att allenast 4,000,000 kronor tillfördes lotterimedelsfonden.

I förslaget till riksstat för budgetåret 1941/42 har inkomsten av lotterimedel beräknats till 15,000,000 kronor. Med tillämpning av nyss omförmälda av 1938 års riksdag godkända grunder för medlens fördelning skulle lotterimedelsfonden härav tillföras 7,150,000 kronor. De skäl, som föranledde en begränsning av tilldelningen till lotterimedelsfonden vid 1940 års lagtima riksdag, göra sig emellertid alltjämt och med än större styrka gällande. De ändamål, vilka tillgodoses av medel ur lotterimedelsfonden, äro dels sådana, som betinga en årligen återkommande bidragstilldelning, dels ock ändamål av mera tillfällig art. I förstnämnda hänseende kan medelsbehovet med tillämpning av nuvarande bidragsgrunder beräknas till i runt tal 3,000,000 kronor. Fondens disponibla behållning, avsättningsanslaget för innevarande budgetår inräknat, utgjorde vid ingången av samma budgetår i runt tal 4,500,000 kronor. För tillfälliga ändamål skulle alltså kunna användas omkring 1,500,000 kronor. I betraktande av bidragsbehovet kan detta belopp ingalunda anses högt. Såsom framgår vid jämförelse med tidigare år förutsätter detsamma tvärtom en stark beskärning av bidragstilldelningen. Ehuru ett avsättningsanslag till lotterimedelsfonden för nästa budgetår av minst samma storlek som det för löpande budgetår anvisade anslaget skulle med hänsyn till det sagda vara i och för sig motiverat, vill jag emellertid i nuvarande läge icke motsätta mig ytterligare viss begränsning. Skola möjligheter finnas att på ett någorlunda tillfredsställande sätt handhava ifrågavarande bidragsverksamhet, torde den fortsatta avsättningen till fonden dock icke kunna beskäras i någon högre grad. Jag tillstyrker, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämmes till 3,500,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *anslag* av kronor 3,500,000.

[87.] **9. Undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m., reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål hava anvisats för budgetåret 1938/39 500,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1939/40 och 1940/41 300,000 kronor. Med berörda anslag avses att bidraga till lösning av beredskapsfrågan genom att främja utnyttjandet av förefintliga råvarutillgångar inom landet för framställning av sådana varor, vilka vid avspärrning ej kunna erhållas i tillräcklig mängd utifrån. Av omförmälda anslagsbelopp, tillhoppa 1,100,000 kronor, hava hittills tagits i anspråk sammanlagt närmare 950,000 kronor.

Enligt vad jag omnämnde under motsvarande punkt i 1940 års statsverksproposition hade medelstildelningen då avsett bland annat följande ändamål nämligen forskningsarbeten inom motorbränsleområdet beträffande torv, alunskiffer och sulfitmassa, undersökningar rörande möjligheterna att ur svensk apatit utvinna fosforgödningsämnen, förberedande åtgärder för igångsättande av torvbriketttillverkning i Store Mosse i Kristianstads län, undersökning rörande metallers korrosion (rostskydd), undersökningar angående Sveriges tillgångar av nickel-, kobolt- och blymalmer samt anordning av kurser för utbildande av civil mekanikerpersonal för generatorgasdrivna motorfordon. Sedermera hava ytterligare bland annat följande ändamål tillgodosetts med bidrag från ifrågavarande anslag, nämligen undersökningar och försök avseende framställning av olja ur skiffer, försök enligt elektrolytisk metod för järnframställning samt fortsatta försök rörande utvinning av gödningsämnen av apatit och framställning av flytande bränslen ur torv m. m.

Departements-
chefen.

Behovet av medel för fullföljande och igångsättande av undersökningar av det slag, som avses med ifrågavarande anslag, är alltså stort. Ehuru det är omöjligt att med bestämdhet förutse vilka anspråk, som i fortsättningen komma att behöva tillgodoses, torde det finnas anledning räkna med ett medelsbehov för ändamålet under nästa budgetår av minst samma storlek som det för innevarande budgetår anvisade anslaget eller 300,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 300,000.

[88.] **10. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** I riksstaten för löpande budgetår är reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga upptaget till 80,000 kronor.

Medelsanvisningen för budgetåret 1941/42 torde böra bestämmas till enahanda belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 80,000.

[89.] **11. Traktatberedningen, förslagsanslag.** För beredande av Sveriges handelsavtalsförhandlingar med främmande makter ävensom av andra handelspolitiska spörsmål av större betydelse är inom handelsdepartementet tillsatt en nämnd av sex personer, den s. k. traktatberedningen. Dennas tillkomst är att härleda från ett Kungl. Maj:ts beslut den 21 oktober 1932, varigenom förordnades, att — enär det handelspolitiska läget för Sveriges del utvecklats sig därhän, att med vissa länder ett upptagande av handelstraktatförhandlingar vore inom en nära framtid förestående — en särskild traktatberedning skulle bildas med uppgift att stå till vederbörande departementschefers omedelbara förfogande såväl för muntliga rådplägingar som för avgivande av skriftliga utlåtanden och förslag.

För bestridande av kostnaderna för traktatberedningen är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 30,000 kronor.

Nu rådande läge har föranlett, att en centralisering till traktatberedningen *Departements-
chefen.* av utredningar och förberedelser på utrikeshandelns område icke kunnat ske. Beredningens kansli har under år 1940 huvudsakligen stått till statens handelskommissions förfogande, därvid detsamma i främsta rummet förberett sådana ärenden av mera allmän natur rörande den svenska utrikeshandeln, som behandlats inom kommissionen.

Vilka utgifter, som kunna komma att belasta traktatberedningens anslag under nästa budgetår, är för närvarande icke möjligt att avgöra. Med utgångspunkt från nuvarande förhållanden synes det erforderliga medelsbehovet emellertid kunna beräknas till i runt tal 20,000 kronor. Jag tillstyrker, att detta belopp anvisas.

Under åberopande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Traktatberedningen* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[90.] **12. Extra utgifter, reservationsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1940/41 är reservationsanslaget till extra utgifter upptaget med 20,000 kronor. Med hänsyn till de utgifter av extra ordinär natur, som under rådande förhållanden kunna föranledas, vill jag förorda, att anslaget för nästa budgetår upptages med ett till 30,000 kronor förhöjt belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1941/42 anvisa ett
reservationsanslag av kronor 30,000.

[91.] **13. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst*
för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslags-*
anslag av kronor 10,000.

[92.] **14. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är å riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 130,000 kronor. Belastningen å anslaget under budgetåret 1939/40, då det första gången upptogs å riksstaten, utgjorde i runt tal 119,000 kronor. Som anslaget beräknas nedgå med en sextondel per år, torde för nästa budgetår ett belopp för ändamålet av i runt tal 105,000 kronor vara tillräckligt.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens*
tjänst för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 105,000.

[93.] **15. Kristillägg, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande kristillägg hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kristillägg* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *för-*
slagsanslag av kronor 300,000.

Sammanfattning.

Tionde huvudtitelns slutsumma, å riksstaten för budget-	
året 1940/41 utgörande	kronor 27,650,400,
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen	
att för budgetåret 1941/42 uppgå till	» 23,180,700,
innebärande en minskning med	» 4,469,700.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Åke Hartvig.

Register

till

Tionde huvudtiteln för budgetåret 1941/42.

A. Handelsdepartementet.

Sid.		Kronor
	Handelsdepartementet:	
1	Avlöningar.....	202,000
2	Omkostnader.....	27,800
3	Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.....	30,000
	Säger för handelsdepartementet	259,800

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

	Kommerskollegium:	
5	Avlöningar.....	835,500
7	Omkostnader.....	156,000
	Bergsstaten:	
9	Avlöningar.....	93,000
10	Omkostnader.....	15,000
	Sprängämnesinspektionen:	
11	Avlöningar.....	39,200
12	Omkostnader.....	5,000
	Statens elektriska inspektion:	
13	Avlöningar.....	92,800
14	Omkostnader.....	12,300
	Fartygsinspektionen:	
15	Avlöningar.....	261,200
19	Omkostnader.....	52,000
	Skeppsmättningsväsendet:	
20	Avlöningar.....	22,700
21	Omkostnader.....	4,800
	Torvingenjör:	
23	Avlöning	3,900
24	Omkostnader.....	4,000
	Instruktör i hemslöjd:	
24	Avlöning.....	6,300
24	Reseersättningar.....	1,000
	Navigationsskolorna:	
25	Avlöningar.....	432,800
27	Omkostnader.....	12,500
29	Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.....	2,400
29	Navigationslärarkurs	4,000
	Säger för kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.....	2,056,400.

C. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

Sid.		Kronor
	Statens provningsanstalt:	
31	Avlöningar.....	428,000
32	Omkostnader.....	100,000
34	Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.....	10,000
	Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien:	
34	Akademien.....	60,000
35	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.....	120,000
	Flygtekniska försöksanstalten:	
38	Avlöningar.....	200,000
41	Omkostnader.....	240,200
45	Utrustning m. m.....	*200,000
	Statens hantverksinstitut:	
46	Avlöningar.....	142,000
51	Omkostnader.....	28,000
55	Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.....	100,000
61	Undersöknings- och förberedande gruvarbeten.....	534,800
61	Vissa kostnader för statens gruvegendom.....	20,000
62	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare.....	37,000
64	Befrämjande av hemslöjden.....	50,000
66	Bidrag till svenska slöjdföreningen.....	—
66	Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.....	*60,000
67	Resestipendier för yrkesutbildning.....	—
68	Bidrag till standardiseringsverksamheten.....	65,000
72	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.....	1,000
	Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd	2,396,000.

D. Sjöfart och handel.

	Lotsverket:	
72	Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.....	281,800
75	Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.....	6,109,000
83	Omkostnader.....	1,566,000
88	Säkerhetsanstalter för sjöfarten.....	879,000
	Sjöhistoriska museet:	
97	Avlöningar.....	53,000
100	Omkostnader.....	12,000
101	Monterutrustning och inredning m. m.....	—
101	Underhåll av samlingarna.....	3,000
	Statens isbrytarverksamhet:	
102	Avlöningar.....	130,000
102	Omkostnader.....	150,000
103	Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.....	356,000
104	Läkarundersökning av sjöfolk.....	65,000
104	Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.....	25,000
106	Befrämjande av fartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation.....	—
106	Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan.....	—

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Handelsflottans pensionsanstalt:	
107	Avlöningar	12,800
108	Omkostnader	3,000
	Statens skeppsprovvningsanstalt:	
109	Avlöningar	60,000
113	Omkostnader	6,500
114	Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.....	45,000
116	Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.....	30,000
117	Orienterande marknadsundersökningar	—
117	Exportstipendier och handelsstudiestipendier	—
117	Bidrag till upprätthållande av svensk- internationella pressbyråns verksamhet.....	15,000
118	Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.....	96,000
121	Förvaltningskostnader för statens lånefond för den mindre skeppsfarten och statens sekundärlånefond för rederinäringen	3,000
	Säger för sjöfart och handel	9,901,100.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.

	Patent- och registreringsverket:	
122	Avlöningar.....	1,327,000
126	Omkostnader.....	227,000
	Statens uppfinnarnämnd:	
130	Administrationskostnader.....	40,400
135	Undersöknings- och försökskostnader	300,000
135	Exploatering av vissa uppfinningar.....	—
136	Bidrag till uppfinnarekontoret.....	20,000
137	Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.....	140,000
137	Avsättning till försäkringsinspektionens fond.....	175,000
	Säger för patent- och registreringsväsendet m. m.	2,229,400.

F. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
140	Byggnadsstyrelsens delfond	*690,000
140	Lotsstyrelsens delfond	*278,000
140	Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten..	18,000
141	Bidrag till internationella byrån i Paris för utställningar.....	1,000
141	Bidrag till underhållande av en fyr å Kap Spatel.....	3,000
142	Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern.....	3,000
142	Avsättning till fonden för idrottens främjande.....	1,000,000
143	Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.....	—
145	Avsättning till lotterimedelsfonden	3,500,000
146	Undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvaru- tillgångar m. m.....	300,000
146	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	80,000
147	Traktatberedningen	20,000
147	Extra utgifter	30,000
148	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.....	10,000
148	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	105,000
148	Kristillägg.....	300,000

* Beräknat belopp.

Säger för diverse 6,338,000.

Summa 23,180,700.

Bilaga till

1941 års statsverksproposition.

Elfte huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 3 januari 1941.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Eriksson, redogör för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till folkhushållningsdepartementet, och anför därvid:

Till 1940 års lagtima riksdag lämnades i statsverkspropositionen, elfte huvudtiteln, en redogörelse för de särskilda åtgärder och ingripanden, som befunnits påkallade med hänsyn till den alltsedan hösten 1938 ökade utrikespolitiska spänningen och det sedan september 1939 rådande krisläget. I anslutning härtill torde i detta sammanhang böra redogöras för de ändringar i krisorganisationen och dess verksamhet, som ägt rum sedan föregående lagtima riksdag.

Genom inrättandet av en rad särskilda kristidsmyndigheter, vilka överlagit arbetsuppgifter, som tidigare ankommit på *rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap*, har dennas verksamhet successivt inskränkts och större delen av dess personal har överflyttats till olika organ inom krisförvaltningen. Till följd av olika Kungl. Maj:ts beslut har rikskommissionen sedan slutet av december 1939 och fram till mitten av september 1940 huvudsakligen fungerat såsom ett centralorgan för prövning av uppskovsärenden, vilka ärenden handlagts å kommissionens uppskovsavdelning. Allmänna

avdelningen inom kommissionen har, förutom utförandet av tillfälliga uppdrag, sysselsatts med att utarbeta översikter angående åtgärder på folkhushållningsområdet.

Från och med den 15 september 1940 har rikskommissionens arbetsområde ytterligare beskurits. Sålunda har kommissionens uppskovsbeviljande verksamhet övertagits av statens arbetsmarknadskommission, samtidigt som kommissionens uppgifter rörande frågor om undantag från tillämpningen av häst- och fordonsanskaffningslagen överförts till länsstyrelserna.

Då det efter krigsutbrottet i september 1939 visade sig behövt att till skapa särskilda kristidsorgan för de uppgifter, som i anledning av kris-situationen successivt framträdde, inrättades, såsom framgår av nyssnämnda redogörelse i statsverkspropositionen till 1940 års lagtima riksdag, för handhavande av de statliga uppgifterna på bränsleområdet vissa fristående, direkt under Kungl. Maj:t lydande myndigheter (nämnder), nämligen bensin- och oljenämnden, statens vednämnd med vedkontoren i länen samt statens kolnämnd. För handhavandet av en närliggande uppgift tillkom statens gengasnämnd. Sedan statens industrikommission inrättats i oktober 1939 skedde emellertid en viss koncentration av bränsleärendenas ledning till industrikommissionen. Men nämnderna kvarstodo alltså om ock med i viss mån begränsad självständighet.

För handläggning av ärenden rörande transportväsendet bildades tvenne organ, nämligen statens transportkommission under kommunikationsdepartementet för handläggning av ärenden rörande landets inrikes transportväsen till lands och vatten och statens sjöfartsnämnd under folkhushållningsdepartementet för handläggning av ärenden rörande den utrikes sjöfarten.

Genom beslut den 10 maj 1940 uppdrog Kungl. Maj:t åt ordförandena i rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, statens industrikommission, statens vednämnd, statens sjöfartsnämnd och statens transportkommission att enligt av chefen för folkhushållningsdepartementet angivna riktlinjer skyndsamt undersöka lämpligheten av en omorganisation av den centrala krisförvaltningen, såvitt avsåg handläggningen av frågor om landets kraft- och bränsleförsörjning samt transportväsen och sjöfart, i syfte att uppnå en enhetligare behandling av berörda frågor.

Efter verkställd undersökning avgåvo de sakkunniga förslag i ämnet den 31 maj 1940. I fråga om krisorganisationen för bränslefrågor konstaterade de sakkunniga, bland annat, följande.

Samarbetet mellan industrikommissionen och nämnderna på bränsleområdet, vilka nämnder i första hand vore anskaffningsorgan, hade utvecklats på det sättet att anskaffningsåtgärdernas planering och allmänna utformning bereddes gemensamt mellan kommissionen och nämnderna. Därtill komme, att anskaffning och förbrukningsreglering visat sig så nära

hänga samman, att nämnderna med kommissionen fått på samma sätt bereda även sistnämnda frågor. I fråga om verkställighetsåtgärderna åvilade anskaffningen väsentligen nämnderna, medan förbrukningsregleringen efter lämplighetsgrunder hade uppdelats mellan nämnderna och kommissionen, i vissa fall jämväl andra organ (länsstyrelserna, vedkontoren och kristidsnämnderna). Den utveckling, som sålunda försiggått, hade lett till en alltmer intim samverkan i det dagliga arbetet mellan kommissionen och de tre ifrågavarande nämnderna. Därmed hade också skälen för bibehållande av dessa nämnders organisatoriskt i viss mån självständiga ställning bortfallit. Genom att dessas verksamhet övertoges och direkt ombesörjdes av ett centralt bränsleförsörjningsorgan borde otvivelaktigt i många fall en tyngande omgång och dubbelarbete kunna undvikas. Samråd och gemensamma beredningar skulle därigenom kunna ersättas med direkt samverkan mellan ledamöter och befattningshavare inom en och samma myndighet. Vad som borde kunna vinnas med en sådan koncentration vore emellertid icke endast en förenkling i arbetet utan framförallt förbättrade möjligheter att i ett sammanhang bedöma de föreliggande problemen och genomföra därav påkallade åtgärder. Detta komme att bli av betydelse ej minst då det gällde att reglera utbyten av bränslen samt åstadkommandet och användningen av ersättningsbränslen. Utredningsmännen vore ense om önskvärdheten av en koncentration av den centrala kristidsförvaltningen på bränsle- och kraftförsörjningsens område. I valet mellan tvenne alternativa organisationsförslag, som diskuterats, hade utredningsmännens majoritet stannat vid att förorda upprättandet av en ny självständig kommission (statens bränslekommission) medan minoriteten givit företräde åt det alternativ, som innebure att koncentrationen genomfördes med en utbyggnad av industrikommissionen.

Genom beslut den 14 juni 1940 har Kungl. Maj:t förordnat, att för handhavande av de uppgifter, som i särskild instruktion angivas, skall från den 1 juli 1940 finnas en kommission, benämnd *statens bränslekommission*.

I samband med inrättandet av bränslekommissionen har Kungl. Maj:t förordnat, att vad i allmän författning eller genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut funnes stadgat dels rörande statens industrikommission, i den mån berörda stadganden avsåge industrikommissionens befattning med frågor rörande försörjningen med bränsle och kraft, dels rörande bensin- och oljenämnden, såvitt stadgandena avsåge nämndens befattning med andra frågor än sådana som rörde försörjningen med smörjmedel, dels ock rörande statens gengasnämnd, statens kolnämnd och statens vednämnd från och med den 1 juli 1940 i stället skulle ha avseende å bränslekommissionen. Frågor rörande försörjningen med smörjmedel skulle från samma tidpunkt handläggas av industrikommissionen.

Enligt instruktionen (nr 581) har bränslekommissionen till uppgift att under Kungl. Maj:t handhava ledningen av den under rådande utomordentliga förhållanden erforderliga regleringen av bränsleförsörjningen. Det åligger därjämte kommissionen att handlägga frågor rörande gasgeneratorer för motordrift samt att, efter förordnande av Kungl. Maj:t, omhändervä

den centrala drifttekniska ledningen av den elektriska kraftproduktionen och distributionen samt av det tekniska samarbetet mellan olika kraftföretag inom landet ävensom att handhåva de övriga uppgifter, som av Kungl. Maj:t till kommissionen överlämnas.

I kommissionens uppgifter ingår att verkställa utredningar rörande landets tillgångar och behov av bränslen samt att verka för importens upprätthållande eller, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande, själv föranstalta om behövliga inköp från utlandet samt de inköpta varornas fraktande till landet. Därutöver åligger det kommissionen att planlägga och genomföra såväl åtgärder för den inhemska bränsleproduktionens ordnande och bedrivande som regleringar rörande den inre handeln med samt dispositionen över och användningen av olika slag av bränslen. Produktionen och användningen av ersättningsbränslen skola befrämjas och åtgärder för besparing och rationalisering av bränsleanvändningen vidtagas. I prisfrågor har kommissionen att verkställa erforderliga utredningar samt att, i den mån det ej förbehållits Kungl. Maj:t eller annan myndighet, bestämma eller överenskomma om priser och övriga försäljningsvillkor beträffande sådant bränsle, som underkastats statlig reglering. Slutligen skall kommissionen för tillgodoseende av krigsmaktens behov av bränsle samverka med vederbörande militära myndigheter.

Bränslekommissionen består av en ordförande och chef samt minst två och högst sex ledamöter (för närvarande fyra). Inom bränslekommissionen skola finnas — förutom ett gemensamt kansli, omfattande en kameralbyrå, ett sekretariat och en juridisk byrå — avdelningar, uppdelade på sektioner och byråer för olika verksamhetsområden. För närvarande finnas inrättade en planläggningsavdelning, en vedavdelning, en kolavdelning och en oljeavdelning. Vid sidan av avdelningarna finnas två fristående byråer, nämligen gengasbyrån och kraftbyrån. Vid kommissionens sida är såsom rådgivande organ ställt bränslekommissionens råd.

Beträffande sjöfarten och transportväsendet i övrigt anförde de tidigare nämnda, den 10 maj 1940 tillkallade utredningsmännen bland annat följande.

Skiljelinjen mellan transportkommissionens och sjöfartsnämndens verksamhetsområden hade tidigare varit dragen på ett sådant sätt, att sjöfartsnämndens verksamhet varit begränsad till den utrikes sjöfarten, medan transportkommissionens verksamhet i vad den rörde sjöfarten hade angått endast den inrikes farten. Genom lagen den 21 mars 1940 (nr 176) med vissa bestämmelser om fraktfart med svenska fartyg och i samband därmed vidtagen instruktionsändring hade emellertid sjöfartsnämndens verksamhet utsträckts till att i viss omfattning gälla regleringen av den inrikes sjöfarten. På grund härav hade den förut klart uppdragna gränslinjen blivit mindre skarp och behovet av samverkan eller inbördes arbetsuppdelning fördenskull mera trängande. Den nära kontakt som måst etableras mellan de två organen hade aktualiserat frågan om en sammanslagning av sjöfartsnämnden med

transportkommissionen. Skäl kunde anföras såväl för som emot en sammanslagning av de två ifrågavarande kristidsorganen. Bland utredningsmännen hade olika meningar yppats rörande lämpligheten av en dylik sammanslagning. En av utredningsmännen hade ansett det mellan de båda kristidsorganen erforderliga samarbetet kunna säkerställas genom deras sammanförande i lokalt hänseende. Övriga utredningsmän hade, utan att underskatta betydelsen av en åtgärd i sistnämnda riktning, ur organisatorisk synpunkt funnit skäl tala för en sammanslagning.

Genom beslut den 1 augusti 1940 har Kungl. Maj:t förordnat om inrättande från och med den 15 augusti 1940 av *statens trafikkommission*, under folkhushållningsdepartementet, för övertagande av de uppgifter som dessförinnan tillkommo transportkommissionen och sjöfartsnämnden.

Enligt instruktionen (nr 747) har trafikkommissionen att under Kungl. Maj:t handhålla ledningen av den under rådande utomordentliga förhållanden erforderliga regleringen av landets trafikväsen, däri inräknat jämväl trafiken mellan utrikes orter med svenska fartyg, ävensom att handhålla de övriga uppgifter, som av Kungl. Maj:t till kommissionen överlämnas. Kommissionen skall med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen inom trafikväsendet samt vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, vilka kommissionen därutinnan finner påkallade. Till fullgörande av sina skyldigheter har kommissionen att utföra planläggning, verkställa utredningar och giva de direktiv på trafikväsendets område, som av förhållandena finnas påkallade. Särskilda regleringsuppgifter ha ålagts kommissionen i fråga om försörjningen med driv- och smörjmedel för olika trafikmedel till vinnande av besparing och rationalisering i fråga om användningen av dylika förnödenheter. För tillgodoseende av krigsmaktens behov skall kommissionen samverka med vederbörande militära myndigheter.

Trafikkommissionen skall bestå av en ordförande och chef samt minst två och högst sex ledamöter (för närvarande fyra). Inom kommissionen skola finnas, förutom ett gemensamt kansli, sektioner till det antal och med de huvudsakliga verksamhetsområden, som Kungl. Maj:t bestämmer. För närvarande finnas en sektion för ärenden rörande utrikes sjöfarten, en sektion för ärenden rörande den inrikes sjöfarten och hamnarna, en sektion för ärenden rörande järnvägstrafiken och civila luftfarten samt en sektion för ärenden rörande motorfordonstrafiken. Vid kommissionens sida är såsom rådgivande organ ställt trafikkommissionens råd.

Även i fråga om den lokala krisförvaltningen ha under det gångna året ändringar i organisationen vidtagits.

I anslutning till omorganisationen av den centrala krisförvaltningen på bränsleområdet ha de lokala organen på området erhållit en annan ställning. Tidigare lödo under vednämnden lokala organ, ett för varje län (vedkontor), med undantag för Stockholms stad och län samt Kristianstads och Malmöhus län, vilka hade gemensamma vedkontor. Genom beslut den 28 juni har

Kungl. Maj:t förordnat, att kristidsstyrelserna skola, från den 1 augusti 1940. enligt de närmare föreskrifter statens bränslekommission utfärdar, biträda kommissionen vid genomförandet av erforderliga åtgärder för reglering av landets bränsleförsörjning. För handhavandet av berörda uppgift skall ett bränslekontor inrättas vid envar kristidsstyrelse. Vad i allmän författning eller genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut finnes stadgat rörande vedkontoren skall i stället från samma tid ha avseende å kristidsstyrelserna.

Inom den lokala krisförvaltningen hade tidigare var och en av kristidsstyrelserna med undantag av kristidsstyrelsen i Stockholm att fungera såsom rådgivande och övervakande organ för ett större antal kommunala kristidsnämnder inom vederbörande kristidsstyrelseområde. Under kristidsstyrelsen i Stockholm lydde endast Stockholms stads kristidsnämnd.

Genom kungörelse den 31 augusti 1940 (nr 817) har Kungl. Maj:t förordnat, att från och med den 1 oktober 1940 skall till biträde åt de centrala myndigheter som tillsättas av Kungl. Maj:t samt för fullgörande av uppgifter enligt 2 § lagen om skyldighet för kommuner att fullgöra vissa av krig m. m. föranledda arbetsuppgifter för Stockholms stad finnas en kristidsnämnd. Stockholms stads kristidsnämnd har att inom sitt verksamhetsområde fullgöra de arbetsuppgifter, som enligt allmän författning eller genom särskilda av Kungl. Maj:t eller central kristidsmyndighet meddelade beslut ankomma på kristidsstyrelser och kristidsnämnder. Nämnden skall i den utsträckning, som finnes behöflig, samverka med kristidsstyrelser i närbelägna kristidsstyrelseområden. Nämnden skall bestå av en av Kungl. Maj:t tillsatt ordförande, som leder nämndens arbete och vid dess förhandlingar för ordet, samt av ledamöter till det antal, minst sex och högst åtta, som statens livsmedelskommission bestämmer. Överståthållarämbetet skall utse en ledamot i nämnden samt livsmedelskommissionen likaledes en ledamot. Övriga ledamöter utses av stadsfullmäktige. — Med utgången av september 1940 har kristidsstyrelsen i Stockholm upphört med sin verksamhet.

Efter de här angivna förändringarna inom krisförvaltningen finnas för närvarande under folkhushållningsdepartementet följande centrala myndigheter och krisorgan, nämligen rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, konjunkturinstitutet, statens reservförrådsnämnd, statens krigsförsäkringsnämnd, statens industrikommission, statens bränslekommission, statens livsmedelskommission, statens handelskommission, statens trafikkommission, statens priskontrollnämnd och statens sockernämnd. Inom dessa organ utser Kungl. Maj:t alla befattningshavare i ledande ställning och fastställer för dem jämte vissa andra chefstjänstemän särskilda arvoden enligt bedömande från fall till fall. För övriga hos vederbörande centrala krisorgan anställda befattningshavare gäller i flertalet fall av Kungl. Maj:t fastställd löneplan, omfattande sju lönegrupper. För varje kris-

organ med fastställd löneplan har Kungl. Maj:t bestämt största antalet befattningshavare inom de två högsta lönegrupperna (VI och VII), innefattande befattningar såsom notarie, aktuarie, revisor och ingenjör respektive sekreterare, förste aktuarie, förste ingenjör och byrådirektör. Antalet befattningshavare den 15 december 1940 hos centrala krisorgan med av Kungl. Maj:t fastställd löneplan framgår av följande tablå:

Antalet befattningshavare den 15 december 1940 hos de centrala krisorganen med av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.

	Krisorgan ¹					
	Industri-kommissionen	Bränsle-kommissionen	Livs-medels-kommissionen	Handels-kommissionen	Trafik-kommissionen	Pris-kontroll-nämnden
Lönegrupp i av Kungl. Maj:t fastställd löneplan						
I (175—275 kr./mån.) ..	48	13	83	48	7	2
II (225—325 kr./mån.) ..	29	41	32	11	4	1
III (275—375 kr./mån.) ..	6	20	11	8	—	2
IV (325—500 kr./mån.) ..	7	3	12	3	2	1
V (400—650 kr./mån.) ..	36	26	17	10	5	7
VI (550—800 kr./mån.) ..	12	14	10	4	1	1 ²
VII (700—1 000 kr./mån.)	10	3	9	6	—	1
Befattningshavare med av Kungl. Maj:t fastställda arvoden.....	12	14	12	3	6	1
Summa befattningshavare ³	160	134	186	93	25	16

Efter vad nu kan bedömas, torde en organisation för handläggning av de frågor, som nu ankomma på folkhushållningsdepartementet och därunder lydande myndigheter, bliva erforderlig även under budgetåret 1941/42. I anledning härav hemställer jag i det följande, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att anvisa anslag till ifrågavarande organs verksamhet.

Ehuru organisationen av krisförvaltningen numera måste anses ha vunnit en viss stadga och även synes vara i stort sett väl lämpad för verkställande av hittills beslutade regleringsåtgärder, innebär detta icke att den nuvarande organisationen kan anses vara slutgiltigt uppbyggd. I den mån krisen skärpes eller förhållandena eljest förändras, komma måhända nya utvidgningar eller omläggningar av organisationen att visa sig påkallade. På sätt hittills skett torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att

¹ För rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap och konjunkturinstitutet gäller civila avlösningsreglementet. För reservförrädsnämnden, krigsförsäkringsnämnden och sockernämnden har särskild löneplan ej fastställts.

² Tjänstgör 2 tim. per dag.

³ Tillfälliga befattningshavare icke inberäknade.

fatta erforderliga beslut härom. Jag förutsätter nu liksom föregående år, att, därest förändringar av en eller annan art i krisorganisationen bliva genomförda, de anslag för olika ändamål, rörande vilka jag nu framlägger förslag, få tagas i anspråk för nära liggande ändamål.

De i det följande gjorda beräkningarna av anslagen till de olika krisorganen äro uppenbarligen i hög grad osäkra med hänsyn till det ovissa i den framtida krisutvecklingen. Som följd därav måste även granskningen av anslagsäskandena nu bliva summarisk. I samband med att Kungl. Maj:t ställer erforderliga medel till krisorganens förfogande bör därför en omsorgsfull prövning av det aktuella medelsbehovet äga rum. Det torde vara lämpligt att den tidrymd, för vilken medlen ställas till förfogande, icke såsom hittills varit vanligt bestämmes till budgetåret utan begränsas till en kortare tid, förslagsvis halvår.

Osäkerheten i bedömandet av för nästkommande budgetår förestående utgifter vidlåder icke endast anslagsberäkningarna för krisorganen utan även uppskattningen av de medel, som kunna bliva erforderliga för täckande av kostnader för olika av krisen betingade åtgärder inom folkhushållningens område. Avsevärda belopp torde komma att erfordras för sistnämnda ändamål. Jag erinrar i detta sammanhang om att för innevarande budgetår anvisats betydande anslag i nu angivna syfte. Således har för regleringen av försörjningen med fettämnen avsetts ett belopp av 46 000 000 kronor, vilken summa ingår i det under nionde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Vidare må påpekas att 1940 års urtima riksdag beviljat 34 000 000 kronor till Förmalningsersättningar under elfte huvudtiteln. Även för reglering av priserna å vissa jordbruksförnödenheter och andra varor torde i fortsättningen erfordras särskilda medel. I nuvarande läge föreligger icke någon som helst möjlighet att med tillförlitlighet beräkna kostnaderna för nästkommande budgetår för åtgärder av här antydd art. Det synes därför lämpligt, att dessa kostnader få bestridas från en särskild förskottsstat för försvarsväsendet m. m., rörande vilken förslag längre fram torde få föreläggas riksdagen.

Jag övergår här efter till att närmare beröra de aktuella anslagsbehoven.

A. Folkhushållningsdepartementet.

[1.] 1. **Folkhushållningsdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1940/41 anvisat ett förslagsanslag av 163 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 14 oktober 1939 fastställt personalförteckning för folkhushållningsdepartementet (se härom statsliggaren för budgetåret 1940/41 sid. 725).

Enligt brev den 10 maj 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för folkhushållningsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis ..	»	56 650
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m., förslagsvis..	kronor	71 000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»	2 000
		» 73 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis		10 050
Summa kronor		163 700.

De erfarenheter som vunnits under den sedan departementets inrättande förflutna tiden rörande storleken och beskaffenheten av de å departementet ankommande arbetsuppgifterna ha visat, att de i gällande personalförteckning upptagna befattningarna äro behövliga. Någon förändring i personalförteckningen bör således icke vidtagas.

Utöver de i personalförteckningen upptagna befattningshavarna och övrig personal i lägre löneställning fullgöra jämlikt särskilda beslut av Kungl. Maj:t två sakkunniga viss föredragning inom departementet. Dessa båda sakkunniga bliva erforderliga även i fortsättningen.

Vad angår avlöningsstaten bör densamma nu uppställas enligt de riktlinjer, som chefen för finansdepartementet angivit under rubriken för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Avlöningsposten till departementschefen har upptagits till oförändrat belopp, 24 000 kronor. Avlöningar till ordinarie tjänstemän beräknas med utgångspunkt från den verkliga belastningen komma att uppgå till 57 700 kronor. Avlöningarna till de förut omnämnda båda sakkunniga ha bestämts av Kungl. Maj:t och böra därför upptagas under en särskild anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Denna anslagspost kan med ledning av nu utgående belopp, vari någon ändring icke ifrågasättes, beräknas till 16 700 kronor. Jag förutsätter därvid, att

det rörliga tillägg som utgår å arvudet till en av de sakkunniga avföres å den i avlöningsstaten för departementet upptagna posten till rörligt tillägg.

Under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal beräknas kostnaderna för de i personalförteckningen uppförda befattningarna i lönegraderna Eo 26 och Eo 21 samt därjämte övriga nu befintliga befattningar, nämligen tre befattningar i lönegrad Eo 15, en i lönegrad Eo 7, två i lönegrad Eo 5 och en i lönegrad Eo 4, ävensom en i lönegrad Ex 5 och en i lönegrad Ex 4. Med utgångspunkt från de nuvarande faktiska utgifterna för dessa befattningar, som för år räknat uppgå till 57 000 kronor, jämte tillägg för beräknade vikariatsersättningar, 500 kronor, kan för extra ordinarie och extra tjänstemän uppföras ett sammanlagt belopp av 57 500 kronor. För tillfälliga befattningshavare och annat tillfälligt arbetsbiträde beräknas 600 kronor och för övertidsersättning och särskild gottgörelse för tillsyn över städning likaledes 600 kronor. Auslagsposten kan alltså uppföras med tillhopa $(57\,500 + 600 + 600 =)$ 58 700 kronor. Med hänsyn till att ökat personalbehov inom denna grupp av befattningshavare på grund av omständigheterna kan komma att uppstå, synes här ifrågavarande anslagspost böra liksom hittills beräknas förslagsvis.

Med utgående från ett procenttal av 15 bör det rörliga tillägget upptagas till 17 200 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under folkhushållningsdepartementets avlöningsanslag bör alltså upptagas till $(24\,000 + 57\,700 + 16\,700 + 58\,700 + 17\,200 =)$ 174 300 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för folkhushållningsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	57 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	»	16 700
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	58 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	17 200

Summa kronor 174 300;

dels ock till Folkhushållningsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 174 300

[2.] **2. Folkhushållningsdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.**

För innevarande budgetår har 1940 års lagtima riksdag för bestridande av folkhushållningsdepartementets omkostnader anvisat ett förslagsanslag av 20 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 10 maj 1940 fastställt följande omkostnadsstat för departementet:

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	500
2. Expenser, förslagsvis	»	16 500
3. Publikationstryck, förslagsvis	»	3 000
Summa kronor		20 000.

Därjämte har Kungl. Maj:t samma dag föreskrivit, med tillämpning tills vidare under budgetåret 1940/41, att av anslagsposten till expenser finge tagas i anspråk följande belopp, nämligen till

bränsle, lyse och vatten, förslagsvis	kronor	2 000
övriga expenser, högst	»	14 500
Summa kronor		16 500.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet anfört vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor skall omkostnadsanslaget belastas även med utgifter för sjukvård m. m. Kostnaderna härför kunna uppskattas till 600 kronor. Vad övriga delposter av omkostnadsanslaget angår synas posterna för reseersättningar och publikationstryck kunna upptagas med oförändrade belopp, 500 kronor respektive 3 000 kronor. Vad beträffar delposten expenser torde densamma med ledning av de erfarenheter som gjorts under tiden sedan departementets tillkomst och med hänsyn till att vissa för kanslihuset gemensamma utgifter skola bestridas från kommunikationsdepartementets omkostnadsanslag böra beräknas till 12 400 kronor. Inom posten expenser beräknas för bränsle, lyse och vatten 1 500 kronor samt för övriga expenser 10 900 kronor, fördelade på följande ändamål, nämligen renhållning och städning 1 900 kronor, skrivmaterialier m. m. 2 500 kronor, telefon, telegram m. m. 2 000 kronor, inköp och underhåll av inventarier 2 500 kronor samt inköp och bindning av böcker m. m. 2 000 kronor. Sammanlagt skulle alltså omkostnadsanslaget kunna bestämmas till 16 500 kronor enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m.	kronor	600
2. Reseersättningar	»	500
3. Expenser:		
Bränsle, lyse och vatten	kronor	1 500
Övriga expenser	»	10 900
4. Publikationstryck	»	3 000
Summa kronor		16 500.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkhushållningsdepartementet: Omkostnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag*
av kronor 16 500.

B. Krisförvaltningen.

[3.] 1. **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar, förslagsanslag.** Den gällande personalförteckningen för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap har följande utseende:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat:		
Befattning		Lönegrad
1 kanslichef		B 2
1 avdelningschef		B 1
1 sekreterare		A 26
1 aktuarie		A 21
1 kanslibiträde		A 7
1 kontorsbiträde		A 4.

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20:

1 sekreterare Eo 26.

För innevarande budgetår är det för rikskommissionen i riksstaten uppförda anslaget till avlöningar upptaget med ett belopp av 66 900 kronor, fördelat på följande poster:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis .. kronor 18 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t » 19 430
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a. Grundavlöningar m. m. kronor 16 400
 - b. Avlöningsförhållningar m. m., förslagsvis » 1 500 » 17 900
4. Rörligt tillägg, förslagsvis » 3 170
5. Sammanträdesarvoden till kommissionens ledamöter, förslagsvis » 1 000
6. Arvoden till tillfälligt anställd personal m. m., förslagsvis » 7 200

Summa kronor 66 900.

Genom brev den 10 maj 1940 har Kungl. Maj:t ställt förevarande anslag till statskontorets förfogande att, på rekvisition i mån av behov, utbetalas till rikskommissionen, som skulle äga disponera anslaget för därmed avsett ändamål. Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av den å avlöningsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat finge från och med budgetåret 1940/41 utgå avlöningar endast till en kanslichef och ett kanslibiträde under den tid, då innehavare av övriga i personalförteckningen upptagna befattningar tjänstgjorde och avlönades inom krisförvaltningen i övrigt. Kungl. Maj:t har vidare förklarat, att av den å avlöningsstaten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, finge tills vidare från och med budgetåret 1940/41 disponeras ett belopp av 17 430 kronor på följande sätt:

Arvode till rikskommissionens ordförande	kronor	3 000
Arvoden till pensionerade officerare, tjänstgörande å kommissionens uppskovsavdelning:		
chefen för avdelningen, högst	»	5 100
två byråföreståndare å 3 600 kronor, tillhopa högst	»	7 200
Arvode till en expeditionsunderofficer, högst	»	2 130
Summa kronor		17 430.

Kungl. Maj:t har i anslutning härtill föreskrivit, att till officer på aktiv stat, övergångsstat eller reservstat, som komme att tjänstgöra hos rikskommissionen, allenast skulle utgå de förmåner, som eljest tillkomme dylik personal under militär tjänstgöring.

Vissa riktlinjer för rikskommissionens verksamhet och organisation under kristiden uppdrogos i 1940 års statsverksproposition under elfte huvudtiteln. Med godkännande av vad däri föreslagits beträffande verksamheten under budgetåret 1940/41 gjorde riksdagen i skrivelse nr 11 bland annat följande uttalande.

Enligt den för rikskommissionen gällande instruktionen bestode kommissionen av en ordförande och tio ordinarie ledamöter samt ett stort antal extra ledamöter. Med hänsyn till de reducerade arbetsuppgifter, som numera tillkomme kommissionen och i betraktande av den organisation, som upprättats för krisförvaltningen i dess helhet, ansåge riksdagen det knappast motiverat att en dylik omfattande överstyrelse för rikskommissionen upprätthölls. Riksdagen funne även kommissionens beteckning — rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap — numera oegentlig och ifrågasatte huruvida de arbetsuppgifter, som ankomme på kommissionen, icke lämpligen i stället borde anförtros åt andra organ, förslagsvis åt en fristående institution för uppskovsärendenas centrala handläggning och åt konjunkturinstitutet, till vilket kommissionens allmänna avdelning kunde anknytas. Det finge anses böra ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med behandlingen av anslagsäskandena till 1941 års riksdag taga ifråga-
varande spörsmål under närmare omprövning.

Vidkommande kostnadsberäkningarna för rikskommissionen för budgetåret 1940/41 förutsatte riksdagen, att Kungl. Maj:t hade för avsikt att vidtaga en av förhållandena påkallad nedsättning av arvodet till kommissionens ordförande.

Till frågan om uppskovsärendena har riksdagen jämväl i skrivelse nr 222 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition (nr 216) angående anslag till statens arbetsmarknadskommission m. m. tagit ställning genom att ansluta sig till vad chefen för socialdepartementet anfört i nämnda proposition. Häri har denne i huvudsak anfört följande:

Det vore obestriddligt att, såsom även framhållits i några avgivna yttranden, uppskovsärendena ägde nära samband med arbetsmarknadskommissionens huvuduppgifter. Det syntes därför i och för sig rationellt att överföra även dem från rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap till arbetsmarknadskommissionen. Emellertid talade vissa praktiska skäl för att icke vidtaga denna förändring i omedelbar anslutning till ett nyorganisationsarbete inom arbetsmarknadskommissionen. På grund härav och då, såsom rikskommissionen i sitt yttrande i ärendet påpekat, några påtagliga praktiska olägenheter icke behövde befaras av att bibehålla den gällande ordningen, ville departementschefen ansluta sig till rikskommissionens mening, att med denna fråga kunde anstå tills vidare. Emellertid finge Kungl. Maj:t anses böra förbehålla sig rätt att tillfälligt vidtaga denna omorganisation, om så befunes lämpligt. En definitiv lösning av frågan finge övervägas i samband med den ifrågasatta förnyade omprövningen av organisationen av rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap.

I anledning av riksdagens nyss anförda uttalanden i skrivelsen nr 11 anbefallde Kungl. Maj:t i det tidigare nämnda brevet den 10 maj 1940 rikskommissionen att, i anslutning till vad riksdagen anfört om kommissionens fortsatta verksamhet, inkomma med utredning och förslag i av riksdagen berörda hänseenden.

Sedermera uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 21 juni 1940, med ändring av nyss anförda föreskrift, åt ordföranden i rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, chefen för försvarsstaben eller av honom utsedd ställföreträdare samt ordförandena i statens industrikommission, statens livsmedelskommission, statens arbetsmarknadskommission och statens pris-kontrollnämnd att under beaktande jämväl av chefens för socialdepartementet nyss återgivna uttalande angående handläggningen av uppskovsärendena skyndsamt verkställa den av riksdagen i skrivelse nr 11 begärda utredningen samt inkomma med förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Det uppdrogs åt ordföranden i rikskommissionen att såsom ordförande leda utredningen.

I anledning av nämnda uppdrag ha *utredningsmännen* den 15 juli 1940 inkommit med redogörelse för verkställd utredning angående rikskommissionens för ekonomisk försvarsberedskap organisation och fortsatta verksamhet. Häri har anförts bland annat följande.

I fråga om uppskovsärendenas förläggning hade utredningsmännen ej funnit bärande skäl föreligga för att tillskapa en särskild uppskovsmyndighet i stället för rikskommissionen. En dylik lösning skulle knappast erbjuda några verkliga fördelar framför den nuvarande ordningen. Därigenom skulle ej vinnas vare sig en förenkling och effektivisering av det nu tillämpade arbetssättet eller den närmare kontakt med administrationen i övrigt på arbetsmarknadsområdet, vilken i och för sig finge anses eftersträfvansvärd och vilken anförts som det egentliga motivet för en överflyttning av uppskovsfrågorna till arbetsmarknadskommissionen. Någon förenkling i proceduren vid ärendenas behandling skulle måhända icke heller uppstå vid en överflyttning till nämnda kommission, eftersom remisser till sakkunniga instanser även i fortsättningen skulle bli nödvändiga, men man skulle vinna den fördelen, att avgörandet förlades till den myndighet, som genom sin övriga verksamhet borde förutsättas äga bästa överblicken över arbetsmarknadsläget i allmänhet, utbytes- och ersättningsmöjligheter m. m. Arbetsmarknadskommissionen handlade redan i stor utsträckning frågor rörande inkallade värnpliktigas hempermittering eller hemförlovning. Samma sakliga synpunkter måste tydligen i många fall göra sig gällande vid bedömningen såväl av dylika frågor som av uppskovsärenden.

Sambandet mellan arbetsmarknadskommissionens arbetsuppgifter och den verksamhet som bedreves av rikskommissionens uppskovsavdelning talade för ett sammanförande av de båda organens verksamhet. Överförandet av uppskovsarbetet till arbetsmarknadskommissionen borde likväl ej betraktas som så definitivt, att ej, om lugnare förhållanden skulle inträda, en återgång till den gamla ordningen, som då måhända komme att te sig naturlig, skulle kunna ske. Fördenskull föreläge intet skäl att med hänsyn till överflyttningen ändra uppskovsförfattningarnas ordalydelse. Det finge anses tillfyllest med en föreskrift att vad i hithörande författningar stadgades om rikskommissionen i stället skulle gälla statens arbetsmarknadskommission.

Genom beslut den 31 augusti 1940 har Kungl. Maj:t förordnat *dels* genom brev, att uppskovsavdelningen inom rikskommissionen skulle från och med den 15 september 1940 överflyttas till arbetsmarknadskommissionen och, på sätt Kungl. Maj:t framdeles efter förslag av denna kommission ville bestämma, inorganiseras i densamma, *dels ock* genom kungörelse (nr 799), att vad i allmän författning eller genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut funnes stadgat rörande rikskommissionen, i den mån dessa stadganden avsågo frågor angående uppskov med inställelse till värnpliktstjänstgöring vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap, skulle från och med sistnämnda dag tills vidare i stället hava avseende å statens arbetsmarknadskommission.

I anledning av utredningsmännens förslag i ämnet har Kungl. Maj:t likaledes den 31 augusti 1940 genom kungörelse (nr 814) förordnat, att vad i allmän författning eller genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut funnes stadgat rörande rikskommissionens befattningsmedel med frågor om undantag från tillämpningen av häst- och fordonsansaffningslagen skulle från och med den 15 september 1940 i stället hava avseende å vederbörande länsstyrelse.

Beräffande det likaledes av riksdagen upptagna spörsmålet om rikskom-

missionens fortsatta verksamhet ha utredningsmännen anfört i huvudsak följande.

De arbetsuppgifter, som efter de genomförda och föreslagna förändringarna skulle finnas kvar för handläggning inom rikskommissionens kansli, kunde synas i och för sig ej äga större omfattning än att de kunde anförtros åt annan myndighet, till vilken de å allmänna avdelningen placerade befattningshavarna provisoriskt överflyttades.

Frågan om bibehållandet under nuvarande kristid av rikskommissionens allmänna avdelning kunde dock bedömas ur ett vidare perspektiv med avseende fäst på möjligheten att utnyttja densamma för uppgifter, vilka syftade till att, med begagnande av de tillfällen till värdefulla erfarenhetsrön, som nu i rikt mått erbjöde sig, förbereda en framtida verksamhet på det ekonomiska försvarsberedskapsområdet.

Den omständigheten, att andra organ i nuvarande läge vore sysselsatta med dels de utredningar, som det rådande läget gjorde påkallade, och dels verkställighetsåtgärder på olika områden, innebure givetvis icke, att vårt land vid fredens återinträde skulle vara befriat från omsorgen om en fortsatt planering för den ekonomiska försvarsberedskapen. Man måste tvärtom utgå ifrån att den ekonomiska försvarsberedskapen efter allt att döma vore en uppgift, som man från det allmännas sida under överskådlig tid måste med största omsorg vårda sig om. En viktig förutsättning för detta fortsatta beredskapsarbete vore uppenbarligen, att man under den nu rådande krisen i möjligaste mån samlade erfarenheterna från samhällslivets olika områden, i den mån dessa vore av intresse ur angivna synpunkt. Det syntes också vara väsentligen utifrån en sådan uppfattning som det tidigare fattade beslutet att rikskommissionen skulle utarbeta fortlöpande redogörelser för de statliga kristidsåtgärderna på folkhushållningens område hade motiverats.

Vissa översikter angående krisens återverkan på olika sidor av landets ekonomi hade redan offentliggjorts i de av konjunkturinstitutet utarbetade rapporterna angående konjunkturläget, vilka från och med hösten 1939 utslutande hade ägnats åt analyserande beskrivningar av krisstörningarna inom den svenska folkhushållningen. Dessa konjunkturrapporter kunde dock icke anses ersätta de åt rikskommissionen uppdragna redogörelserna för krisförvaltningen och krispolitiken. Medan i de förra översikterna huvudvikten vore lagd på analysen av konjunkturförloppet, borde de senare framför allt inriktas på att meddela sammanställningar av fakta, varigenom kunde åstadkommas ett uppslagsverk till tjänst för de statliga och kommunala myndigheter samt organisationer och enskilda, vilka i framtiden kunde ha anledning att göra sig förtrogna med de under kriget inträffade förändringarna och av statsmakterna vidtagna åtgärder.

Ifrågasätts kunde, huruvida det vore möjligt att från någon av de successivt upprättade krisorganisationerna vinna en bättre utsiktspunkt över det aktuella läget och en intimare kontakt med de i krisförvaltningen verksamma organen än vad den från det aktuella kristidsarbetet tämligen friställda rikskommissionen rimligtvis kunde vara i stånd till. Det syntes dock förhålla sig så, att de olika krisorganen, hur stora arbetsområden som än vore dem anförtrödda, vore så specialiserade på sina särskilda uppgifter, att man icke inom något av dem hade en mera fullständig överblick över hela situationen. Konjunkturinstitutets aktiva krafter vore numera uppdelade på olika institutioner, de flesta verksamma inom statens priskontrollnämnd. För åstadkommande av de översikter över läget, som för närva-

rande utgjorde institutets enda arbetsuppgift, hade härvid genomförts en sådan arbetsfördelning, att de olika avsnitten i rapporterna utarbetades av särskilda författare, var och en verksam inom just den krisorganisation eller den gren av förvaltningen, där man hade särskilda förutsättningar att följa de olika företeelserna. Den omständigheten, att statens priskontrollnämnd övertagit den större delen av konjunkturinstitutets personal, innebure icke, att priskontrollnämnden skulle i rådande situation intaga en sådan central ställning, att man därifrån skulle ha bättre utblicksmöjligheter än inom någon annan gren av kristidsförvaltningen. Den enda under krisen upprättade organisationen, som kunde anses ha beröring med hela arbetsfältet, vore statens informationsstyrelse. Huruvida det skulle vara lämpligt att förlägga arbetet med redogörelsens utarbetande till informationsstyrelsen syntes emellertid tveksamt. I varje fall vore det svårt att finna några skäl, som tydde på att arbetsuppgiftens förläggande till informationsstyrelsen skulle göra det lättare att lösa densamma än om arbetet alltså utfördes inom rikskommissionens allmänna avdelning.

Det syntes emellertid böra övervägas, huruvida icke det arbete det här gällde skulle kunna utvidgas på ett sätt, som gjorde detsamma mera fruktbarande ur synpunkten att befrämja ett framtida fullföljande av det ekonomiska försvarsberedskapsarbetet. Uppenbart vore, att de anbefallda redogörelserna icke kunde innehålla på långt när allt som vore av värde att få bevarat. Skulle de redovisa alla de erfarenheter, som under denna tid gjordes, bleve de alltför omfattande, även om man hölle sig blott till de sidor av krisförvaltningen, som utan olägenhet kunde offentliggöras. Det vore emellertid tydligt, att det därutöver vore åtskilliga erfarenheter och iakttagelser från krisförvaltningens olika arbetsområden, som det vore av stort intresse att nu samla för att ställa till det fortsatta beredskapsarbetets tjänst. Det nu pågående kriget hade trätt vårt land mycket närmare in på livet än det föregående och hade på olika sätt skapat ett försörjningsläge, som läte oss på ett mycket påtagligt sätt göra oss förtrogna med viktigare sidor av krigsekonomin och dess särskilda krav. Det förefölle då vara en naturlig och betydelsefull uppgift för rikskommissionen att bidra till att de erfarenheter härutinnan, som nu gjordes i vårt land, såvitt möjligt samlades och bevarades. Därigenom skulle arbetet på den ekonomiska försvarsberedskapens område erhålla konkreta utgångspunkter för fortsatt planering.

Den mycket omfattande och forcerade anskaffning av olika förnödenheter, som sedan sistlidna höst gjorts för försvarets olika grenar, hade aktualiserat en rad ekonomiska beredskapsfrågor, vilka efter krisens slut förtjänade ett allvarligt studium. För den framtida ekonomiska beredskapspolitiken bleve vidare frågan om lagerhållningen av olika varor av central betydelse. Omfattningen och formerna för lagerhållning och lagerförnyelse inneslote viktiga problem, vilkas lösning icke kunde uppskjutas till dess vi stode inför en ny krissituation utan som i samarbete med näringslivet måste ordnas redan under fredstid. Därvid syntes också frågorna om organisationen för anskaffningen samt om prissättningen på de erforderliga varorna förtjäna att prövas i ljuset av de nu gjorda erfarenheterna. På det industriella området komme antagligen en rad anpassningsfrågor att framträda, betingade av exportavstängning och importspärr. Beträffande livsmedelsförsörjningen vore man i många hänseenden i tillfälle att under krisen göra iakttagelser, som kunde vara förtjänta att i fortsättningen uppmärksammas,

och detsamma gällde i fråga om den statliga lagerhållningen, bränsleförsörjningen, transportväsendet, arbetsmarknaden, priskontrollen m. m.

Det vore enligt utredningsmännens uppfattning betydelsefullt, om rikskommissionen redan nu inrättade sig för att genom tillvaratagande av aktuell material skapa underlaget för den framtida beredskapsplaneringen.

Vad sålunda anförts syntes giva vid handen, att ett överförande av rikskommissionens allmänna avdelning till annat organ inom krisförvaltningen för närvarande icke borde komma i fråga. Härför talade även det skälet, att det med hänsyn till kontinuiteten i det ekonomiska beredskapsarbetet borde vara ett intresse att för detta ändamål bevara en arbetande enhet. Allmänna avdelningen borde i främsta rummet fullfölja det uppdrag den redan erhållit genom utarbetande av de genom beslutet den 17 november 1939 anbefallda översikterna rörande de statliga kristidsåtgärderna m. m. Arbetet på hithörande område borde därjämte utvidgas och kompletteras genom inhämtande och sammanställande av erfarenhetsmaterial rörande det pågående kristidsarbetet, som kunde förutses tjäna till upplysning och vägledning vid framtida planlägningsarbete på den ekonomiska försvarsberedskapens område.

I sitt tidigare återgivna uttalande i skrivelsen nr 11 hade riksdagen beträffande själva kommissionen ifrågasatt en nedskärning av densamma samt en ändring i dess benämning. Med anledning härav ha utredningsmännen framhållit följande.

Själva rikskommissionen hade, alltsedan kommissionens verksamhet inskränkts, ej vidare sammanträtt. Den kvarstode emellertid formellt oförändrad till sin sammansättning med det undantaget, att för ett antal för viss tid utsedda extra ledamöter mandattiden utgått den 30 juni 1940 utan att åtgärder vidtagits för uppdragets förlängning eller för utseende av ny ledamot.

Även om, såsom i det föregående förordats, kommissionens uppskovs-avdelning skulle utbrytas från densamma och av kansliet blott återstode den allmänna avdelningen med dess begränsade arbetsuppgifter, syntes klokheten bjuda att icke nu i övrigt rubba den bestående organisationen. Här finge ock erinras om det förut omförmälda uppdraget, som den 30 juni 1939 givits rikskommissionen att verkställa utredning angående omorganisation av kommissionen. Denna utredning vore avsedd att fullföljas, när frågan om återupptagandet av rikskommissionens ordinarie arbetsuppgifter bleve aktuell.

Med hänsyn till vad här anförts hade utredningsmännen icke ansett sig böra föreslå vare sig någon rubbning i fråga om rikskommissionens sammansättning eller någon ändring av dess namn.

Beträffande kommissionens ordförande har Kungl. Maj:t genom beslut den 13 september 1940 förordnat, att denne från och med den 15 september 1940 skall för fullgörandet av sitt ifrågavarande uppdrag äga åtnjuta ersättning i form av dagarvode efter de grunder, som enligt kungörelsen den 29 augusti 1921 med vissa bestämmelser angående kommittéer gälla för ordförande i kommitté.

I skrivelse den 21 september 1940 har *rikskommissionen* avgivit förslag

rörande anslag för budgetåret 1941/42 och därvid anført bland annat följande.

Efter de successivt skedda, provisoriskt gällande utbrytningarna av särskilda uppgifter från rikskommissionens arbetsområde och överflyttandet tills vidare av kommissionen tillhörande personal till olika krisorgan återstode för närvarande av de å kommissionens personalförteckning upptagna ordinarie och extra ordinarie befattningshavarna såsom fortfarande tjänstgörande hos kommissionen allenast en kanslichef och ett kanslibitråde, vilka utgjorde den kvarvarande resten av kommissionens allmänna avdelning och vilkas tjänstgöring huvudsakligen begränsats till arbeten som sammanhänge med uppdraget att utarbete översikter rörande vidtagna åtgärder på folkhushållningsområdet.

Å ena sidan kunde för närvarande icke överblickas när och i vad mån rikskommissionen kunde komma att återupptaga till krisförvaltningen överflyttade arbetsuppgifter. Å andra sidan syntes av brevet den 31 augusti 1940 angående uppskovsavdelningens överflyttande till arbetsmarknadskommissionen framgå, att rikskommissionen vore avsedd att bibehållas vid den särskilda arbetsuppgift, som tillagts densamma genom Kungl. Maj:ts förut omnämnda beslut den 17 november 1939. Med hänsyn härtill hade kommissionen funnit sig böra vid angivande av anslagsbehoven för upprätthållande av verksamheten under nästkommande budgetår utgå från det nuvarande läget.

I överensstämmelse härmed funne kommissionen, att dess den 10 maj 1940 fastställda personalförteckning borde kvarstå oförändrad men att, med hänsyn till den för närvarande genomförda begränsningen av kommissionens verksamhetsområde, avlöningsstaten för budgetåret 1941/42 borde upptaga allenast:

avlöning till en kanslichef och ett kanslibitråde jämte rörligt tillägg med respektive 20 400 och 3 000 kronor,

ersättning till kommissionens ordförande och sammanträdesarvoden till dess ledamöter med 1 100 kronor, varav 300 kronor beräknades för dag-arvoden till ordföranden och 800 kronor för sammanträdesarvoden å 20 kronor för dag till kommissionens ledamöter, samt

arvoden till tillfälligt anställd personal med 1 500 kronor.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har Kungl. Maj:t uppdragit åt särskilda sakkunniga att verkställa utredning i de av 1940 års lagtima riksdag i dess skrivelse nr 11 berörda hänseendena. Dessa sakkunniga ha i redogörelsen över den verkställda utredningen föreslagit vissa åtgärder, vilka av Kungl. Maj:t vidtagits. Genom dessa har, såsom av det föregående framgår, handläggningen av ärenden rörande uppskov från militärtjänstgöring i händelse av mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap anförtratts statens arbetsmarknadskommission, varigenom man vunnit den fördelen, att avgörandet av dessa ärenden förlagts till den myndighet, som har överblicken över arbetsmarknadsläget i allmänhet.

De sakkunniga ha vidare understrukt vikten av att de erfarenheter, som nu göras inom krisförvaltningen, tillgodogöras för ett framtida fullföljande av det ekonomiska försvarsberedskapsarbetet samt ha därvid, efter att ha

Departementschefen.

framhållit, att intet av de för särskilda krisuppgifter inrättade krisorganen syntes lämpat för denna uppgift, förordat, att detta arbete alltjämt bibehölles inom rikskommissionen, varigenom ett underlag skulle kunna skapas för en framtida beredskapsplanering. Detta arbete borde ankomma på rikskommissionens allmänna avdelning, vars överförande till annat krisorgan således icke borde ifrågakomma. Någon rubbning av rikskommissionens sammansättning eller ändring av dess namn syntes ej heller böra vidtagas.

I samband med genomförandet av de av de sakkunniga föreslagna, förut antydda åtgärderna har även utredningens resultat i övrigt varit föremål för övervägande. De av de sakkunniga anförda synpunkterna ha därvid ansetts giva vid handen, att det avsedda insamlandet av erfarenhetsrön för kommande beredskapsplaneringar lämpligen alltjämt bör ankomma på rikskommissionen och dess allmänna avdelning. På sätt de sakkunniga förordat torde någon förändring i kommissionens sammansättning eller dess benämning icke vara påkallad.

Personalbehovet inom kommissionen kan, sedan uppskovsavdelningen från och med den 15 september 1940 överflyttats till arbetsmarknadskommisionen, således begränsas till den å allmänna avdelningen tjänstgörande kanslichefen och kanslibiträdet. För avlöningar åt dessa befattningshavare beräknas 19 300 kronor, varjämte för tillfällig arbetshjälp bör avses ett belopp av 1 500 kronor. I enlighet med kommissionens hemställan böra ersättning till kommissionens ordförande och sammanträdesarvoden till ledamöterna upptagas med 300 kronor för dagarvoden till ordföranden och 800 kronor för arvoden åt ledamöterna eller tillhopa 1 100 kronor. För rörligt tilllägg slutligen kan beräknas ett belopp av 2 300 kronor. Sammanlagt kan anslaget således uppskattas till $(19\,300 + 1\,500 + 1\,100 + 2\,300 =) 24\,200$ kronor.

Den nu gällande personalförteckningen för kommissionen synes dock alltjämt böra vara oförändrad. Avlöningarna till å denna förteckning upptagen personal, vilken icke för närvarande tjänstgör inom rikskommissionen, utgå från vederbörandes tjänsteställe och behöva alltså icke belasta kommissionens avlöningsanslag. Ifrågavarande anslag bör bibehålla förslagsanslags natur. Därigenom möjliggöres en återgång till kommissionen av nu avsedd personal, därest förhållandena skulle så påkalla.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 19 300
2. Arvoden till kommissionens ordförande och ledamöter, <i>förslagsvis</i>	» 1 100
3. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	» 1 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2 300
Summa kronor 24 200;	

dels ock till Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 24 200.

[4.] **2. Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader, förslagsanslag.** Rikskommissionens för ekonomisk försvarsberedskap omkostnadsanslag är för innevarande budgetår i riksstaten upptaget med ett belopp av 20 300 kronor. Anslaget har av Kungl. Maj:t genom beslut den 10 maj 1940 fördelats på följande sätt:

1. Reseersättningar till rikskommissionens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	kronor 800
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 19 500
Summa kronor 20 300.	

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser tagas i anspråk följande belopp, nämligen för

bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	kronor 3 500
övriga expenser, högst	» 16 000
Summa kronor 19 500.	

Till bestridande av omkostnader under budgetåret 1941/42 har *rikskommissionen* i skrivelse den 21 september 1940 beräknat ett belopp av 2 000 kronor, varav 200 kronor för reseersättningar till kommissionens ledamöter, 400 kronor för bränsle, lyse och vatten och 1 400 kronor för övriga expenser. Enligt senare gjord anmälan beräknas kostnaderna för bränsle, lyse och vatten på grund av lokalförändring kunna begränsas med 200 kronor. Denna minskning torde emellertid helt komma att motsvaras av kostnaderna för sjukvård m. m., vilka kostnader enligt de nya reglerna för beräkning av omkostnadsanslagen böra upptagas under denna punkt. Då jag ej har något att erinra mot kommissionens beräkningar av omkostnadsanslaget, bör det samma med inräknande av 200 kronor för sjukvårdskostnader upplagas till 2 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2 000.

[5.] **3. Konjunkturinstitutet: Avlöningar, förslagsanslag.** För konjunkturinstitutet äro å gällande riksstat uppförda *dels* ett förslagsanslag av 39 200 kronor till avlöningar, *dels* ett förslagsanslag av 6 000 kronor till omkostnader, *dels ock* ett reservationsanslag av 100 kronor till särskilda undersökningar. Från budgetåret 1939/40 har till sistnämnda anslag överförts en reservation på 49 880 kronor 30 öre.

Genom beslut den 10 maj 1940 har Kungl. Maj:t ställt förevarande anslag till statskontorets förfogande, att av statskontoret disponeras för därmed avsedda ändamål i enlighet med de bestämmelser, Kungl. Maj:t framtiden ville meddela, varjämte Kungl. Maj:t anbefallt nämnden för konjunkturinstitutet att inkomma med förslag till bestämmelser rörande dispositionen av ifrågavarande anslag.

Efter framställning av kommerskollegium, hos vilket ämbetsverk jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 1 augusti 1940 två befattningshavare från konjunkturinstitutet tjänstgöra för viss bearbetning av statistiken rörande utrikeshandeln, har Kungl. Maj:t den 22 november 1940, sedan nämnden för konjunkturinstitutet biträtt kommerskollegii framställning, anbefallt statskontoret att på rekvisition, i mån av behov, till kommerskollegium utbetala *dels* från avlöningsanslaget högst 14 650 kronor till avlöningar och övertidsersättningar åt förut nämnda personal jämte vissa biträden, *dels* från omkostnadsanslaget högst 1 000 kronor för expenser, *dels ock* från anslaget till särskilda undersökningar 50 kronor för månad, räknat från och med den 1 juli 1940, utgörande tilläggsersättning till viss befattningshavare vid institutet för deltagande i berörda bearbetning. Tillika har Kungl. Maj:t efter hemställan av nämnden för konjunkturinstitutet anbefallt statskontoret att till konjunkturinstitutet utbetala bland annat från omkostnadsanslaget 2 876 kronor 60 öre för expenser och tryckningskostnader.

Gällande personalförteckning för konjunkturinstitutet, som fastställts av Kungl. Maj:t den 22 juni 1939, upptager tre tjänstemän å ordinarie stat, nämligen en sakkunnig, tillika ledare för institutets undersökningar, och två andra sakkunniga. Av ifrågavarande tre befattningar ha endast två tillsatts. I enlighet med Kungl. Maj:ts i 1940 års statsverksproposition under elfte huvudtiteln, punkten 5, gjorda förslag har riksdagen godkänt avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41 (se härom statsliggaren för budgetåret 1940/41 sid. 728).

Avlöningsstaten för konjunkturinstitutet har emellertid icke blivit av Kungl. Maj:t fastställd, enär det redan före innevarande budgetårs början

blivit klart, att institutets personal icke under budgetåret skulle komma att tjänstgöra därstädes. Av de båda sakkunniga har nämligen den, som tillika är ledare för undersökningarna, av Kungl. Maj:t förordnats att vara ledamot av statens priskontrollnämnd och att såsom sakkunnig inom folkhushållningsdepartementet föredraga ärenden, som av departementschefen överlämnas till hans handläggning. Den andre sakkunnige är helt tagen i anspråk av statens industrikommission. Den övriga personalen vid konjunkturinstitutet tjänstgör inom krisförvaltningen eller fullgör vissa med krisen sammanhängande göromål hos kommerskollegium. Det har ansetts lämpligt, att den personal, som sysselsättes inom krisförvaltningen, skall avlönas hos de krisorgan, inom vilka tjänstgöringen fullgöres. För avlönande av dem bland personalen, som tjänstgöra hos kommerskollegium, har avlöningsanslaget för konjunkturinstitutet måst tagas i anspråk under innevarande budgetår på sätt framgår av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 22 november 1940, enär härför erforderliga medel icke stått kommerskollegium till buds.

Under förutsättning att förhållandena bliva oförändrade under nästa budgetår torde man kunna utgå från att befattningshavarnas vid konjunkturinstitutet verksamhet fortfarande kommer att vara förlagd utanför institutet. Därest medel för avlönande av den personal från konjunkturinstitutet, som tjänstgör inom kommerskollegium, på sätt chefen för handelsdepartementet föreslår, bliva tillgängliga å kommerskollegii avlöningsanslag samt den övriga personalen avlönas av vederbörande krisorgan, synes institutet icke behöva vidkännas några kostnader för personalens avlönande. Ej heller bör man räkna med några utgifter för dagarvoden till medlemmarna av nämnden för institutet. På grund härav är det icke i och för sig erforderligt att för nästa budgetår anvisa medel till gäldande av avlöningar vid institutet. För den händelse ändrade förhållanden skulle inträda och verksamheten vid institutet komma att under budgetåret återupptagas, uppstår emellertid ett behov av medel för avlönande av institutets personal. Å riksstaten för nästa budgetår synes därför böra upptagas ett förslagsanslag till avlöningar med ett nominellt belopp av 100 kronor.

I fråga om omkostnadsanslaget för innevarande budgetår beräknas 3 000 kronor till expenser och 3 000 kronor till publikationstryck. Då verksamheten vid institutet icke torde komma att självständigt bedrivas under nästa budgetår, synes behov av medel till expenser för budgetåret icke föreligga. Däremot torde för publikationstryck fortfarande erfordras ett belopp av 3 000 kronor, enär tryckningen av vissa periodiska rapporter över det ekonomiska läget alltjämt avses skola ske genom institutets försorg. Omkostnadsanslaget bör sålunda beräknas till 3 000 kronor samt med hänsyn till ett eventuellt återupptagande av verksamheten vid institutet betecknas såsom förslagsanslag.

Reservationsanslaget till särskilda undersökningar får enligt riksdagens bemyndigande (1939 års urtima riksdags skrivelse nr 70) disponeras för

bestridande tills vidare av den kostnadsökning, som en av krisen påkallad omläggning av institutets verksamhet väntades medföra, närmast på grund av att ett behov av ökat antal sakkunniga kunde motses. Riksdagens be- myndigande rörande dispositionen av förefintlig reservation å detta anslag synes böra gälla även för nästkommande budgetår, så att erforderliga per- sonalökningar skola kunna genomföras, om en återgång från nu tillämpade system med personalen tjänstgörande hos krisorgan och andra myndigheter skulle bliva aktuell. Anslaget synes kunna upptagas till 100 kronor.

Beträffande omkostnadsanslaget och reservationsanslaget till särskilda un- dersökningar gör jag hemställan under nästföljande punkter.

Under förevarande punkt får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte före- slå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[6.] **4. Konjunkturinstitutet: Omkostnader, förslagsanslag.** Åberopande vad under nästföregående punkt anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3 000.

[7.] **5. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar, reservationsan- slag.** Under hänvisning till vad under punkten 5 anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100.

[8.] **6. Statens reservförrådsnämnd: Avlöningar, förslagsanslag.** För budgetåret 1940/41 har till Statlig lagerhållning: Statens reservförrådsnämnd anvisats ett förslagsanslag av 175 000 kronor. Genom beslut den 21 juni 1940 har Kungl. Maj:t ställt anslaget till statskontorets förfogande att av statskontoret disponeras för utbetalning enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t framdeles meddelade. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t därefter an- befallt statskontoret att, med anlitande av det sålunda anvisade anslaget, å nämndens checkräkning nr 4 hos riksbanken insätta tillhopa 120 000 kro- nor, att av nämnden användas till bestridande av nämndens administra- tionskostnader. Angående till nämndens ledamöter och vissa av dess be- fattningshavare utgående arvoden och ersättningar hänvisas till statsligga- ren för budgetåret 1940/41 sid. 737.

Utgifterna för nämnden under de sist förflutna budgetåren framgå av följande uppställning:

Budgetår	Avlöningar	Omkostnader	Summa
1937/38	63 973: 41	18 835: 84	82 809: 25
1938/39	96 629: 03	33 061: 72	129 690: 75
1939/40	146 305: 26	53 458: 33	199 763: 59

I skrivelse den 11 november 1940 har *statens reservförrådsnämnd* framlagt förslag rörande anslag till täckande av kostnaderna för nämndens verksamhet under budgetåret 1941/42.

I denna skrivelse har nämnden rörande administrationskostnaderna anfört följande:

Under budgetåret 1939/40 belöpte sig nämndens kostnader av ifrågavarande slag till i runt tal 200 000 kronor. Nämndens arbete hade efter krigsutbrottet väsentligt ökats. Importsvårigheterna hade medfört att särskild arbetskraft måst anställas för handhavande av befraktningsärenden. Vidare hade försäljning och utlåning av varor från reservlagren nödvändiggjort ökning av personalen, vilket i sin tur medfört behov av ytterligare lokalutrymmen. Härtill komme att nämnden, som hittills haft kassakontor, telefonväxel och vaktrum gemensamma med Svenska spannmålsaktiebolaget, i början av 1941 nödgades flytta till annan fastighet och därigenom finge vidkännas ökade kostnader för nämnda detaljer. Administrationskostnaderna komme under angivna förhållanden att för såväl innevarande som nästkommande budgetår överstiga kostnaderna under sistförflutna budgetår. Med utgångspunkt från de nuvarande kostnaderna beräknade nämnden anslagsbehovet för budgetåret 1941/42 på följande sätt.

Avlöningar:

av Kungl. Maj:t bestämda:		
arvoden till ledamöterna	 kronor	8 400
löner till befattningshavare	 »	66 500
övriga löner	 »	75 000
arvoden till sakkunniga m. m.	 »	25 100
		<u>175 000</u>

Omkostnader:

traktamenten och resor	 kronor	10 000
övriga expenser (däri inbegripet hyra)	 »	45 000
		<u>55 000</u>
		Kronor 230 000.

Anslaget till statens reservförrådsnämnd har för innevarande budgetår uppförts under den i elfte huvudtiteln förekommande avdelningen Statlig lagerhållning. Anledning synes icke föreligga att i fortsättningen bibehålla denna placering, enär reservförrådsnämnden icke kan anses intaga någon annan ställning inom krisförvaltningen än de andra myndigheter, vilka vid folkhushållningsdepartementets tillkomst överfördes till departementets förvaltningsområde. Med hänsyn härtill bör ifrågavarande anslag överföras till *Departementschefen.*

avdelningen Krisförvaltningen samt därjämte i enlighet med regeln för andra krisorgan uppdelas i två, nämligen för avlöningar respektive omkostnader. Inom nyssnämnda avdelning böra anslagen upptagas omedelbart efter anslagen till konjunkturinstitutet.

Reservförrådsnämndens verksamhet har icke kunnat undgå att påverkas av det nuvarande läget. En viss inskränkning i inköpsverksamheten har blivit en följd av de rådande importsvårigheterna, men denna inskränkning torde icke ha medfört någon minskning av arbetsuppgifterna i detta hänseende, enär de enskilda affärsavsluten på grund av de nuvarande handelsrestriktionerna synas vara mera arbetskrävande än förut. En betydlig ansvällning av nämndens uppgifter har uppstått på grund av arbetet med utlämning av varor från reservförråden. Några mera betydande förändringar i dessa förhållanden synas, såvitt nu kan bedömas, icke vara att motse för nästkommande budgetår. På grund härav torde man i allt väsentligt böra räkna med en oförändrad organisation av nämnden.

De av nämnden verkställda beräkningarna om medelsbehovet för avlöningar grunda sig med de av nämnden angivna undantagen å de nuvarande utgifterna för detta ändamål. I förhållande till kostnaderna för föregående budgetår innebär den nu begärda summan en viss ökning. Då denna har nödvändiggjorts av nämndens ökade arbetsuppgifter föranleda beräkningarna emellertid icke någon erinran från min sida. Jag tillstyrker därför, att det äskade beloppet, 175 000 kronor, anvisas för ändamålet. Anslaget bör erhålla förslagsanslags natur.

I den för »övriga expenser» beräknade summan av 45 000 kronor ingår, enligt vad jag inhämtat, ett belopp av 15 000 kronor, avsett för hyra av de lokaler som nämnden disponerar från och med den 1 januari 1941. I enlighet med vad som gäller för övriga centrala krisorgan synas även reservförrådsnämndens hyreskostnader böra belasta Statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Posten för övriga expenser bör med hänsyn härtill kunna begränsas till 30 000 kronor. Då jag ej har något att erinra mot det för reseersättningar äskade beloppet, 10 000 kronor, torde omkostnadsanslaget kunna bestämmas till $(30\,000 + 10\,000 =) 40\,000$ kronor. Jämväl detta anslag bör erhålla karaktären av förslagsanslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, som under nästföljande punkt gör hemställan beträffande omkostnadsanslaget, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens reservförrådsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 175 000.

[9.] **7. Statens reservförrådsnämnd: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad under nästföregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens reservförrådsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 40 000.

[10.] **8. Statens industrikommission: Avlöningar, förslagsanslag.** Å riksstaten för innevarande budgetår har till Statens industrikommission m. m.: Avlöningar anvisats ett förslagsanslag av 1 698 000 kronor.

Genom beslut den 10 maj 1940 föreskrev Kungl. Maj:t, att ifrågavarande förslagsanslag finge för bestridande av industrikommissionens och här angivna nämnders utgifter för avlöningar tagas i anspråk med följande be-
lopp:

Statens industrikommission, högst	kronor	933 000
Statens vednämnd:		
Statens vednämnd, högst	»	82 000
Vedkontoren, högst	»	350 000
Bensin- och oljenämnden, högst	»	138 000
Statens kolnämnd, högst	»	135 000
Statens gengasnämnd, högst	»	60 000

Summa kronor 1 698 000.

Därjämte ställde Kungl. Maj:t genom samma beslut anslaget till statskontorets förfogande, att på rekvisition i mån av behov utbetalas till industrikommissionen och nyss angivna nämnder, vilka skulle äga att enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter disponera anslaget för därmed avsedda ändamål.

Sedan Kungl. Maj:t, på sätt framgår av den förut lämnade redogörelsen för förändringarna inom krisförvaltningen, genom beslut den 14 juni 1940 förordnat om inrättande från och med den 1 juli samma år av en statens bränslekommission samt att bensin- och oljenämnden, statens gengasnämnd, statens vednämnd och statens kolnämnd från och med samma dag skulle upphöra med sin verksamhet, har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1940 upphävt vad i tidigare omförmälda beslut den 10 maj 1940 föreskrivits angående anvisande av medel för ifrågavarande nämnder. Genom beslut den 23 augusti 1940 har Kungl. Maj:t slutligen föreskrivit, att för bestridande av statens industrikommissions utgifter för avlöningar finge tagas i anspråk högst 863 000 kronor.

I samband med inrättandet av bränslekommissionen har handläggningen av frågor rörande försörjningen med bränsle och elektrisk kraft överflyttats från industrikommissionen till bränslekommissionen. Industrikommissionens bränsle- och kraftavdelning har också överförs till bränslekommissionen. Sedan textil- och läderavdelningen genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1940 uppdelats på två avdelningar, finnas numera för beredning och handläggning av inom industrikommissionen förekommande ärenden

dels ett gemensamt kansli för administrativa och statistiska ärenden, dels åtta avdelningar, nämligen en järnavdelning, en verkstadsavdelning, en metallavdelning, en kemisk avdelning, en textilavdelning, en läderavdelning, en byggnadsavdelning och en krigsindustriavdelning, dels ock tre fristående byråer, nämligen prisbyrå, undanförselbyrå och juridiska byrå. Kanslichefen och avdelningscheferna ha förordnats av Kungl. Maj:t, medan personalen i övrigt antagits av kommissionen. Vissa befattningshavare ha dock överförts till kommissionen i samband med att industriavdelningen inom rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap överflyttats till industrikommissionen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 december 1939. Därjämte har industrikommissionen utsett vissa personer med beprövad erfarenhet inom särskild industrigren (tekniska sakkunniga) att fortlöpande biträda kommissionen vid utredning och handläggning av vissa ärenden eller grupper av ärenden. Slutligen har kommissionen i mån av behov plågat anlita sakkunniga för särskilda uppdrag.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t bestämt ersättning till industrikommissionens ordförande och ledamöter, till ledamöterna av kommissionens råd samt till avdelningscheferna, kanslichefen och vissa andra av kommissionens tjänstemän i ledande ställning. Två av tjänstemännen, vilka finnas upptagna i personalförteckningen för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, åtnjuta lön enligt gällande avlöningsreglementen för civila statsförvaltningen. Ersättning till övrig personal ävensom till anlitade sakkunniga har bestämts av industrikommissionen enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter. (Beträffande den för kommissionen gällande löneplanen se den å sid. 7 intagna tablån.)

I skrivelse den 28 augusti 1940 har *industrikommissionen* avgivit förslag rörande anslag för budgetåret 1941/42. Kommissionen har därvid till en början erinrat om att kommissionen i sin skrivelse den 28 november 1939 med anslagsäskanden för innevarande budgetår, vilken skrivelse till denna del återgivits i 1940 års statsverksproposition, elfte huvudtiteln, punkt 8, starkt betonat svårigheterna att på längre sikt precisera kommissionens anslagsbehov. Kommissionen har nu framhållit, att giltigheten av vad därom anförts fortfarande bestode. Beträffande förhållanden, som kunde vara av betydelse vid bedömandet av det kommande anslagsbehovet, har kommissionen anfört följande:

Kommissionen kunde numera vid sina anslagsberäkningar finna ett icke oväsentligt stöd i erfarenheterna från sin hittillsvarande verksamhet. Sålunda kunde — under förutsättning givetvis av kommissionens fortsatta bestånd och ett relativt konstant penningvärde — vissa fasta personalkostnader tämligen exakt fixeras. Under den nu rådande skärpta handelsavspärrningen hade även viss erfarenhet vunnits rörande de kostnader för kommissionen, som av densamma handhavda varuregleringar av olika slag kunde medföra. Omfattningen av dessa kostnader i framtiden måste dock ytterst bliva beroende av faktorer, som nu icke med säkerhet kunde förut-

ses. Icke heller kunde nu angivas, om och i vad mån kommissionen under nästkommande budgetår bleve i behov av medel exempelvis för främjande av produktionen och användningen av varor, avsedda att ersätta sådana, på vilka brist uppstått genom handelsavspärrningen. Då således de av kommissionen uppgjorda kostnadsberäkningarna vore behäftade med åtskilliga betydande osäkerhetsmoment, ansåge kommissionen, att medel till oförutsedda utgifter för kommissionen borde anvisas även för budgetåret 1941/42. Härutinnan ville kommissionen erinra, att i 1940 års statsverksproposition chefen för folkhushållningsdepartementet sagt sig anse, att dylika medel borde finnas tillgängliga men bestridas från vederbörligt anslag å förskottsstat.

Rörande beräkningen av anslagsbehovet för bestridande av avlöningskostnader har industrikommissionen anfört följande:

1. *Kommissionens ordförande och ledamöter.*

Anslagsbehovet kunde, med ledning av utgående ersättningar, uppskattas till 112 620 kronor.

2. *Kommissionens råd.*

De arvoden, om vilka här vore fråga och vilka skulle beräknas enligt kommittékungörelsen, kunde med hänsyn till hittills vunna erfarenheter och därest antalet sammanträden under budgetåret antoges bliva tre, uppskattas till sammanlagt 750 kronor.

3. *Kansliet.*

Verksamheten å kansliet, vilket förestodes av kanslichefen, vore uppdelad å centrala sekretariatet, utredningsbyrån och kontorsdriften. Avlöningskostnaderna fördelade sig sålunda:

a) Kanslichefen (avlöning bestämd av Kungl. Maj:t)	kronor	17 944
b) Centrala sekretariatet: en administrativ och en teknisk sekreterare, en notarie för kamerala ärenden samt en registrator	»	33 900
c) Utredningsbyrån: en byråchef (arvode 12 000 kronor, bestämt av Kungl. Maj:t), två aktuarier, två amanuenser, två kansliskrivare och fem kontorsbiträden	»	65 570
d) Kontorsdriften: en kontorschef (lönegrupp VI), en assistent, en kansliskrivare, en registrator, en redogörare (lönegrupp III), ett kanslibitråde, fem kontorsbiträden och sju skrivbiträden	»	68 580

Närmast under kontorschefen sorterade även *dels* vaktpersonalen, bestående av en förste expeditionsvakt, en expeditionsvakt, fem kontorsvakter och åtta kontorsbud, *dels* telefonpersonalen, bestående av två första telefonister (lönegrupp II) och tio telefonister (lönegrupp I), *dels* ock städningsspersonalen.

Årliga avlöningskostnaden utgjorde		
för vaktpersonalen	»	30 060
för telefonpersonalen	»	32 880
för städningsspersonalen	»	12 900

Summa avlöningar för kansliet kronor 261 834.

Det finge dock anmärkas, att kommissionens telefonpersonal ombesörjde telefontjänsten jämväl för statens ammunitionsnämnd och försvarsväsendets verkstadsnämnd, vilka båda nämnder gottgjorde kommissionen härför med omkring 35 % av kommissionens kostnader. Till följd härav borde kansliets avlöningssumma minskas med cirka 11 500 kronor och alltså utgöra i runt tal 250 300 kronor.

Under förutsättning, att en allmän höjning av lönerna till statens tjänstemän icke genomfördes, borde avlöningskostnaderna för kanslichefen och centrala sekretariatet under nästa budgetår beräknas bli desamma som de, vilka nu utginge. Övriga till kansliet hörande avlöningskostnader vore, mera än de nyss nämnda, beroende på omfattningen av kommissionens arbetsuppgifter. Då försiktigheten syntes bjuda, att man räknade med en viss ansvällning av dessa uppgifter, ville kommissionen uppskatta avlöningskostnaderna för kansliet under nästkommande budgetår till 270 000 kronor, därav för avlöningar och arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, omkring 30 000 kronor och för avlöningar till övrig personal 240 000 kronor. I sistnämnda belopp inginge då kostnaderna för personal, som tillfälligtvis anställdes, exempelvis för uppläggandet av kortregister och dylikt arbete vid genomförandet av varuregleringar av olika slag eller för tillfälliga utredningar av större omfattning.

4. Järnavdelningen.

Å denna avdelning fördelade sig personalkostnaderna sålunda:

en avdelningschef (avlöning bestämd av Kungl. Maj:t) . .	kronor 16 068: 25
en förste ingenjör, en ingenjör, ett kanslibiträde, två kon-	
torsbiträden	» 26 040: —
	Summa kronor 42 108: 25.

Intill den 20 augusti 1940 hade å avdelningen jämväl tjänstgjort en befattningshavare med en av Kungl. Maj:t bestämd avlöning av 13 000 kronor om året, varjämte å avdelningen för närvarande en ingenjör tjänstgjorde utan kostnad för statsverket. Då man borde räkna med att under nästkommande budgetår ytterligare minst två befattningshavare med ingenjörskompetens kunde bli erforderliga, upptoges anslagsbehovet för avlöningar åt personalen å denna avdelning under sagda budgetår till i runt tal 59 000 kronor, därav omkring 16 000 kronor för avlöning bestämd av Kungl. Maj:t och 43 000 kronor för avlöningar till övrig personal.

5. Verkstadsavdelningen.

Å denna avdelning tjänstgjorde allenast en avdelningschef med en av Kungl. Maj:t fastställd årlig ersättning av 19 800 kronor samt en ingenjör med en årslön av 7 800 kronor. Kommissionen trodde sig ha anledning förvänta, att under nästkommande budgetår en utökning av personalen icke skulle bli erforderlig, samt beräknade för den skull anslagsbehovet helt i överensstämmelse med de nuvarande, nyss angivna kostnaderna.

6. Metallavdelningen.

Personalen å denna avdelning bestode av en avdelningschef med av Kungl. Maj:t bestämda årliga avlöningsförmåner om tillhopa 13 000 kronor samt

två assistenter (med ingenjörskompetens) och två kontorsbiträden med årliga löner om tillhoppa 19 980 kronor. Jämväl denna avdelnings avlöningskostnader kunde beräknas bli oförändrade under budgetåret 1941/42.

7. Kemiska avdelningen.

Å denna avdelning åtnjöte avdelningschefen ett av Kungl.

Maj:t bestämt årligt arvode å kronor 6 000

Avdelningens personal i övrigt och personalens avlöningsförhållanden framginge av följande uppställning:

fyra förste ingenjörer, tillhoppa	»	41 700
en ingenjör	»	9 000
nio amanuenser och assistenter, tillhoppa	»	52 800
fyra kansliskrivare, tillhoppa	»	18 000
tre kanslibiträden, tillhoppa	»	11 208
sex kontorsbiträden, tillhoppa	»	18 840
fjorton skrivbiträden, tillhoppa	»	31 848

Summa kronor 189 396.

Såsom framginge av uppställningen vore personalen å denna avdelning förhållandevis mycket talrik. Anledningen härtill vore att söka däri att avdelningens verksamhet omfattade en mångfald för folkförsörjningen betydelsefulla produkter och råvaror, å vilka genom handelsavspärrningen tillgången blivit knapp samt beträffande vilka därför importen, produktionen och konsumtionen borde följas med stor uppmärksamhet och i åtskilliga fall redan måst bli föremål för tvångsreglering. Ehuru kommissionen beräknade, att någon väsentligare ytterligare utökning av personalen å avdelningen icke skulle behöva ifrågakomma, finge dock med hänsyn till de hittills vunna erfarenheterna försiktigheten bjuda att uppskatta avlöningskostnaderna under budgetåret 1941/42 till sammanlagt 206 000 kronor, därav 6 000 kronor för avlöningar och arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, och 200 000 kronor för avlöningar till övrig personal. Visst utrymme å avlöningsanslaget skulle därigenom även kunna beredas för sådana tillfälliga personalansvällningar, som visat sig ofrånkomliga vid organiserandet av varuregleringar och mer omfattande varuinventeringar.

8. Textilavdelningen.

Textilavdelningens chef åtnjöte ett av Kungl. Maj:t bestämt arvode, för år räknat uppgående till 3 600 kronor. Å avdelningen tjänstgjorde dessutom en assistent, ett kontorsbiträde, ett skrivbiträde och två andra befattningshavare med en sammanlagd årslön av 15 900 kronor.

Genom kungörelser den 23 juli 1949 (nr 752) och den 19 augusti 1940 (nr 779) hade beslag lagts å ull, bomull och hampa. Avdelningens arbetsbörd hade också hittills utvisat en kontinuerlig stegring, och mycket talade för att denna kunde komma att fortfara. För avlöningar till avdelningens personal under budgetåret 1941/42 ville kommissionen därför beräkna ett anslagsbehov av 30 000 kronor, därav 3 600 kronor för arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, och 26 400 kronor för avlöningar till övrig personal.

9. *Läderavdelningen.*

Personalen å denna avdelning bestode av en avdelningschef med ett av Kungl. Maj:t bestämt årligt arvode av 3 000 kronor samt en assistent och ett skrivbiträde med sammanlagt 9 000 kronor i årslön.

För nästkommande budgetår beräknade kommissionen avdelningens personalkostnader lika med de nuvarande.

10. *Krigsindustriavdelningen.*

Chefen för denna avdelning åtnjöte enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut en årlig ersättning av	kronor	18 600
Å avdelningen tjänstgjorde två å rikskommissionens för ekonomisk försvarsberedskap personalförteckning kvarstående tjänstemän, nämligen en avdelningschef i lönegrad B 1 och en sekreterare i lönegrad Eo 26. Från industrikommissionen utgående lön till dessa båda tjänstemän kunde för ett år beräknas till	»	19 160
Till en å avdelningen tjänstgörande sekreterare hade Kungl. Maj:t bestämt ersättning, vilken för ett år kunde beräknas till	»	12 600
Övriga befattningshavare å avdelningen och deras årliga löneförmåner framginge av följande uppställning:		
två ingenjörer, tillhopa	»	17 400
fyra assistenter, tillhopa	»	24 000
tre kontorsbiträden, tillhopa	»	9 540
fyra skrivbiträden, tillhopa	»	10 884

Summa kronor 112 184.

Kommissionen hyste förhoppning om att personalbehovet å denna avdelning under nästkommande budgetår skulle vara något mindre än för närvarande och beräknade därför anslagsbehovet för ändamålet till i runt tal 100 000 kronor, därav 31 200 kronor för avlöningar och arvoden bestämda av Kungl. Maj:t och 68 800 kronor för avlöningar till övrig personal.

11. *Byggnadsavdelningen.*

Det av Kungl. Maj:t för chefen å denna avdelning bestämda arvodet belöpte sig till årligen 3 600 kronor. För övriga sex å avdelningen tjänstgörande befattningshavare, vilka åtnjöte huvudparten av sin lön från annat håll, uppginge den från kommissionen utgående ersättningen för närvarande till årligen 12 600 kronor.

Kommissionen ville föreslå, att anslagsbehovet under nästkommande budgetår beräknades till 25 000 kronor, därav 3 600 kronor för arvode bestämt av Kungl. Maj:t, och 21 400 kronor för avlöningar till övrig personal.

12. *Prisbyrån.*

Chefen för denna byrå åtnjöte avlöningsförmåner om tillhopa 11 400 kronor om året. Å byrån tjänstgjorde ytterligare femton befattningshavare mot löner, som för år räknat uppginge till sammanlagt 78 660 kronor.

Byråns hittillsvarande verksamhet hade i huvudsak bestått i att fastställa grunder för prissättningen av varor, som tillverkades enligt krigsleveranskontrakt eller eljest för försvarsmaktens räkning, samt att biträda de mili-

tära förvaltningsmyndigheterna vid förhandlingar om priser för sådana leveranser. Då dessa arbetsuppgifter till avsevärd del förväntades vara avslutade inom en nära framtid, hade kommissionen under övervägande att i ganska väsentlig mån nedbringa byråns personalbestånd. Uteslutet syntes icke heller vara, att byråns återstående arbetsuppgifter lämpligen borde överföras på något annat statligt organ. I avbidan på ett slutligt ståndpunktstagande till dessa frågor finge kommissionen föreslå, att behovet av medel för avlöningar åt byråns personal under budgetåret 1941/42 uppskattades till 30 000 kronor.

13. Undanförselbyrån.

Å denna byrå handlades på kommissionen ankommande ärenden jämlikt kungörelsen den 23 februari 1940 (nr 113) med vissa bestämmelser angående undanförsel av varuförråd, m. m., lagen den 21 juni 1940 (nr 645) om skyldighet att bortföra varuförråd och förordningen samma dag (nr 648) med närmare bestämmelser angående tillämpning av nämnda lag.

Byråns personal bestode av en byråchef med ett arvode av 3 600 kronor om året samt två i huvudsak från annat håll avlönade tjänstemän, vilkas årslön från kommissionen uppginge till sammanlagt 1 200 kronor. För nästkommande budgetår kunde avlöningskostnaderna beräknas till enahanda belopp, eller tillhopa 4 800 kronor.

14. Juridiska byrån.

Byråchefen å denna byrå åtnjöte av Kungl. Maj:t bestämda löneförmåner, vilka för år räknat uppginge till 15 030 kronor. Därjämte tjänstgjorde å byrån en sekreterare med en årslön av 10 200 kronor.

Anledning syntes icke föreligga till antagande, att byråns avlöningskostnader fram till utgången av nästkommande budgetår borde undergå annan förändring än att löneförmånerna till byråchefen på grund av dennes uppflyttning i löneklass höjdes till 15 510 kronor.

15. Sakkunniga.

I sin förut omnämnda skrivelse den 28 november 1939 hade kommissionen sagt sig vara i behov av medel för tekniska utredningar, vilka avsåges komma att anförtros åt de olika avdelningarnas tekniska sakkunniga eller åt andra experter. För ändamålet borde uppföras ett särskilt anslag: Tekniska utredningar. Detta anslag borde bestämmas till 75 000 kronor.

I 1940 års statsverksproposition, vilken såvitt anginge anslag till kommissionen godkänts av riksdagen, hade det av kommissionen för tekniska utredningar äskade beloppet upptagits, men därvid inräknats i kommissionens avlöningsanslag. Såsom motivering härför hade departementschefen framhållit, att kostnaderna för dessa utredningar huvudsakligen syntes komma att utgöras av arvoden och ersättningar till särskilt anlitad personal.

Erfarenheterna från kommissionens hittillsvarande verksamhet syntes utvisa, att det av kommissionen äskade beloppet vore taget i underkant. Sålunda uppginge kommissionens utgifter för ändamålet under första halvåret 1940 till 43 361 kronor, därav icke mindre än 36 341 kronor belöpte å andra kvartalet. I sistnämnda belopp inginge emellertid en summa av omkring 11 000 kronor, som avsåge arvoden till de s. k. trupperingenjörerna.

Bortsåge man från dessa arvoden, vilka finge anses utgöra en utgift av engångskaraktär, uppginge dock kvartalskostnaden för nu ifrågavarande ändamål till omkring 25 000 kronor. Med hänsyn härtill, och då kommissionen icke vågade räkna med en minskning i sina utgifter av detta slag, ville kommissionen i sitt anslagsbehov för budgetåret 1941/42 för ändamålet inräkna ett belopp av 100 000 kronor.

Sammanfattningsvis kunde anslagsbehovet för avlöningar angivas sålunda:

a) avlöningar och arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t . . . kronor	255 000
b) avlöningar till övrig personal »	781 000

Summa kronor 1 036 000.

*Departement-
schefen.*

Industrikommissionens verksamhet har i likhet med övriga krisorgans starkt påverkats av det avbrott i våra förbindelser västerut, som inträffade i april 1940. Dessförinnan var industrikommissionen mera en utredande och planerande än en reglerande myndighet. Det utredande arbetet inom kommissionen gick ut på att genom fortlöpande insamling och bearbetning av uppgifter om tillgången på och behovet av olika industriella råvaror och produkter vinna närmare kunskap om industriens produktionsförhållanden och göra iakttagelser beträffande förändringar i försörjningsläget. Med stöd av gjorda iakttagelser upprättades tillverkningsplaner och med dessa överensstämmande planer för försörjningen med råvaror. Den reglerande verksamheten inskränkte sig vid denna tid till att, särskilt beträffande den tunga industrien samt textil- och skoindustrierna, vid vilka kapaciteten var hårt ansträngd, skapa och vidmakthålla en lämplig ordning mellan olika militära och civila, svenska och utländska order samt att, i samråd med industriens egna organisationer, på ett ändamålsenligt sätt fördela statliga beställningar.

Med avspärrningens inträde förändrades i hög grad förutsättningarna för kommissionens verksamhet. Under loppet av april och följande månader genomfördes enligt Kungl. Maj:ts beslut eller genom frivilliga överenskomelser ett flertal produktionsregleringar beträffande viktigare varor. Organiserandet av dessa regleringar har medfört en stark ökning av kommissionens arbetsbörda och en motsvarande ansvällning av personalen. I samma riktning ha verkat av avspärrningen påkallade strävanden att finna utvägar för utnyttjande av ledig industriell kapacitet samt behovet av ersättningsämnen, vilkas framställning och användning det åligger industrikommissionen att befrämja. Å andra sidan har överförandet av industrikommissionens uppgifter rörande bränsleförsörjningen till ett särskilt organ, statens bränslekommission, minskat kommissionens behov av arbetskraft. Härtill har även bidragit inrättandet av två särskilda organ under försvarsdepartementet, nämligen försvarsväsendets verkstadsnämnd och statens ammunitionsnämnd, vilka organ i viss utsträckning övertagit uppgifter, som tidigare avsetts skola tillkomma krigsindustriavdelningen inom industrikommis-

sionen. Även inom prisbyrån kommer viss personalminskning, i den mån leveranser för militära ändamål fullgöras, att successivt genomföras.

Kommissionens anslagsäskanden basera sig på den vid tiden för desamma befintliga personalstyrkan och de utgifter som voro förenade därmed. Sedermera ha vissa förändringar inom personalen ägt rum, men dessa torde icke i mera avsevärd mån påverka de av kommissionen gjorda anslagsberäkningarna. Dessa synas därför böra tagas till utgångspunkt för anslagsäskandena. Med utgående från dessa beräkningsgrunder avses för avlöningar bestämda av Kungl. Maj:t en summa av 255 000 kronor. Mot denna beräkning har jag icke något att erinra.

Den faktiska belastningen för avlöningar till övrig personal för innevarande budgetår synes komma att uppgå till 681 080 kronor jämte 100 000 kronor till arvoden åt sakkunniga. Med hänsyn till en beräknad ökning av arbetsuppgifterna inom kansliet, järnavdelningen, kemiska avdelningen, textilavdelningen och byggnadsavdelningen äskas höjning av medlen för dessa avdelningar med tillhopa 72 560 kronor i förhållande till nu utgående belopp. Det är givetvis ovisst, i vilken utsträckning dessa höjningar komma att visa sig erforderliga. Emellertid beräknar kommissionen, att minskningar på grund av tidigare antydda inskränkningar inom krigsindustriavdelningen och prisbyrån skulle uppstå med sammanlagt 72 260 kronor och att till följd därav en nettoökning av allenast 300 kronor skulle uppkomma i kostnaderna för här avsedda befattningshavare. Med hänsyn härtill har jag ej något att erinra mot att ifrågavarande del av anslaget beräknas enligt industrikommissionens förslag. Beträffande det föreslagna anslagsbeloppet å 100 000 kronor till sakkunnigearvoden anser jag mig efter samråd med kommissionens ordförande kunna föreslå en minskning till 75 000 kronor. Avlöningsanslaget torde liksom hittills böra erhålla förslagsanslags natur. Kungl. Maj:t skulle följaktligen äga meddela beslut om anslagets överskridande, därest förhållandena påkalla förstärkning av kommissionens arbetskrafter. Anslagsposten till avlöningar till övrig personal kan bestämmas till $(681\,000 + 75\,000 =)$ 756 000 kronor och hela avlöningsanslaget till $(255\,000 + 756\,000 =)$ 1 011 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens industrikommission*: *Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 1 011 000.*

[11.] **9. Statens industrikommission: Omkostnader, förslagsanslag.** Å riksstaten för innevarande budgetår har till Statens industrikommission m. m.: Omkostnader anvisats ett förslagsanslag av 535 000 kronor.

Genom beslut den 10 maj 1940 föreskrev Kungl. Maj:t, att ifrågavarande förslagsanslag finge för bestridande av industrikommissionens och här angivna nämnders omkostnader tagas i anspråk med följande belopp:

Statens industrikommission, högst	kronor 161 000
Statens vednämnd:	
Statens vednämnd, högst	» 26 000
Vedkontoren, högst	» 142 000
Bensin- och oljenämnden, högst	» 131 000
Statens kolnämnd, högst	» 60 000
Statens gengasnämnd, högst	» 15 000
Summa kronor 535 000.	

Därjämte ställde Kungl. Maj:t genom samma beslut anslaget till statskontorets förfogande, att på rekvisition i mån av behov utbetalas till industrikommissionen och nyss angivna nämnder, vilka skulle äga att enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter disponera anslaget för därmed avsedda ändamål.

Genom beslut den 28 juni 1940 har Kungl. Maj:t upphävt vad i förberörda beslut den 10 maj 1940 föreskrivits angående anvisande av medel för ifrågasvarande nämnder. Genom beslut den 23 augusti 1940 har Kungl. Maj:t slutligen föreskrivit att för bestridande av statens industrikommissions utgifter för omkostnader finge tagas i anspråk högst 142 000 kronor.

I sin under nästföregående punkt omförmälda skrivelse av den 28 augusti 1940 har *industrikommissionen* även verkställt beräkningar om medelsbehovet för omkostnader samt därvid beträffande reseersättningar anfört följande:

Jämlikt skilda, av Kungl. Maj:t meddelade beslut hade vissa av kommissionens ledamöter och tjänstemän, vilka vore bosatta utom Stockholm, rätt att på statens bekostnad företaga ett begränsat antal resor mellan Stockholm och hemorten samt åter. Med ledning av hittills vunna erfarenheter uppskattade kommissionen årliga kostnaden härför ävensom för tjänsteresor, som kommissionens ordförande, ledamöter och tjänstemän samt ledamöterna i kommissionens råd företoge, till 30 000 kronor.

Åtskilliga av kommissionens tekniska sakkunniga och övriga av kommissionen anlitade experter vore bosatta utom Stockholm. Helt naturligt nådde därför de på dem belöpande reseersättningarna jämförelsevis höga belopp. Kommissionen uppskattade dessa ersättningar för nästkommande budgetår till sammanlagt 20 000 kronor.

I kommissionens omkostnadsanslag för budgetåret 1941/42 borde alltså för reseersättningar inräknas ett belopp av $(30\,000 + 20\,000 =) 50\,000$ kronor.

Kommissionen har vidare behandlat de beräknade utgifterna för expenser samt härom framhållit:

Kommissionen hade icke räknat med någon mer avsevärd ökning av den fast anställda personalen under budgetåret 1941/42. Då härtill komme, att kommissionens nuvarande möbelbestånd befunne sig i utmärkt skick, torde under nämnda budgetår några mer omfattande möbelinköp icke behöva ifrågakomma. Smärre sådana erfordrades dock för arbetets behöriga gång

inom kommissionen. Sålunda måste exempelvis efter hand nyanskaffning ske av skåp och hyllor för kommissionens växande kartotek o. dyl. Kommissionen beräknade medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1941/42 till 10 000 kronor.

För kontorsutensilier, papper och kuvert m. m. räknade kommissionen med ett anslagsbehov av 50 000 kronor. Kommissionen ville i detta sammanhang omnämna, att enbart de från kommissionen utgående postförsändelserna för närvarande dagligen uppginge till i medeltal omkring 1 550 stycken.

En betydande del av kommissionens omkostnader belöpte å tryckning av kort, blanketter, meddelanden till allmänheten, broschyrer m. m. Med hänsyn till hittills vunnen erfarenhet vågade kommissionen icke för detta ändamål under nästa budgetår räkna med ett mindre anslagsbehov än 175 000 kronor.

Enligt avtal med kommissionen utförde Stockholms stads statistiska kontor maskinell bearbetning av större delen av kommissionens statistiska material, särskilt beträffande lagerhållningen inom landet av olika varor. Kostnaden för dylik bearbetning beräknade kommissionen under nästkommande budgetår uppgå till 15 000 kronor.

På kommissionen belöpande andel av abonnemangsavgifterna för den för kommissionen, statens ammunitionsnämnd och försvarsväsendets verkstadsnämnd gemensamma automatiska telefonväxeln ävensom övriga avgifter för telefonabonnemang samt för interurbana telefonsamtal torde, om nuvarande utgifter för ändamålet lades till grund för beräkningen, kunna för budgetåret 1941/42 uppskattas till sammanlagt 60 000 kronor.

För övriga expenser, innefattande utgifter för lyse, rengöringsmedel, fönsterputsning, nattvakt m. m., beräknades ett medelsbehov av 20 000 kronor.

Sammanfattningsvis har kommissionen angivit medelsbehovet för expenser till $(10\,000 + 50\,000 + 175\,000 + 15\,000 + 60\,000 + 20\,000 =)$ 330 000 kronor. Tillsammans med det förut för reseersättningar begärda beloppet av 50 000 kronor har omkostnadsanslaget således beräknats till $(50\,000 + 330\,000 =)$ 380 000 kronor.

Industrikommissionens framställning beträffande anslag till omkostnader synes endast föranleda erinran i fråga om trycknings- och telefonkostnader. Vid bedömandet av storleken av tryckningskostnaderna bar, enligt vad jag inhämtat, inom kommissionen hänsyn tagits till att även för nästkommande budgetår betydande medel ansetts erforderliga för tryckning av broschyrer. Då det torde vara ovisst, om och i vilken utsträckning utgivning av broschyrtryck kan bli nödvändig för en kommande tid, lär särskilt belopp här för icke böra anvisas. I den mån medel för detta ändamål likväl skulle bli erforderliga, torde medelsbehovet, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, få tillgodoses från ifrågavarande expensanslag, även om anslaget därigenom skulle komma att överskridas. Med hänsyn till det anförda synes en reducering av tryckningskostnaderna kunna ske med 50 000 kronor till 125 000 kronor. Telefonkostnaderna synas i likhet med motsvarande kostnader för *Departementschefen.*

de övriga större krisorganen ej heller för industrikommissionens del böra beräknas till högre belopp än 50 000 kronor.

Industrikommissionens omkostnadsanslag synes sålunda kunna bestämmas enligt följande:

1. Reseersättningar	kronor 50 000
2. Expenser	» 270 000
Summa kronor 320 000.	

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens industrikommission: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 320 000.

[12.] **10. Statens bränslekommission: Avlöningar, förslagsanslag.** Såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen angående vidtagna förändringar i krisförvaltningens organisation under 1940 har från och med den 1 juli 1940 inrättats en statens bränslekommission, å vilken överflyttats *dels* från statens industrikommission frågor rörande försörjningen med bränsle och elektrisk kraft, *dels* å bensin- och oljenämnden ankommande arbetsuppgifter med undantag av sådana frågor som rörde försörjningen med smörjmedel, *dels* ock uppgifter, som dittills åvilat statens gengasnämnd, statens kolnämnd och statens vednämnd. På sätt av redogörelsen framgår ha vedkontorens verksamhet upphört från och med den 1 augusti 1940 och deras uppgifter övertagits av särskilda bränslekontor, som till biträde åt bränslekommissionen inrättats vid de under statens livsmedelskommission lydande kristidsstyrelserna.

Genom beslut den 10 maj 1940 föreskrev Kungl. Maj:t, att det för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget av 1 698 000 kronor till Statens industrikommission m. m.: Avlöningar finge, i enlighet med vad under punkten 10 förut anförts, tagas i anspråk för bestridande av utgifterna för avlöningar för statens industrikommission, statens vednämnd, vedkontoren, bensin- och oljenämnden, statens kolnämnd och statens gengasnämnd.

Med anledning av förberörda organisationsförändringar har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1940 *dels* upphävt vad i oförmälda beslut den 10 maj 1940 föreskrivits angående anvisande av medel för statens vednämnd med vedkontoren, bensin- och oljenämnden, statens kolnämnd och statens gengasnämnd, *dels* ock till bestridande av bränslekommissionens och vedkontorens utgifter för avlöningar under juli månad 1940 från förenämnda förslagsanslag anvisat sammanlagt 85 000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t enligt beslut den 23 augusti 1940 föreskrivit, att för bestridande av bränslekommissionens utgifter för avlöningar finge av samma anslag tagas i anspråk ytterligare högst 750 000 kronor.

Därjämte har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut bestämt ersättningar till bränslekommissionens ordförande, övriga ledamöter i kommissionen, ledamöterna i kommissionens råd och till vissa chefstjänstemän inom kommissionen samt fastställt löneplan för av kommissionen antagna befattningshavare å dess kansli. (Rörande löneplanen se den å sid. 7 intagna tablån.)

I skrivelse den 22 oktober 1940 har *bränslekommissionen* avgivit förslag rörande anslagsbehovet för kommissionens verksamhet under budgetåret 1941/42. Sedermera har kommissionen till folkhushållningsdepartementet inkommit med en specificerad tablå över kommissionens faktiska utgifter för avlöningar och omkostnader under juli—oktober 1940 samt kommissionens med ledning därav beräknade årsutgifter.

Kommissionen har i sin förberörda skrivelse till en början framhållit, att det låge i sakens natur att de anslagsberäkningar, som kommissionen ansåge sig kunna göra, måste bliva osäkra och att tillägg och justeringar torde behöva göras vid en senare tidpunkt under budgetåret 1940/41, då förhållandena inom kommissionens verksamhetsområde kunde bättre överblickas för det kommande året.

Kommissionen har därefter till behandling upptagit beräkningarna av anslagsbehovet för bestridande av kommissionens avlöningskostnader. Dessa kostnader ha av kommissionen i den förut omnämnda tablån uppdelats i följande grupper, nämligen: arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, avlöningar till »övrig personal», kostnader för revision hos lagerhandlare samt för kontroll av bränsleransoneringen, ävensom arvoden till sakkunniga m. m.

Till gruppen *arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t* har kommissionen hänfört arvoden till kommissionens ordförande och övriga ledamöter, ledamöterna i kommissionens råd samt vissa högre befattningshavare inom kommissionen. Arvoden till kommissionens ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter ha enligt kommissionens uppgifter för juli—oktober 1940 utgjort 25 268 kronor och kunna för helt år följaktligen beräknas till 75 804 kronor. Någon särskild beräkning av årskostnaderna för arvodena till ledamöterna i kommissionens råd har kommissionen icke gjort, men det belopp, som slutligen angivits för arvoden till kommissionens ledamöter och ledamöterna i kommissionens råd eller 80 000 kronor har uppskattats med viss förhöjning i förhållande till vad avlöningskostnaderna i och för sig betingat för att lämna visst utrymme för kostnaderna för rådet. Övriga av Kungl. Maj:t fastställda arvoden ha under juli—oktober 1940 utgjort 65 120 kronor och ha sålunda för helt år beräknats utgöra 195 360 kronor. För nästa budgetår har kommissionen kalkylerat med ett belopp härför av 210 000 kronor.

Under juli—oktober 1940 ha enligt vad kommissionen upplyst de sammanlagda avlöningskostnaderna för »övrig personal» inom lönegrupperna VI och VII i den för kommissionen gällande löneplanen utgjort tillhoppa

42 570 kronor och för helt år alltså beräknats utgöra 127 710 kronor. Till övriga av kommissionen anställda befattningshavare inom denna grupp ha avlöningarna under juli—oktober utgått med tillhoppa 141 361 kronor, motsvarande en årskostnad av 424 083 kronor. För budgetåret 1941/42 ha avlöningar till befattningshavare inom gruppen »övrig personal» beräknats komma att uppgå till 605 000 kronor.

Kostnader för revision hos lagerhandlare samt för kontroll av bränsleransoneringen ha av kommissionen för budgetåret 1941/42 beräknats till 70 000 kronor.

Arvoden till sakkunniga m. m. ha under juli—oktober 1940 belöpt sig å 3 496 kronor och kommissionen har för helt år räknat med att de skola utgöra 10 488 kronor. Dessa arvoden jämte beräknade ökningsar i personalkostnaderna ha för budgetåret 1941/42 av kommissionen uppskattats till 35 000 kronor.

Sammanfattningsvis har bränslekommissionen angivit anslagsäskandena under denna punkt sålunda:

Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor	290 000
Avlöningar till övrig personal	»	605 000
Kostnader för revision hos lagerhandlare samt för kontroll av bränsleransoneringen	»	70 000
Arvoden till sakkunniga m. m.	»	35 000

Summa kronor 1 000 000.

Departementschefen.

Den organisation som bränslekommissionen erhöll vid sin tillkomst var avvägd med hänsyn till de på bränsleförsörjningens område vid denna tidpunkt rådande förhållandena. Dessa förhållanden torde, om man frånser den senare utvecklingen beträffande försörjningen med flytande bränslen, i stort sett vara tämligen oförändrade. Huruvida ett sådant läge kan förväntas bli bestående även under nästkommande budgetår lär icke med visshet kunna avgöras. I allt fall torde man icke, under förutsättning av att stormaktskriget alltjämt pågår, böra räkna med att försörjningsläget inom bränslekommissionens område kommer att i mera avsevärd mån förbättras. Med hänsyn härtill synes vid bedömandet av medelsbehovet för kommissionen de nu rådande förhållandena böra tagas till utgångspunkt.

Till grund för anslagsberäkningarna torde kunna läggas den faktiska belastningen å skilda utgiftsposter. Kommissionen har också med ledning av genomsnittsutgifterna för de fyra första månaderna under innevarande budgetår angivit medelsbehovet för olika grupper befattningshavare. Den av kommissionen uppskattade kostnaden, 290 000 kronor, för arvoden, som bestämts av Kungl. Maj:t, innebär i förhållande till nuvarande årskostnad en obetydlig ökning, mot vilken jag ej har anledning till erinran. I fråga om avlöningar åt övrig inom kommissionen anställd personal synes

enligt kommissionens kalkyler årskostnaden komma att belöpa sig å något över 550 000 kronor. Kommissionen äskar emellertid för detta ändamål 605 000 kronor. Den av kommissionen beräknade höjningen synes mig väl stor, varför här avsedda anslagspost synes kunna något reduceras. Jag föreslår, att densamma bestämmes till 575 000 kronor.

För granskning av kolimportörers och kolhandlares räkenskaper i samband med den genomförda prisregleringen samt clearingen i avseende å stenkol och koks ha anlitats auktoriserade revisorer. Från krisrevisionens sida har av kostnadshänsyn ifrågasatts, att denna revision skulle helt utföras av personal inom bränslekommissionen. Kommissionen har förklarat sig ha för avsikt att, då så lämpligen kan ske, övergå till anställande av heltidstjänstgörande revisorer. På grund av svårigheten att nu omedelbart erhålla för detta uppdrag lämplig personal har emellertid kommissionen i samband med hemställan om godkännande av vissa arvoden åt revisionspersonal anmält, att kommissionen tills vidare avsåge att anlita särskilda revisorer för denna granskningsverksamhet med biträde av till kommissionen knuten revisionspersonal. Efter tillstyrkan av krisrevisionen har Kungl. Maj:t den 30 december 1940 godkänt de föreslagna arvoden.

För täckande av kostnaderna för en revisionsverksamhet enligt sist angiven ordning ävensom för kontroll av bränsleransoneringen har kommissionen äskat ett belopp av, för år räknat, 70 000 kronor. Det torde vara otvivelaktigt, att kostnaderna för här avsedda revision och kontroll skulle kunna avsevärt nedbringas, därest dessa uppgifter kunde omhänderhavas av personal, direkt knuten till kommissionen som tjänstemän. Då kommissionen redan under innevarande budgetår anställt viss arbetskraft för att följa det nu pågående arbetet i syfte att tränga in i de föreliggande uppgifterna, synes för dessa uppgifter lämpad personal bliva att tillgå vid ingången av nästkommande budgetår. Jag utgår därför från att nu ifrågavarande arbetsuppgifter från och med nästkommande budgetår skall kunna utföras av personal inom kommissionen. Kostnaderna för anställandet av erforderlig revisions- och kontrollpersonal enligt det anförda torde för budgetåret 1941/42 kunna uppskattas till 45 000 kronor.

Vad slutligen angår medelsbehovet för arvoden till sakkunniga synes här för erforderligt belopp med ledning av kommissionens beräkningar om årsbelastningen kunna uppskattas till 15 000 kronor. Något särskilt tillägg till denna anslagspost för beräknade ökningar i personalkostnaderna synes icke erforderligt.

Med ledning av vad i det föregående anförts bör anslaget till avlöningar för bränslekommissionen för nästkommande budgetår alltså kunna bestämmas till $(290\,000 + 575\,000 + 45\,000 + 15\,000 =)$ 925 000 kronor. Anslaget bör erhålla förslagsanslags karaktär.

Äberopande vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bränslekommission: Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 925 000.

[13.] **11. Statens bränslekommission: Omkostnader, förslagsanslag.** Genom beslut den 10 maj 1940 föreskrev Kungl. Maj:t, att det för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget av 535 000 kronor till Statens industrikommission m. m.: Omkostnader finge, på sätt framgår av den under punkten 11 lämnade redogörelsen, tagas i anspråk för bestridande av omkostnaderna för industrikommissionen, vednämnden, vedkontoren, bensin- och oljenämnden, kolnämnden och gengasnämnden.

Såsom framgår av vad under nästföregående punkt anförts har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1940 upphävt vad i omförmälda beslut den 10 maj 1940 föreskrivits angående anvisande av medel för vednämnden med vedkontoren, bensin- och oljenämnden, kolnämnden och gengasnämnden. Därjämte har Kungl. Maj:t till bestridande av bränslekommissionens och vedkontorens omkostnader under juli månad 1940 anvisat tillhopa 40 000 kronor från förenämnda förslagsanslag till Statens industrikommission m. m.: Omkostnader, varefter Kungl. Maj:t den 23 augusti 1940 föreskrivit, att till bestridande av motsvarande utgifter för bränslekommissionen finge tagas i anspråk ytterligare högst 353 000 kronor.

I sin under nästföregående punkt omförmälda skrivelse den 22 oktober 1940 har *bränslekommissionen* avgivit förslag jämväl rörande behovet av medel till täckande av kommissionens omkostnader under budgetåret 1941/42. Kommissionen har därvid framhållit, att kostnaderna för nästa budgetår beräknats högre än för innevarande år, varvid den största höjningen komme på trycknings- och annonskostnader, enär blivande ransoneringsåtgärder kunde beräknas kräva väsentligt större utgifter för detta ändamål än som tidigare avsetts därför.

Vissa specificerade uppgifter angående anslagsberäkningarna ha lämnats av kommissionen i den under föregående punkt omnämnda tablån, av vilken framgår huvudsakligen följande.

De faktiska utgifterna för rese- och traktamentskostnader ha enligt kommissionens uppgifter under tiden juli—oktober 1940 utgjort 22 634 kronor, varför årskostnaderna ha uppskattats till 67 902 kronor. För budgetåret 1941/42 har kommissionen beräknat utgifterna för rese- och traktamentskostnader till 75 000 kronor. — Under juli—oktober 1940 ha kommissionens utgifter till täckande av inventariestkostnader uppgått till 13 044 kronor. För nästkommande budgetår har kommissionen uppskattat ifrågavarande kostnader till 25 000 kronor. — Kostnaderna för tryckning och annonser ha för juli—oktober 1940 av kommissionen uppgivits till 81 881 kronor. Kostnaderna för helt år ha med ledning därav uppskattats till 245 643 kronor. För nästkommande budgetår har räknats med 250 000 kronor till kostnadernas täckande. — Telefon-, telegram- och portokostnader ha enligt vad kommissionen upplyst uppgått till 15 514 kronor för tiden juli

—oktober 1940, på grund varav de årliga kostnaderna för ändamålet beräknats till 46 542 kronor. För budgetåret 1941/42 ha beräknats åtgå 60 000 kronor för ändamålet. — Under juli—oktober 1940 ha kommissionens utgifter för kontorsmateriel uppgått till 10 505 kronor. Utgifterna för helt år för ändamålet ha av kommissionen med ledning därav beräknats till 31 515 kronor. För budgetåret 1941/42 ha dessa kostnader emellertid ansetts kunna inskränkas till 30 000 kronor. — Kostnaderna för belysning och städning ha av kommissionen med ledning av de faktiska utgifterna under juli—oktober 1940 för helt år beräknats uppgå till 2 031 kronor, häri icke inräknat avlöningskostnader. För nästkommande budgetår har kommissionen dock äskat 5 000 kronor för ändamålet. — För juli—oktober 1940 ha kostnaderna för expenser och oförutsedda utgifter enligt kommissionens uppgifter utgjort 11 943 kronor, varför årskostnaderna härför beräknats till 35 829 kronor. För budgetåret 1941/42 ha ifrågavarande utgifter uppskattats till 55 000 kronor. Av sistnämnda belopp avse 20 000 kronor distributionskostnader, 15 000 kronor diverse andra kostnader och 20 000 kronor kostnader för oförutsedda utgifter.

Sammanfattningsvis har bränslekommissionen angivit anslagsäskandena under denna punkt sålunda:

Rese- och traktamentskostnader	kronor	75 000
Inventariiekostnader	»	25 000
Trycknings- och annonskostnader	»	250 000
Telefon-, telegram- och portokostnader	»	60 000
Kostnader för kontorsmateriel	»	30 000
Kostnader för belysning och städning	»	5 000
Övriga expenser och oförutsedda kostnader	»	55 000

Summa kronor 500 000.

I enlighet med vad jag anført vid behandlingen av bränslekommissionens avlöningsanslag synes den av kommissionen angivna faktiska belastningen å de skilda omkostnadsposterna kunna tagas till utgångspunkt för bedömande av medelsbehovet för kommissionens omkostnader. Med tillämpning härav torde de av kommissionen upptagna beloppen för kontorsmateriel, 30 000 kronor, samt för belysning och städning, 5 000 kronor, kunna godtagas, även om den sistnämnda posten synes något hög. Den beräknade medelsanvisningen för reseersättningar, telefon och telegram samt övriga expenser och oförutsett torde böra nedsättas i närmare anslutning till den uppskattade genomsnittskostnaden. Jag föreslår att dessa anslagsposter bestämmas till 70 000 kronor, 50 000 kronor respektive 35 000 kronor. Det för anskaffning av inventarier beräknade beloppet av 25 000 kronor synes, då erforderliga anskaffningar i allt väsentligt böra vara verkställda före ingången av budgetåret 1941/42, kunna minskas till 15 000 kronor.

Departementschefen.

Uppskattningen av kostnaderna för tryckning och annonser grundar sig

på ett genomsnitt av 245 600 kronor för helt år. Med hänsyn härtill har kommissionens äskande på denna punkt fixerats till 250 000 kronor. Det torde kunna ifrågasättas, huruvida den erhållna genomsnittssiffran för dessa kostnader utan vidare kan läggas till grund för anslagsberäkningen. Tryckningskostnaderna ha hittills varit mycket stora på grund av den under 1940 genomförda kol- och koksransoneringen och de krav denna ställt på olika slags trycksaker. Man torde icke ha anledning förvänta, att tryckningskostnaderna för framtiden genomsnittligen skola hålla sig på en så hög nivå. Med hänsyn härtill finner jag mig böra föreslå en begränsning av det äskade beloppet för trycknings- och annonskostnader till 200 000 kronor.

Det för bränslekommissionens omkostnader erforderliga anslagsbeloppet blir med tillämpning av här anförda beräkningar ($30\,000 + 5\,000 + 70\,000 + 50\,000 + 35\,000 + 15\,000 + 200\,000 =$) 405 000 kronor. I likhet med avlöningsanslaget bör detta anslag vara förslagsanslag.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bränslekommission*: *Omkostnader för budgetåret 1941/42* anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 405 000.

[14.] **12. Statens livsmedelskommission: Avlöningar, förslagsanslag.** Till Statens livsmedelskommission m. m.: Avlöningar är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 1 617 000 kronor, varav enligt Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1940 finge tagas i anspråk högst 1 017 000 kronor av livsmedelskommissionen och högst 600 000 kronor av kristidsstyrelserna. Anslaget har enligt nu angivna beslut ställts till statskontorets förfogande, att på rekvisition i mån av behov utbetalas till livsmedelskommissionen, som skulle äga att enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter disponera anslaget för därmed avsett ändamål.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t bestämt ersättningar till livsmedelskommissionens ordförande samt övriga ledamöter, ledamöterna i kommissionens råd och till kommissionens chefstjänstemän ävensom fastställt löneplan att gälla för av kommissionen antagna befattningshavare med tjänstgöring å dess kansli. (Beträffande löneplanen se den å sid. 7 intagna tablån.)

I skrivelse den 1 oktober 1940 har *statens livsmedelskommission* avgivit förslag rörande anslag för kommissionen å riksstaten för budgetåret 1941/42 samt däri inledningsvis framhållit:

Omfattningen av kommissionens och kristidsstyrelsernas verksamhet under budgetåret 1941/42 vore givetvis helt beroende av det politiska läget vid denna tid. Då detta icke gärna med någon grad av tillförlitlighet läte sig för närvarande bedömas, hade kommissionen ansett sig böra verkställa sina utgiftsberäkningar med utgångspunkt från att den nu rådande situationen i allt väsentligt komme att vara oförändrad under nästa budgetår. Kommissionen

utginge alltså från att landet även detta år komme att vara avspärrat från handel västerifrån och att tillförseln av livsmedel och jordbruksförnödenheter från andra håll komme att vara strängt begränsad.

Rörande sina beräkningar av anslagsbehovet för bestridande av kommissionens avlöningskostnader har kommissionen anfört i huvudsak följande:

a) *Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t.*

Hit vore att hänföra arvoden till *dels* kommissionens ordförande och ledamöter, *dels* ledamöterna av kommissionens råd, *dels* ock avdelnings- och sektionsschefer samt övriga chefstjänstemän med en avlöning av 1 000 kronor i månaden eller däröver.

För närvarande kunde ersättningarna till kommissionens ordförande och ledamöter beräknas uppgå till omkring 77 000 kronor för år räknat. Kostnaderna för arvoden åt ledamöterna av rådet utgjorde omkring 300 kronor för varje sammanträde. Utgifterna för arvoden åt angivna grupp av tjänstemän uppginge under juli månad till 12 350 kronor, motsvarande 148 300 kronor för helt år.

Såvitt kunde bedömas, vore det icke anledning att för nästkommande budgetår antaga några mera betydelsefulla förändringar beträffande kostnaderna för arvoden till kommissionens ordförande och ledamöter samt till avdelnings- och sektionsschefer m. fl. Arvoden till ytterligare några tjänstemän inom sistnämnda grupp torde dock böra beräknas i samband med den alltjämt fortgående ökningen av kommissionens arbetsuppgifter samt vissa på grund därav planerade organisatoriska förändringar och utbyggnader. Därjämte måste man räkna med någon mindre höjning av vissa av de nu utgående arvoden, bland annat enär dessa i åtskilliga fall vore så bestämda, att ersättning skulle utgå för mistade löneförmåner, varigenom automatiska utgiftsökningar på grund av dyrtidskompensation, löneklassuppflyttningar och dylikt uppkomme.

I fråga om rådet vore kostnaderna helt beroende av antalet sammanträden. Kommissionen ansåge sig böra räkna med tio sammanträden in pleno per år. Under tiden november 1939—juni 1940 hade antalet plenisammanträden uppgått till sex. Härutöver förekomme emellertid, att de olika avdelningarna av rådet kallades till särskilda avdelningssammanträden samt att en eller flera enskilda ledamöter kallades till överläggning med kommissionen i speciella frågor. Dessa sammanträden kunde beräknas förekomma i en utsträckning ungefärligen motsvarande tio plenisammanträden. Sammanlagt syntes sålunda böra räknas med tjugo sammanträden under året, motsvarande en kostnad av 6 000 kronor.

I anslutning härtill syntes här ifrågavarande arvoden böra beräknas enligt följande uppställning:

Kommissionens ordförande och ledamöter	kronor	80 000
Ledamöterna av kommissionens råd	»	6 000
Avdelnings- och sektionsschefer samt övriga förut angivna chefstjänstemän	»	214 000

Summa kronor 300 000.

b) *Avlöningar till övrig personal.*

I följande tablå lämnades en översikt av kommissionens kanslipersonal den 1 oktober 1940 och dess placering i lönegrupp enligt den för kommissionens befattningshavare gällande löneplanen.

	Extra personal	Antal befattningshavare i lönegrupp						
		I	II	III	IV	V	VI	VII
Produktionsavdelningen	—	—	3	—	—	1	—	1
Varuomsättningsavdelningen:								
Sektionen för spannmål och fodermedel m. m.	—	2	1	1	1	3	—	1
Sektionen för matfett m. m.	—	—	4	1	—	2	—	—
Sektionen för diverse livsmedel	—	2	—	—	—	2	—	1
Konsumtionsavdelningen	2	3	6	—	2	1	2	—
Allmänna avdelningen:								
Juridiska sektionen	—	—	—	} 1{	—	1	—	2
Sektionen för kristidsstyrelserna m. m.	—	—	—		—	—	—	—
Utredningssektionen:								
Planläggningsbyrån	—	—	2	—	—	—	1	—
Utredningsbyrån	—	1	2	—	—	—	1	—
Statistiska byrån	1	23	3	—	1	1	1	—
Uppbörds- och licensbyrån	4	8	8	4	3	—	3	1
Sekretariat och kamrerarekontor (inkl. expeditivsvakter och telefonister)....	3	4	3	4	1	—	1	1
Summa	10	43	32	11	8	11	9	7

Befattningshavarnas genomsnittliga löneförmåner framginge av följande sammanställning:

	Antal	Lön per månad kronor (medeltal)	Summa lön per månad
Extra personal.....	10	216	2 160
Befattningshavare i lönegrupp I	43	218	9 374
" " " II	32	264	8 448
" " " III	11	320	3 520
" " " IV	8	380	3 040
" " " V	11	524	5 764
" " " VI	9	651	5 859
" " " VII.....	7	871	6 097
Summa	131	—	44 262

Till bestridande av avlöningar till den i tablån upptagna personalen erfordrades årligen omkring 550 000 kronor ($12 \times 44\,262 = 531\,144$). Emellertid bleve redan under innevarande budgetår ökning av personalen å vissa avdelningar erforderlig. Detta gällde särskilt konsumtionsavdelningen, där för varje ny ransonering kontroll- och det löpande arbetet oavslutligt växte. Med hänsyn härtill ansåge sig kommissionen böra räkna med en kostnad av omkring 700 000 kronor för ändamålet under nästkommande budgetår.

Utöver kanslipersonalen hade kommissionen för närvarande 14 reseombud med uppgift ursprungligen att utöva den lokala kontrollen över utgörandet av mjölk- och veteavgift. Numera hade skyldigheten att utgöra veteavgift upphört men hade i stället tillkommit regleringen av brödsädsmarknaden,

innefattande bland annat bestämmelser i olika hänseenden för förmalning av brödsäd. Denna reglering krävde kontroll över kvarnarna, vilken uppdragits åt reseombuden. Dessa anlätades för övrigt även för viss tillsyn över handeln med andra ransonerade varor. Kommissionen avsåge med anledning härav att inom den närmaste tiden, i varje fall tillfälligt, anställa ytterligare två ombud. Efter denna utökning komme utgifterna för ombudens arvoden att uppgå till omkring 118 000 kronor för år.

Huruvida och i vilken omfattning ombudens uppgifter komme att bestå under nästa budgetår kunde ej för närvarande avgöras. Det syntes dock vara skäl att räkna med behov av fortsatt och något utökad kontrollverksamhet. Kommissionen uppskattade därför kostnaderna för ombudens avlöning till 135 000 kronor.

Det sammanlagda anslagsbehovet under b) skulle sålunda uppgå till (700 000 + 135 000 =) 835 000 kronor.

c) *Arvoden till sakkunniga och experter.*

Kommissionens utgifter för sakkunniga och experter hade under första halvåret 1940 uppgått till 8 800 kronor. Under nästkommande budgetår ansåge sig kommissionen böra räkna med en kostnad av 40 000 kronor för ändamålet.

Sammanfattningsvis ha livsmedelskommissionens anslagsäskanden under denna punkt angivits sålunda:

a) arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor	300 000
b) avlöningar till övrig personal	»	835 000
c) arvoden till sakkunniga och experter	»	40 000
Summa kronor		1 175 000.

Den utveckling som ägt rum under 1940 på livsmedelsförsörjningens område har främst karakteriserats av de statliga ingripanden i förbrukningsreglerande syfte som av skilda anledningar visat sig nödvändiga. De sålunda vidtagna åtgärderna ha starkt påverkat livsmedelskommissionens och de lokala krisorganens arbetsuppgifter, vilket i sin tur medfört ökade krav på personal och medel. Ett bedömande av anslagsbehovet för nästkommande budgetår för krisorganen för livsmedelsförsörjningen måste med hänsyn till ovissheten om den förestående utvecklingen bliva i hög grad osäkert. I likhet med livsmedelskommissionen anser jag, att man på detta liksom på andra områden av vår folkförsörjning vid anslagsberäkningarna bör utgå från att läget under kommande budgetår blir i stort sett oförändrat. Även med denna utgångspunkt finner jag det dock motiverat att räkna med höjt anslag till avlöningar åt kommissionens personal. Denna synes behöva förstärkas på åtskilliga punkter med hänsyn till de arbetsuppgifter som redan nu åvila kommissionen. De anslag som erfordras för bestridande av utgifterna för livsmedelskommissionen och de därunder lydande lokala krisorganen böra självfallet liksom hittills erhålla förslagsanslags natur.

Departementschefen.

För innevarande budgetår ha gemensamma anslag uppförts för livsmedelskommissionen och kristidsstyrelserna. För vinnande av större överskådlighet och för ernående av överensstämmelse med inom förvaltningen eljest gällande grunder synes lämpligt att utgifterna för kommissionen och kristidsstyrelserna redovisas under särskilda anslag, avseende för båda såväl avlöningar som omkostnader. Jag har därför vidtagit en uppdelning i enlighet härmed. Någon ändring i det hittills tillämpade förfarandet att utbetalning av medel till kristidsstyrelserna skall ske genom livsmedelskommissionen är däremot icke åsyftad.

Om såsom grund för anslagsberäkningarna tages den nuvarande organisationen, torde den faktiska belastningen inom skilda anslagsposter vara vägledande för uppskattningen av medelsbehovet. Livsmedelskommissionen synes också ha utgått från denna beräkningsgrund. Med hänsyn till att förändringar på grund av omständigheterna kunna komma att visa sig nödvändiga inom olika personalgrupper vid skilda tidpunkter och att det till följd därav icke är möjligt att vid varje särskild tidpunkt exakt angiva medelsbehovets storlek har jag ansett mig böra lägga de av kommissionen angivna genomsnittssiffrorna för medelsbehovet till grund för anslagsberäkningarna. Avlöningskostnaderna för livsmedelskommissionen ha, i likhet med vad gäller för krisorganen i övrigt, beräknats särskilt för befattningshavare, vilkas arvoden bestämts av Kungl. Maj:t, för övrig personal samt för experter och sakkunniga.

Inom gruppen befattningshavare med avlöning, bestämd av Kungl. Maj:t, har kommissionen för ordförande och ledamöter beräknat medelsbehovet till 80 000 kronor. Då det vid tiden för anslagsäskandena den 1 oktober 1940 utgående beloppet uppgått till 77 000 kronor, lär denna avlöningspost kunna bestämmas till sistnämnda belopp. För andra befattningshavare inom denna grupp har kommissionen angivit utgående avlöningar till 148 300 kronor för helt år. Med hänsyn till eventuellt förestående organisatoriska förändringar samt automatiska utgiftstegringar har kommissionen beräknat, att denna post skulle behöva höjas med 65 700 kronor till 214 000 kronor. Såsom kommissionen antytt torde en viss omläggning av kommissionens organisation visa sig nödvändig, därest det fortsatta arbetet skall kunna fortgå smidigt och effektivt. Jag är därför beredd att medverka i denna riktning. Emellertid saknas för närvarande säkra hållpunkter för bedömande av huru en omorganisation lämpligen bör gestaltas och av de kostnader som äro förenade därmed. Med hänsyn härtill förordar jag, att de av kommissionen angivna kostnaderna, med avrundning uppåt till 150 000 kronor, få ligga till grund för beräkningen av anslagsposten till avlöningar åt avdelnings- och sektionschefer och andra därmed jämförliga befattningshavare. Jag förutsätter dock därvid, att, sedan en blivande omorganisation genomförts, erforderliga belopp må tagas i anspråk härför, även om härigenom anslagsposten kommer att väsentligt överskridas. Jag föreslår sålunda, att denna

anslagspost beräknas till 150 000 kronor. Mot den angivna beräkningen av kostnaderna för sammanträden med livsmedelskommissionens råd har jag intet att erinra. Kostnaden härför kan således uppskattas till 6 000 kronor. För avlöningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra alltså beräknas $(77\,000 + 150\,000 + 6\,000 =) 233\,000$ kronor.

Med det personalbestånd, som den 1 oktober 1940 fanns inom livsmedelskommissionen, skulle avlöningskostnaderna för övrig kanslipersonal för helt år räknat uppgå till 531 100 kronor, vilken summa av kommissionen avrundats till 550 000 kronor. Kommissionen förutsåg emellertid redan vid sistnämnda tidpunkt en ökning av personalen, särskilt å konsumtionsavdelningen, vars arbete direkt påverkas av vidtagna ransoneringsåtgärder, samt beräknade i anslutning härtill att för budgetåret 1941/42 kostnaderna för avlöningar komme att stiga till 700 000 kronor. En viss utökning av personalstyrkan inom ifrågavarande kategori befattningshavare har också visat sig ofrånkomlig. Redan nu har personalen inom denna grupp avsevärt utökats sedan den 1 oktober 1940. Med utgående från den nuvarande personalstyrkan skulle avlöningskostnaderna för denna personalgrupp kunna beräknas till inemot 700 000 kronor för år eller sålunda till samma belopp som kommissionen beräknat för nästa budgetår. Denna siffra torde böra läggas till grund för anslagsberäkningen. Kommissionens förslag att för utövande av den lokala kontrollen över kvarnarna i anledning av regleringen av brödsädsmarknaden anlita vissa reseombud, vilka nu äro sysselsatta med annan kontrollverksamhet i kommissionens tjänst, kan jag giva min anslutning. Då jag ej heller har något att erinra mot de härför beräknade kostnaderna, tillstyrker jag, att för avlöningar åt den med ifrågavarande kontroll sysselsatta personalen avses ett belopp av 135 000 kronor. Summan av de för bestridande av avlöningar åt övrig personal erforderliga beloppen blir således $(700\,000 + 135\,000 =) 835\,000$ kronor.

Vad slutligen angår arvoden åt sakkunniga och experter synes härför erforderligt belopp, med hänsyn till den av kommissionen angivna belastningen, kunna bestämmas till 25 000 kronor.

Sammanlagt bör alltså livsmedelskommissionens avlöningsanslag upptagas till $(233\,000 + 835\,000 + 25\,000 =) 1\,093\,000$ kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens livsmedelskommission: Avlöningar för budgetåret 1941/42* anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 093 000.

[15.] **13. Statens livsmedelskommission: Omkostnader, förslagsanslag.** Till Statens livsmedelskommission m. m.: Omkostnader är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 474 000 kronor, varav jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1940 finge tagas i anspråk högst 254 000 kronor

av livsmedelskommissionen och högst 220 000 kronor av kristidsstyrelserna. Anslaget har ställts till statskontorets förfogande, att på rekvisition i mån av behov utbetalas till livsmedelskommissionen, som skulle äga att enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter disponera anslaget för därmed avsett ändamål.

Genom beslut den 22 november 1940 har Kungl. Maj:t medgivit, att av ifrågavarande anslag finge — utöver det genom förberörda beslut den 10 maj 1940 anvisade beloppet — för livsmedelskommissionens omkostnader tagas i anspråk högst 990 000 kronor.

I den under föregående punkt omförmälda skrivelsen den 1 oktober 1940 med förslag rörande anslag för kommissionen för budgetåret 1941/42 har *statens livsmedelskommission*, såvitt angår beräkningen av anslagsbehovet för omkostnader, anfört huvudsakligen följande:

Kommissionens utgifter för *reseersättningar* kunde för närvarande beräknas utgöra i genomsnitt för månad:

Kommissionens ordförande och ledamöter	kronor	230
Kommissionens tjänstemän med undantag av reseombuden ..	»	1 400
Sakkunniga och experter	»	400.

För ledamöterna av rådet syntes reseersättningarna för ett sammanträde uppgå till inemot 700 kronor.

För 16 reseombud kunde reseersättningarna för närvarande beräknas utgöra 12 500 kronor för månad.

Med ledning av dessa uppgifter och under hänvisning till vad kommissionen under föregående punkt anfört beträffande avlöningskostnaderna, syntes utgifterna för reseersättningar för nästa budgetår kunna uppskattas till:

Kommissionens ordförande och ledamöter	kronor	4 000
Reseombuden	»	170 000
Kommissionens övriga tjänstemän	»	22 000
Sakkunniga och experter	»	10 000
Ledamöterna av rådet (20 sammanträden)	»	14 000

Summa kronor 220 000.

Under första halvåret 1940 hade kommissionens utgifter för *expenser* uppgått till 87 220 kronor, fördelade på sätt framginge av följande tablå:

Skrivmateriel m. m.	kronor	19 660
Telefon	»	11 530
Städning	»	6 220
Bränsle	»	6 000
Lyse	»	2 430
Inventarier, maskiner o. d.	»	27 960
Övriga expenser	»	13 420.

Härtill erinrades om att kommissionens verksamhet under de första månaderna av nyssnämnda tidsperiod ännu hade varit av betydligt mera begränsad omfattning än för närvarande vore fallet samt att kommissionens lokaler från och med den 1 oktober 1940 utökats med 15 arbetsrum. Dessa